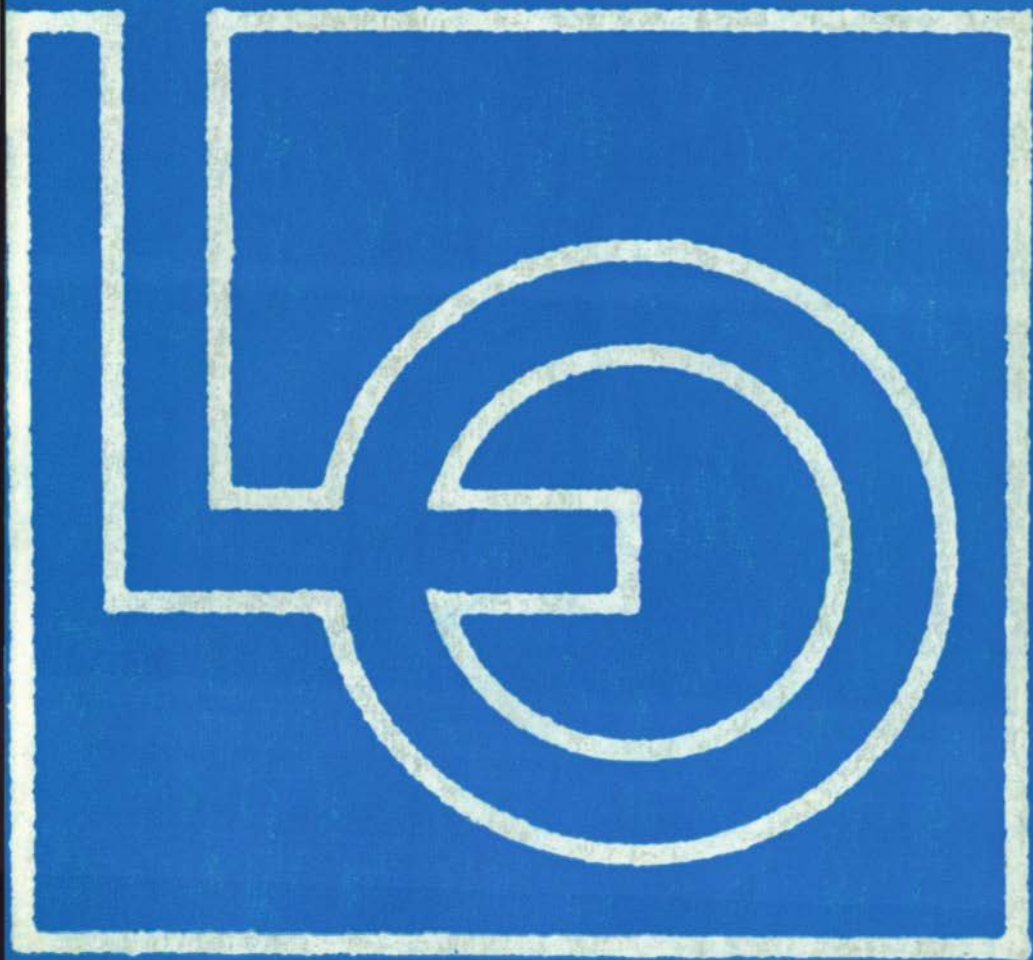
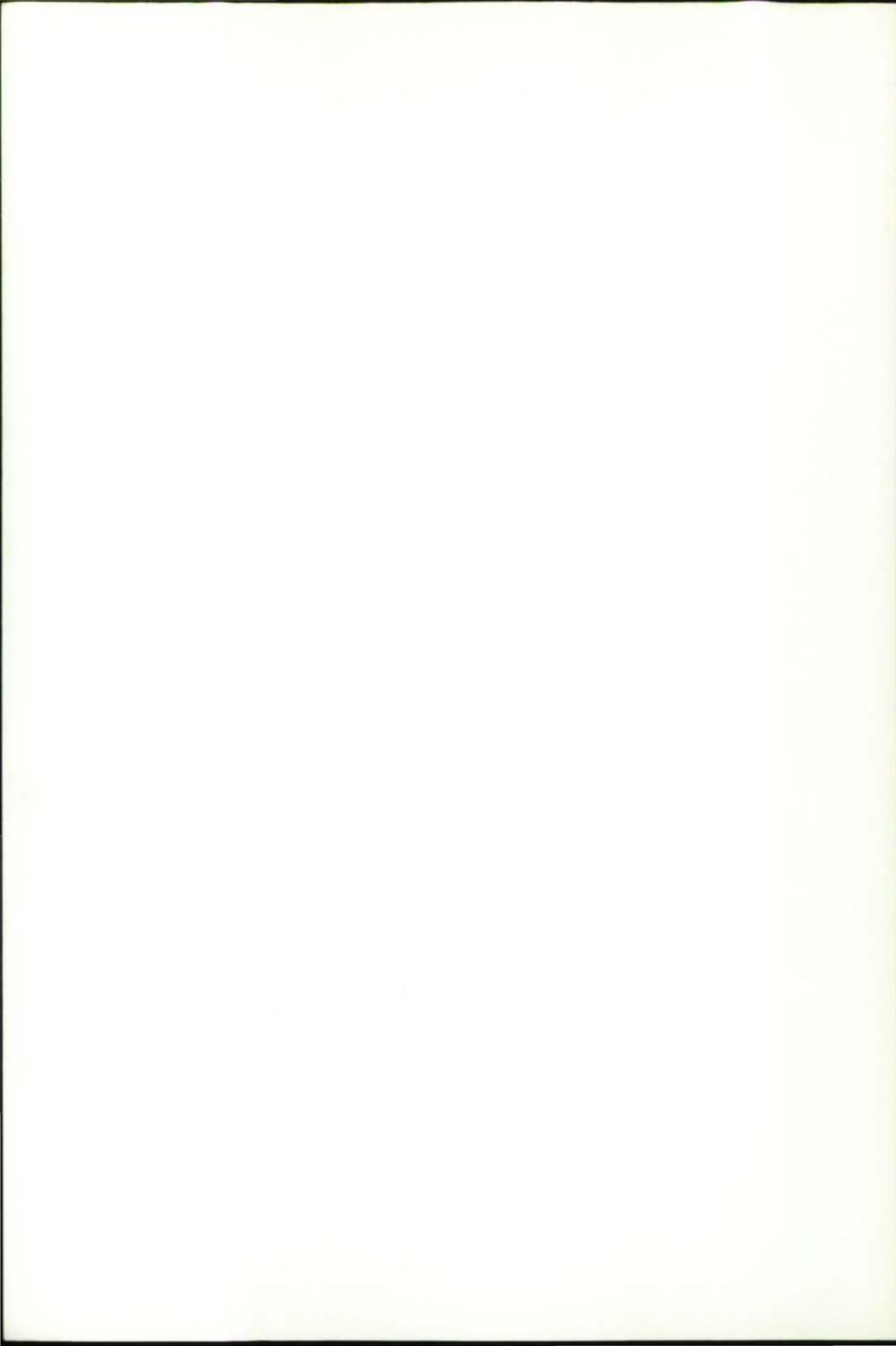

BERETNING
1975

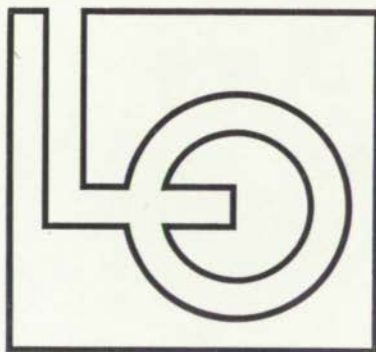
Lands-
organisasjonen
i Norge

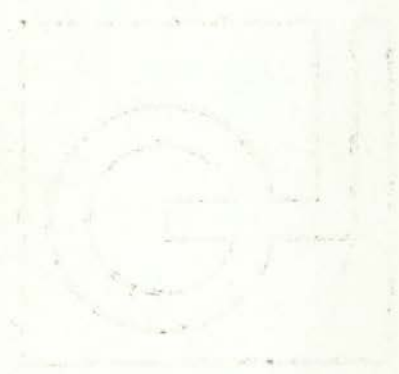
BERETNING
1975

Lands-
organisasjonen
i Norge

1911
No. 100

1911
No. 100

Beretningen er utarbeidet
av Landsorganisasjonens
Informasjonskontor.

Innhold

	Side
1. TARIFFREVISJONER — ØKONOMISK POLITIKK	11
Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen i 1975	11
Tariffrevisjonen innenfor varehandelen	23
Hotell- og restaurantnæringen	23
Godkjente konflikter 1975	24
Gebyr ved bruk av sjekker	25
Rammeavtale LO/N.A.F. om datamaskinbaserte systemer	26
2. NÆRINGSLIVET	27
Miljøarbeidet	27
Lokaliseringsutvalget	37
Distriktenes utbyggingsfond	38
Industri- og oljepolitikk	39
Bedriftsdemokrati	40
Samarbeidsrådet LO/N.A.F.	41
Samarbeidsrådet DKT-LO	42
Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter	43
3. ARBEIDSMARKEDET OG SOSIALPOLITIKK	45
Arbeidsmarkedspolitikken	45
Kortere arbeidstid	49
Likelønnsprinsippet	50
Sykelønnsordningen	51
Sluttvederlagsordningen	52
Bedriftshelsetjenesten	52
Rikstrygdeverket	56
Ferie-loven	57
Ferie-lov-revisjonen	57
Statens Feriefond	58
Rådet for eldreomsorgen	58
Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen	59
Kontaktutvalget mellom LO og Fremmedarbeiderforeningen	59
4. FAMILIE- OG FORBRUKERSAKER	62
FNs internasjonale kvinnear	62
Forbrukerrådet	64
Varefakta-komiteén	65

	Side
Regler for å sikre sterkere representasjon av kvinner i offentlige råd og utvalg	67
Tidsnyttigundersøkelsen 1971—72 — kvinners og menns nytting av fritida	68
Kvinner frivillige beredskap	69
Landsnemnda for husmorgymnastikk	69
Samarbeidsnemnda mellom Norges Fiskarlags Landskvinneutvalg, Norsk Bonde- og Småbrukarlags kvinnegruppe, S-lagenes kvinnegrupper og LO	70
Kvinnernes Samarbeidskomité for fest uten alkohol	70
Rachel Grepp Heimen	70
5. UNDERVISNING OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET	72
Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen	72
Opplysnings- og utviklingsfondet	84
Opplysnings- og utviklingsfondet DKT-LO	86
Landsorganisasjonens skole Sørmarka og kursstedet Østråt	87
Ringsaker Folkehøgskule	90
Skole spørsmål	91
Lov om videregående skole	98
Lov om barnehager	99
6. INTERNASJONALT ARBEID — UTENRIKSPOLITIKK	100
Nordens Faglige Samorganisasjon	100
Den Europeiske Faglige Samorganisasjon	103
Frie Faglige Internasjonale	106
Øst-vesteuropaisk faglig samarbeid	112
Samarbeid med LO i USA	114
Internasjonalt ungdomsarbeid	114
Internasjonalt støttearbeid	116
Portugal	117
Spania	118
Chile	119
Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité	121
Arbeidsgruppen for kvinnelige faglige ledere under DEFS	124
Internasjonale boikott-aksjoner	126
EFTA	127
OECD	128
Kontaktutvalg med NORAD	128
ILO-konferansen 1975	128
Havets folkerett og sjøgrensespørsmålene	140
7. FORSIKRINGSSPØRSMÅL	142
Kollektiv hjemforsikring	142
Grunnforsikringen	143
LOs samleforsikring	143
Gruppehjemforsikringen	144
Informasjons- og opplysningsvirksomheten om forsikring	144
Fagorganisasjonens stønadskasse Fond	145
Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse	145

	Side
8. ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON	146
LOs administrasjon	146
Sekretariatet	146
Representantskapsmøter	148
Konrad Nordahl	150
Representasjon	151
Diverse styrer og utvalg	155
Bransjerådene	162
Organisasjonskomitéen	164
LOs internasjonale kontor	166
LOs juridiske kontor	167
Presse- og informasjonsvirksomheten	170
LOs rasjonaliseringskontor	172
LOs revisjonskontor	173
LOs økonomiske kontor	174
LOs utvalg for familiespørsmål	175
Fagforeningskvinnenes studiefond	177
LOs ungdomsutvalg	179
LOs kulturutvalg	181
LOs sosialpolitiske utvalg	183
Elektronisk databehandling (EDB)	184
LOs utredningskontor	185
LOs forskningsutvalg	185
Folkets Hus Landsforbund	186
Folkets Hus Fond	189
Samarbeidskomitéen Det norske Arbeiderparti/Landsorganisasjonen i Norge	190
Samarbeidskomitéen Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge	190
Folk og Forsvar	191
Arbeiderbevegelsens Arkiv	193
AKAN	195
LOs husmorsenter	200
Kjøp av Dag Hammarskjølds vei 58. (Tårnbygget)	201
LOs distriktskontorer	202
9. STATISTISK OVERSIKT	219

Forord.

Fra og med 1970 er beretningen inndelt i hovedkapitler. Dette ble gjort med henvisning til utviklingen av LOs engasjement på de ulike områder. Erfaringene siden 1970 har likevel gjort det ønskelig med enkelte mindre endringer i oppdelingen av beretningen, og slike justeringer er også gjort for 1975-beretningen. Hensikten er å få en best mulig oversikt over LOs arbeid.

LOs engasjement vedrørende den økonomiske politikken er som tidligere samlet i kapitlet om tariffrevisjoner og økonomisk politikk først i beretningen.

Det tidligere kapittel 1 om økonomisk oversikt er ikke med i beretningen. Kapitlet bygde i det vesentligste på opplysninger fra Statistisk Sentralbyrås økonomiske utstyn for hvert år. Slike oversikter er ikke gjenstand for godkjenning av Representantskapet og Kongressen. Avisnippet er tatt ut også fordi Sentralbyråets arbeid med oversikten tar noe tid og dermed risikerer vi at LOs beretning blir forsinket.

Oslo i april 1976.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Informasjonskontoret.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

1. Tariffrevisjoner — Økonomisk politikk

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen i 1975.

1. *Den økonomiske situasjon internasjonalt.*

Det internasjonale konjunkturtilbakeslaget som ble innledet mot slutten av 1973 og som forsterket seg gjennom 1974, har også preget den internasjonale økonomiske situasjon i 1975. OECD er en økonomisk samarbeidsorganisasjon mellom de vest-europeiske industrilandene, USA, Canada og Japan. Omfanget av konjunkturtilbakeslaget gir produksjonsnedgangen i disse landene inntrykk av. I ti-årsperioden før 1973 steg bruttonasjonalproduktet i gjennomsnitt med 5,4 prosent hvert år i disse landene. Så sent som i 1973 var den økonomiske veksten 6,3 prosent. Produksjonen i de vestlige industrilandene i 1974 er beregnet å øke med vel 2 prosent. Det er således en dramatisk endring i den økonomiske situasjon når beregninger for 1975 tyder på at det samlede bruttonasjonalproduktet skal gå ned med 2 prosent.

Svikten i produksjonen har ført stadig nye millioner ut i arbeidsløshet. Ved inngangen til året 1975 var tallet på arbeidsløse 12—13 millioner. Ved midten av året var dette antallet vokst til om lag 15 millioner, og det steg til ca. 17—18 millioner helt arbeidsløse mot slutten av 1975. I tillegg har mange fått redusert arbeidstid og dermed inntekt. Det virkelige arbeidsløshetsproblemet er derfor endog større enn antallet helt arbeidsløse tilsier. Antallet arbeidsløse må antas å synke etter hvert som konjunktorene snur og produksjonen igjen tar seg opp. Denne prosessen vil sannsynligvis ta tid. Det er i mange land betydelig ledig kapasitet i den arbeidskraft bedriftene sysselsetter.

2. *Det internasjonale tilbakeslaget og norsk økonomi.*

Mer enn de fleste av de vestlige industrilandene er Norge avhengig av utenrikshandelen for å opprettholde produksjon og sysselsetting. Dette gir bl. a. eksporten av varer og tjenester som andel

av bruttonasjonalproduktet inntrykk av. Denne andelen er nærmere 50 prosent. Med nedgang i produksjonen i andre land blir behovet for norske råvarer og innsatsvarer mindre. Svikt i investeringsvareproduksjon i andre land får bl.a. konsekvenser for norsk verkstedindustri. Nedgang i inntektene hos de store folkegruppene reduserer etterspørselen etter norske forbruksvarer. Forbruket av matvarer reduseres. Som vanlig ved dyptgripende konjunkturrelle tilbakeslag har vårt omfattende salg av fisk og fiskeprodukter merket dette i form av sterk svikt i omsetning og priser.

Trass i ovennevnte synes likevel ikke det internasjonale konjunkturtilbakeslaget å ha påvirket vår økonomi vesentlig. Veksten i bruttonasjonalproduktet har fortsatt i 1975. I 1974 steg bruttonasjonalproduktet med 5,3 prosent. Stigningen var 3,0 prosent fra 1974 til 1975. Dette er sterk vekst selv om en del av veksten skyldes aktivitet i tilknytning til oljeressursene i Nordsjøen. Holdes sjøfart, oljeutvinning og oljeboringstjenester utenfor, steg bruttonasjonalproduktet likevel med 2,4 prosent i 1975 mot 5,3 prosent fra 1973 til 1974.

I vårt økonomiske samkvem med andre land kommer imidlertid virkningen av det økonomiske tilbakeslaget fram. Vår eksport av varer sank fra 1973 til 1974 med om lag 1 prosent. Nedgangen forsterket seg ytterligere i 1975. Dette året antas nedgangen i vareeksporten å bli om lag 15 prosent. Dette innebærer en betydelig sterkere nedgang i vår vareeksport enn nedgangen på om lag 10 prosent i samhandelen mellom de vestlige industrilandene. Dette er et viktig poeng. Det forteller noe om hvor godt våre myndigheter har lyktes i sin motkonjunkturpolitikk. Som nevnt er vår utenrikshandel forholdsvis av vesentlig større betydning for produksjon og sysselsetting enn i gjennomsnittet av OECD-landene.

Samtidig ble vår handelsflåtes fraktinntekter sterkt redusert. I 1974 sank bruttofraktinntektene med vel 1 prosent. Nedgangen forsterket seg ytterligere i 1975 til om lag 12 prosent.

Det er således trass i betydelig nedgang i salget av varer og tjenester til andre land at problemene på arbeidsmarkedet har vært begrenset. Med samme arbeidsløshet hos oss som i gjennomsnittet av de vestlige industrilandene hadde nærmere 100 000 nordmenn vært uten arbeid. Med samme arbeidsløshet som i vårt naboland Danmark, ville tallet steget til nærmere 150 000. Også hos oss forsterket arbeidsløshetsproblemen seg gjennom 1975. Likevel var det ikke mer enn knapt 36 000 nordmenn helt uten arbeid ved utgangen av året. I gjennomsnitt for 1975 vil andelen arbeidsløse ligge noe over 1 prosent mot vel 5 prosent som gjennomsnitt for de vestlige industrilandene.

3. Særtrekk ved den økonomiske politikken i 1975.

For vanlige lønnstakere er pris- og lønnsstigningen viktig. Frykten for massearbeidsløshet kommer likevel foran alt annet. Høyest mulig sysselsetting har derfor vært LOs viktigste krav overfor Regjeringen i 1975. Grunnen til at den betydelige nedgangskonjunkturen ikke har fått større betydning for produksjon og sysselsetting i Norge, skyldes da også først og fremst den økonomiske politikken. Filosofien bak denne har vært enkel.

Produksjonen utgjør summen av vår produksjon for salg til utlandet, norske husholdningers forbruk av varer og tjenester, vår felles husholdnings (staten og kommunenes) forbruk og endelig bedrifters og offentlige myndigheters investeringer i maskiner, bygninger og anlegg. Som nevnt har eksportsalget sviktet. En kan imidlertid produsere i en viss tid uten å få solgt varene. Derfor har myndighetene gitt direkte støtte, lån og garantiordninger til fordel for bedrifter med avsetningsvansker. Dermed har disse bedriftene blitt sikret økonomisk grunnlag for å opprettholde produksjonen for lager. Kredittopplegget for 1975 er også blitt justert slik at det skulle bli større rom for bl. a. driftskreditter.

Imidlertid har det ikke vært mulig å kompensere hele svikten i eksportsalget ved produksjon for lager. I tillegg til å stimulere produksjon for lager har det vært nødvendig å gjøre andre ting. Myndighetene har for det første stimulert til betydelig økt privat forbruk (pluss 4,1 prosent) ved skattelettelser og pristiltak. Det er dette som er bakgrunnen for den betydelige stigning i disponibel realinntekt, dvs. lønnsstigning fratrukket virkningen av høyere skatter og priser. Dessuten er det offentlige forbruket, private og offentlige investeringer økt til dels kraftig. Økt produksjon for investering er bl. a. oppnådd ved lettelser i kredittpolitikken og statsbankenes utlån. Et poeng i denne forbindelse er den betydelige vekt en har tillagt miljøverninvesteringer gjennom tiltakene.

Årsaken til arbeidsløshetsproblemene i andre land er at disse har måttet begrense bruken av stimulerende tiltak av hensyn til utenriksøkonomien. Slike tiltak stimulerer importen uten å øke eksportsalget. Arbeiderregjeringen har derimot utnyttet vår kredittverdighet og mulighetene som oljeinntektene gir, for å nedbetale lånene i framtida. Prisen for full sysselsetting har i 1975 vært et rekordartet underskudd i utenriksøkonomien, om lag 12,3 milliarder kroner.

Det internasjonale konjunkturtilbakeslaget har rammet enkelte bransjer spesielt sterkt. En av disse er vår verftindustri med sine 30 000 arbeidstakere. Skipsbyggingsindustrien har både merket det alminnelige konjunkturtilbakeslaget og dessuten krisen i tankskips-

farten på grunn av den sterke stigningen i råoljeprisene siden høsten 1973. For å bedre denne industriens evne til å konkurrere med verft i andre land, har myndighetene utarbeidet spesielle finansieringstiltak.

Vår tekstil- og bekledningsindustri har merket virkningene av importen fra lavprisland. Disse problemene har myndighetene tatt opp gjennom egne bevilgninger til tekstil- og bekledningsindustrien. Dessuten ble det høsten 1975 bevilget 100 mill. kroner til konkurranseutsatte bedrifter i tekstil-, beklednings-, næringsmiddels- og møbelindustrien. Problemene i tekstil- og bekledningsindustrien har dessuten preget handelsavtaleforhandlinger med andre land. Først og fremst av hensyn til disse industribransjene, er handelsavtalene med et titalls land ikke blitt forlenget i 1975. Det er viktig at disse forhandlingene kan avsluttes på en måte som sikrer tekstil- og bekledningsindustrien, uten å gi negative effekter til andre deler av norsk industri.

Både for å sikre inntektsgrunnlaget blant fiskerne og for å opprettholde arbeidsplassene i fiskeindustrien, har myndighetene gått inn med betydelige bevilgninger, lån og garantier. Det kan også nevnes at det er stilt midler til disposisjon for levering av hermetikk gjennom verdens matvareprogram.

I det internasjonale handelssamkvem har betydelige variasjoner i valutakursene skapt vanskeligheter og økt risikoen i det internasjonale varebytte. For å motvirke dette er det i 1975 etablert en kurssikringsordning. Denne vil redusere eksportnæringsens valuta-risiko i samband med langsiktige eksportkontrakter.

Stortingsproposisjon nr. 7 for 1975—76 gir godt inntrykk av omfanget av tiltakene for å opprettholde sysselsettingen. Med denne proposisjonen ble det lagt fram tiltak med sikte på å motvirke arbeidsløsheten vinteren 1975/76. Hovedpunktene var:

1. Øking av statsbankenes tilsagnsrammer for 1975 med til sammen 682 mill. kroner. Boligfinansieringen, avløpsanlegg og andre miljøverntiltak, skolebygg og distriktsutbyggingstiltak ble prioritert. Dessuten ble statsbankene gitt fullmakt til å gi forskuddstilsagn i 1975 for inntil 10 prosent av tilsagnsrammene for 1976. Dette svarer til om lag 800 mill. kroner. Det er begrunnet med at virksomhet som først startes opp et stykke ut i 1976, trolig vil komme for sent fra en konjunkturpolitisk synsvinkel.
2. Økte bevilgninger til særlige likviditetslån med 150 mill. kroner.
3. Tilskuddsordning for å begrense bedriftenes renteutgifter for lån til lageropplegg. Dette er beregnet å koste 50 mill. kroner fram til 1. juli 1976.

4. En bevilgning på 300 mill. kroner til nye ekstraordinære sysselsettingstiltak vil til sammen kunne gi om lag 20 000 personer arbeid. En betydelig del av bevilgningen ble øremerket for ytterligere yrkesopplæringskurser for voksne. Dessuten inneholder bevilgningen tilskudd til avløps- og renovasjonsanlegg for å følge opp økingen av statsbankrammen for lån til samme formål. For å motvirke arbeidsledigheten blant ungdom ble det bevilget til ekstraordinære klasser ved videregående skoler.
5. I samme proposisjon ble det fremmet forslag om øking av ytelsene i arbeidsløshetsstrygden. Med utgangspunkt i forslagene ble det både gjennomført øking av stønadsstatsene og forlengelse av stønadstiden.

4. Sterk vekst i disponibel realinntekt.

Foruten å stimulere til produksjon for lager og økte investeringer har som nevnt en betydelig øking av det private forbruker holdt produksjonen godt oppe. Beregninger av disponibel realinntekt gir inntrykk av lønnstakernes muligheter for forbruksøkning. I 1960-åra steg disponibel realinntekt for vanlige lønnstakere årlig med om lag 2,5 prosent. Målt ved disponibel realinntekt ga årene fra 1970 til og med 1973 nedgang i materiell levestandard for store grupper av LO-medlemmene. Dette skjedde trass i betydelig produktionsvekst. Med 5—8 prosent øking i disponibel realinntekt både i 1974 og 1975 har hvert av årene gitt to til tre års normal velstandsovergang.

Dessuten er de dårlige årene rettet opp. Sees årene 1970—75 under ett, er den gjennomsnittlige årlige stigningen i disponibel realinntekt brakt opp til om lag 3 prosent. Dette er i overkant av stigningen i 1960-åra. Den gunstige virkning for produksjon og sysselsetting kommer som tillegg til dette.

Betydelig lønnsstigning både i 1974 og 1975 har vært en årsak til dette resultat. Dernest har en rekke prispolitiske tiltak sørget for lavere prisstigning *enn hva som ellers ville ha vært mulig*. Mens stigningen i konsumprisindeksen fra 1973—74 var 9,4 prosent, har konsumprisindeksen steget med 11,7 prosent fra 1974—75. Den sterke prisstigningen i 1975 skyldes dels ettervirkninger av den betydelige internasjonale prisstigningen foregående år. Samtidig har lønnsstigningen også vært betydelig. Som et gjennomsnitt har lønningene for vanlige lønnstakere steget med 20 prosent fra 1974—75. Reallønnsutviklingen, lønnsutviklingen justert for virkningene av stigende priser, har således vært 7,4 prosent fra 1974—75. Mer enn noe forteller disse årene oss at prisstigningen alltid må vurderes ut fra hvilke forutsetninger som har vært til stede. Når produk-

sjonen stiger med 3 prosent og lønningene stiger med 20 prosent, må vi akseptere sterk prisstigning. Vanligvis kan vi regne med at pr. prosent lønnsstigning utover produktivitetsforbedringer, produksjonsøkning pr. sysselsatt, blir prisstigningen nærmere 0,4 prosent.

Uten betydelige prispolitiske tiltak ville således prisstigningen blitt enda sterkere. Bl. a. er det gjennomført økte subsidier for å dempe stigningen i jordbruksprisene. Fra 1. januar 1974 ble det gjennomført en såkalt momskompensasjon, som i prinsippet har samme virkning som å fjerne merverdiavgiften på viktige matvarer. Medregnet denne momskompensasjonen har forbrukersubsidiene blitt økt betydelig i de siste to årene. I 1973 utgjorde forbrukersubsidiene 670 mill. kroner. De utgjorde i 1974 vel 1600 mill. kroner og økte til om lag 2100 mill. kroner i 1975. Bevilgningene til gjennomføring av Jordbruksavtalen bidrar også til å holde matvareprisene nede. Uten slike bevilgninger måtte jordbrukernes inntekter vært sikret gjennom høyere priser. Disse bevilgningene utgjorde i 1975 over 2,5 milliarder kroner. De samlede bevilgninger til matvarer utgjorde således over 4 milliarder kroner i 1975. Ved merverdiavgift på matvarer tar staten inn om lag 3 milliarder kroner. Avgifter på matvarer er således ikke lenger noen netto inntektskilde for statsbudsjettet.

Også på andre måter er prisstigningen holdt nede. Prisstoppene som ble innført med virkning fra 1. september 1975 og ut året, bidro også til å bremse prisstigningen og dermed dempe stigningen i de selvstendiges inntekter.

Foruten pristiltak og sterk lønnsstigning er det skattelettelse for vanlige lønnstakere som har bidratt til den sterke økingen i disponibel realinntekt. Det ble gitt spesielle skattelettelse i forbindelse med det kombinerte inntektsoppgjøret høsten 1975. I tillegg til dette inneholdt også statsbudsjettet for 1975 til dels betydelige skattelettelse for fjoråret.

5. Status for tariffperioden 1974—76.

Mot slutten av 1975 er det også mulig å gjøre opp status for tariffperioden 1974—76. Lønningene for arbeidstakerne i det private arbeidsliv steg fra 1974 til 1975 med gjennomsnittlig 20 prosent. Stigningen skjedde etter betydelig lønnsstigning også fra 1973 til 1974. Da steg årsfortjenestene med i gjennomsnitt 16 prosent. For ansatte i det private arbeidsliv steg således årsfortjenesten med knapt 40 prosent i to-årsperioden 1973—75. Som nevnt har konsumprisene også steget sterkt. I to-årsperioden har stigningen i konsumprisindeksen vært 22,2 prosent. Reallønnsutviklingen blir dermed vel 14 prosent eller i gjennomsnitt 7 prosent hvert av årene.

Denne sterke lønnsutviklingen og reallønnsutviklingen skyldes for det ene betydelige tariff tillegg. Medregnet indekstillegget fra 10. oktober har tariff tilleggene økt timefortjenesten med nærmere kr. 5.00 eller vel 25 prosent i perioden. Betydelig lønns glidning kommer som tillegg til dette. I store deler av tariff perioden har lønns glidningen vært vel 8 prosent. Den synes å ha kulminert i begynnelsen av 1975. For voksne menn i det private arbeidsliv var den da om lag 8 prosent for både menn og kvinner. I 3. kvartal 1975 var lønns glidningen redusert til 5,7 prosent for menn og 3,7 prosent for kvinner. I den nåværende konjunktursituasjon må en anta at lønns glidningen vil reduseres ytterligere.

Trass i denne betydelige lønns glidningen synes noe utjevning å har vært oppnådd i tariff perioden. Spesielle tillegg til grupper med lavere lønns nivå har utvilsomt spilt inn. Mens tariff revisjonen våren 1974 gjennomsnittlig slo ut med 11—12 prosent stigning i timefortjenestene, var det lavtlønns grupper som fikk nærmere 19 prosent øking. For de lavtlønte betyr også like kronetillegg, både generelt og som indekstillegg, større utslag i timelønna enn for gjennomsnittet. I noen utstrekning tyder statistikken også på at det stramme arbeidsmarkedet i store deler av perioden har gitt flere fordel av lønns glidningen enn vanlig.

Tendensen til utjevning gir utviklingen i timelønningene for menn og kvinner inntrykk av. Fra 3. kvartal 1973 har timefortjenesten for menn steget med 39,5 prosent, mens kvinnes lønns nivå har steget med vel 42 prosent. Når en vurderer forholdet mellom mans- og kvinnelønninger og de relativt stabile lønns forskjeller mellom bransjene, må en samtidig være oppmerksom på forhold som påvirker lønns dannelsen. Som nevnt blir nærmere 50 prosent av bruttonasjonalproduktet eksportert. Disse produktene og bedriftenes lønnsevne er avhengig av utviklingen i andre land. I etterkrigsperioden har det skjedd til dels dramatiske endringer i vår industristruktur og næringsliv. Med en i hovedsak desentralisert økonomi vil slike forhold som her nevnt, virke til å øke lønns forskjellene. På mange måter må det derfor kunne sies at en har maktet gjennomføringen av en solidarisk lønns politikk, når forskjeller ikke utdypes ytterligere i en tariff periode. Dermed er det ikke sagt at en er fornøyd med lønns strukturen i det norske samfunn.

Veksten i årsfortjenester og timefortjenester som nevnt ovenfor gjelder i første rekke for ansatte i det private arbeidsliv. For ansatte på regulativlønn eller fastlønn har imidlertid lønns utviklingen også vært sterk. Lønns glidningen som disse oppnår, eksempelvis ved skifte av stilling eller andre opprykk, er imidlertid vanskelig å beregne. Som nevnt utgjør lønns glidningen en betydelig del av

fortjenestepøkingen for ansatte i det private arbeidsliv. I perioden har statsansatte i l.kl. 10⁴ hatt en fortjenestepøking på 32,1 prosent. I dette tallet er lønnsglidningen for disse ikke medregnet.

6. Den kombinerte løsningen ved indeksoppgjøret høsten 1975.

Denne betydelige lønnsstigningen og veksten i disponibel realinntekt og dermed levestandard for LOs medlemmer ble oppnådd trass i at fagbevegelsen i perioden avsto fra lønnstillegg. For å bedre eksportindustriens konkurransevne ble indeksoppgjøret høsten 1975 gjennomført som en såkalt kombinert løsning. Ved indeksoppgjøret i desember 1974 hadde en oppnådd 80 prosent kompensasjon for prisstigningen siden våroppgjøret. En slik lønsmessig kompensasjon ble også lagt til grunn for indeksoppgjøret i september. Denne kompensasjonsgraden ble rent lønsmessig redusert til 30 prosent. De øvrige 50 prosent ble oppnådd gjennom lavere prisstigning på grunn av lavere lønnsstigning og spesielle pristiltak foruten ytterligere skattelettelser. Stigningen i disponibel realinntekt ble noe sterkere enn om oppgjøret hadde blitt gjennomført utelukkende ved lønnstillegg.

Hovedpunktene i den kombinerte løsningen var:

1. Lønnstillegget ble gitt fra 10. oktober 1975 og utgjorde 78 øre pr. time eller 3,2 prosent. Lønnskompensasjonen svarte til 30 prosent for gjennomsnittsinntekter. Det var et prinsipp i avtalen at alle lønnstakere i privat og offentlig arbeidsliv, skulle ha samme tillegg i kroner. Lønnskompensasjonen ble dermed høyere for lavere inntekter, mens den sank med stigende inntektsnivå. Eksempelvis var kompensasjonsgraden for lønninger på ekspedisjonssjefsnivå under 15 prosent.
2. Fra 1. november 1975 og fram til 1. mai 1976 ble skattetrekket redusert med 1 prosent av bruttolønn.
3. Barnetrygden ble økt fra 1. november 1975 med gjennomsnittlig ca. 13 prosent fra og med 1. barn.
4. Jordbruket fikk tilsvarende lavere kompensasjon som LOs medlemmer.
5. Det ble gitt ytterligere subsidier for å begrense prisstigningen av jordbruksoppgjøret. Uten subsidier ville konsumprisindeksen økt med nærmere 0,3 poeng. Fram til 1. mai 1976 vil praktisk talt hele prisøkningen subsidieres bort.
6. Prisstopp fra 1. september 1975 og ut året.

Beregningsmessig ga oppgjøret en gevinst svarende til 14 øre pr. time, som følgelig må anses som en skattefri gevinst. Det er kommet fram en rekke påstander om hvem den kombinerte løsnin-

gen var til fordel for. Enkelte mener at løsningen innebar en betydelig subsidiering av næringslivet. Det er utvilsomt en rekke bedrifter som kunne tålt høyere lønnstillegg. I 1975 var imidlertid situasjonen slik at flertallet av de konkurranseutsatte bedrifter hadde det vanskelig. Og det er tross alt i dette flertall av bedrifter, hvor flertallet av LO-medlemmene har sin arbeidsplass.

Når en skal vurdere hvem løsningen var til fordel for, må en også ta hensyn til forhold bak pris- og lønnsdannelsen i norsk økonomi. Eksportindustrien får sitt salg og prisene på produktene bestemt av forhold utenfor landets grenser. I 1975 ble eksport-salget gjennomsnittlig redusert med 15 prosent. Betydelige eksport-produkter fikk prisnedslag. Samtidig måtte industrien bære en lønnsstigning som på to år utgjorde 40 prosent. Stigningen var tilstrekkelig til å sikre de ansatte sin rimelige andel av fortjeneste-økningen i eksportindustrien. Dette gir statistikken uttrykk for. For de skjermede bedrifter, eksempelvis i varehandel og transportvirksomhet, er prisdannelsen desentralisert. Av erfaring vet vi at uten prisstopp og andre restriktive pristiltak vil disse bedriftene skyve kostnadsøkningen over på prisene. Det er disse bedriftene som for en betydelig del bestemmer den innenlandske prisutviklingen. I en situasjon hvor eksportindustrien framfor å øke fortjenestemarginene vil få mindre vanskeligheter gjennom lavere lønnsstigning, har vi derfor i første rekke spart oss selv og det norske samfunn for sterkere prisstigning. I denne sammenheng må vi også ta hensyn til at det offentlige eller oss selv som skatteyttere, er en betydelig arbeidsgiver. Den kombinerte løsningen sparte det offentlige for om lag 1 milliard kroner i lønnsutgifter. Det var med utgangspunkt i slike betraktninger at en så 2,2 prosent mindre prisstigning, som en fordel for LO-medlemmene ved høstens indeksoppgjør.

7. LO-medlemmenes holdning til pris- og inntektspolitisk samarbeid.

Den kombinerte løsningen syntes også å ha bred støtte blant LO-medlemmene. For det første ble avtalen vedtatt i LOs representantskap mot en håndfull stemmer. Dernest ble det i 1975 sendt ut et debattopplegg om pris- og inntektspolitisk samarbeid til medlemmene.

Fra alle LO-forbundene kom det inn vel 500 svar på rådslaget om pris- og inntektspolitikk fra grupper, klubber og fagforeninger. Bak svarene sto vel 4000 personer. Rent umiddelbart kan det virke som om svært få deltok i arbeidet med rådslaget. I denne forbindelse må en imidlertid være oppmerksom på at siktemålet var en organisasjonsmessig behandling gjennom klubber og fagforeninger.

Rådslaget ble ikke sendt ut som et vanlig studietilbud i AOFs regi. Det er inntrykket at denne behandlingsmåten i hovedsak ble fulgt. Dermed formidlet svarene holdningene til samarbeid fra titusener av LO-medlemmer.

Svarene viste en svært samstemmig oppfatning av behovet for pris- og inntektspolitisk samarbeid. Nær 87 prosent av svarene viste en positiv holdning til pris- og inntektspolitisk samarbeid. Flertallet ville imidlertid begrense samarbeidet til situasjonsbestemte løsninger. Den kombinerte løsningen ved indeksoppgjøret må sees som et eksempel på en situasjonsbestemt løsning. 60 prosent ville innskrenke samarbeidet til dette. Samtidig var det et betydelig mindretall som kunne tenke seg å utvikle fastere samarbeidsformer. Andelen med denne oppfatning av alle avgitte svar var om lag 24 prosent. Det ble bl. a. gitt følgende begrunnelser for dette synet:

Mange syntes å ha vært av den oppfatning at samarbeid ville utvide forhandlingsretten. Disse anførte først og fremst at ikke bare lønningene, men også utviklingen i priser og skatter er av betydning for LO-medlemmenes materielle situasjon. De framhevet betydningen av samme stigning i disponibel realinntekt med mindre prisstigning. Fordelen for konkurranseevne og mindre strukturendringer (skifte av arbeidsplass og også bosted) gjennom en mer dempet kostnadsstigning, ble trukket fram. Flere pekte på fjorårets tariffoppgjør som begrunnelse for sin positive holdning. Det syntes også som om den økonomiske situasjon påvirket holdningen hos mange.

Det var således 13 prosent som gikk mot enhver form for samarbeid. De fleste som gikk mot, oppfattet samarbeidet som angrep på den frie forhandlingsretten. Enkelte trakk fram at så lenge arbeiderbevegelsen ikke har full politisk styring og det sosialistiske samfunn ikke er gjennomført, kan fagbevegelsen heller ikke gå inn i noen form for samarbeid. Enkelte har trukket fram Arbeiderparti-regjeringens svake parlamentariske grunnlag. Noen synes å ha gått mot samarbeid, fordi dette vil hindre gjennomføringen av forbundsvise oppgjør. Endelig anførte enkelte at samarbeidsløsninger etter deres oppfatning ville hindre den demokratiske saksbehandlingen og avgjørelsesprosessen under oppgjøret.

8. *Den økonomiske situasjon framover.*

Ved inngangen til 1975 gikk de fleste konjunkturvurderinger ut på at oppgangen ville innledes mot slutten av året. Det kan nå slås fast at den internasjonale økonomiske ekspertise denne gangen stadig har tatt feil i sine spådommer om når konjunkturoppgangen

skal ta til. Det knytter seg fortsatt betydelig usikkerhet til tidspunktet og også styrken i omslaget. De fleste konjunkturvurderinger går mot slutten av 1975 ut på at et moderat omslag skal inntruffe ved midten av 1976.

Konklusjonen blir således at situasjonen for eksportindustrien og de konkurranseutsatte industriene vil være vanskelig i første halvdel av 1976. Noen sterk oppgang er heller ikke ventet i siste halvdel av året. Etter hvert vil sannsynligvis eksporten og produksjonen i eksportindustrien ta seg opp. Vi må imidlertid være oppmerksom på at vår næringsstruktur og sammensetning av eksportproduktene, er slik at Norge vanligvis trekkes forholdsvis sent med i konjunkturoppgangen. Skal erfaringene fra tidligere oppgangskonjunkturer legges til grunn, vil Norge komme etter de øvrige industrilandene med om lag 7—8 måneder. Med dette som utgangspunkt er det at det også i 1976 blir en viktig oppgave å styrke norsk eksportindustri konkurranseevne.

9. Representantskapets vedtak for tariffrevisjonen våren 1976.

Den vanskelige økonomiske situasjon og holdningen til pris- og inntektspolitisk samarbeid var bakgrunnen for Representantskapets vedtak om oppgjørsformen ved tariffrevisjonene 1976. I innledningen til forslaget fra Sekretariatet som Representantskapet vedtok, heter det: «Idet vi viser til LO-formannens innledning, hvor bl. a. den økonomiske situasjon ble berørt, og de relativt usikre tider en enda en tid vil stå foran, ikke minst når det gjelder sysselsettingen, vil Sekretariatet foreslå overfor Representantskapet at vi går inn for et kombinert samordnet forbundsvis oppgjør.»

Med denne oppgjørsformen er det ikke sagt at en vil avstå fra lønnstillegg. Målsettingen for oppgjøret er 2,5—3 prosent øking i disponibel realinntekt for LO-medlemmene. Dette er en velstandsøkning på linje med utviklingen hittil i 1970-åra og i overkant av velstandsutviklingen i ti-årsperioden fra 1960—70. Siktemålet er at denne velstandsøkningen skal oppnås gjennom en kombinasjon av lønnstillegg og prispolitiske og skattepolitiske tiltak. For øvrig er de enkelte punkter i Representantskapets vedtak som følger:

«Forutsetningen for forslaget om samordning for de ansatte i det private arbeidsliv er at samordningen også må gjelde for alle andre grupper.

Det er en betingelse at tariffrevisjonen 1976 avgjøres ved felles avstemning for tariffavtaler med Norsk Arbeidsgiverforening og avtaler som følger disse.

Ingen forbund gjør endelig opp før alle forbunds rimelige og be-

rettigede krav er løst. Dette gjelder avtaler som har utløp 31. mars—1. juli.

1. Full kompensasjon for arbeidstidsforkortelsen fra 1. april 1976.
2. Det kreves et lavtlønns tillegg. Rammen vedrørende lavtlønns-tillegget fastsettes i de sentrale forhandlinger, og den praktiske gjennomføring skjer ved forbundsvise forhandlinger.
3. Et generelt tillegg.
4. Opplysnings- og Utviklingsfondet økes.
5. Sluttvederlagsordningens satser fordobles. Det innføres samtidig indeksregulering — opptjeningstiden forkortes.
6. Det kreves en forsikringsordning som går inn under betegnelsen «Fagbevegelsens Forsikringsfond».
7. Det reises krav om tariffavgift overfor Norsk Arbeidsgiverforening.
8. Sykelønnsordningens maksimumssats, kr. 50 000.00, må reguleres i henhold til indeksutviklingen, og den første karenstid bortfaller.
9. Regulering av beløpet for bevegelige helligdager som framkommer i avtalens merknad a, og at merknad b også omfatter 1. og 17. mai. Tapsreglene tas opp til revisjon.
10. Velferdspermisjoner må tilføyes flere nødvendige eksempler.
11. Fellesforslaget av 1968, 1970 og 1972 endres slik at prosent-satsen for fridager, som en arbeider, betales med 100 prosent i stedet for som nå 50 prosent.

I avtalen av 1970, I, punkt 4, a, må punkt 6 utgå.

12. Forbundsvise forhandlinger om tekniske og redaksjonelle endringer og innenfor en viss økonomisk ramme som må framkomme etter forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening.
13. Representantskapet gir på bakgrunn av debatten i representantskapsmøtet og på bakgrunn av den økonomiske situasjon, Sekretariatet fullmakt til å fastsette de endelige krav overfor Norsk Arbeidsgiverforening når det gjelder indeksreguleringsbestemmelser for tariffperioden 1976/78.

Med myndighetene:

1. Skattelettelser.
2. Eventuelle subsidier.
3. Skattefritak for fagforeningskontingenten.
4. Øking av pensjon for pensjonister med bare grunnpensjon.
5. Borgerplikt. (En tar opp med Staten spørsmålet om forbedringer i de ordninger for ulike oppdrag som man kan bli pålagt, f. eks. kommunale oppdrag og oppdrag som domsmenn m. v.)»

Tariffrevisjonen innenfor varehandelen.

Handel og Kontors to viktigste avtaler innenfor varehandelen er de som forbundet har med Handelens Arbeidsgiverforening og Den Kooperativ Tarifforening. Den siste arbeidsgiverforening er for bl. a. samvirkelagene.

Forhandlingene var svært langvarige denne gang, fordi det ble innført prisstopp gjeldende fra 1. oktober og ut året.

De to landsoverenskomstene med Handelens Arbeidsgiverforening og Den Kooperativ Tarifforening utløp begge den 30. september 1975.

Etter forhandlinger og mekling ble det lagt fram et anbefalt forslag. Det gikk i hovedsak ut på dette:

Fra 1. oktober 1975 gis et lønnstillegg som for de fleste blir kr. 150.00 pr. måned. Fra 1. januar 1976 gis et tillegg på kr. 250.00. Altså til sammen kr. 400.00 pr. måned. Det ble inntatt bestemmelse om at lønnstillegg gis også til handelsfunksjonærene fra våren 1976 med samme resultat som for alle andre grupper som har tariffrevisjon på dette tidspunkt.

Frilørdagenes antall heves fra 12 til 18, dessuten to andre fridager som fortrinnsvis gis om mandagene. Arbeidstiden blir 40 timer pr. uke mot nå 42½ time, gjeldende fra 1. januar 1976. Dette innebærer at det blir opptatt lokale forhandlinger om den daglige arbeidstid og fridagsordningen, og sannsynligvis vil de fleste få flere fridager enn de tarifferte 20 dagene.

Ubekvemstillegget blir bedre enn det har vært hittil. Det er foreslått en rekke andre forbedringer enn det som er nevnt ovenfor, men dette er de viktigste tingene.

Ved avstemning viste det seg at 78,1 prosent stemte ja, 21,9 prosent nei. 65 prosent deltok i avstemningen. Dette var avstemningsresultatet for Handelens Arbeidsgiverforening.

Når det gjelder Den Kooperativ Tarifforening, stemte 70 prosent ja, 30 prosent nei, men deltakerprosenten var så lav som 44 prosent.

Endringene med Den Kooperativ Tarifforening er da stort sett det samme som nevnt ovenfor. Avtalen kommer til å gjelde i to år, slik at den utløper 30. september 1977.

Hotell- og restaurantnæringen.

I samsvar med tariffoppgjøret høsten 1974 inngikk et helautomatisk indeksoppgjør som fikk virkning fra 10. juli og et innebygget lønnstillegg fra 1. november 1975. Videre fikk funksjonærene innenfor næringen et indekstillegg fra 10. oktober 1975 i samsvar med indeksoppgjøret mellom LO og N.A.F.

Godkjente konflikter 1975.

24

FORBUND Fag — Industri — Bedrift	Antall arbeidere berørt av konflikten		Konfliktens varighet		Antall tapte arb.- dager ¹⁾	Konfl. årsak	Konfl. karakter	Konfl. resultat	Utbetalt stønad fra forb.	Refusjon utbet. av LO ved årets utg.
	I alt	Org.	Fra og med:	Til og med:						
Norsk Elektriker- og Kraftstasjons- forbund: Standard Telefon og Kabel	254	254	1/1-75	20/1-75	4246	Tariff- oppgjør	Streik	Godtatt forslag	238 264.00	100 115.00
Norsk Musiker- forbund: Bergens Musikk- konservatorium ...	21	21	1/1-75	3/3-75	50	Krav om tariff- avtale	Streik	Medl. tatt inn i komm. tjeneste på komm. lønns- vilkår	57 850.00	720.00
Norsk Skog- og Landarbeider- forbund: Ladesletta Gartneri, Trondheim	17	15	5/5-75	7/5-75	51	Oppr. av avtale	Streik	Innmeldt G.H.A.	—	—
Skjerdingstad og Muan Planteskoler v/Sør-Trøndelag Skogselskap	15	13	30/6-75	11/7-75	150	Oppr. av avtale	Streik	Løst ved mekling	3 640.00	—
Norsk Treindustri- arbeiderforbund: S. Nygaard & Co., Molde, Møbel- tapetserberedrift	2	2	1/1-75	11/7-75	18	Oppr. av avtale	Streik	Bedriften nedlagt	1 512.00	340.00
	309	305			4515				301 266.00	101 175.00

1) Vesentlig oppgitt av forbundene på grunnlag av utbetalt stønad til organiserte.

Gebyr ved bruk av sjekker.

En reformkomité nedsatt av forretningsbankene og sparebankene la våren 1975 fram en innstilling med bl. a. forslag om innføring av gebyr ved bruk av sjekker. Landsorganisasjonen og andre interesserte organisasjoner fikk høve til å uttale seg om innstillingen. Allerede tidlig var spørsmålet drøftet i LO i forbindelse med en kampanje som bankenes organisasjoner ønsket å sette i gang med sikte på å rasjonalisere sjekkbruken ved at publikum unngikk å bruke sjekk på mindre beløp enn f. eks. hundre kroner. Bankene ville ha LO og Arbeidsgiverforeningens støtte til kampanjen, men da LO ble kjent med at det samtidig var en komité i arbeid med spørsmålet om gebyr, fant man at man ikke kunne avgi noen uttalelse til kampanjen. LO forela for øvrig saken for forbundene på grunnlag av enkelte henvendelser som kom til LO fra lokale organisasjonsinstanser som motsatte seg innføring av gebyr. LO meddelte forbundene at man ikke var innstilt på å gi sin tilslutning til en gebyrordning, og dette ga forbundene sin tilslutning til. Under alle omstendigheter ville det ikke kunne bli tale om noen endring i praksis så lenge den nåværende hovedavtale var gjeldende. En av forutsetningene for at man i sin tid gikk med på utbetaling av lønn over bank, var at medlemmene måtte få disponere sine penger via sjekk uten gebyr.

Bankenes reformkomité motiverte spørsmålet om innføring av gebyr med de utgifter som bankene ble påført gjennom sjekktransaksjonene. Komitéen foreslo imidlertid at man skulle kunne bruke fire sjekker pr. måned uten gebyr.

LO uttalte at for våre medlemmer vil en ordning med kontant utbetaling i bedriftene være en vel så god utlønningsform som lønnskontoordningen. De kostnader som er forbundet med lønnskontoordningen burde derfor bæres av bankene og arbeidsgiverne i fellesskap. I uttalelsen fra LO ble det bl. a. gitt uttrykk for at våre medlemmer vanligvis har en arbeidstid som hindrer dem i å heve kontantbeløp direkte i banken. For de av våre medlemmer som har lørdagsfri er det heller ikke mulig å heve lønn i bankene fordi disse er stengt på lørdager. Medlemmene vil derfor være henvist til å gjøre innkjøp ved bruk av sjekk, og fire sjekker pr. måned uten gebyr vil være utilstrekkelig. Ellers vil arbeidsstedet ofte ligge så langt fra nærmeste bank at uttak av kontanter vil være vanskelig.

LO gjorde også oppmerksom på at det ikke kunne komme på tale å endre noe i hovedavtaleperioden, og at en framtidig ordning ikke kunne komme i stand uten etter drøftinger mellom de tre organisasjoner som i realiteten er parter i den nåværende ordning.

Rammeavtale LO/N.A.F. om datamaskinbaserte systemer.

Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening ble i slutten av april enige om en avtale om datamaskinbaserte systemer. Avtalen er gjort gjeldende for resten av inneværende hovedavtaleperiode.

LO og N.A.F. er enige om at denne rammeavtale skal legges til grunn ved utforming, innføring og bruk av datamaskinbaserte systemer.

Avtalen omfatter datamaskinbaserte systemer som har direkte betydning for de ansatte og deres arbeidsforhold, samt systemer for lagring og bruk av persondata.

Avtalen foreligger trykt i eget hefte.

2. Næringslivet

Miljøarbeidet.

Arbeidet med utkast til ny lov om arbeidervern og arbeidsmiljø har vært den største oppgaven innenfor arbeidsmiljøsektoren i 1975. Ved siden av dette har det vært et intensivt arbeid i forbindelse med forskjellige offentlige oppnevnte komitéer, og det har også vært en utstrakt virksomhet både innad og utad med forelesninger og orienteringer. Det vil i denne forbindelse være riktig å si at miljøspørsmål er blitt et dominerende sakfelt i den faglige debatt, og alt tyder på at interessen og oppgavene vil øke i tiden framover.

Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø.

Etter at Kommunal- og arbeidsdepartementet la fram sitt første lovutkast 13. desember 1974 har det vært stor aktivitet i de faglige organisasjoner på grunnlag av dette lovutkastet. Lovforslaget ble sendt de respektive forbund. Arbeidernes Opplysningsforbund laget et eget hefte om lovutkastet. Det gikk ut i ca. 25 000 eksemplarer. En regner med at et sted mellom 1500 og 2000 arbeidsgrupper har vært i arbeid med dette. Resultatet av arbeidet er kanalisert gjennom de respektive fagforbund, og har vært grunnlaget for Landsorganisasjonens behandling av lovutkastet.

Landsorganisasjonen nedsatte et utvalg for å gå igjennom kommentarene som kom inn fra fagforbundene. Utvalget bearbeidet dette og la fram en innstilling for Sekretariatet.

Komitéen besto av Odd Højdahl, formann, Leif Haraldseth, Tore-Jarl Christensen og Børre Pettersen.

Etter at saken var behandlet i Sekretariatet, ble følgende brev sendt Kommunal- og arbeidsdepartementet:

«Landsorganisasjonen viser til Departementets ekspedisjon datert 13. desember 1974 og til utsettelse av svarfristen meddelt oss i brev datert 21. mars 1975.

Det foreliggende utkast til lov om arbeidsmiljø har vært undergitt en

omfattende og grundig behandling i forbund, fagforeninger, klubber m. v. Som resultat av denne behandling er innkommet til Landsorganisasjonen et betydelig materiale som har dannet grunnlag for LOs egen behandling av lovutkastet.

På denne bakgrunn framkommer vi nedenfor med enkelte endringsforslag til utkastet til lov om arbeidsmiljø. Framstillingen er ordnet paragrafvis, og avsluttes med noen generelle bemerkninger.

§ 1. Målsetting.

LO foreslår at det må presiseres i nr. 2 at målsettingen også er å sikre trygge tilsetningsforhold og et meningsfylt arbeid for arbeidstakere som på grunn av høy alder eller svekket helse er kommet i vanskeligheter når det gjelder å tilpasse seg arbeidssituasjonen.

Under nr. 1 ber vi overveiet å erstatte uttrykket «i forhold til» med uttrykket «mot» (fysiske og psykiske skadevirkninger).

§ 2. Hva loven omfatter.

I nr. 1 ber vi overveiet å erstatte uttrykket «bedrift» med et mer hensiktsmessig uttrykk, når det bl. a. tas hensyn til at loven omfatter offentlig virksomhet m. v. Vi vil i denne forbindelse antyde uttrykket «virksomhet».

Når det gjelder de unntak fra lovens virkeområde som er foreslått under nr. 3, er Landsorganisasjonen klar over de forhold som begrunner unntakene. Vi er herunder oppmerksom på at Departementets målsetting bl. a. er å inkorporere jordbruksarbeidervernloven i arbeidsmiljøloven.

Landsorganisasjonen vil imidlertid understreke at forutsetningen for at angjeldende arbeidstakergruppe holdes utenfor lovens virkeområde, er at disse blir underlagt annen lovgivning som minst er like betryggende for arbeidstakerne som arbeidsmiljøloven.

Til nr. 4 bemerkes at Kongen må vise varsomhet når det gjelder å benytte seg av fullmakten til å gjøre unntak når det gjelder den offentlige forvaltning. I denne forbindelse forutsetter vi at organisasjonene gis anledning til å uttale seg før eventuelle slike vedtak treffes.

§ 6. Ufravikelighet.

For å unngå faren for eventuelle misforståelser ber vi overveiet å gi lovstedet slik formulering: «Fravikelser fra denne lov kan ikke rettsgyldig avtales med mindre dette uttrykkelig er hjemlet i loven.»

§ 7. Meldeplikt.

I denne forbindelse gjør vi oppmerksom på det behov som er til stede for å melde til Arbeidstilsynet slik ny produksjon på et gammelt arbeidssted som kan sammenliknes med de forhold som for øvrig er regulert i § 7. Så vidt skjønnes dekkes disse forhold av den foreslåtte bestemmelse i § 19 annet ledd, og under denne forutsetning fremmer vi intet tilleggsforslag når det gjelder § 7.

Vi finner også grunn til å gjøre Departementet oppmerksom på de særlige problemer som reiser seg når det gjelder mobil-arbeidsplasser.

§ 8. Arbeidsgiverens plikter.

Med henblikk på å styrke samarbeidet på det stedlige plan mellom bedriften og den eller de organisasjoner som har tariffavtale med bedriften, vil LO foreslå at det i § 8 tas inn en bestemmelse med følgende

innhold: «Ved tariffbundet bedrift skal arbeidsgiveren i alle miljøspørsmål som vedrører tariffregulert arbeid eller tariffbundne arbeidstakere rådføre seg med den organisasjon som har tariffavtale med bedriften.»

Under punkt a) foreslås uttrykket «verne» (tiltak) sløyfet.

Når det gjelder formuleringen av punkt b) er vi ikke helt tilfreds med uttrykket «eller for stor belastning for arbeidstakerne». Vi tør derfor anmode Departementet om å se nærmere på dette.

Under punkt g) ber vi overveiet en tilføyelse om at arbeidsgiveren plikter å gjøre arbeidslederne kjent med deres ansvar etter loven.

Når det gjelder punkt h), er det mulig at formuleringen også innebærer at arbeidsgiveren plikter å sørge for at arbeidstakernes kunnskaper blir holdt ved like. Vi ber imidlertid overveiet å omformulere bestemmelsen slik at denne plikt uttrykkelig framgår av loven.

§ 9. Flere arbeidsgivere på samme arbeidsplass.

LO er ikke tilfreds med den løsning av samordningsspørsmålene som er foreslått i nr. 2 og 3. Vi vil derfor foreslå at det i nr. 2 gis regler om at hovedbedriften skal være ansvarlig, og at forslaget under nr. 3 sløyfes. På denne bakgrunn antyder vi følgende formulering av nr. 2:

«Hovedbedriften skal ha ansvaret for samordningen av verne- og miljøarbeidet. Dersom ikke en av bedriftene kan regnes som hovedbedrift i forhold til de øvrige, kan arbeidsgiverne avtale at en av dem skal ha ansvaret for samordningen av verne- og miljøarbeidet på arbeidsplassen. En slik avtale skal være skriftlig og melding skal sendes det stedlige arbeidstilsyn. Hvis en slik avtale ikke kommer i stand, skal Arbeidstilsynet bestemme hvem av arbeidsgiverne som skal ha ansvaret for samordningen.»

Vi tilføyer at det bør overveies å gi frist for slik melding, og at denne sendes også til verneombud. Det siste spørsmål avdekker behovet for også på verneombudssiden å samordne arbeidet i disse tilfelle, og vi ber Departementet være spesielt oppmerksom på dette.

§ 11. Arbeidstakernes plikter.

LO foreslår i tilknytning til annet ledds siste setning at avgjørelsesmyndigheten i dette spørsmål ikke ensidig legges i hendene på arbeidsgiveren. Av denne grunn ber vi tatt inn en bestemmelse om at arbeidsgiveren dersom han mener at arbeidet kan fortsette, skal innhente verneombudets uttalelse om hvorvidt verneombudet vil kreve arbeidet stanset i medhold av bestemmelsene i § 27.

Samtidig finner vi grunn til å presisere at vi oppfatter bestemmelsen om arbeidstakerens stansing av arbeidet som et påbud, hvilket innebærer at det er hans plikt å stanse arbeidet i de tilfelle loven nevner. Lovutkastet og den tilføyelse LO ovenfor har bedt om, vil i så fall innebære at denne arbeidstakerens plikt vil opphøre i det øyeblikk arbeidsgiveren med tilslutning av verneombudet har gitt beskjed om at arbeidet kan fortsette.

Vi forutsetter imidlertid at lovfesting av en arbeidstakers stansingsplikt ikke innebærer noen innskrenkning i den ved praksis utviklede rett for arbeidstaker til å nekte å utføre farlig arbeid.

§ 12. Arbeidsplassen.

For å unngå fare for misforståelser, ber vi overveiet å tilføye under nr. 1 punkt f) og g) uttrykket «spiserom».

Som nytt punkt j) ber vi overveiet å ta med brann- og ikke personlig verneutstyr.

I nr. 2 ber vi tilføyet en bestemmelse om at husværet må gis en plassering som ikke fører med seg støy og annen hindring av nødvendig hvile.

§ 13. Tekniske innretninger og utstyr m. v.

Vi ber overveiet å endre formuleringen «kan gi» til «gir», for å markere det åpenbare behov for å gi forskrifter i disse tilfelle.

§ 15. Giftige og helsefarlige stoffer i bedriften.

LO har merket seg at § 15 har den samme overskrift som § 18, og vi ber om mulig Departementet finne fram til forskjellige overskrifter på disse to paragrafer.

For øvrig er vi av den oppfatning at det kan være visse vanskeligheter forbundet med å holde fra hverandre disse to paragrafers anvendelsesområde, og vi ber derfor overveiet om det er mulig å finne fram til en annen lovteknisk løsning.

Når det gjelder de bestemmelser som er foreslått i paragrafen, anføres følgende:

I nr. 1 siste setning foreslås uttrykket «passende» sløyfet.

Nr. 4 foreslås endret således at arbeidsgiveren skal føre kartotek over alle arbeidstakere som er utsatt for bestemte helsefarlige stoffer og materialer i arbeidsmiljøet. Direktoratet for arbeidstilsynet gir nærmere regler om dette.

I nr. 6 foreslås uttrykket «kan gi» erstattet med uttrykket «gir» med samme begrunnelse som nevnt under § 13. Det foreslås dessuten at hjemmelen for å gi regler utvides til også å omfatte destruksjon av stoffer.

Som et nytt punkt i § 15 foreslås LO inntatt bestemmelser om obligatorisk bedriftslegeordning i bedrifter som framstiller, pakker eller bruker giftige eller helsefarlige stoffer.

Endelig foreslås tatt med i lovteksten eller på annen hensiktsmessig måte den helseisiko som kan forekomme ved at det oppstår farlige stoffer som følge av blanding av hver for seg ufarlige stoffer.

§ 16. Tilrettelegging av arbeidet.

Bestemmelsen i nr. 1 annet ledd bør endres derhen at det blir påbudt å bruke personlig verneutstyr i de tilfelle et tilfredsstillende vern om liv og helse ikke kan oppnås på annen måte.

Det bør også tilføyes en bestemmelse om at verneutstyret skal være tilpasset den enkelte.

I denne forbindelse tillater vi oss å anmode Departementet om å ta opp arbeidet med å utarbeide godkjennelsesordninger når det gjelder personlig verneutstyr.

Når det gjelder nr. 3, er vi av den oppfatning at bestemmelsene inntatt i punkt a)–c) skal komme til anvendelse dersom dette er nødvendig for å unngå at arbeidstakerne utsettes for uheldige fysiske og psykiske belastninger. Etter vår oppfatning går ikke dette tilstrekkelig klart fram av lovforslaget, og vi ber derfor om en dekkende omformulering.

Det tilføyes at uttrykket «rimelig» i punkt c) bør sløyfes.

I nr. 4 foreslår vi den endring at arbeidsgiveren skal orientere tillitsmennene om styringssystemer m. v.

Til slutt gjør vi oppmerksom på at det muligens vil være viktig å samordne uttrykksmåten i nr. 4 og 5 for så vidt gjelder «gjennomføring av arbeidet» (nr. 4) og «utførelse av arbeidet» (nr. 5).

§ 17. Maskiner, tekniske innretninger m. v.

Nr. 1 første ledd bes omformulert slik at ikke bare brukeren men også andre personer i omgivelsene er vernet mot ulykker og helseskader.

Når det gjelder nr. 1 annet ledd, forutsetter vi at uttrykket «etter sin hensikt» også innebærer at maskiner m. v. er konstruert slik at det gis tilpasningsmuligheter for den enkelte arbeidstaker.

I nr. 1 tredje ledd ber vi overveiet å la oppregningen komme i følgende rekkefølge: transport, oppstilling, betjening og vedlikehold.

I nr. 2 foreslås montørens plikt utvidet til også å gjelde instruksjon i bruken av innretningen.

I nr. 3 eller muligens i de bestemmelser som Arbeidstilsynet vil fastsette med hjemmel i nr. 4, bør det pålegges plikt for produsent/importør til å merke maskiner m. v. med data om støynivå der dette er mulig.

§ 18. Giftige og helsefarlige stoffer.

Det vises til bemerkningene til § 15 om de vanskeligheter som er til stede når det gjelder å skille mellom de forhold som dekkes av § 15 og de forhold som dekkes av § 18.

Et utslag av dette er at det kan skapes noe usikkerhet om hvorvidt hjemmelen for Arbeidstilsynet til å nedlegge forbud mot helsefarlige stoffer etter § 15 dekker de områder som er regulert av § 18. Misforståelsen kan tenkes å oppstå fordi § 18 bare har hjemmel til å forby omsetning av slike stoffer dersom registrering eller merkeplikten m. v. forsømmes.

På denne bakgrunn ber vi overveiet om det også i § 18 er behov for å innta en hjemmel for å nedlegge forbud mot produksjon eller import av giftige eller helsefarlige stoffer som skal brukes eller ventelig vil bli brukt i virksomhet som går inn under arbeidsmiljøloven.

Vi har vurdert å foreslå inntatt i § 18 en bestemmelse om at det skal nedlegges forbud mot slike stoffer i de tilfelle erstatningsstoffer finnes. Med den begrunnelse at disse forhold antakelig best vil måtte dekkes opp gjennom Arbeidstilsynets praksis, fremmes foreløpig intet slikt forslag.

Til slutt bemerkes at uttrykket «passende» i nr. 1 e) bør erstattes med uttrykket «tydelig» (advarsel på norsk).

§ 19. Arbeidstilsynets samtykke ved oppføring, bygningsmessige endringer, omorganisering m. v.

LO foreslår at lovstedet suppleres med en bestemmelse om at det ved tariffbundet bedrift skal foreligge uttalelse fra tillitsmennene før arbeidsgiveren søker om Arbeidstilsynets samtykke.

§ 21. Leges meldeplikt.

Vi ber Departementet vurdere hva som kan gjøres for å oppnå bedre samsvar mellom de registrerte og faktiske tilfelle av yrkessykdommer. I denne forbindelse antyder vi at legens melding bør gis til trygde-

kontoret sammen med hans ordinære melding, og at det utarbeides regler for hvorledes trygdekantorene skal behandle de meldinger som er nevnt i § 21.

§ 24. Arbeidsmiljøutvalgets oppgaver.

I nr. 3 er det foreslått at utvalget skal gjennomgå alle rapporter og yrkessykdommer m. v. Vi forutsetter at slike rapporter også omfatter politiets etterforskningsdokumenter.

§ 25. Verneombud.

LO foreslår at lovutkastets nr. 1 og nr. 3 endres således:

- 1. Ved enhver bedrift skal det velges verneombud. Ved bedrift med flere enn 10 arbeidstakere kan det velges flere verneombud.
3. Hvis det ved bedriften er mer enn ett verneombud skal ett av disse velges til hovedverneombud med ansvar for å samordne verneombudets virksomhet.

Hovedverneombudet, eller dersom det bare er ett verneombud, skal velges blant arbeidstakernes tillitsmenn ved bedriften.

For øvrig gir Kongen nærmere regler om antall verneombud, hvordan de velges og herunder regler om lokal fagforenings rett til å velge verneombud og deres funksjonstid.»

§ 26. Verneombudets oppgaver.

I forbindelse med de meldinger en arbeidsgiver skal gi i henhold til lovens bestemmelser, jfr. særlig § 20, vil det etter vår oppfatning være en naturlig arbeidsoppgave for verneombudet å påse at disse meldinger blir avgitt i samsvar med lovens forskrifter. Dersom arbeidsgiveren forsømmer dette, vil verneombudets oppgave være å melde fra om dette til Arbeidstilsynet.

Vi ber Departementet vurdere å innta uttrykkelig regler om dette i § 26.

§ 27. Rett til å stanse farlig arbeid.

I Departementets merknader til lovutkastet er anført at loven ikke krever at det objektivt sett skal foreligge fare for liv og helse for at verneombudet skal ha rett til å stanse arbeidet. Det er tilstrekkelig at verneombudet selv mener at det foreligger en umiddelbar fare.

I denne forbindelse forutsetter vi at tilsvarende forhold gjør seg gjeldende når det gjelder vilkåret «og faren ikke straks kan avverges på annen måte». Etter vår oppfatning kan således vilkåret ikke være at det objektivt sett ikke foreligger andre alternativ når det gjelder å avverge faren.

§ 29. Andre bestemmelser.

Vi foreslår nr. 3 endret slik at verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalget om nødvendig skal kunne forlate arbeidsplassen uten på forhånd å ha underrettet sin nærmeste overordnede. I slike tilfelle ser vi det imidlertid naturlig at underretning gis snarest mulig.

§ 36. Farlig arbeid.

Vi foreslår at denne paragraf sløyfes. Grunnen til forslaget er at innholdet i § 36 kan fisforstås derhen at de arbeidstakere som er over

18 år kan nyttes til arbeid som innebærer fare for hans sikkerhet, helse eller utvikling.

Det presiseres at det vern loven ellers gir mot slik fare også vil gjelde for den som er under 18 år.

§ 39. Forbud mot søn- og helgedagsarbeid.

Lovstedets annet ledd siste setning foreslås omformulert slik at Direktoratet for arbeidstilsynet skal stille slike vilkår som anses nødvendig av hensyn til arbeidstakerens sikkerhet, helse eller utvikling.

§ 78.

LO ber om at denne pragraf sløyfes, slik at bestemmelsen i § 2 i den alminnelige straffelov avgjør hvorvidt en straffbar overtredelse av arbeidsmiljølovens regler er å anse som en forbrytelse eller en forseelse.

Generelle bemerkninger.

Det foreliggende lovutkast representerer ikke et komplett forslag til lov om arbeidsmiljø. Kapitlene om arbeidstid, utbetaling av arbeidslønn, oppsigelsesvern og Arbeidstilsynet m.v. er ikke med, men vil så vidt skjønnes foreligge til uttalelse i nær framtid. Til det utkast som nå foreligger, har vi funnet å ville be om visse endringer. Med disse forbehold finner Landsorganisasjonen avslutningsvis grunn til å gi uttrykk for alminnelig tilfredshet med det foreliggende utkast. Det representerer et stort og viktig framskritt i arbeidet for et arbeidstakervennlig arbeidsmiljø.

Dette arbeid må imidlertid føres videre og ikke stoppe opp når loven vedtas. Dette innebærer etter vår oppfatning følgende:

1. Landsorganisasjonen har tidligere avgitt innstilling om bedriftshelsetjenesten. Disse forhold er for tiden til utredning i Sosialdepartementet, og bedriftshelsetjenestens stilling innenfor arbeidsmiljøloven vil måtte avklares så snart som mulig.
2. Lovens virkeområde må utvides til å omfatte jordbruksarbeidere, hushjelpere, hjemmearbeidere og andre arbeidstakergrupper som det ikke gjør seg gjeldende saklige grunner for å holde utenfor. Der slike saklige grunner foreligger må oppgaven være å la slike arbeidstakergrupper omfattes av en minst like tryggende lovgivning.
3. Loven vil på flere punkter representere et framskritt når det gjelder medbestemmelsesrett for arbeidstakerne. Ved siden av den generelle målsetting om å arbeide for at arbeidsmiljøloven er fullt ut tilfredsstillende til enhver tid, vil oppgaven særlig være å rette oppmerksomheten på en utvidelse av arbeidstakernes medbestemmelsesrett når det gjelder de forskjellige beslutningsprosesser i arbeidsmiljøet.
4. I likhet med tidligere arbeidervernlovgivning vil arbeidsmiljøloven bli en fullmaktslov som må suppleres bl.a. med forskrifter. Det er viktig at man i slike tilfeller følger opp og bygger videre på lovens intensjoner. Landsorganisasjonen må som tidligere få anledning til å framkomme med sine synspunkter før slike forskrifter blir gitt.
5. Like viktig som loven og forskriftene, er den måte de forskjellige bestemmelser vil bli praktisert på. Statens arbeidstilsyn vil her ha en sentral og viktig oppgave.

Landsorganisasjonen understreker betydningen av at det stilles de

nødvendige midler til disposisjon slik at Arbeidstilsynet settes i stand til å løse sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. For øvrig vil vi eventuelt komme tilbake til disse spørsmål når lovens kapittel om Arbeidstilsynet foreligger.

I denne forbindelse tillater vi oss å gjøre oppmerksom på at vi i vår uttalelse til Miljøverndepartementet om utkast til lov om produktkontroll framhevet spørsmålet om på hvilken måte man bør behandle og eventuelt samordne de forskjellige oppgaver som melder seg med hensyn til helsefarlige stoffer og produkter i det indre arbeidsmiljø og i det ytre miljø, jfr. §§ 15 og 18. Dette omfatter så vel spørsmålet om hvorvidt det forvaltningsmessige ansvar bør deles av to departementer, som spørsmålet om hvorvidt det er hensiktsmessig å operere med to forskjellige offentlige tilsyn alt etter som det dreier seg om skadelige stoffer og produkter i det indre eller det ytre miljø. Tilsvarende forhold gjør seg gjeldende når det gjelder forurensninger, støy m. v.

Disse spørsmål avdekker etter vår oppfatning et behov for en nærmere utredning; — ikke bare når det gjelder de forvaltningsmessige, organisasjonsmessige og kontrollmessige forhold som foreligger når det gjelder skadelige stoffer og forurensninger m. v., men når det gjelder arbeidsmiljøloven i sin helhet.

I en slik utredning må også trekkes inn de tilsvarende forhold når det gjelder en utbygget bedriftshelsetjeneste samt helserådenes oppgaver i det indre og ytre miljø, som hører inn under Sosialdepartementets ansvarsområde.

6. Forskningens betydning for utvikling av et arbeidstakervennlig arbeidsmiljø er i ferd med å vinne alminnelig erkjennelse.

Etter vår oppfatning må forskningspolitikken omvurderes i samsvarende med arbeidsmiljølovens målsetting slik den kommer til uttrykk i lovens § 1.

Landsorganisasjonen ber i denne anledning om at det blir vurdert å gi Statens arbeidstilsyn et betydelig ansvar når det gjelder koordinering og effektivisering av den forskning som for offentlige midler skjer innenfor tilsynets virkeområde. I denne forbindelse peker vi særlig på den nære tilknytning mellom tilsynet og Yrkeshygienisk Institutt som lovforslaget forutsetter.

LOs styringskomité for miljøspørsmål.

LOs styringskomité for miljøspørsmål har hatt følgende sammensetning i 1975:

Odd Høydahl, LO, formann, Leif Haraldseth, LO, Evy Boverud Pedersen, LO, Gudmund Harlem, LO, Arthur Svensson, Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund, Oddbjørn Møller, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Bjørn Sørensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Lars Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Gry Midle, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Ruth Ryste, Statstjenestemannskartellet (senere utnevnt til sosialminister i Regjeringen Nordli), Odd Andreassen, Norsk Kommuneforbund, Per Tor-kildsen, Norsk Grafisk Forbund, Viktor Folvik, Norsk Transportarbeiderforbund, Alf Frotjold, Arbeidernes Opplysningsforbund,

Arne Martinsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Per Karlsen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Sidsel Bauck, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Terje Kristiansen, Norsk Folkehjelp, Kåre B. Werner, Norsk Folkehjelp og Børre Pettersen, LO, sekretær.

Komitéen har hatt 6 møter og har behandlet 35 saker.

Miljøsekretæren.

Fra 1. februar har Børre Pettersen vært ansatt som miljøsekretær. Miljøsekretæren har ved siden av vanlig saksbehandling holdt ca. 100 forelesninger, og av disse har ca. 30 vært holdt i institusjoner utenfor LO.

Avtale om opplæring i verne- og miljøarbeid.

LO, N.A.F., Statens Arbeidstilsyn, direktoratet, inngikk i august en rammeavtale om grunnopplæring av verneombud og arbeidsledere. Avtalen har denne ordlyd:

«Rammeavtale om grunnopplæring i verne- og miljøarbeid mellom Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Arbeidsgiverforening og Statens arbeidstilsyn.

Etter Hovedavtalen av 1974, § 7, punkt 1, skal forholdene legges til rette slik at verneombudene settes i stand til å dyktiggjøre seg for sitt arbeid og til å utføre sitt verv på ansvarlig og betryggende måte.

Utkastet til ny Arbeidsmiljølov inneholder bestemmelse om at arbeidsgiveren i samarbeid med arbeidstakerne og deres organisasjoner skal sørge for at verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg får den opplæring som er nødvendig for at de kan utføre sine verv på forsvarlig måte.

Mange av de verne- og miljøproblemer som oppstår, vil i de fleste tilfeller måtte løses i et samarbeid mellom verneombud og arbeidsledere. Kravene til grunnopplæring av verneombud og arbeidsledere faller således sammen.

Også andre som er engasjert i verne- og miljøarbeid har behov for en tilsvarende grunnopplæring. Dette gjelder verne- og helsepersonell, medlemmer av verne- og miljøutvalg, konstruktører o.a. som i sin virksomhet kommer i kontakt med arbeidsmiljøproblemer. Representanter for disse grupper vil være verdifulle deltakere i det studiesirkelarbeid ved bedriftene som grunnopplæringen forutsetter.

Den mer yrkesrettede opplæring av leger, sykepleiere og fysioterapeuter for å kvalifisere dem til arbeid i bedriftene, faller utenfor rammen av denne avtale. Det vises i den forbindelse til kopi av Kommunal- og arbeidsdepartementets brev til Direktoratet for arbeidstilsynet av 23. mai 1975, som er vedlagt denne rammeavtale.

§ 1.

Opplæringens omfang.

Denne overenskomst omfatter grunnleggende opplæring av alle som har en funksjon i bedriftens verneorganisasjon, herunder verneombud, arbeidsledere og de ansattes representanter i arbeidsmiljøutvalgene, helsepersonell, konstruktører m. v.

Grunnopplæringen bør fortrinnsvis gjennomføres på den enkelte bedrift eller lokalt i et samarbeid som omfatter flere bedrifter. Den forutsettes å vare i inntil 40 timer. En mindre del av denne tiden kan avsettes til gruppevis drøftelser mellom partene dersom det er ønskelig. Opplæringen skal omfatte en innføring i generelle arbeidsmiljøspørsmål, arbeidsmetoder i miljøvernarbeid og lov om arbeidervern og arbeidsmiljø.

§ 2.

Opplæringsmaterieil.

Grunnopplæringen skal baseres på studiematerieil som er godkjent av partene. Studiematerieilet utarbeides og utgis i samarbeid mellom *Statens arbeidstilsyn, LO og N.A.F.* Det skal ta for seg de alminnelige forekommende arbeidsmiljøspørsmål og gjøre rede for synspunkter og oppfatninger når det gjelder disse spørsmål. Studiematerieilet skal være egnet til bruk i studiegrupper. Studiematerieilet bekostes av Statens arbeidstilsyn, LO og N.A.F. med $\frac{1}{3}$ hver av utviklingskostnadene. Produksjonskostnadene forskutteres av avtalepartene og forutsettes dekket gjennom salg av studiematerieilet.

§ 3.

Opplæringsråd.

Mellom Statens arbeidstilsyn, LO og N.A.F. oppnevnes et opplæringsråd. Det skal ha to medlemmer fra hver av partene. Rådet skal — ha ansvaret for utvikling og utarbeiding av studiematerieilet. — utvikle et opplæringsprogram for studieledere og foranledige at det avholdes regionale kurs for disse. — trekke opp rådgivende retningslinjer for planlegging og gjennomføring av grunnopplæringen.

§ 4.

Opplegg, planlegging og gjennomføring av opplæringen.

Opplæringen skal fortrinnsvis legges til arbeidstiden og gjennomføres i allsidig sammensatte studiegrupper. Arbeidsmiljøutvalget supplert med bedriftens opplæringsansvarlige og eventuelt med de ansattes studietillitsmann skal utarbeide planer for gjennomføring av opplæringen. Dersom bedriften ikke har arbeidsmiljøutvalg, skal partene på bedriften avtale planlegging og gjennomføring av opplæringen.

Om partene på bedriften ønsker det, kan planleggingen og gjennomføringen skje i samarbeid med AOF, Vern og Velferd eller Norsk Folkehjelp.

Partene kan avtale at også annet studiematerieil kan brukes.

§ 5.

Lønnskompensasjon.

Ved gjennomføring av opplæring i arbeidstiden får deltakerne full lønn fra bedriften. Er opplæringen delvis lagt til fritid — uten å være lagt til internat — skal det betales som om det gjaldt ordinær arbeidstid uten overtidstillegg.

§ 6.

Rammeavtalen gjelder inntil videre med 3 — tre — måneders oppsigelse.»

I forbindelse med rammeavtalen er det nedsatt et opplæringsråd hvor Børre Pettersen og Alf Frotjold representerer LO.

Andre utvalg som berører miljøspørsmål.

Grenseverdiutvalget i Statens Arbeidstilsyn: Børre Pettersen.

Asbestutvalget i Statens Arbeidstilsyn: Bjørn Sørensen.

Utvalg for å utrede Arbeidsmiljølovens anvendelse på kontinentalsokkelen: Børre Pettersen og Karl Nandrup Dahl.

Nordens Faglige Samorganisasjons miljøutvalg: Børre Pettersen.

Lokaliseringsutvalget.

Loven om lokaliseringsrettledning ble vedtatt av Stortinget 20. mars 1970 og satt i kraft fra 1. mai 1971.

Loven bygger i det vesentligste på et forslag fra et utvalg oppnevnt av Regjeringen i 1968, med mandat å gå gjennom og vurdere de gjeldende virkemidler i distriktsutbyggingen.

Loven forutsetter oppnevnt et utvalg, Lokaliseringsutvalget, som skal være et selvstendig samarbeidsorgan mellom organisasjonene i næringslivet og utbyggingsmyndighetene i saker som gjelder lokalisering av virksomheter innen industri og håndverk.

Utvalgets sekretariat skal bl. a. gi bedrifter veiledning om aktuelle lokaliseringalternativer og om de former for støtte til etableringer som kan oppnås.

Landsorganisasjonen i Norge er representert i utvalget ved nestformann Odd Højdahl, med varamedlemmer Ragnar Røberg Larsen og Liv Buck.

Lokaliseringsutvalget velger blant sine medlemmer (i alt 12) et arbeidsutvalg på 5 medlemmer. Nestformann Odd Højdahl har vært med i arbeidsutvalget i 1975.

Utvalget har en funksjonstid på 4 år.

Nytt Lokaliseringsutvalg ble oppnevnt ved Kgl. res. av 24. januar 1975 for perioden 1. januar 1975 og inntil videre, dog ikke utover 31. desember 1978.

Lokaliseringsutvalget og arbeidsutvalget har til sammen hatt 14 møter i 1975.

Fra Lokaliseringsutvalget trådte i virksomhet og fram til 31. desember 1975 har 66 av de bedrifter Lokaliseringsutvalget har gitt

veiledning, tatt beslutning om etablering i distriktene. De 66 etableringene er fra starten planlagt med ca. 1900 nye arbeidsplasser. På noe lengere sikt går de samlede planer ut på at en vil komme opp i ca. 3500 arbeidsplasser. Etableringene vil fordele seg slik på de ulike landsdelene: Østlandet 35, Sørlandet 7, Vestlandet 6, Trøndelag 9 og Nord-Norge 9.

Distriktenes utbyggingsfond.

Rådet for Distriktenes utbyggingsfond består av 14 medlemmer med varamann oppnevnt av Stortinget, samt 7 medlemmer med varamenn oppnevnt etter forslag fra departement og organisasjoner.

Landsorganisasjonen i Norge er representert ved Liv Buck og Kjell Lien, med varamenn henholdsvis Kjell Arne Sveum og Evy Boverud Pedersen.

Rådet har i 1975 holdt to møter — 18. februar i Oslo og 28. august i Tromsø. I møtene er det bl. a. gitt orienteringer om den økonomiske situasjon og om fondets årsmelding. Rådet har videre avgitt uttalelse om fondets medvirkning i fylkesplanleggingen og den betydning denne planlegging kan få for distriktsutbyggingen.

Rådet har videre vært på befaring i Troms fylke, hvor en rekke bedrifter og steder ble besøkt. Ordførerne ga orientering om de enkelte kommuner. Videre ble det gitt innføring i Nord-Norge-programmet og om næringslivet i Troms fylke.

I styret for Distriktenes utbyggingsfond er LO representert med Einar Strand. Strand er varamann for arbeidsdirektør Reidar Danielsen.

Styret har i 1975 holdt 11 møter og behandlet 1360 saker, 139 meldinger og 6 regnskapsmeldinger.

Fylkesmann Olaf Watnebryn er formann for Rådet, og direktør Erik Brofoss er formann i Styret.

I samsvar med lov av 18. juni 1965 kan Distriktenes Utbyggingsfond yte lån og garanti for lån til tiltak som vil gi økt, varig og lønnsom sysselsetting i distrikter med særlige sysselsettingsvansker eller svakt utbygd næringsgrunnlag. Lån og garanti for lån skal først kunne ytes når andre finansieringsmuligheter er utnyttet.

I 1975 er det gitt 1109 tilsagn om lån på til sammen 608,5 mill. kroner mot 985 tilsagn på i alt 520,7 mill. kroner i 1974.

Videre er det gitt 312 tilsagn om garanti for lån på i alt 136,3 mill. kroner mot 272 tilsagn på til sammen 122,5 mill. kroner i 1975.

Av tilsagnene i 1975 falt 35,8 prosent på Nord-Norge, 26,5 prosent på Vestlandet, 25,1 prosent på Østlandet, 7,8 prosent på Trøndelagsfylkene og 4,8 prosent på Sørlandet.

Industri- og oljepolitikk.

I 1974 ble det utvalg som Sekretariatet nedsatte den 19. februar 1973 for å innhente opplysninger og holde seg orientert om det som skjer på oljesektoren utvidet. Samtidig ble navnet endret til Landsorganisasjonens industri- og oljeutvalg. I 1975 har følgende vært medlemmer i utvalget:

Odd Højdahl (formann), Leif Skau, Håkon A. Ødegaard, Henrik Aasarød, Erling Johansen, Arne Born, Thorvald Stoltenberg, Jon Rikvold, Kaare Sandegren, Øistein Gulbrandsen, Per Brannsten og Tore-Jarl Christensen (sekretær). Etter at Tore-Jarl Christensen ble statssekretær sommeren 1975, er Øistein Gulbrandsen sekretær for utvalget.

I 1974 nedla utvalget et omfattende arbeid i forbindelse med de mange viktige energi- og oljespørsmål som er omhandlet i stortingsmeldingen om petroleumsvirksomhetens plass i det norske samfunn (St.meld. nr. 25 for 1973—74), virksomheten på den norske kontinentalsokkel m. v. (nr. 30), ilandføring av gass fra Frigg-området (nr. 77) og energiforsyningen i Norge i framtida (nr. 100). I 1975 har utvalget arbeidet videre med spørsmål av industri-, energi- og ressurspolitisk karakter. I denne forbindelse kan spesielt nevnes at utvalget har deltatt i drøftingene om St.meld. nr. 67 for 1974—75 om norsk industris utvikling og framtid.

Utvalget utarbeidet i oktober en uttalelse til Industridepartementet om elektrisitetsforsyningens organisasjon i Norge. I uttalelsen ble det lagt vekt på som en langsiktig målsetting, full statlig overtakelse av produksjon og distribusjon av elektrisitet fram til forbruker.

I desember utarbeidet utvalget en uttalelse til Industridepartementet om Norges vassdrags- og elektrisitetsvesens organisasjon.

For øvrig har utvalget deltatt i en rekke forskjellige møter. Medlemmene har enkeltvis holdt foredrag o. l. om norsk oljepolitikk.

Utvalgets medlemmer har også deltatt i offentlige utredningsutvalg om industripolitiske og energipolitiske spørsmål. Arbeidet i slike utvalg har gitt grunnlag for drøftelser i Industri- og oljeutvalget.

Utvalget abonnerer på oljetidsskriftene Oil and Gas Journal (US) og Noroil (N). Det har i 1975 fortsatt oppbyggingen av et lite opplysningsarkiv i forbindelse med sin virksomhet. Representanter fra utvalget har også i 1975 hatt møter med bl. a. representanter for Statoil i Stavanger.

Bedriftsdemokrati.

I 1975 er arbeidet ført videre med oppfølging av opplæringsvirksomheten og reformen er gjennomført for nye næringer.

Utvidelse til andre selskaper under aksjeloven.

Fra 1. januar 1975 ble reformen utvidet til å omfatte handelsvirksomhet, transportvirksomhet og hotell- og restaurantvirksomhet.

Bedriftsdemokratinemnda har ved behandlingen av søknader innen disse næringer vært sammensatt med representanter fra disse områder.

Ved Kgl. res. av 14. november 1975 ble reformen ytterligere utvidet til å omfatte alle aksjeselskaper med unntak av:

1. Selskaper som driver forlegging av aviser.
2. Selskaper som driver formidling av nyheter og annet stoff til presse, kringkasting m. v. (nyhetsbyråer).
3. Selskaper som driver utenriks sjøfart.
4. Selskaper som driver bank- og finansieringsvirksomhet.
5. Selskaper som driver forsikringsvirksomhet.

Forskriftene for bygg og anlegg ble samtidig endret slik at den ordinære Bedriftsdemokratinemnda også behandler saker etter disse forskrifter.

Det ble videre i Statsråd bestemt at den etablerte ordningen med varamenn til Bedriftsdemokratinemnda til spesielle næringer skal bortfalle, dog slik at bygg- og anleggsvirksomhet og handelsnæringen beholder sine varamenn ut året 1976. Disse varamenn er henholdsvis Rasmus Solend og Sidsel Bauck.

Landbrukssamvirke.

Bedrifter innen Landbrukssamvirket har i løpet av 1975 arbeidet med endringer av vedtektene i samsvar med protokoll inngått mellom Landbrukets Sentralforbund og LO. De aller fleste bedrifter har nå gjennomført endringene og foretatt valg.

Innen dette område har nevnte parter etablert en nemnd som vil passe på at protokollen følges opp. LO har i protokoll tatt forbehold om å kreve lovgivning dersom bedriftene motsetter seg å gjennomføre protokollens ordning av representasjonsspørsmålet.

Samarbeidsrådet LO/N.A.F.

Samarbeidsrådet har i 1975 hatt følgende sammensetning:

Fra N.A.F.:

Adm. dir. Kaare N. Selvig, adm. dir. Sverre Grøtter og direktør Reidar Tank-Nielsen.

Varamenn: Direktør Victor Evensen, direktør Hans W. Ridder-vold og direktør Øyvind Skard.

Fra LO:

Forretningsfører Tor Aspengren, nestformann Odd Højdahl og forbundsformann Olav Bratlie.

Varamann: Sekretær Leif Haraldseth, ingeniør Egil Ahlsen og forbundsformann Otto Totland.

Sekretariatets personale har vært følgende: Direktør Lars Bjorheim, konsulentene Bjørnulf Bernhardsen og Arnold Johannessen, sekretær Guri Berg og kontordame A. Aanensen som har arbeidet i deltidsstilling.

Samarbeidsrådet har i 1975 holdt tre møter. Dessuten har det vært holdt møter i Samarbeidsrådets Forskningsutvalg.

I 1975 har det i alt vært avviklet 12 felleskurs i samarbeidsforhold, med 436 deltakere fra 130 bedrifter. Kursene har vært avviklet distriktsvis og de respektive hovedorganisasjonenes distriktskontorer har sammen med kurskomitéen vært ansvarlig for kursene og deres gjennomføring. Kurskomitéen har bestått av konsulent Petter Thoen, N.A.F., sekretær Harry O. Hansen, LO og konsulent Arnold Johannessen fra Samarbeidsrådets sekretariat.

Videre er det i 1975 avviklet fire seminarer for styrerepresentanter. To av disse har vært avviklet på N.A.F.s kursinternat Halvorsbøle, ett på Fagernes og ett i Larvik. Til sammen har det møtt 160 deltakere fra 40 bedrifter på disse seminarene. Seminarene har vært arrangert over to dager og tyngden av programmet har vært basert på erfaringsutveksling fra arbeid i deltakerbedriftens beslutnings- og samarbeidsorganer. Dette har skjedd gjennom plenumsdrøftelser og gruppearbeid. Samarbeidsrådet har bestemt at for 1976 skal det distriktsvis avvikles i alt 7 slike seminarer og 9 felleskurs i samarbeidsforhold.

Den 14. oktober 1975 ble det holdt en felleskonferanse for organisasjonenes forhandlere om organisasjons- og samarbeidsforsøk. Konferansen samlet i alt 80 deltakere med omtrent like mange fordelt på hver av organisasjonene. De fleste forbund var representert. Konferansen hadde følgende program:

- Apning ved Samarbeidsrådets formann.
- Hva har hendt på temafeltet de siste 15 år? v/sivilingeniør Thoralf Qvale.
- Hvordan har forhandlerne møtt utviklingen? Et panel med to representanter fra forbundene og to fra bransjeorganisasjonene i N.A.F.
- Hvilken rolle kan forhandlerne spille?
Hovedorganisasjonenes synspunkter på de nye retningslinjer og deres anvendelse på bedriftsplanet som en del av bestrebelsene på å bedre det totale arbeidsmiljø ved en representant fra hver av hovedsorganisasjonenes ledelse.
- Plenumsdebatt om forhandlernes rolle.
- Avslutning ved Samarbeidsrådets viseformann.

Undersøkelsen av virksomheten i bedriftsutvalgene ble ferdig bearbeidet i 1975 og har vært publisert gjennom ulike kanaler.

I Samarbeidsrådets skriftserie er det utgitt i 1975 fire brosjyrer pluss en veiledning for instruktører til 6-timers kurs for arbeidsgrupper i problemløsning. Brosjyrene er følgende: Håndbok i organisasjons- og samarbeidsforsøk, Samarbeidsprosjektet ved Norsk Medisinaldepot, Samarbeidsprosjektet ved A/S Siemens, Trondheim og Samarbeid om problemløsning — organisering av arbeidsgrupper. Videre er det utgitt oversikt over aktuelle kurstilbud i 1975 om samarbeids- og organisasjonsforhold. En liknende oversikt for 1976 blir utsendt før årsskiftet.

Fra Sekretariatets side ble det i 1975 besøkt i alt 91 bedrifter.

Samarbeidsrådet DKT—LO

Samarbeidsrådet DKT—LO har i 1975 bestått av:

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Magne Bølviken, Alf Fjeldsaa og Odd Isaksen.

Varamenn:

Håkon Nordstrand, Hans Hodt og Trond Lunde.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Leif Haraldseth, LO, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet.

Varamenn:

Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Odd Lilleskaret, Norsk Transportarbeiderforbund og Egil Ahlsen, LO.

Leif Haraldseth er oppnevnt midlertidig for den tiden Tor Halvorsen er medlem av Regjeringen.

Leif Haraldseth var formann for Samarbeidsrådet i 1975.

Det er holdt to møter i perioden hvor en har diskutert erfaringene med arbeidet og planer framover.

Samarbeidsrådets kontor har hatt følgende bemanning i perioden:

Thor Egil Gruer, sekretær, Grete Kjellstrøm, kontordame og Liv Hellerud, kontordame deltid.

Sekretæren tiltrer Opplysnings- og Utviklingsfondets styre samt Faglig Utvalg.

Sekretæren har hatt 103 reisedager utenfor Oslo i perioden, hvorav 27 er kursdager. De mest sentrale arbeidsoppgavene har vært planlegging og gjennomføring av kursene, arbeid med prosjekter i enkeltbedrifter, samt kontakt med ulike samarbeidsutvalg i forbindelse med konkrete tiltak. I forbindelse med prosjektene har planlegging og gjennomføring av personalundersøkelser vært den mest tidkrevende arbeidsoppgaven.

Samarbeidsutvalgene ved statens virksomheter.

Samarbeidsutvalgsvirksomheten har i 1975 bestått av 29 hovedutvalg, 13 landsomfattende utvalg og 59 enkeltstående utvalg. Videre er det opprettet 315 distriktsutvalg og 350 lokal/underutvalg.

Utvalgene omfatter arbeidsplasser med til sammen ca. 160 000 statsansatte.

Representanter for Statstjenestemannskartetlet med personlige varamenn:

Forbundsformann Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund. Varamann: Forbundsformann Aage Tømmereek, Norsk Postforbund. Forbundsformann Harald Fondøvik, Norsk Tele Tjeneste Forbund. Varamann: Sekretær Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund. Nestformann Hjalmar Andersen, Norsk Tjenestemannslag. Varamann: Forbundsformann Ivar Nilsen, Norsk Tolltjenestemannsforbund. Kartellformann Albert Uglem, Statstjenestemannskartetlet. Varamann: Forbundsformann Olav Klepp, Lensmannsbetjentenes

Landslag. Hovedkasserer Ludvik Wangsmo, Norsk Arbeidsmannsforbund. Varamann: Sekretær Jahrmann Mangen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Nestformann Johnny W. Skipsted har siste halvår etter Hjalmar Andersens bortgang, vært medlem av Sentralrådet.

Egil Halvorsen har vært Rådets formann, Eilif Moe nestformann og Arne Gjelsnes sekretær.

Det ble i 1975 holdt fire vanlige møter og ett ekstraordinært møte. Sentralrådet har behandlet og avgitt uttalelse om NOU 1976:60 «Ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet» og «Utkast til lov om arbeidsmiljø».

Arbeidsutvalget har hatt 18 møter.

I 1975 ble det arrangert 12 samarbeidskurs med til sammen 487 deltakere fra 55 ulike etater og institusjoner.

Det har også vært arrangert to sekretærkurs med til sammen 80 deltakere fra 33 ulike etater/institusjoner.

Samarbeidsavtalen.

Avtale om samarbeidsutvalg ved statens virksomheter av 12. februar 1971 er sagt opp av partene. I påvente av den nye lov om arbeidsmiljø og Stortingets behandling av NOU 1974:60 «Ansattes medbestemmelse i offentlig virksomhet», er den ovennevnte avtale prolongert inntil ny revidert avtale foreligger.

3. Arbeidsmarked og sosialpolitikk

Arbeidsmarkedspolitikken.

Arbeidsdirektoratets styre består av sju medlemmer med varamenn. Av disse er to medlemmer med varamenn foreslått av Landsorganisasjonen i Norge.

Landsorganisasjonens representanter var inntil 30. juni 1975, Odd Højdahl med Leif Haraldseth som varamann og Kjell Lien med Per Brannsten som varamann. Fra 30. juni 1975 er Odd Højdahl og Per Brannsten medlemmer av styret med Ragnar Røberg Larsen og Yngve Hågensen som varamenn.

Styret har holdt 15 møter. Styret er blitt orientert og har drøftet utviklingen på arbeidsmarkedet, endringer i reglene for arbeidsledighetstrygd, støtte til bedrifter for vernet arbeid, regjeringens tiltak på arbeidsmarkedet for å møte de problemer en står overfor vinteren 1975/76, forslag fra Nordisk Ministerråd om et handlingsprogram på arbeidsmarkedsområdet og praktiseringen av innvandringsstoppen. En del av sakene blir behandlet i egne avsnitt i beretningen.

Innvandringsstoppen.

Innvandringsstoppen som ble innført fra 1. februar 1975 er en stopp i adgangen til å få arbeidstillatelse. Utlendinger som ikke skal arbeide her i landet er således ikke berørt av stoppen. Enkelte grupper utlendinger som i henhold til fremmedforskriftene ikke trenger arbeidstillatelse, er heller ikke omfattet av stoppen. Dette gjelder bl. a. statsborgere fra andre nordiske land.

Det er gjort generelt unntak fra stoppen for arbeidstakere på mobile borefartøyer, utenlandske studenter og elever ved norske læreinstitusjoner for ferie- og deltidsarbeid, kortvarig sesongarbeid inntil 3 måneder i sommerhalvåret og for islandske borgere. For kortvarig sesongarbeid i sommermånedene har Arbeidsdirektoratet i samråd med hovedorganisasjonene kommet fram til lister over bedrifter som skal kunne tilsette utenlandske arbeidstakere.

Utover disse tilfellene kan det bare gis arbeidstillatelse i helt spesielle tilfeller.

Sakene vedrørende arbeidstillatelse til spesialister, fagutdannet personell og nøkkelpersonell, som anses absolutt nødvendig for en virksomhet, er gjenstand for en arbeidsmarkedsmessig vurdering. Individuelle søknader blir behandlet av fylkesarbeidskontorene som i hvert enkelt tilfelle rådfører seg med arbeidstakernes og arbeidsgivernes representanter i fylkenes og arbeids- og tiltaksnemnder. Søknader om inntak av grupper av utenlandske arbeidstakere for tidsbegrensede oppdrag blir behandlet i samråd med hovedorganisasjonene, etter den praksis som ble gjennomført allerede før innvandringsstoppen trådte i kraft.

Avtale LO—N.A.F.

Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening inngikk 25. februar 1975 følgende avtale som regulerer framgangsmåten ved behandling av søknader om å benytte utenlandske arbeidstakere på tidsbegrensede oppdrag i Norge:

1. Stortinget har vedtatt en midlertidig innvandringsstopp. Ved Kgl. res. er innvandringsstoppen gjort gjeldende for tidsrommet 1. februar 1975—1. februar 1976. Stortinget har samtidig åpnet adgang til å gi dispensasjon fra innvandringsstoppen i visse tilfelle, bl. a. for utenlandske firmaer som påtar seg tidsbegrensede oppdrag i Norge. Partene i denne avtalen er innforstått med at planleggingen og omfanget av landets økonomiske aktivitet ikke skal være basert på økt innvandring av utenlandske arbeidstakere. En ser imidlertid at det i visse tilfelle kan være nødvendig og riktig at utenlandske firmaer med sin egen arbeidsstokk kan få anledning til å påta seg tidsbegrensede oppdrag i Norge. Dette kan skje under forutsetning av at kvalifisert norsk arbeidskraft på det aktuelle tidspunkt ikke kan skaffes i tilstrekkelig omfang, eller at en konsekvent bruk av utelukkende norske arbeidstakere vil påføre utsatte næringer og bosettingen i visse områder et press, som kan forårsake uønskede skadevirkninger. Dersom det gjøres unntak fra innvandringsstoppen i konkrete saker er det en forutsetning for å gi arbeidstillatelse at de utenlandske arbeidstakerne får likeverdig lønns- og arbeidsvilkår sammenliknet med norske arbeidstakere. Ved sammenlikning mellom lønns- og arbeidsvilkår for utenlandske arbeidstakere med norske forhold vil en foreta en totalvurdering av alle ytelser. Stortinget har uttrykt ønske om at organisasjonene i arbeidslivet fører kontroll med at forutsetningene er oppfylt.

2. Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening er villige til å påta seg denne oppgave, eventuelt gjennom tilsluttede forbund og landssammenslutninger. Organisasjonene er enige om at særlig utviklingen i oljesektoren og utbyggingen av petrokjemisk industri skal skje på en slik måte at det ikke skapes unødige forstyrrelser i arbeidslivet. Partene i denne avtalen vil vurdere og ta stilling til hver enkelt konkret sak en får seg forelagt. Organisasjonene vil så langt det er mulig, samrå seg med den lokale fagforening og bedriften på det sted der arbeidet skal foregå før en uttaler seg om konkrete saker. I de tilfeller en finner at det er behov for utenlandske spesialfirmaer og spesialister, er man enige om at retningslinjene i denne avtalen skal følges.
3. Etter Stortingets vedtak får fagforeningene på stedet til oppgave å kontrollere at de utenlandske arbeidstakerne på vedkommende arbeidsplass har lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de norske arbeidstakerne, samt ordnede trygdeforhold. Underbringelsesforhold som boligforhold og forpleining inngår også i fagforeningens ansvarsområde. For å etablere et forhold mellom den lokale fagforening og de utenlandske arbeidstakerne, skal disse svare en tariffavgift på 90 prosent av ordinær fagforeningskontingent. Denne kontingenten betales av den utenlandske arbeidsgiver mot at fagforeningen får tilstillet lister med oppgaver over hvilke utenlandske arbeidstakere det er trukket avgift for og de beløp det dreier seg om.
4. Det er viktig for å sikre en stabil utvikling at disse spørsmål er klarlagt så langt som mulig før arbeidsoppdraget blir påbegynt. Det opprettes kollektiv avtale mellom vedkommende arbeidsgiver på den ene side og LO og de respektive forbund på den annen side. Denne fastsetter lønnsvilkår og andre bestemmelser, herunder Hovedavtalens bestemmelser om fredsplikt og forhandlinger med de ansattes organisasjoner i tilfelle der det blir tale om permitteringer, oppsigelser eller utskifting av utenlandske arbeidstakere. De utenlandske arbeidstakere må på forhånd være sikret sin hjemreise. For å lette samarbeidet mellom arbeidstakerne og deres organisasjon på den ene side og den utenlandske arbeidsgiveren på den annen side, kan det kreves at den utenlandske arbeidsgiver engasjerer en norsk representant som er orientert om norske regler, kutyme, praksis og avtaler.

Eventuelle tvister om fortolkning av en slik avtale skal om nødvendig løses gjennom forhandlinger eller eventuelt av

Arbeidsretten. Dersom det ved et oppdrags slutt foreligger tvist om arbeidsvilkår som kan føre til at den utenlandske arbeidsgiver får et økonomisk ansvar, skal det stilles garanti fra vedkommende arbeidsgiver eller fra den norske oppdrags-giver for at disse forpliktelsene blir oppfylt.

5. N.A.F. vil så langt kapasiteten tillater det bistå utenlandske arbeidsgivere i forhandlinger med LO og de respektive forbund mot en godtgjørelse til dekning av nødvendige utgifter.
6. Utenlandske arbeidstakere er underlagt norsk lovgivning under utøvelse av sitt arbeid i Norge. Utenlandske arbeidsgivere og deres arbeidere vil kunne få bistand av organisasjonene og deres representanter når det gjelder rekkevidden av norsk lov-givning på arbeidslivets område.

Endringer i reglene om dagpenger under arbeidsløshet.

Dagpenger under arbeidsledighet har hittil gitt en forholdsvis lav dekning av den bortfalte arbeidsinntekt. Ved et beregnings-grunnlag på f. eks. 40 000 kroner vil den tidligere dagpengesatsen som utgjorde 1 promille av arbeidsinntekten + 4 kroner bli 44 kroner som grunnsats. I tillegg til dette kom forsørgertillegg på 4 kroner pr. forsørget person.

I de senere år har arbeidsløsheten i Norge vært lav og varigheten av de enkelte stønadstilfellene har stort sett vært relativt kort. Den beskjedne trygdedekning har derfor stort sett ikke skapt problemer. Denne situasjon har endret seg i den senere tid på grunn av virk-ningene av konjunkturutviklingen i Vest-Europa og USA. En har av denne grunn fått et betydelig større antall stønadstilfeller enn hva som har vært vanlig i de senere år, samtidig som en del av de trygdede har blitt gående vesentlig lenger ledige enn hva som har vært vanlig hittil. Disse forhold førte til at en økte satsene for dagpenger høsten 1975. Stortinget vedtok å forhøye dagpengene til 1,1 promille av beregningsgrunnlaget, tilagt 15 kroner pr. dag. Tillegget på 4 kroner pr. dag pr. forsørget person, ble samtidig hevet til 6 kroner. Ved de midlere inntektsnivåer, har en anslått den prosent dagpengene etter forslaget vil utgjøre av nettoinntekten til ca. 70 prosent for en forsørger med to personer å forsørge.

Vilkåret for å få arbeidsledighetstrygd har vært at en i løpet av det siste kalenderåret eller de tre siste avsluttede kalenderår, hadde hatt en arbeidsinntekt på minst 6000 kroner. En anslo det mest tjenelige å få et system der dette beløpet ble knyttet til folke-trygdens grunnbeløp. Departementet foreslo derfor at vilkåret for rett til arbeidsledighetstrygd skulle fastsettes til at den trygdedes faktiske inntekt i det siste, eller i gjennomsnitt i de tre siste

avsluttede kalenderår, skulle være minst 75 prosent av folketrygdens grunnbeløp på det tidspunkt det søkes dagpenger.

Lovens hovedregel var tidligere at dagpenger kan ytes inntil 21 uker i et kalenderår. I Odelstingsproposisjonen nr. 6 (1975—76), foreslår departementet at loven endres slik at hovedregelen blir at dagpenger kan ytes i inntil 40 uker i kalenderåret. Dette er senere vedtatt av Stortinget.

Kortere arbeidstid.

Med bakgrunn i Landsorganisasjonens krav om kortere arbeidstid gikk Bratteli-regjeringen inn for en tempoplan for forkortelse av arbeidstida i to etapper.

Før Regjeringen la fram første etappe i sin tempoplan for arbeidstidsforkortelsen, ble spørsmålet drøftet med Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen. I november 1974 behandlet Stortinget Ot.prp. nr. 16 1974—75 som var utformet på bakgrunn av disse drøftinger.

Denne endringen i Arbeidervernlovens arbeidstidsbestemmelser gikk ut på 38 timers uke med virkning fra 1. januar 1975 for arbeid «under dagen» i gruver, tunneldrift i fjell, utspregning i bergrom «under dagen» og helkontinuerlig skiftarbeid.

Med virkning fra 1. februar 1975 ble den ukentlige arbeidstid fastsatt til 40 timer for arbeid i herberger og bevertningssteder der arbeidstiden helt eller delvis faller mellom kl. 22.00 og 06.00 på hverdager og arbeid på søndager og helligdager. Den samme bestemmelsen ble gjort gjeldende for sjåførere og for medhjelpere på rutebiler.

Annen etappe i Regjeringens tempoplan var opprinnelig tenkt fremmet som en del av den nye loven om arbeidsmiljø. Da denne ble forsinket kom i desember 1975 forslaget om kortere arbeidstid i en egen odelstingsproposisjon — Ot.prp. nr. 29 1975—76 — for å få endringen satt i verk fra 1. april 1976, slik Regjeringen forutsatte da den la fram sin tempoplan.

Forslagene i Ot.prp. nr. 29 gikk ut på en nedsettelse av den alminnelige arbeidstid til 40 timers uke. For helkontinuerlig skiftarbeid og sammenliknbart turnusarbeid 36 timers arbeidsuke. For døgnkontinuerlig skiftarbeid og sammenliknbart turnusarbeid 38 timers arbeidsuke. Dessuten at arbeid «under dagen» i gruver nedsettes til 36 timers arbeidsuke og tilsvarende for arbeid ved tunneldrift og utspregning av bergrom «under dagen».

Forslagene omfattet også en endring i Lov om arbeidstiden i bakerier slik at den alminnelige arbeidstid skulle bli 40 timers uke.

Likelønnsprinsippet.

I 1961 vedtok hovedorganisasjonene i arbeidslivet en rammeavtale for gjennomføring av likelønnsprinsippet.

Likelønnsrådet ble opprettet i 1959. Det foretok en rekke utredninger om lønnsutvikling og likelønn.

På grunnlag av slike utredninger påpekte Rådet skjevheter i kvinners avlønning, og tok årsakene til dette opp med de berørte parter for å søke og endre skjevhetene. Rådet tok også opp spesielle forhold i tariffavtalene som kunne virke diskriminerende, og gjorde en rekke henvendelser og tilrådinger til offentlige myndigheter.

Likelønnsrådet ble nedlagt samtidig med at Likestillingsrådet ble opprettet (1972), og Likelønnsrådets arbeidsområde ble en del av Likestillingsrådets virksomhet.

Fra 1959 og til i dag har det skjedd en tilnærming mellom gjennomsnittsinntekter for kvinner og menn. Dog har lønnsutviklingen vist tendenser til stagnasjon og tilbakegang, når det gjelder utjevning mellom mannslønninger og kvinnelønninger i enkelte bransjer og på enkelte tariffområder, på tross av bestemmelsen i Like-lønnsavtalen mellom hovedorganisasjonene i arbeidslivet (1961) om å innde alle arbeidere i lønnsgrupper etter arten av det arbeid som skal utføres. Dette kan skyldes at det ikke ble benyttet mer systematiske metoder som grunnlag for gruppeplassering av arbeidstakere. Ved gruppeinndelingen i industrien kom kvinnene hovedsakelig i de laveste lønnsgrupper, mens hovedtyngden av menn kom i de høyere. Det vises til tabeller på sidene 256 og 257 som viser kvinners lønn i prosent av menns lønninger i forskjellige bransjer.

Den viktigste oppgaven man står overfor i arbeidet med å gjennomføre likelønnsprinsippet, er sannsynligvis å finne fram til en klassifisering av arbeidsoppgavene som er helt uavhengig av kjønn. Et viktig skritt i denne retning ble foretatt da Regjeringen i 1972 oppnevnte et utvalg for å vurdere om yrkesgrupper i den offentlige sektor, som for størstedelen rekrutteres av kvinner, har samme lønns plassering som yrkesgrupper med en annen kjønnssammensetning og som utfører arbeid av lik verdi. Utvalget foretok beskrivelser og sammenlikninger av en rekke yrkesgrupper som f. eks. avdelingshjelp og rengjøringsassistent (kvinner) portør (menn), husmorvikar, hjemmehjelp (kvinner), landbruksvikar (menn).

Utvalget avga innstilling i 1974. Undersøkelsen viser at de fleste yrker med stor kvinne deltaking har lavere lønns plassering enn de vurderte yrker med en annen kjønnssammensetning.

Det foregår stadig endringer i lønns systemene, bl. a. fordi bedriftene går over til fastlønns systemer som bygger på en grov skjematisk form for arbeidsvurdering. For funksjonærer er det

gjennomført et nytt lønssystem. Den nye tariffavtale forutsetter at det uten hensyn til om det gjelder kvinner eller menn, gjennomføres en systematisk stillingsplassering eller arbeidsvurdering i hver bedrift og likeledes en systematisk vurdering av de personlige tillegg.

Forslaget til ny likestillingslov inneholder også bestemmelser om likelønn.

Sykelønnsordningen.

Avtalen om tilleggstrygd mellom hovedorganisasjonene ble inngått 7. januar 1957. Avtalen har blitt revidert flere ganger siden den gang. I 1974 ble det gjennomført en rekke endringer og utvidelser i avtalen.

Avtalen gir rett til sykepenger utover syketrygden i Folketrygden, slik at den sammen med Folketrygdens ytelser sikrer 90 prosent av netto arbeidsinntekt (brutto arbeidsinntekt minus direkte skatter og avgifter). I samsvar med Folketrygdens regler gir avtalen om tilleggstrygd slike ytelser fra og med 4. dag. I 1974 sikrer avtalen 90 prosent av netto arbeidsinntekt inntil 40 000 kroner. Denne begrensingsregel for beregning av ytelser ble hovedorganisasjonene enige om å øke til 50 000 kroner fra 1. januar 1975.

Som et tillegg til avtalen om tilleggstrygd mellom hovedorganisasjonene ble en fra 1. mars 1974 enige om avtale om 90 prosent av netto lønn for 2. og 3. sykedag. Avtalen ble inngått i samsvar med den prinsipielle enighet om slik utvidelse som ble oppnådd under tariffrevisjonen i 1972. Sykepengerne for 2. og 3. sykedag utgjør også 90 prosent av netto lønn og blir utbetalt direkte fra arbeidsgiver etter at arbeidstakeren innleverer egenerklæring.

Etter revisjon av medlemspremien i 1972 har tilleggstrygden etter hvert opparbeidet seg til dels betydelige overskudd. Dette har gjort det mulig å øke ytelsene i ordningen og samtidig redusere medlemspremiene. Arbeidstakernes andel av premien har det også vært mulig å holde uforandret. Beregningsgrunnlaget for premieinnbetalingen er fra 1. januar 1975 hevet til 50 000 kroner. Samtidig ble medlemspremien redusert til 1,7 prosent, hvorav arbeidstakerens andel er uforandret (inntil kr. 1.60 i uka).

Tilleggstrygden LO og N.A.F. har størst utbredelse i det private arbeidsliv, dvs. håndverk og industri, bergverksdrift, bygg og anleggsvirksomhet og private rutebilselskaper. Det foreligger ingen fullstendig medlemsfortegnelse, men en regner med at ca. 370 000 arbeidstakere omfattes av ordningen. Funksjonærene har gjennomgående full lønn i tre måneder. Tilleggstrygden LO og N.A.F. sikrer 90 prosent av netto lønn i inntil ett år. Især for lengre syke-

fravær er derfor tilleggstrygden fullt på høyde med funksjonærenes ordning med full lønn i inntil tre måneder uten karensdag.

Tilleggstrygden LO og N.A.F. administreres av Rikstrygdeverket etter den såkalte administrasjonsavtalen mellom hovedorganisasjonene og Rikstrygdeverket. For øvrig har hovedorganisasjonene på sin side nedsatt et eget styre som skal ta seg av mer prinsipielle spørsmål og ankesaker. I 1975 har styret hatt følgende medlemmer:

For N.A.F.:

Direktør Hans Bjaaland (formann), høyesterettsadvokat Tor Rynning Nilsen.

For LO:

Sekretær Leif Haraldseth, utredningsleder Øistein Gulbrandsen.

Sluttvederlagsordningen.

Det ble i 1975 utbetalt sluttvederlag til 2884 arbeidstakere med til sammen 14 564 302 kroner. Det var søkt sluttvederlag for ytterligere 649 arbeidstakere som ikke fylte vilkårene for utbetaling. Det er i 1975 gått inn premier med 17 695 000 kroner.

Fra 1. oktober 1966 til 31. desember 1975 er det utbetalt sluttvederlag til 15 484 arbeidstakere med til sammen 73 106 302 kroner. Fondets størrelse pr. 31. desember 1975 er 8 700 000 kroner.

LO har i 1975 vært representert i styret ved Liv Buck — under Tor Halvorsens fravær som statsråd — og Olaf Sunde med Steinar Halvorsen som varamann.

Bedriftshelsetjenesten.

Etter at Den norske lægeforening, Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening i slutten av 1974 vedtok både den nye rammeavtalen og de reviderte retningslinjer for bedriftshelsetjenesten i Norge, har det vært langt færre angrep på og kritikk av denne helsetjenesten enn i de nærmest foregående år. Samtidig med at det er blitt mer ro omkring bedriftshelsetjenesten, har tilslutningen til den fortsatt vært meget betydelig.

I forbindelse med at forholdsvis mange av dem som ble bedriftsleger omkring 1950-årene nå slutter etter oppnådd aldersgrense, har flere av de bedrifter de har vært tilknyttet avertert etter ny bedriftslege med utvidet arbeidstid, og stadig flere bedrifter ønsker nå å knytte til seg hel dags bedriftsleger. Dette har bl. a. sammenheng med den utvidelse av bedriftslegenes arbeidstid som tilrås i de nye retningslinjer.

Et nytt trekk i bildet er de planer Oslo kommune nå arbeider

med i forbindelse med helse- og sosialtjenesten utenfor sykehus. Planene går bl. a. ut på å etablere bedriftshelsetjeneste i Helserådets regi samtidig med utbygging og opprettelse av helsesentre.

Brosjyren «Den norske bedriftshelsetjenesten» 9. utgave, utgitt av Styret, ble ferdig til utsendelse i februar. Den inneholder både rammeavtalen og de reviderte retningslinjer med kommentar. Brosjyren er blitt vel mottatt og etterspørselen har vært meget stor.

Rådet for bedriftshelsetjenesten holdt sitt første og konstituerende møte 10. april. Rådet består av en representant med varamann fra Den norske lægeforening, fra LO, N.A.F., Statens Arbeidstilsyn, Helsedirektoratet, Rikstrygdeverket, Norsk Sykepleierforbund og Norske Fysioterapeuters forbund. Til stede på møtet var også medlemmene av Styret for bedriftshelsetjenesten og dets sekretær. Direktør Just Ebbesen, N.A.F., ble valgt til Rådets formann og sekretær Ragnar Røberg Larsen til varaformann for kommende 2-årsperiode.

Av saker som Rådet ønsket at styret i særlig grad burde arbeide med, var utdannelsen av helsepersonale knyttet til bedriftshelsetjenesten. Man drøftet også hvordan man kunne få mer effektive bedriftshelsetjenester bl. a. i bedrifter der denne ensidig besto av helseundersøkelser. Rådet ønsket også at man kunne få et bedre skille mellom de tjenester som var virkelig bedriftshelsetjenester og de som bare var helsekontroller av de ansatte.

I løpet av 1975 har 134 bedrifter med ca. 21 000 ansatte etablert bedriftshelsetjeneste. Av disse har 74 bedrifter med ca. 7000 ansatte sluttet seg til allerede etablerte eller nyetablerte felles bedriftshelsetjenester, mens 60 bedrifter med ca. 14 000 ansatte har innført egen ordning. Av de større bedriftshelsetjenester som er etablert i 1975 kan nevnes Bærum kommune med 2800 ansatte, Rikshospitalet med 2200 ansatte og de felles bedriftshelsetjenester i Sandefjord og Gjøvik, hver med ca. 2000 ansatte.

Pr. 31. desember 1975 omfattet bedriftshelsetjenesten i alt 2741 bedrifter med ca. 403 000 ansatte.

Sekretariatets fortegnelse over bedriftsleger omfatter nå 632 navn, hvorav 40 i hel dags stilling.

Av de saker styret har arbeidet med i inneværende år kan nevnes:

Utdannelse av helsepersonell knyttet til bedriftshelsetjenesten.

Etter at denne sak var blitt drøftet med direktør Rosness, Statens Arbeidstilsyn, instituttchef Norseth, Yrkeshygienisk Institutt, bedriftslege Braaten i Norsk Bedriftslegeforening, samt overlege Mowé og dosent Øivind Larsen, begge medlemmer av et arbeidsutvalg

for Det medisinske fakultets kurser for legers videre- og etterutdannelse, er styret enig om å arbeide videre med denne sak etter følgende retningslinjer:

1. Personell knyttet til bedriftshelsetjenesten bør ha et grunnkurs som bør være felles for de tre kategorier av fagutdannede som er knyttet til bedriftshelsetjenesten, (leger, sykepleiere og fysioterapeuter), samt en tilleggsutdannelse (særutdannelse) beregnet på de enkelte faggruppers spesielle behov.
2. Arbeidsforskningsinstituttene i Oslo bør ha ansvaret for grunnkurset, og det er nødvendig at det til dette institutt blir opprettet de stillinger som instituttet vil trenge for å påta seg denne oppgaven.
3. Grunnkursets varighet og innhold, dvs. de fagområder som skal behandles, lærerkreftene og den praktiske gjennomføring av kurset må overlates til et eget arbeidsutvalg å utarbeide forslag til. Dette arbeidsutvalg bør ha representanter fra legenes, sykepleiernes og fysioterapeutenes organisasjoner, Styret for bedriftshelsetjenesten, Statens Arbeidstilsyn og Arbeidsforskningsinstituttet.
4. Ved forhandlinger med bl. a. Statens Arbeidstilsyn og Arbeids- og kommunaldepartementet må det skaffes klarhet i hvilken utstrekning den utdannelse som gis i grunnkurset kan finansieres av Staten.
5. En bør ta sikte på å få avholdt det første kurs i begynnelsen av 1977, samtidig med at den nye arbeidervernlov trer i kraft.

I den senere tid har det vært flere misvisende opplysninger om bedriftslegenes utdannelse og kvalifikasjoner for å være bedriftsleger. Slike opplysninger kan skade bedriftshelsetjenestens anseelse og vekke motforestillinger hos legene mot å bli bedriftsleger. Styrets formann har derfor imøtegått enkelte avisartikler ved å gjøre rede for hvilken utdannelse i yrkesmedisin de medisinske studenter og legene virkelig får, samtidig som han har gjort oppmerksom på de foreliggende planer for å gi bedriftslegene en bedre utdannelse.

Den norske lægeforening har i 1975 vedtatt regler for en ny spesialitet: Spesialist i yrkesmedisin. Spesialistreglene for yrkesmedisin, som trer i kraft fra 1. januar 1976, er også av betydning for bedriftslegenes utdannelse. Det må forventes at i framtida vil bedriftslegene i hel dags stilling ved de større industrielle bedrifter være spesialister i yrkesmedisin.

Bedriftslegenes taushetsplikt.

I anledning av en forespørsel om det var korrekt at de ansatte som var blitt undersøkt av bedriftslege fikk se, i dette tilfellet tilsendt,

de helsekort som bedriftslegen hadde utfylt i forbindelse med legeundersøkelsene, uttalte Styret at dette ikke burde finne sted, da helsekortene kunne inneholde opplysninger som ikke var beregnet på vedkommende. Saken ble innanket til Lægeforeningens etiske råd, som var enig i Styrets uttalelse.

Styret har på anmodning gitt uttalelse om når en bedriftslege er å anse som sakkyndig og dermed løst fra sin taushetsplikt, og når han ikke er det. Styrets uttalelse vurderes nå av Lægeforeningens etiske råd.

Helsekontrolltjeneste kontra bedriftshelsetjeneste.

Dette problem ble bl. a. drøftet av Rådet for bedriftshelsetjenesten. En kan ikke se bort fra at det mange steder utføres en helse-tjeneste som utelukkende består i helsekontroll av de ansatte, og hvor de andre av bedriftshelsetjenestens funksjoner ikke varetas. Disse ordninger bør derfor ikke betegnes bedriftshelsetjeneste. I noen tilfeller dreier det seg om leger som har påtatt seg årlige legeundersøkelser av de ansatte ved kontorer, handels- og servicebedrifter o. l. og der legen ikke kan eller vil påta seg de andre av bedriftshelsetjenestens gjøremål. I andre tilfeller dreier det seg om tariffbestemte legeundersøkelser av spesielle faggrupper og for hvem det ikke er tale om noen bedriftshelsetjeneste.

Det bør være ganske klart, at i bedrifter der det er behov for fullverdig bedriftshelsetjeneste, bør det ikke være anledning til å etablere en helsetjeneste som bare går ut på legeundersøkelse av de ansatte. På den annen side hverken kan eller bør man forby en helsekontrollvirksomhet av ansatte i bedrifter eller av bestemte grupper av den voksne befolkning, hvor det ikke er behov for de andre av bedriftshelsetjenestens oppgaver. Da slike helseundersøkelser utføres på høyst forskjellig måte, til dels på en meget lite tilfredsstillende måte, er det behov for at det blir utarbeidet bestemte krav til hvordan slik helsekontroll skal utføres.

Styrets formann har arbeidet med denne sak og utarbeidet forslag til retningslinjer for helsekontrolltjeneste. Foreløpig er disse retningslinjer drøftet med representanter for Lægeforeningen og Bedriftslegeforeningen, bl. a. i den hensikt å skape et klart skille mellom bedriftshelsetjeneste og helsekontrolltjeneste.

Helseattest for fremmedarbeidere.

I samarbeid med Oslo Helseråd har Styret sendt rundskriv til alle bedriftsleger i Oslo med anmodning om å utfylle den legeerklæring som kreves av fremmedarbeidere for at de skal få oppholds- og arbeidstillatelse.

Bearbeidelse av røykevaneskjemaene.

Mange bedriftsleger har vært interessert i å registrere de ansattes røykevaner og inntil nå har bedriftslegene fått tilsendt ca. 120 000 røykevaneskjemaer. For å få en oversikt over røykevanene i bedrifter med bedriftshelsetjeneste, har styret i samarbeid med Hygienisk Institutt utarbeidet et hjelpeskjema og retningslinjer for bearbeidelse av de gitte opplysninger på de individuelle skjemaer. Sammen med et rundskriv er dette hjelpeskjema sendt til bedriftslegene med anmodning om at de enten selv foretar bearbeidelsen og sender de utfylte hjelpeskjemaer til sekretariatet for bedriftshelsetjenesten, eller at de sender alle individuelle skjemaer til sekretariatet til bearbeidelse her, og deretter retur av skjemaene til bedriftene. Utsendelsen av rundskriv og hjelpeskjemaene er formidlet av Statens Tobakkskaderåd.

Klager over bedriftshelsetjeneste.

Styret har i det forløpne år blitt informert om misnøye både fra de ansatte og ledelsen med hensyn til enkelte bedriftslegers virksomhet. Etter å ha undersøkt forholdene, har styret funnet klagen berettiget og har tilrådet bedriften å aksjonere for å få en mer effektiv bedriftshelsetjeneste.

Styret for bedriftshelsetjenesten har også i det forløpne år bestått av professor dr. med. Haakon Natvig, Den norske lægeforening, formann, direktør Joh. Fr. Hansen, Norsk Arbeidsgiverforening, sekretær Leif Haraldseth, Landsorganisasjonen i Norge, og sekretær har vært Aagot Barder. Styret har holdt 4 møter og sekretariatet har behandlet ca. 1700 saker og forespørsler.

Rikstrygdeverket.

Rikstrygdverket ledes av et styre på sju medlemmer, hvorav det ene er trygdedirektøren. De øvrige medlemmer med personlig varamenn oppnevnes av Kongen.

Sekretær Liv Buck, Landsorganisasjonen, er medlem. Evy Buverud Pedersen, Landsorganisasjonen, er hennes personlige varamann.

I 1975 ble det holdt 9 styremøter. Styret behandlet i alt 407 saker, herav 100 i egenskap av ansettelsesråd. Av de øvrige saker gjaldt 307 administrasjon og økonomi.

Rikstrygdeverket administrerer sosialtrygdene i Norge, unntatt Pensjonstrygden for sjømenn og stønad under arbeidsløyse i henhold til lov om folketrygd.

Av andre arbeidsområder nevnes:

I henhold til overenskomst med Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening fungerer Rikstrygdeverket som sentral-

administrasjon for den tilleggstrygd for sykepenges til arbeidstakere som organisasjonene avtalte under tariffoppgjøret i 1956 («sykelønnsordningen»).

Fra 1. januar 1962 overtok Rikstrygdeverket på samme måte den tekniske administrasjon av Fellesordningen for tariffestet Pensjon (FTP) — den pensjonsordning som ble avtalt mellom Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Arbeidsgiverforening. Avtalen om FTP ble oppsagt pr. 31. desember 1966. Ordningen vil være under avvikling i en lengre periode.

Etter avtale med Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen administrerer Rikstrygdeverket ordningen med *sluttvederlag* til arbeidstakere som blir sagt opp etter fylte 50 år. Ordningen med sluttvederlag, som trådte i kraft fra 1. oktober 1966, er en avtale som organisasjonene ble enige om under tariffoppgjøret i 1966.

Landsorganisasjonen og Arbeidsgiverforeningen har i forbindelse med tariffavtaler i 1970 opprettet et *opplysnings- og utviklingsfond* som skal ha til formål å gjennomføre og støtte tiltak innenfor feltene opplysning og utdanning i norsk arbeidsliv. Etter overenskomst skal trygdeadministrasjon forestå administrasjon av denne ordning med hensyn til premiebetaling. Ordningen med opplysnings- og utviklingsfondet trådte i kraft fra 1. oktober 1970.

Ferieloven.

LOs ferielovutvalg avga sin innstilling 29. mars 1974.

Innstillingen har senere vært behandlet i LOs organer. LOs sekretariat behandlet innstillingen 11. august 1975. Det ble vedtatt å sende innstillingen til Kommunal- og arbeidsdepartementet, sammen med anmodning om at det ble nedsatt en lovkomité med sikte på revisjon av ferieloven.

I statsråd 20. februar 1976 ble et slikt utvalg oppnevnt.

Utvalget skal gjennomgå ferieloven, men har ikke mandat til å ta opp noen ytterligere forlengelse av ferien.

LO er representert i utvalget ved Liv Buck og Steinar Halvorsen.

Ferielovrevisjonen.

LO sendte 21. august 1975 sine forslag til endringer av Ferieloven. LO ga der uttrykk for at man anså det formålstjenlig å få nedsatt en ferielovkomité. LO tok samtidig forbehold om å framkomme med ytterligere forslag til lovendringer i løpet av høsten. Det er oversendt to slike forslag og det ene av dem er forslaget om at arbeidstakere som har vært rammet av driftsinnskrenkninger i opp-tjeningsåret må bli sikret på linje med de tilfeller som er nevnt i lovens § 6, 3. ledd.

I mellomtiden har et spesielt utvalg vært nedsatt for å framkomme med alternative forslag til avløsning av de nåværende ferie bøker. Utvalget har vært ledet av kontorsjef Lohne i Arbeidstilsynet. Steinar Halvorsen er medlem av utvalget fra LO.

Statens Feriefond

Leif Haraldseth er Landsorganisasjonens representant i styret for Feriefondet.

Med godkjenning av Kommunal- og arbeidsdepartementet er det til ferieformål i 1975 bevilget i alt kr. 3 481 000.00.

Rådet for eldreomsorgen.

Rådet ble første gang oppnevnt ved Kgl. resolusjon av 3. juli 1970. I statsråd 13. september 1974 ble det foretatt nyoppnevning for en ny 4-årsperiode. Sekretær Liv Buck er oppnevnt som vara-medlem for formannen — fylkeslege Gustav Vig, Hamar.

Rådets oppgave er:

- å være et rådgivende organ for vedkommende departementer, regionale og lokale myndigheter og organisasjoner i spørsmål som vedrører omsorgen for eldre,
- å sørge for gjensidig informasjon om etablerte og planlagte tiltak,
- å drøfte spørsmål om ansvars- og arbeidsfordeling og
- å arbeide for utvikling og samordning av tiltakene med sikte på en felles plan for eldreomsorgen.

Rådet har i løpet av året hatt to plenums møter. Det ene ble holdt i Mo i Rana, 21.—23. mai 1975, og det andre på Sundvolden Hotell, 6.—7. november 1975.

Hovedtema for drøftingene ved vårens møte i Mo i Rana var «Den eldre arbeidstaker i storindustrien».

Under høstens møte på Sundvolden var temaet «Rådets virksomhet».

Arbeidsutvalget har holdt åtte møter i 1975. I alt har arbeidsutvalget behandlet 43 saker.

Rådets tidsskrift «Aldernytt» kom ut med fire nummer i 1975, og opplaget er på 6000 eksemplarer.

Av *informasjonsbrosjyrer* som Rådet er ansvarlig for, nevnes:

- a) Å være pensjonist.
- b) Håndbok for eldre.

Når det gjelder *prosjekter* i forbindelse med Rådets virksomhet, nevnes:

- a) Kostnadsundersøkelse i Hedmark, Troms og Vest-Agder.
- b) Rapport om kostnader ved utbedring og standardheving på eksisterende aldershjem i Norge.

Ved nyoppnevningen av Rådet i september 1974 uttalte Sosialdepartementet at Rådet burde arrangere en bredt anlagt kontaktkonferanse med myndigheter, organisasjoner etc, én gang pr. år.

Den første konferanse ble holdt i 1975, og tok opp til drøfting Stortingsmelding nr. 22 (1975—76) Om de eldre i samfunnet. Innholdet i meldingen ble tatt opp i foredrag, diskusjoner og gruppearbeid. Sekretær Liv Buck representerte LO på denne konferansen.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen.

Utvalgets oppgave og formål er:

- å stimulere til opplysningsvirksomhet for dem som nærmer seg pensjonsalderen,
- å drive informasjonsvirksomhet for å øke samfunnets interesse for — og forståelse av betydningen av en planmessig forberedelse til pensjonsalderen,
- framsette forslag som kan lette overgangen til pensjonsalderen.

Av Fellesutvalgets medlemsorganisasjoner nevnes:

Arbeidernes Opplysningsforbund,
Landsorganisasjonen i Norge,
Norsk Folkehjelp,
Norsk Pensjonistforbund,
Norsk Arbeidsgiverforening.

I 1975 har LO vært representert i utvalget ved sekretær Liv Buck.

Kontaktutvalget mellom LO og Fremmedarbeiderforeningen.

Vi viser til beretningen for 1974 side 65 om opprettelse av et kontaktutvalg mellom LO og Fremmedarbeiderforeningen.

Kontaktutvalget har i 1975 holdt åtte møter. Utvalgets sammensetning var den samme som i 1974.

Blant saker som har vært drøftet nevner vi ILO-konvensjonen om fremmedarbeidere, spørsmålet om talsmenn for fremmedarbeidere i bedriftene, spørsmålet om inntak av utenlandsk arbeidskraft i forbindelse med entrepriser, opplæringsspørsmål, fremmedarbeidernes

religiøse helligdager, kommunal stemmerett for fremmedarbeidere og informasjonsbrosjyre for fremmedarbeidere.

Det var enighet om en forsøksordning med talsmenn for fremmedarbeidere på arbeidsplasser som har mye utenlandsk arbeidskraft. Etter kontakt med klubben ved Christiania Spigerverk var det enighet om å bruke denne bedriften til forsøket i første omgang.

Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO), hadde i 1974 førstegangs behandling av en konvensjon om fremmedarbeidere. Fremmedarbeiderforeningen hadde flere merknader til konvensjonsutkastet, og det ble dessuten holdt en større internasjonal konferanse i Nederland om dette. Særlig gjaldt det spørsmålet om hvilke utenlandske arbeidstakere som skulle betraktes som innvandret arbeidskraft (migrant workers). I denne forbindelse drøftet man også inntak av utenlandsk arbeidskraft for kortere perioder gjennom entrepriser, særlig i forbindelse med oljevirkksomheten.

Fremmedarbeiderforeningen framholdt at også slik utenlandsk arbeidskraft måtte betraktes som vanlig innvandret arbeidskraft for å unngå misbruk med hensyn til lønns- og arbeidsvilkår.

Det ble enighet om at LOs representanter på ILOs arbeidskonferanse i juni ved annen gangs behandling av konvensjonen skulle forsøke å få til en forbedring av teksten med sikte på å hindre omgåelser. Det viste seg på konferansen ikke mulig å få til noen endring. Bl. a. var det uenighet også innenfor arbeidergruppen. Man må regne med at ulike nasjonale forhold spilte inn her.

Når det gjelder forholdene i Norge, har det i utvalget vært redegjort for den holdning som fagbevegelsen har inntatt, bl. a. ved å sikre seg avtaler i forbindelse med entrepriser.

Spørsmål som gjelder undervisning for fremmedarbeidere i norsk og norske forhold er tatt opp av myndighetene, men har også vært drøftet innen AOF. LO er representert i en arbeidsgruppe nedsatt av Kommunal- og arbeidsdepartementet i denne forbindelse. Foruten undervisning til fremmedarbeidere er det viktig å ta disse spørsmål opp i vår kursvirksomhet med sikte på at nordmenn skal få bedre forståelse for fremmedarbeidernes bakgrunn og forhold. Gjensidig forståelse er av betydning hvis vi skal kunne skape gode muligheter for at norske og utenlandske arbeidstakere skal kunne leve sammen.

LO har støttet en henvendelse fra fremmedarbeiderne om å få fri på egne helligdager, og Kommunal- og arbeidsdepartementet rettet en oppfordring til partene i arbeidslivet om å ta hensyn til dette. Konkret gjaldt det denne gang muhammedanernes spesielle helligdag i forbindelse med deres fastetid, (Ramadan).

Fra Kommunal- og arbeidsdepartementet fikk vi oversendt utkast

til informasjonsbrosjyre. Denne ble drøftet i utvalget, og LO har i konferanse med Kommunal- og arbeidsdepartementet gitt uttrykk for sine merknader. Utvalget har ellers drøftet en del andre spørsmål som har vært aktuelle, bl. a. for gjensidig informasjon.

Utvalget foretok i mai et besøk på Viking-Askim A/S. Der er det mange fremmedarbeidere. Hensikten var å få opplysninger om hvordan denne bedriften hadde ordnet seg, og hvordan forholdene var for fremmedarbeiderne der. Besøket var et ledd i planen om egne talsmenn for fremmedarbeidere på større arbeidsplasser. Denne ordning skal etter forutsetningen ikke være i strid med bestemmelsene i Hovedavtalen, men en ordning som gjør det lettere for klubbtilitsmennene å kunne ta seg av spørsmål som blir reist av fremmedarbeiderne.

4. Familie og forbrukersaker

FNs internasjonale kvinneår.

1975 var av FN utpekt som kvinneåret, under mottoet «Likestilling, utvikling og fred».

Forbruker- og administrasjonsdepartementet nedsatte i mars 1974 en offentlig komité, med representanter fra vel 60 organisasjoner og institusjoner for gjennomføringen av året i Norge.

Hovedkomitéen valgte statsråd Inger Louise Valle som formann.

Det ble videre valgt et arbeidsutvalg på ni representanter, som har stått for den praktiske gjennomføringen av de forskjellige tiltak.

På Statsbudsjettet for 1975 var det bevilget 500 000 kroner til arbeidet.

Arbeidsutvalget har hatt åtte underutvalg i arbeid, med forskjellige spesialoppdrag. Utvagene har dekket følgende områder:

1. Stil- og idé-konkurranseutvalg.
2. Foredrag- og studieringutvalg.
3. Bilde- og brosjyreutvalg.
4. Publisitet- og informasjonsutvalg.
5. Kommunevalgutvalg.
6. Kommune- og organisasjonskontaktutvalg.
7. Internasjonalt perspektivutvalg.
8. Møte- og seminarutvalg.

Hovedkomitéen gjorde på sitt første møte vedtak om å legge hovedvekten på å spre aktiviteten og skape mest mulig lokal aktivitet. Ut fra dette ble det sendt anmodning til alle landets kommuner om å oppnevne lokale kvinneårsutvalg. Ca. 300 av landets kommuner etterkom anmodningen.

Det er produsert en mengde materiell, så som brosjyrer, plakater, foredragsdisposisjoner, bibliografi, utstillinger osv. til bruk i lokalt arbeid. Hovedbrosjyrene omhandler kvinnenes rettslige stilling i Norge.

En rekke skoler har arrangert stil- eller tegnekonkurranser — eller de har laget skoleaviser om emnet: Likestilling og kvinnenes situasjon i Norge. Det er videre utarbeidet et eget studieopplegg: «Kvinner i Olje-Norge» og et debattopplegg: «Jentene gjør opprør».

I forbindelse med kommunevalget ble det tatt kontakt med alle politiske partier med anmodning om økt kvinnerepresentasjon på listene til kommunevalget. I de fleste kommuner er det delt ut spørreskjemaer om kvinnenes situasjon og ønsker i forhold til yrkesaktivitet. Skjemaene er utarbeidet i samarbeid mellom kvinneårets arbeidsutvalg og Arbeidsdirektoratet etter anmodning fra det kommunale utvalg.

I hvert fylke er det arrangert en fylkeskonferanse med sentral innleder om kvinneåret/likestilling samt om fylkets arbeidssituasjon og voksenopplæringsmuligheter. Evy Buverud Pedersen deltok som komitéens representant på fylkeskonferansene i Vest-Agder og Akershus.

Utover dette er det av kommunale utvalg arrangert en rekke lokale møter og konferanser.

Det er tatt initiativ til å gi fremmedarbeiderhustruer i Norge et skolingstilbud, og man har gjennom bevilgninger fra en del av hovedkomitéens medlemsorganisasjoner og de kommunale utvalg finansiert et pikeinternat med plass til 80 elever på Sinyole Harambee Sec. School i Kenya. Arbeiderbevegelsens Støttekomité bevilget 20 000 kroner til prosjektet.

Evy Buverud Pedersen har vært LOs representant i hovedkomitéen og arbeidsutvalget og har dessuten vært medlem av foredrag- og studieringutvalget og internasjonal perspektivutvalg.

Lillian Bekkevad har representert Statstjenestemannskartellet i hovedkomitéen og har vært varamann til arbeidsutvalget.

Det har i hovedkomitéen vært holdt seks møter.

Arbeidsutvalget har hatt regelmessige møter annenhver onsdag.

Oppsummering, utarbeidelse av rapporter og endelig avvikling av etterarbeidet i forbindelse med kvinneåret vil skje i løpet av mars måned 1976.

Mexico-konferansen.

I forbindelse med det internasjonale kvinneåret ble det av FN arrangert en internasjonal kvinnekongress i Mexico City 19. juni — 2. juli. Norge var representert på kongressen med tre delegater samt en rekke varamenn og rådgivere.

Evy Buverud Pedersen deltok som rådgiver.

På kongressen ble det vedtatt en global handlingsplan for å iverksette det internasjonale kvinneårs målsetninger. Handlings-

planen er nå oversatt til norsk. Det ble dessuten vedtatt en rekke resolusjoner om kvinnes situasjon i forskjellig sammenheng og mulighetene for tiltak. Det gjaldt på områdene skoloring, politisk virksomhet, massemedia, familieplanlegging osv. Fra norsk side deltok man særlig aktivt i arbeidet med å gjøre handlingsplanen mindre «industrilandorientert», for i stedet å gjøre den mer brukbar i forhold til kvinnene i u-land.

Oppfølging av vedtakene på konferansen skal skje i de enkelte land og med nasjonale rapporter til FN om de forskjellige tiltak som settes i verk.

I Norge er det vedtatt arrangert et oppfølgingsseminar tidlig i 1976.

Fra FNs side er det antydnet en ny konferanse om 5 — eventuelt 10 år.

Forbrukerrådet.

Forbrukerrådet har i 1975 holdt 11 møter og har behandlet 202 saker.

Landsorganisasjonens representant i rådet er Evy Boverud Pedersen, med Kurt Mosbakk som varamann.

19. og 20. juni 1975 ble årsmøtet holdt i Oslo. Som representant fra LO deltok Per Brannsten, samt Odd Hübenbecker fra NNN og Unni Frogner fra NTL.

Av saker som ble behandlet på landsmøtet kan nevnes:

1. Beretning for 1974 og arbeidsprogrammet for 1975, samt oppfølging av vedtakene fra landsmøtet i 1974.
Direktør Bjørn Gulbrandsen innledet.
2. Forbrukerrådets aksjon mot sløsing, med rådsmedlem Per Eggesvik og avdelingsleder Valborg Krosshaug som innledere.
3. Rammeplanen for virksomheten framover, v/rådets formann Ebba Lodden.
4. Reklameutvalgets innstilling. Innleder statssekretær Ingrid Eide.

Landsmøtet vedtok å arbeide videre etter de retningslinjer som er trukket opp i arbeidsprogrammet for 1975.

Den store saken i Forbrukerrådet i 1975 har vært rådets aksjon mot sløsing — en aksjon som har vært rettet mot offentlige myndigheter, næringslivet og den enkelte forbruker.

Det er laget utstillinger og holdt en rekke møter i forbindelse med aksjonen.

Landsmøtet vedtok flere uttalelser til støtte for aksjonen.

Fire rådsmedlemmer samt fire av varamennene sto på valg i 1975.

To av rådets medlemmer, Else Marie Martens og Per Eggesvik, gikk ut av rådet. Som nye ble valgt Kaare Norum og Gunvor Visteby Pedersen.

Av de 202 sakene Forbrukerrådet har behandlet i 1975 inngår en lang rekke offentlige utredninger og lovforslag. Av de som bør nevnes er følgende:

- a) Lov om produktkontroll.
- b) Utredning om reklame.
- c) Støtteordninger i landbruket.
- d) Støtteordninger i norsk samferdsel.
- e) Personbil, miljø og samfunn.
- f) Motorvognavgiftene.
- g) Regler om bruk av omsetningsavgiftsmidler for jordbruksvarer.
- h) Offentlig persondatasystem og personvern.
- i) Om tiltak for energiøkonomisering.

I flere av uttalelsene har det ikke vært mulig å oppnå enighet i rådet. Uenigheten har oppstått på grunn av forskjellig politisk vurdering.

Det er under Forbrukerrådet opprettet en lang rekke komitéer og utvalg. LOs representant er nestformann i rådet og er representert i Redaksjonsutvalget.

Et annet område som har lagt meget beslag på rådets arbeid er den fastsatte utbygging av lokale kontorer i fylkene. Ved årsskiftet var det opprettet kontorer i samtlige fylker, med unntak av Nord-Trøndelag, Aust-Agder og Buskerud. Disse kontorer vil bli åpnet i 1976.

Forbrukerrådets internasjonale samarbeidsorgan, IOCU (International Organization of Consumers Union), holdt sin 8. verdens-kongress i Sidney i tiden 24.—27. mars 1975. Fra Forbrukerrådet deltok rådets nestformann Evy Buverud Pedersen og avdelingsleder ved Vareteknisk avdeling, Rolf Bjørnstad.

Følgende to hovedemner ble behandlet på kongressen:

Levekostnadene.

Vareundersøkelser.

Begge emnene ble behandlet særlig sett ut fra u-landenes behov.

Varefakta-komitéen.

Hovedoppgavene til Varefakta-komitéen.

Varefakta-komitéen er opprettet som et frittstående samarbeidsorgan mellom organisasjoner og institusjoner som representerer forbrukerne, næringslivet, forskningen og det offentlige.

Varefakta-komitéens formål er å arbeide for økt bruk av opp-

lysende varedeklarasjoner for å legge forholdene til rette for forbrukerne ved bedømmelse og valg av varer, og å medvirke til en praktisk koordinering på dette området.

Målet for det praktiske arbeidet er å få gjennomført en egnet merking av forbruksvarer på alle vareområder hvor forbrukerne har behov for opplysninger om varer. I henhold til dette vil arbeidsoppgavene bl. a. være å:

- trekke opp prinsipielle retningslinjer for merking av de forskjellige typer av forbruksvarer. Herunder skal det bl. a. undersøkes om forbrukernes behov for vareopplysninger på de enkelte vareområder allerede er dekket i den utstrekning det er påkrevet. Det skal også vurderes mulighetene for praktiske tiltak som kan forbedre situasjonen.
- fastsette grunnlag for frivillige varedeklarasjoner for det enkelte vareslag og å utforme deklarasjonene på en slik måte at forbrukerne kan få mest mulig nytte av merkingen. Utviklingen av deklarasjonsmønstre inngår i dette arbeid.
- arbeide for å få produsenter, importører og forhandlere til å benytte de frivillige deklarasjoner på sine varer. Gi opplysninger om merkingssystemer til forbrukere og næringslivet.
- organisere og føre kontroll med de frivillige deklarasjoner som firmaene tar i bruk.
- utarbeide forslag til merkingsbestemmelser i henhold til loven om merking av forbruksvarer og å innhente synspunkter om disse.
- bistå departementet i forbindelse med kontrollspørsmål som angår lovhjemlet merking.
- samarbeide med andre tilsvarende organisasjoner i Norge og i andre land med sikte på å få et bedre grunnlag for arbeidet, bl. a. for utarbeiding av flere standarder for forbruksvarer for dermed å oppnå bedre kontrollmuligheter. Arbeide for å få harmonisert merkingen med sikte på å unngå handelshindringer av teknisk karakter.

Varefakta-komiteén består av formann som oppnevnes av Kongen, og 28 medlemmer som oppnevnes av departementet etter innstilling fra 17 organisasjoner og institusjoner. Sju av medlemmene, sammen med formannen og nestformannen, danner et Arbeidsutvalg som tar de praktiske avgjørelser angående virksomheten og bl. a. fastsetter varedeklarasjonsformularer.

Varefakta-komiteéns Arbeidsutvalg er dessuten oppnevnt som et Rådgivende utvalg overfor departementet i spørsmål som angår lov av 24. mai. 1968, om merking av forbruksvarer.

Varefakta-komiteén har et sekretariat som forbereder saker for Varefakta-komiteén og Arbeidsutvalget. Sekretariatet setter også i verk de vedtak som blir fastsatt i organene.

Utgiftene ved Varefakta-komiteéns virksomhet utredes av staten innenfor rammen av det budsjett som Stortinget vedtar. I tillegg til bevilgede statsmidler kommer avgifter fra de firmaer som benytter Varefakta-komiteéns varedeklarasjoner.

Evy Buverud Pedersen er oppnevnt som LOs representant i Varefakta-komiteén og er medlem av Arbeidsutvalget og Det rådgivende utvalg.

Varefakta-komiteén har i 1975 hatt to møter, Arbeidsutvalget har hatt ni møter og behandlet 81 saker og Rådgivende utvalg har hatt fire møter og behandlet 12 saker.

Det er i 1975 sendt ut en rekke forslag til nye varedeklarasjonsformularer og til revisjon av gamle.

Til Varefakta-komiteéns årsmøte i 1975 var oppnevnt: Evy Buverud Pedersen, Landsorganisasjonen og Elida Haugan, Bekledningsarbeiderforbundet.

Regler for å sikre sterkere representasjon av kvinner i offentlige råd og utvalg.

I 1974 gjorde Forbruker- og administrasjonsdepartementet henvendelse til Landsorganisasjonen vedrørende regler for å sikre sterkere representasjon av kvinner i offentlige råd og utvalg m. v. som oppnevnes av Regjeringen.

I punkt 3 heter det at når organisasjonene skal foreslå representanter til slike råd og utvalg, skal de foreslå dobbelt så mange representanter som det er aktuelt å oppnevne, likesom forslaget skal omfatte like mange navn på kvinner som menn.

Før reglene for å sikre sterkere kvinne-representasjon kom, var det 9,6 prosent (1973) kvinner i offentlige råd, styrer og utvalg. I 1974 var kvinne-representasjonen steget til 17,1 prosent, og det er tydelig at det har skjedd en endring ved de oppnevninger som ble foretatt i 1974. I 1. halvår 1975 var 15 prosent av de oppnevnte medlemmene i styrer, råd og utvalg kvinner.

Arbeidet for likestilling og dermed også økt representasjon av kvinner tar tid. På ett år har det dog skjedd en øking når det gjelder kvinne-representasjonen. Kvinnene inntar nå 1 av 6 plasser, mot 1 av 10 ved slutten av 1973. Kvinne-representasjonen i disse organer avspeiler på mange måter kjønnsrollefordelingen i samfunnet for øvrig.

Tidsnyttingsundersøkelsen 1971—72 — kvinners og menns nytting av fritida.

I tidsrommet 1. september 1971—31. august 1972 foretok Statistisk Sentralbyrå en undersøkelse av hvordan ulike deler av befolkningen nyttet tida. I alt deltok 5215 personer i alderen 15—74 år i undersøkelsen. I 2—3 dager førte disse personene en nøyaktig dagbok over hva de foretok seg til enhver tid på døgnet, og deres forskjellige aktiviteter ble delt inn i fem kategorier:

1. Inntektsgivende arbeid.
2. Egenarbeid.
3. Personlig pleie.
4. Utdanning.
5. Fritid.

Resultatene av undersøkelsene er publisert i 1975 i tre hefter, og LOs utvalg for familiepolitikk har behandlet saken.

I Hefte I belyste man for hver enkelt aktivitet, hvor meget tid som går med for personer inndelt etter kjønn, yrkesaktivitet, alder, familiefase, inntekt og utdanning.

I Hefte II tar man for seg de intervjuede personers fritidsaktiviteter. Det er også foretatt et mer inngående studium av hvordan disse aktivitetene fordelte seg på sosialt samvær, radio og fjernsyn, underholdning utenfor hjemmet, lesing og hobbyer.

I Hefte III tar man for seg egenarbeid og som omfatter husarbeid, arbeid med barn, vedlikehold av bolig og tomt, samt kjøp av varer og tjenester.

Sett ut fra et likestillingsspørsmål, har særlig sistnevnte utredning stor interesse, (Hefte III), men også utredningen om fritidsaktiviteter (Hefte II) gir et interessant bilde av kvinners og menns roller.

Av undersøkelsen ser man at kvinners og menns aktivitetsmønstre er meget forskjellige i mange henseende. Dette skyldes ved tradisjonelle forventninger og rollemønstre, og det faktum at kvinnen pålegges ansvaret for hjem og familie. Allerede i oppdragelsen av den yngre generasjon skjer opplæringen til rollene.

Siden kvinnen har ansvaret for hjemmet og først og fremst for barna, blir hun en stor del av tida bundet til å oppholde seg i eller nær boligen, med de konsekvenser dette har for hennes aktivitetsmønster. Kvinner tilbringer i gjennomsnitt 18,5 timer i døgnet hjemme, menn bare 14,3 timer. Selv når kvinnen går ut i yrkeslivet, følger disse pliktene henne. Den yrkesaktive kvinne er

hjemme 15,8 timer i døgnet, den yrkesaktive mann bare 13,5 timer. Den yrkesaktive kvinne er den som hardest får føle de dobbelte forventninger som samfunn og familie stiller til henne. Den yrkesaktive kvinne med barn over 7 år har en total arbeidsuke som overstiger den yrkesaktive manns med 10,5 timer.

Ikke bare barna, men også selve den ekteskapelige situasjon, ser ut til å være arbeidsskapende for kvinnen. Egenarbeid øker med 1,2 timer gjennomsnittlig pr. dag for den gifte kvinne uten barn i forhold til den ugifte kvinne uten barn. Her spiller vel egne og samfunnets forventninger til den gifte kvinne en stor rolle. Menn merker vel neppe slike forventninger. I et hvert fall er menns egenarbeid bemerkelsesverdig konstant, uavhengig familiefase, antall barn, ektefellens yrkesaktivitet, inntekt og utdanning. Ja, faktisk synker mennenes delaktighet i husarbeidet for hvert barn familien får.

Ulikhetene i kvinners og menns arbeidssituasjon ser man reflektert for en stor del i deres fritidsaktiviteter. Kvinner nyter fritida mest til sosialt samvær, noe de vel som oftest savner på arbeidsplassen sin. Menn ser mer på fjernsyn og lytter til radio. I valg av litteratur og film ser vi at mennenes smak går i retning av politikk, samfunnsorienterende emner, aksjons-bøker og -filmer, kort sagt, slikt som vedrører «deres verden». Kvinnenes valg er mer dominert av familie og hjem, mellommenneskelige problemer, en større avstandstaking eller mangel på engasjement i det som foregår utenfor hjemmet i verden rundt dem.

Kvinnens frivillige beredskap.

LO har fire representanter i Kvinnens Frivillige Beredskaps Hovedkomité: Lillian Bekkevad, Harriet Andreassen, Oddbjørg Lothe og Evy Boverud Pedersen — som også er medlem av Arbeidsutvalget.

Det har vært holdt åtte møter i Arbeidsutvalget og ett møte i Hovedkomitéen.

Landsnemnda for husmorgymnastikk.

LO er representert i nemnda ved Elida Sundby, som er kasserer. Det er holdt fem styremøter i 1975.

Årsmøtet som var berammet til 27. november 1975, ble utsatt til 29. januar 1976.

Det har vært arrangert tre instruktørkurs med i alt ca. 120 deltagere.

Samarbeidsnemnda mellom Norges Fiskarlags Landskvinneutvalg, Norsk Bonde- og Småbrukarlags kvinnegruppe, S-lagenes kvinnegrupper og LO.

Samarbeidskomitéen har ikke hatt møter i 1975.

Lillian Bekkevad representerte LO på Norges Fiskarlags landskvinnekonferanse i Trondheim 10. og 11. september.

Kvinnenes Samarbeidskomité for fest uten alkohol.

Kvinnenes Samarbeidskomité for fest uten alkohol består av 11 organisasjoner — faglige, politiske og avholdsorganisasjoner.

Komitéen kunne i oktober i fjor feire sitt 25-årsjubileum, og har i alle disse år vært i aktiv virksomhet.

Representasjon.

Hver av organisasjonene kan møte med inntil to representanter. Fra LOs Familieråd har Randi Rønning møtt i alle år.

Komitéens arbeid.

Arbeidet i komitéen består i å reklamere for det alkoholfrie alternativet. Det gjøres ved besøk i foreninger, klubber, skoler og messer. I den senere tid har Edruskapsnemndene vært svært interessert og betalt alle utgifter, mens komitéen har tatt seg av orienteringen.

Økonomi.

Den vesentlige økonomiske støtte kommer fra Statens Edruskapsdirektorat.

Organisasjonene betaler en kontingent på 75 kroner pr. år.

Rachel Grepp Heimen.

Rachel Grepp Heimen er reist av arbeiderkvinner for å hjelpe enslige mødre, først og fremst ved å gi dem midlertidig bolig for seg og barnet mens de fullfører en utdanning, skaffer seg plass i arbeidslivet og får ordnet seg med bolig for framtida. Varigheten av oppholdet skal i alminnelighet være inntil ett år, men hvis utdanning eller andre forhold tilsier det, kan styret, etter søknad, innvilge den enkelte forlenget oppholdstid. Mødrene vil kunne komme til Heimen allerede 6—8 uker før nedkomst. Barnet bør ikke være over 6 måneder før innflytting.

Heimen har 24 hybelleiligheter og 3 hybler.

Det forutsettes at mødrene det meste av oppholdstiden er under utdanning eller i arbeid og trenger tilsyn og stell av barna om dagen. Heimen har derfor et daghjem som drives av Oslo kommune. Det er plass til barn i alderen 0—1½ år, og mødrene i Heimen har fortrinnsrett til plassene. Det er høve til å søke fri-plass i daghjemmet. Daghjemmet har en åpningstid fra kl. 7.45—17.00 og kl. 7.45—15.00 på lørdager.

Mødrene har egen husholdning og stiller sin leilighet selv.

Leilighetene, som består av entré m/garderobeskap, toalettrom, barnerom, tekjøkken og stue, er fullt møblert og utstyrt. Kjøkkenet er utstyrt med elektrisk komfyr, kjøleskap, servise og bestikk til 4 personer etc.

Hyblene har kjøkkenseksjon med komfyr, kjøleskap og håndvask.

Hyblene har ellers samme standardutstyr som hybelleilighetene.

Alle leiligheter og hybler har en del ekstrautstyr som mødrene får utlevert en fortegnelse over ved innflytting.

I hver leilighet er det et ringeapparat til bruk i påkomne tilfeller når noen trenger bistand av leder eller assistent.

Til hver leilighet og hybel er det en bod i underetasjen, og det er eget rom for barnevogner. Heimen har fellesvaskeri og bad i hver etasje.

Heimen har tre elektriske symaskiner, tre hårtørrere, tre høyfjells-soler, barnevekt og badevekt, mixmaster og elektrisk vaffeljern som mødrene kan benytte.

I underetasjen er det en kombinert mottakelse/peisestue med TV, piano og bokskap.

Antall søkere i 1975 var 59.

Avgjørelsen etter behandling ble:

Søkere innvilget plass	22
Søkere fått avslag	26
Søknader utsatt	4
Søknader uaktuelle	7
Antall mødre flyttet i 1975	18
Antall innflyttede	18

Styret og arbeidsutvalget har i 1975 holdt 17 møter.

LOs representant i styret har vært Svanhild Toks.

5. Undervisning og opplysningsvirksomhet

Opplysningsarbeidet i fagbevegelsen.

Arbeidernes Opplysningsforbund er fagbevegelsens koordinerende og utøvende organ når det gjelder studie- og kulturarbeidet lokalt, regionalt og sentralt.

I AOF ledes dette arbeid av Faglig utvalg. Utvalget har i 1975 arbeidet gjennom underutvalg på spesielle felter.

Det Fondsstyret som er nedsatt på LO-siden tar avgjørelser i saker som angår disponering av midlene i Opplysnings- og utviklingsfondet, etter innstilling fra AOFs forretningsutvalg.

Faglig utvalg avgir rapport til Forretningsutvalget.

LOs fondsstyre.

LOs fondsstyre hadde ved utløpet av 1975 denne sammensetning:

Einar Strand, formann, Landsorganisasjonen, Odd Højdahl, Landsorganisasjonen, Kjell Lien, Landsorganisasjonen, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Finn Nilsen, Bekleddingsarbeiderforbundet, Albert Uglem, Statstjenestemannskartellet, og Alf Frotjold, Arbeidernes Opplysningsforbund.

Fondsstyret har hatt 4 møter og behandlet 26 saker.

Ukekurs.

Det ble i alt budsjettert med 9500 ukekursstipend i 1975 — 6100 stipend ble beregnet brukt i fagforbundenes regi og 3400 stipend beregnet på ukekurs i AOFs regi.

I dette antallet går stipendiene til bedriftsdemokratiskoleringen inn. Antall stipend har på langt nær vært tilstrekkelig til å dekke ønsker og behov som har vært registrert. Særlig gjelder dette Faglige Grunnkurs i distriktene.

De tall som vi har til rådighet viser at over 70 prosent av alle

ukekursstipend i 1975 ble brukt til Faglig Grunnkurs trinn I og II.

I 1975 har 228 personer gjennomgått Basiskurset i Bedriftsdemokratiskoleringen, mens 224 personer har gjennomgått de videregående kursene Bedriftsøkonomi, Ressurs/Strategi og Planlegging og Styring i AOFs regi.

Inntil i dag har 1400 personer gjennomgått Basiskurset og 600 de videregående kursene.

Pr. 31. desember 1975 er vi à jour med innkallelsen til basiskursene — samtlige som er registrert og som har ønsket det, har kommet på kurs.

Det er i 1975 avviklet en del kurs i helse-, verne- og miljøspørsmål i nært samarbeid med Norsk Folkehjelp. Disse kurs er lagt opp med 2 + 1 uke og deltakerne har i tidsintervallet mellom de to ukene løst gitte oppgaver som har hatt med arbeidsmiljø å gjøre på deres respektive arbeidsplasser.

Noen kurs har vært overtegnet. Det er da eventuelt blitt kjørt dobbelt kurs, mens det har vært nødvendig å avlyse andre på grunn av manglende tilslutning.

Lokal faglig studievirksomhet.

Om lag 50 prosent av alle tiltak i AOFs regi er innadvent kursvirksomhet (faglig). Denne prosentdelen ser ut til å være økende — i 1970 ca. 31 prosent — 1971 ca. 38 prosent — 1972 ca. 40 prosent og — i 1973 ca. 53 prosent.

Noen av årsakene til denne økningen er den økonomiske innsprøytingen fra Opplysnings- og utviklingsfondet, de regionale faglige studiekonsulentene, desentralisering av ukekursstipend, både i fagforbundenes og AOFs regi, samt en del faglige studiesentra og studierom ute i distriktene.

I tillegg til de regionale faglige studiekonsulentene har vi også en del lokale faglige sekretærer, ansatt og for det meste betalt av de lokale AOF-foreningene.

Her kan nevnes Oslo, Nedre Romerike, Grenland-området, Stavanger, Bergen og Trondheim. I tillegg til de faglige studiesentra som i dag finnes i Oslo, Lillestrøm, Hamar, Grenland og Trondheim har vi etter hvert fått studierom en del steder som selvfølgelig benyttes i den faglige skoleringen.

Kristiansand, Askim og Stavanger har i løpet av 1975 tatt i bruk sine studierom.

Ordningen med desentralisering av ukekursstipend til dagskoler i distriktene har vært vellykket. I løpet av 1975 har det vært arrangert i alt 45 dagskoler med 1036 deltakere ute i distriktene. De ansvarlige for disse dagskolene har som regel vært de faglige

studiekonsulentene. Det har i snitt vært flere søkere til disse dag-skolene enn det har vært til de tradisjonelle internatkursene. Pro-sentandelen av kvinner har også vært større på disse dagskolene sett i forhold til våre vanlige internatkurs.

Registreringen, kontakten og skoleringen av studieledere og stu-dietillitsmenn har vært vesentlige arbeidsoppgaver for våre folk i distriktene i løpet av året.

Kursopplegg og materiell for studietillitsmenn er utarbeidet. Håndbok for studietillitsmenn er under produksjon.

Ordningen med å ansette lokale faglige sekretærer i AOF-for-eningene, helt eller delvis finansiert gjennom aktivitet og kommunale midler, ser ut til å være en god ordning som skaper aktivitet.

Ordninger som går ut på å korttidsengasjere f. eks. en faglig til-litsmann til oppsøkende virksomhet på arbeidsplassene med sikte-punkt rekruttering til faglige studieaktiviteter har med godt resultat vært prøvd i 1975.

Utviklingen av studie- og undervisningsmateriell.

I løpet av året er det igangsatt revisjon av enkelte emnehefter i Faglig grunnkurs trinn 1, 2 og 3.

Revisjonen beregnes fullført i løpet av 1976.

Undervisningsmaterialet til bedriftsdemokratikursene er i peri-oden besluttet vurdert av et Rådgivende utvalg oppnevnt av Faglig utvalg. Innstilling om den videre materiellutvikling på dette om-rådet antas å foreligge i 1. halvår 1976.

På arbeidsmiljøsektoren ble det tidlig i 1975 laget et kommentar/debattheft på forslaget til ny Arbeidsmiljølov.

Heftet ble trykket i 25 000 eksemplarer som samtlige ble omsatt.

Brevkursene «LO-debatt om arbeidsmiljøet» og «Vernearbeid det gjelder din sikkerhet» er begge besluttet revidert i samarbeid med Folkets Brevskole.

Innenfor statsektoren er det nedsatt et arbeidsutvalg AOF/Kartel-let for å tilrettelegge materiellproduksjon på dette område.

Siktemålet er oppbyggingen av et faglig grunnkurs for denne sektor.

Brevkurset «Tillitsmann for statsansatte» er under revisjon, og vil være tilgjengelig i ny utgave fra høsten 1976.

Grunnlagsmaterialet for et nytt ukekurs «Forhandlingsteknikk» er utarbeidet, og opplegget vil bli utprøvet i løpet av 1976.

Første halvår 1976 vil det foreligge et brevkurs om multinasjonale selskaper. Kurset vil kunne brukes frittstående, men også i sam-band med filmen «Hvem eier Tyssedal?».

Denne filmen, som AOF har delfinansiert, er innkjøpt i fire kopier. Det er utarbeidet studierettleiing og diskusjonsopplegg i tilknytning til filmen.

I samarbeid med Tiden Norsk Forlag har vi fått utvidet Tidens Tillitsmannsbibliotek med boka KVPOL, som er en forskningsrapport om styringssystemer basert på EDB.

Videre er det i samarbeid med Tiden og Folkets Brevskole utgitt en bok: «Oljen i norsk politikk», med studierettleiing.

I forbindelse med Kvinneåret ble følgende kurs utgitt: «Kvinner i Olje-Norge», (som brevkurs), «Jentene gjør opprør» m/studierettleiing.

Videre ble brevkursene «Organisasjonskunnskap» og «Kommunal-kunnskap» revidert.

Faglig utvalg oppnevnte høsten 1975 et utvalg med det mandat å komme med forslag til rutiner for en løpende vurdering av AOFs skoleringsvirksomhet på den faglige sektor.

Utvalget vil ta for seg kursstrukturen, materiellutviklingen og innholdet i skoleringen. Innstilling fra utvalget vil foreligge i februar 1976.

Presentasjonsmaterieil er utarbeidet for de ulike kurstilbud og aksjoner, både i form av brosjyrer og som stands til permanent presentasjon, likeså plakater.

Markedsføring har også foregått gjennom AOF-inform, fagbladene og kurskataloger.

Lokaloffensiven for et bedre miljø.

«Lokaloffensiven for et bedre miljø» ble igangsatt høsten 1974, og avsluttet i oktober 1975.

I løpet av denne perioden gjennomførte vel 5000 deltakere brevkurs og om lag det samme antallet studieringer på de tilbud som offensiven omfattet.

Det ble arrangert et betydelig antall kortkurs, helgekurs og kveldskurs over temaet arbeidsmiljø.

Totalt regner en med at mellom 25 000—30 000 medlemmer deltok i organisert virksomhet innenfor lokaloffensivens ramme.

Flere fagforbund har i sammenheng med offensiven latt utarbeide spesielle arbeidsrapporter fra arbeidsplassene, og offensiven må kunne sies å ha hatt stor betydning for å vekke interessen for arbeidsmiljøspørsmålet innenfor både fagbevegelsen og samfunnet.

De intensjoner som lå til grunn for iverksettelsen av lokaloffensiven videreføres i 1976/77 gjennom et av kurstilbudene i «Solidaritet 77», som har innebygget et omfattende tilbud på dette området.

«Solidaritet 77 — form din framtid i fellesskap».

Etter initiativ fra en konferanse med fagforbundernes studie- sekretærer, ble det av faglig-politisk utvalg besluttet å sette i gang en studieaksjon med henblikk på å få spredd politiske kunnskaper om sentrale politiske spørsmål. Likeledes var målsettingen å skape positive holdninger for arbeiderbevegelsens fortsatte lederskap i norsk politikk.

Studieaksjonen ble godkjent av alle hold i arbeiderbevegelsen og AOF fikk i oppdrag å stå for den praktiske gjennomføringen.

En styringsgruppe ble nedsatt med Rolf Larsen som formann. Styringsgruppa består ellers av: Yngve Hågensen, Arne Semmerud, Håkon Pettersen, Kåre Myrvoll, Alf Hildrum og Esten Haaker.

Studieaksjonen er lagt opp for perioden 1. november 1975 og fram til valget i 1977. Aksjonen faller i fire faser slik:

1. fase:

Kunnskapsmessig opprustning.

1. november 1975 startet aksjonen. Det ble presentert fem nye brevkurs og målsettingen er at flest mulig skal delta i én eller flere brevninger over disse emner:

1. Felles mål — faglig-politisk samarbeid.

Et bredt opplegg om faglig-politisk samarbeid i videste for- stand.

2. Den demokratiske sosialisme.

Vi drøfter vår ideologi på bred front.

3. Ressurspolitikk.

En studierettleiing til Regjeringens melding.

4. Norge mot år 2000.

Vi drøfter vår egen framtid.

5. Arbeidsmiljøbok.

Et opplegg i forbindelse med den nye loven.

Deltakerne kan velge fritt hvilket av brevkursene de vil enga- sjere seg i.

Denne 1. fase er beregnet avsluttet sommeren 1976.

2. fase:

Programforarbeid.

De ingangværende brevninger i aksjonen vil få tilsendt spesielle opplegg for rådslag omkring noen av de viktigste problemstillinger som må avklares før forslaget til arbeidsprogram for DNA for peri-

oden 1977—81 kan utformes. Svarene fra rådslagsgruppene skal sendes inn og kanaliseres til en sentral programkomité, og vil bli lagt til grunn for arbeidet i denne komitéen.

3. fase:

Fra kunnskap og debatt til handling.

Høsten 1976 presenteres et kombinert arbeids- og organisasjonshefte med tittelen: «Fra kunnskap og debatt til handling». Det er meningen at samtlige av aksjonens brevringer og eventuelle nye grupper skal arbeide seg gjennom dette heftet. Hefkets innhold tar sikte på å gi gruppene et grunnlag for å diskutere hvordan gruppens medlemmer enkeltvis og i samarbeid med andre skal kunne medvirke til seier ved stortingsvalget 1977.

4. fase:

Valgkamp.

I 1977 starter den egentlige utadvendte valgkamp. Flest mulig skulle da være best mulig rustet til å være verdifulle medarbeidere i den siste harde innspurten.

Hva aksjonen for øvrig inneholder:

Aksjonen har sitt eget emblem. Deltakerne vil bli tildelt et spesielt jakkemerke som de anmodes om å bære helt fram til valgdagene 1977. Det er utarbeidet egne plakater for aksjonen. Et teaterstykke er ferdig utarbeidet og et nytt vil bli ferdig i løpet av kort tid. Disse teaterstykkene tar for seg brennbare politiske emner som arbeiderbevegelsen ønsker større forståelse for. Stykkene er enkle i oppsetting, og skal kunne nyttes av amatører. I hvert fylke vil vi prøve å sette opp en teatergruppe som vil kunne framføre stykkene på møter, arrangementer o. l.

Det blir utarbeidet egne emnehefter som tar for seg spesielle emner av interesse for bestemte grupper. Bl. a. har en rekke fagforbund og en del andre organisasjoner utarbeidet hvert sitt emnehefte beregnet spesielt for dette fagforbunds eller denne organisasjons medlemmer.

Til aksjonen er laget et eget hefte «Møtetips». Filmen «Hvem eier Tyssedal?» tas i bruk og en rekke andre virkemidler for aktivisering settes inn i løpet av aksjonen.

Initiativtakere til aksjonen er Det norske Arbeiderparti, Landsorganisasjonen i Norge, Arbeidernes Ungdomsfylking og Arbeidernes Opplysningsforbund. Aksjonen ledes av det sentrale faglig-politiske utvalg bestående av representanter fra DNA og LO. For-

mannen i faglig-politisk utvalg er LOs formann, Tor Aspengren. Materiellet til bruk i aksjonen utgis gjennom Folkets Brevskole, Tiden Norsk Forlag og AOF.

I fylkene oppnevnes arbeidsgrupper som har ansvaret for aksjonen i hvert sitt fylke. Lokale aksjonsutvalg opprettes hvor det er naturlig.

*Skolering av fastlønte i arbeiderbevegelsen.
Kurs i utlandet.*

Det er arrangert et 2-ukers kurs i England med 1 britisk og 19 norske deltakere, samt engelsk og norsk kursleder og tolk.

Kurs for valgte og ansatte tillitsmenn.

Seminar for topp tillitsmenn i fagbevegelsen ble arrangert på Ustedalen Høyfjellshotell 17.—20. september 1975 med 40 deltakere om «Inntektspolitikk — fordelingspolitikk».

Ukekurs for sekretærer m. fl. ble arrangert på Sørmarka 1.—7. juni 1975 med 13 deltakere.

Seminar ble arrangert på Sørmarka 12.—14. desember 1975.

Første dagen var viet temaet «Trenger arbeiderbevegelsen sin egen pedagogikk?» — 62 deltakere, andre dagen var viet «AOFs deltaker- og lederundersøkelse» — 91 deltakere og tredje dagen «Lov om voksenopplæring» — 68 deltakere.

Videre ble det arrangert «studieinstruktørkonferanse» den 15. desember 1975 med 38 deltakere.

Konferanse for fagforbundenes opplysningssekretærer m. fl. ble arrangert på Sanderstølen 1.—4. april 1975 med 63 deltakere.

I januar 1975 arrangerte AOF 6 regionkonferanser over to dager i Bodø, Trondheim, Bergen, Stavanger, Gjøvik og Porsgrunn for AOFs fastlønte. LOs og DNAs sekretærer på konferansestedene var også invitert. 64 deltakere.

I samarbeid med LO og DNA ble det i august arrangert seks regionkonferanser over tre dager for fastlønte i LO, DNA, fagforbundene og AOF på følgende steder: Lyngen i Troms, Dombås, Voss, Hovden i Setesdal, Stavern og Gausdal. 112 deltakere.

Seminar over én dag ble arrangert på Sørmarka 14. mai 1975 over temaet «Studietillitsmannen i den bedriftsinterne skolering». 52 deltakere.

Seminar over én dag ble arrangert på Sørmarka 29. oktober 1975 om temaet «Meningsfylt ferie og fritid for arbeidsfolk». 36 deltakere.

På disse kursene, seminarne og konferansene har det vært 646 deltakere.

Det er arrangert 9 foredragsmøter i Oslo for fastlønte med 422 deltakere, og med følgende foredragsholdere og emner:

Ivar Leveraas — «Refleksjoner ved et årsskifte».

Ronald Bye — «Valgets betydning for fagbevegelsen».

Inger Louise Valle, Evy Buverud Pedersen og Bjørg Bergh — «Kvinneåret».

Odd Højdahl — «Fagbevegelsen fram til år 2000».

Alf Frotjold og Rolf Kr. Larsen — «Solidaritet 77 — handlings- og aksjonsprogram 1975—77».

Leif Aune — «Den nye fylkeskommunen».

Framvisning av filmen «Streik» med påfølgende diskusjon.

Framvisning av filmen «Hvem eier Tyssedal?» med påfølgende diskusjon.

Framvisning av den danske filmen «Økonomisk demokrati» med påfølgende diskusjon.

Kursledere og forelesere.

Det er arrangert 1 ukekurs for forelesere med 21 deltakere. To planlagte ukekurs er avlyst p. g. a. for få søkere.

Funksjonærer.

Det er arrangert et perfeksjoneringskurs for funksjonærer på Sørmarka med 17 deltakere.

Et introduksjonskurs og et perfeksjoneringskurs ble avlyst p. g. a. for få søkere.

Stipend.

Søkningen til de stipend Fondsstyret har stilt til disposisjon for fastlønte etter spesielle regler har vært beskjedne. Følgende er tildelt stipend i 1975:

Jakob Grava, DNA, for studier i Israel.

Jostein Furuli, AOF, for studier i Sverige.

Stipendene til studier av sosialismen i andre land er tildelt Arne Michael Olsen, Kommunal- og arbeidsdepartementet, av Conrad Mohrs legat, og Øivind Hvattum, Akershus Arbeiderparti, av Chr. Holtermann Knudsens stipend.

Journalister i A-pressa.

AOFs journalistutvalg består av:

Olav Brunvand, Arbeidernes Pressekontor, formann, Einar Olsen, Arbeiderpressens Samvirke, Per Haraldson, LO, Johs. Skeide Larsen, DNA, Simen Kr. Hangaard, Arbeiderpartiets Presseforbund, Åsmund Berg, AOF, og Ole Ormseth, AOF, sekretær.

På Sjørmarka er det arrangert 1 ukekurs for nyhetsredaktører og redaksjonssekretærer med 16 deltakere fra 16 aviser og 1 ukekurs for journalister med 20 deltakere fra 18 aviser.

Temaene som er behandlet er «Norsk A-presses stilling», «A-pressens forhold til den faglige og politiske arbeiderbevegelse», «Politisk journalistikk», «Redaksjonelt samarbeid i A-pressen», «Avisenes korrespondenter», «AOFs skoleringsvirksomhet» og «Moderne lay-out».

Det har dessuten vært lagt inn besøk i LO, DNA, hos statsministeren, i Stortinget v/DNAs parlamentariske fører, NTB og AP.

Journalistutvalget har interessert seg for journalistlinjen ved Ringsaker Folkehøgskule og har bl. a. medvirket til at skolen har fått meget omfattende teknisk utstyr til bruk i undervisningen.

Skolens lærer i journalistikk har deltatt i et av våre kurs og to av elevene på det andre kurset.

Skoler, kurs, studiereiser i utlandet og for utlendinger i Norge.

AOF bevilget stipend til norske deltakere på forskjellige skoler i utlandet. Det gjelder Genève-skolen, Manchester-skolen, Fircroft, College, Ruskin College og en rekke andre.

Det har vært norske deltakere på Nordens Folkliga Akademi og på AOF-organisasjoners kurs i nordiske land.

Det har dessuten vært norske deltakere på kurs ved Århus Universitet.

I anledning utvekslingssamarbeidet med Friedrich Ebert Stiftung har det vært norske deltakere under Kiel-uka og i et informasjonsseminar spesielt lagt opp for norske deltakere.

Som en gjenvissitt etter et norsk besøk i Israel, var en delegasjon fra israelsk LO i Norge i 1975.

I august 1975 arrangerte AOF britisk/norsk skole for arbeidere.

Informasjon om utviklingslandene.

I samarbeid med Direktoratet for Norsk Utviklingshjelp (NORAD) og DNAs kvinnesekretariat har AOF i løpet av 1975 arrangert 20 helgekurs og 2 foreleserkurs om Norsk Utviklingshjelp.

I 1975 ble det nedsatt en komité bestående av Rolf Larsen, formann, Kåre Sandegren og Bjørn Tore Godal for å se på den videre utvikling av vår internasjonale informasjon.

På grunnlag av komitéens innstilling, ble det inngått en avtale med NORAD for perioden 1976—78. Ifølge denne avtalen har AOF ansatt Sissel Norevik som sekretær for dette arbeidet. Inntil nå

har politisk sekretær Rolf Larsen hatt dette som sitt arbeidsområde.

Den nye avtalen betyr en utvidelse av AOFs engasjement på dette område.

Pedagogisk virksomhet.

Høsten 1972 intervjuet vi nesten 400 kursdeltakere og knapt 400 lærere/ledere i et representativt utvalg. Undersøkelsen tok sikte på å fortelle noe om deltakernes sosiale bakgrunn og miljømessige tilknytning og noe av de konsekvenser dette får for rekruttering og frafall. Vi forsøkte også å finne ut noe om læreren/lederens rolle og hvordan han ser på det å undervise i AOF.

En rapport om dette arbeidet utgis nå i bokform.

I tillegg arrangerte vi et større seminar (90 deltakere) hvor vi presenterte deler av undersøkelsen.

Vi har fortsatt problemer med å få opplæring av våre medarbeidere på lærersida inn i mer faste former. Delvis skyldes dette manglende økonomi i foreningene, men helst er det vel at det ser ut til å være en så overveldende oppgave.

I år har det vært lærersamlinger i de fleste fylker slik at interessen ser ut til å være økende.

Det er arrangert seminar om pedagogisk virksomhet i arbeiderbevegelsen. Vi har på ulike nivåer og måter forsøkt å drøfte prinsipielle pedagogiske spørsmål og de konsekvenser det får i praktisk virksomhet.

Arbeidet med å videreutvikle Mål og Middel har gått tregt. Det har sammenheng med at lærerne, svært ofte, mangler et faglig miljø å støtte seg til. De blir usikre, føler seg isolerte og det nybrottsarbeid som vår virksomhet skulle være en del av, blir ikke gjennomført i praksis.

Det er utviklet nytt materiell og opplegg for kurs for tillitsmenn i AOF-foreningene.

Det er utviklet alternativt opplegg i «studieteknikk» beregnet på våre interne kurs.

Det er utformet et større diskusjonsopplegg om innhold i og arbeidsmåter på våre språkkurs.

Arbeidet med å utvikle et nytt og omfattende opplegg i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere er kommet ganske langt. Arbeidet har foregått i regi av Bergen AOF. Det er forberedt en større utprøving av opplegget i samarbeid med Bergen Friundervisning, samt andre lokale AOF-foreninger og Friundervisningsavdelinger, med sikte på landsomfattende bruk.

Sammen med Folkeuniversitetet har vi fortsatt arbeidet med å

tilby turer til London for våre START-deltakere. Siste år deltok ca. 850 mennesker i dette arrangementet. Pedagogisk sett er studiereiser en meget utfordrende oppgave som for oss er forholdsvis ny.

Studiearbeidet til sjøs.

Den faglige studiekonsulent for utenriks fart har vært kursleder og/eller foreleser ved en rekke av Norsk Sjømannsforbunds kurs for opplæring av skipstillitsmenn. Han har også i noen grad deltatt i samarbeidskursene «Skipet som arbeidsplass». Dessuten har han forelest ved bl. a. symposium om sjøfartsmedisinsk forskning og ved seminar for rådgivere i 9-årige skole, samt deltatt i kurs/konferanser og foredragsmøter arrangert av AOF.

Ved besøk av maritime skoler ble kontaktet 161 elever. — Heftet «Arbeidsmiljø på sjøen» — et resultat av samarbeidet mellom Sjømannsforbundet og AOF — ble trykt i 5000 eksemplarer, og distribueringen av heftet har forløpt bra. Reiser til Rotterdam, Antwerpen og Hamburg førte til besøk av 37 norske skip. Besøket tok bl. a. sikte på å medvirke til større interesse for arbeidsmiljøet ombord.

I dagene 17.—22. november 1975 ble holdt et seminar på Leangkollen med 27 medlemmer av Norsk Sjømannsforbund som deltakere. Seminaret hadde som arbeidstittel: «Hvordan løser sjøfolkene sine miljøproblemer?»

Avslutning.

Det faglige opplysningsarbeidet har gjennom flere år vært inne i en sterk vekstperiode. Deltakertallet har øket i så og si alle kursformer. På mange måter er tiden inne for å sette opp en foreløpig status for hva vi har gjort i den perioden opplysnings- og utviklingsfondet har eksistert og på det grunnlag staker ut kursen videre. I første rekke vil det være en oppgave for AOFs organisasjonskomité og det besluttede organ i forbundet.

Det er imidlertid klart at flere viktige lovverk og politiske opplegg vil påvirke fagbevegelsens arbeid og derved også AOFs kursvirksomhet.

Det gjelder bl. a. en utvidelse av aksjelovens bestemmelser om representasjon fra de ansatte til å omfatte de fleste næringer, og regjeringens arbeid med en demokratisering av den offentlige forvaltning. Videre vil en ny lov om arbeidsmiljø stille store krav til opplæring av en rekke tillitsmannsgrupper.

Lov om voksenopplæring gir de ansattes representanter sterk innflytelse over bedriftsopplæringen og gjør det nødvendig for AOF å engasjere seg på dette området sammen med fagforbundene.

I tillegg vil det være nødvendig å finne fram til former for vurdering av vår virksomhet. Både de lokale og sentrale kurs, men også den struktur vi har bygget opp gjennom Faglig Grunnkurs, bedriftsdemokratiskolering etc.

Disse oppgavene vil kreve økte økonomiske og personellmessige ressurser i åra som kommer. Fagbevegelsen har satset betydelig midler gjennom direkte egenfinansiering og gjennom fondsordningen. Offentlige myndigheter har ikke fulgt opp sine tilskudd på samme måte, selv om det de siste årene har skjedd en gledelig prioritering av støtte til tillitsmannskurs. I denne sammenheng bør Lov om voksenopplæring også nevnes. I det forslaget som foreligger har man foreslått å lovfeste 50 prosent dekning av de faktiske kostnadene til kurs for de ansattes tillitsmenn.

Både sentralt og lokalt har samarbeidet med fagforbundene, Statstjenestemannskartellet og Landsorganisasjonen vært godt i perioden. Det samme gjelder også i vårt forhold til A-prensa og øvrige medlemsorganisasjoner.

AOFs forretningsutvalg.

Tor Halvorsen (formann), Ivar Leveraas (nestformann) og Alf Frotjold (sekretær).

Medlemmer:

Tor Aspengren, Olav Habberstad, Olav Bratlie, Leif Haraldseth, Annemarie Lorentzen og Gunnar Torp.

Varamenn:

Einar Sigurd Birkeland, Alf Hildrum, Bjørn Rudaa, Liv Buck, Bjørn Sørensen, Arne M. Olsen, Bjørn Engebretsen og Edgar Eliassen.

Som en prøveordning er de ansatte gitt representasjonsrett i Forretningsutvalget. Eli Pettersen er de ansattes representant.

Forretningsutvalget har i løpet av året hatt 9 møter og behandlet 95 saker.

Desisjonskomitéens medlemmer:

Erling Frogner og Henry Nicolaysen.

AOFs Faglige utvalg.

Leif Haraldseth (formann), Lars Buer (sekretær), Ruth Ryste, Arthur Bauge, Erik Engebretsen, Birger Bendiksen, Roar Wilhelmssen, Odd Isaksen, Nils H. Johannessen, Sidsel Bauck og Even Rusten.

Varamenn:

Kristian Hytten, Knut Westgård, Per Karlsen, Truls Gerhardsen og M. Anker Bakke.

Faglig utvalg har hatt 5 møter og behandlet 44 saker.

Opplysnings- og utviklingsfondet.

Som medlemmer av Fondsstyret har i 1975 fungert:

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Tor Aspengren, Odd Højdahl og Egil Ahlsen.

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Joh. Fr. Hansen, Carsten Schioldborg og Øyvind Skard.

Joh. Fr. Hansen har vært formann i Fondsstyret og Aksel Bye har vært sekretær.

De mottatte søknader er behandlet og enkelte mottakere har fått sine bevilgninger regulert oppover.

Innbetaling av midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet samt Fondsstyrets disponeringer ifølge reviderte regnskaper:

Totalt innbetalt på den private sektor for 1975
fra Rikstrygdeverket (fratrasket RTVs godtgjørelse for administrasjon i h. t. avtale) kr. 29 052 955.84

Fondsstyret har for 1975 foretatt følgende bevilgninger:

Til Samarbeidsrådet		
LO/N.A.F.	602 400.00	
+ bidrag til kursvirksomhet	412 127.98	
	<hr/>	1 014 527.98
Til AKAN	250 000.00	
Til Vern og Velferd	350 000.00	
Til Opplæringsrådet LO/N.A.F./ Statens arbeidstilsyn	200 000.00	1 814 527.98
		<hr/>
		kr. 27 238 427.86

Bevilgningene til fellestiltak i 1975 var ca. 47 prosent høyere enn i fjor.

For 1974 utgjorde bevilgningene til fellestiltak 4,77 prosent av

de beløp som var mottatt fra Rikstrygdeverket. For 1975 utgjorde bevilgningene til fellestiltak ca. 6 prosent.

Fra 1. januar 1975 ble kontingentberegningen endret fra kronebeløp til prosentberegning. Dette har resultert i en økning av innbetalningene på ca. 15 prosent i forhold til foregående periode.

Hovedorganisasjonenes virksomhet ved hjelp av fondsmidler. Norsk Arbeidsgiverforening.

N.A.F.s Spesialutvalg for Opplysnings- og utviklingsfondet har i årets løp mottatt 74 rapporter fra bransjer og bedrifter med orientering om virksomheten i det foregående år. Som for tidligere års vedkommende varierer kvaliteten av rapportene en del, men i sum gir de et solid inntrykk av den opplæringsvirksomhet som foregår med midler fra Opplysnings- og utviklingsfondet. Man har fortsatt det forhold at enkelte mottakere benytter betydelig større beløp til sin opplæringsvirksomhet enn det de mottar av fondsmidler, mens andre mottakere ikke nytiggjør fondsmidlene fullt ut.

Da det fortsatt er en del mindre bransjer som har visse praktiske problemer med å nyttiggjøre seg midlene fra Opplysnings- og utviklingsfondet, har Spesialutvalget besluttet å opprette en Fellesordning. Denne skal omfatte diverse mindre bransjer som har problemer med på egen hånd å anvende de midler som de tilkommer på en hensiktsmessig måte. Denne Fellesordning presenteres som et tilbud til de aktuelle bransjer. Den praktiske ordning i forslaget går ut på at det allerede etablerte småbedriftsutvalg skal administrere denne Fellesordning. Dette småbedriftsutvalg får en fullmakt av Spesialutvalget til å disponere de midler som går til Fellesordningen, både den oppsparte kapital og de beløp som kommer inn hvert år. Det vil være nærliggende å benytte en del av disse midler til stipendier for deltakelse i kurs, slik at reiseomkostninger og kursavgifter blir subsidiert. Det bør også være adgang til å yte tilskudd til kostnader forbundet med konsulentoppdrag som har særlig opplæringseffekt innenfor den enkelte bedrift.

I 1975 er det holdt regelmessige møter med representanter for de forskjellige bransjer og spesielt med representanter som er engasjert i opplæringsvirksomheten i disse bransjer.

Landsorganisasjonen.

Opplysnings- og utviklingsfondets midler som er tilført LO har vært benyttet i samsvar med statuttene. Virksomheten i 1975 har vært basert på det hovedmønster som har vært gjeldende for tidligere års opplegg når det gjelder tillitsmannsskoleringen og

bedriftsdemokratiskoleringen. I tillegg har en forsøkt å videreutvikle opplegget når det gjelder kurstilbudene for verne- og miljøarbeid samt datastyringsteknikk.

De fleste av bedriftsdemokratikursene har vært holdt på kursstedet Østråt på Nesodden, men det har også vært nødvendig å ta i bruk andre kurssteder i forbindelse med disse kursoppleggene.

I tillegg til den trinnvise tillitsmannsskoleringen, bedriftsdemokratikursene og andre spesielle emnekurs, har det vært gitt støtte til LO-skolens trinn I og II som også i 1975 har vært bygget opp omkring henholdsvis 6 og 8 uker på LO-skolen, Sørmarka.

Både gjennom en egen organisasjonskomité og underkomitéer av AOFs Faglige utvalg har det vært arbeidet med å få til et systematisk opplegg for vurdering av kursvirksomheten. Disse utredningene ligger nå til behandling i AOFs forskjellige organ og vil bli lagt til grunn for utviklingen av den framtidige virksomheten.

Det er også for 1975 gitt betydelig støtte til lokalt faglig studiearbeid gjennom dagskoler, korte kurs, kveldskoler og dagkonferanser. I tillegg har våre faglige studiekonsulenter vært i virksomhet for å tilrettelegge dette arbeidet best mulig. I løpet av året har det skjedd visse endringer idet den faglige studiekonsulenten for Agder og Rogaland har permisjon for å virke i stillingen som LO-sekretær i Buskerud. Stillingen som faglig studiekonsulent på Mongstad er trukket tilbake og vedkommende har trådd inn i annen midlertidig stilling.

«Lokaloffensiven for et bedre miljø» som ble satt i gang høsten 1974 er ført videre. Styringsgruppen som var ansvarlig for den sentrale ledelse av aksjonen ble formelt oppløst i 1975. Ved slutt-rapporteringen går det fram at om lag 28 000 deltakere var i arbeid i løpet av den tiden aksjonen varte. En rekke grupper og enkeltmennesker har i denne forbindelse spesielt gjennomgått et eget kommentar- og arbeidshefte til det første forslag om arbeidsmiljølov.

I likhet med tidligere år er det gitt stipend for deltakere til Genève-skolen, Manchesterskolen og en rekke andre kurs i utlandet.

Opplysnings- og utviklingsfondet DKT-LO

Opplysnings- og Utviklingsfondets styre har i perioden bestått av:
Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Liv Buck, LO, Bjørn Engebretsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Alf Fjeldsaa, DKT, Håkon Nordstrand, NKL og Ingvar Hustveit, Bærum Samvirkelag.

Liv Buck er oppnevnt for den tiden Tor Halvorsen er medlem av Regjeringen.

Bjørn Engebretsen har vært formann i perioden.

Det er holdt fire styremøter og behandlet 25 saker. De viktigste sakene er regnskap og budsjetter, kursvirksomheten, prosjektene og søknader om økonomisk støtte til samarbeidstiltak i enkeltbedrifter.

Det kom inn kr. 987 730.50 i 1975 til Opplysnings- og Utviklingsfondet. Det er overført kr. 300 000.00 til henholdsvis Landsorganisasjonen og Den Kooperative Tarifforening. Av dette beløp må partene avsette midler til dekning av Samarbeidsrådets kursvirksomhet.

Faglig Utvalg.

Faglig utvalg har i 1975 bestått av:

Fra Den Kooperative Tarifforening:

Trond Lunde, DKT og John Braathen, NKL.

Varamann: Asbjørn Olsen, Samvirke.

Fra Landsorganisasjonen i Norge:

Sidsel Bauck, Norges Handels- og Kontorfunksjonæreres Forbund og Per Karlsen, Norges Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Trond Lunde var formann i 1975.

Det er holdt fem møter og behandlet 30 saker.

Utvalget er innstillende overfor Opplysnings- og Utviklingsfondets styre og har i denne forbindelse diskutert planer og resultater vedrørende kursvirksomheten, prosjekter, materiell osv.

Landsorganisasjonens skole Sørmarka og kursstedet Østråt.

For kongressperioden 1973—77 har Sekretariatet i LO oppnevnt følgende styre:

Formann: Einar Strand. Nestformann: Alf Frotjold. Sekretær: Birger Breivik. Styremedlemmer: Thor Andreassen, Harry Jørgensen, Arild Kalvik, Gunnar Torp, Thorvald Karlsen og Sverre Bakken.

Varamenn: Leif Haraldseth, Knut Lier, Knut Westgård, Marie Lindqvist, Arne Løken, Edgar Eliassen og Målfrid Cederstrøm.

Da DNAs landsmøte valgte Ivar Leveraas til sekretær, rykket Alf Frotjold opp som fast medlem av styret, og han ble valgt som nestformann.

Willy Jansson flyttet i november over til AOF, sentralt, og Roald Potulski er midlertidig leder på Østråt.

På Sørmarka er det ansatt 27 personer i hel eller halvdagsstilling. På Østråt er ansatt 4 personer.

Styret har hatt 6 møter og har behandlet 98 saker.

Omgjøringsarbeidet i avdeling A er ferdig. Festsalen og konferanseavdelingen er tatt i bruk, og elevrommene er oppusset. Hovedinngangen til avdelingen er flyttet inn på gårdsplassen.

Under arbeidet med festsalen skjedde det en eksplosjon med påfølgende branttilløp. En av arbeiderne ble sendt på sykehus, men heldigvis fikk han ikke varige skader. Bygningsmessig var skadene relativt små.

Det er innkjøpt nye møbler til konferanseavdelingen, til peisestua i avdeling C og sovesofaer til samme avdeling.

Styret har gitt arkitekt Sveinhaug i oppdrag å utarbeide forslag til vedlikeholdsrutiner for skolen. Arbeidet er i gang.

Det er etablert en ordning med daghjem for elevers barn. Selv om påmeldingene har begynt å komme, vil det antakelig ta noen tid før tilbudet blir fullt utnyttet.

I samarbeid med LO-skolens elever har skolen fått en ordning med natt/brannvakt.

Forslaget om et større asfaltverk i nærheten av skolen ser ut til å være lagt bort etter at grendeutvalget og skolen tok opp saken.

På Østråt har det i året vært utført ordinært vedlikehold. Oslo Handel og Kontor har restaurert bolighuset «Stormly», og AOF leier begge leilighetene.

Rådgivende utvalg for Sørmarka, som er oppnevnt av AOFs forretningsutvalg, har følgende sammensetning:

Lars Buer, formann, Arne Kokkvoll, Einar Sig. Birkeland, Ragnar Røberg-Larsen, Jakob Grava, Sidsel Bauck og Odd Harald Røst.

Dessuten tiltrer skolens faste lærere. Skolens bestyrer er utvalgets sekretær.

Lars Buer ble valgt som formann etter at tidligere formann Alf Frotjold ble sjefsekretær i AOF.

LO-skolen.

Det er kjørt tre trinn I med 68 elever og ett trinn II med 25 elever. Studieturen for trinn II ble lagt til Mo i Rana. Opplegget for turen var vellykket.

Tabellen viser belegget de siste 7 år.

	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Antall personer som har besøkt skolen	7 474	6 163	6 786	6 176	7 149	6 644	7 140
Dagsbesøk	2 879	1 080	1 082	1 646	2 598	2 320	2 770
Elever	4 495	5 083	5 704	4 530	4 551	4 324	4 370
Persondøgn	18 856	22 961	24 724	22 129	24 856	25 399	23 622
Gjennomsnittsbelegg: 43 uker à 7 døgn, 115 rom til 1973 ..	ca. 63 p 55 %	ca. 78 p 67 %	ca. 82 p 71 %	ca. 70 p 64 %	ca. 83 p 64 %	ca. 84 p 65 %	ca. 78 p 61 %
Belegget har fordelt seg slik:							
Dagsbesøk	59	35	49	41	75	65	77
Korte kurs 1—4 dager	103	128	71	78	70	66	69
Lange kurs 5 dager eller mer	78	96	96	104	105	110	110
Avlyste kurs	25	10	14	15	24	33	31
Tap av persondøgn	4 925	1 305	2 065	1 841	2 663	3 558	4 375
Tap av persondøgn					630	2 369	3 276
Østråt — persondøgn						4 246	4 589

Utvalget har arbeidet med kursprogrammene for LO-skolen. En spørreundersøkelse blant tidligere trinn I-elever er gjennomført. Resultatet av denne undersøkelsen, sammen med resultatet av Organisasjonskomitéens innstilling, vil danne grunnlaget for nyvurdering av kursprogrammet for trinn I.

Biblioteket kunne i 1975 å jourføre og fornye bokstammen for 10 000 kroner. Dessuten fikk biblioteket en bokgave etter Konrad Nordahl. Tidsskriftavdelingen er også satt i stand og har et variert utvalg.

Utvalget, sammen med bibliotekaren drøfter tiltak for å få biblioteket — både holdningsmessig og praktisk — sterkere integrert i undervisningsarbeidet på skolen.

Utvalget har kontinuerlige drøftinger vedrørende miljø- og fritidstilbud på skolen.

Som en ser av oversikten viser den at det også i 1975 har vært kalkulert med en innsats som det ikke var mulig å realisere. 31 avlyste ukekurs skaper et betydelig økonomisk driftsproblem for skolen.

Ringsaker Folkehøgskule

Eierstyrets sammensetning for kongressperioden 1973—77:

Einar Strand, formann, Kristian Gundersen, Ole Ormseth, Knut Aagesen, Aage Sjøgård, Kristian Haugen jr., Ole Knapp og Mary Haug.

Varamenn: Leif Haraldseth, Hilmar Hansen, Peder Esbjørnsen, Johan Meli, Arne Trønnes, Magne Antonsen, Olaf Lauli og Jan Nilsen. I 1975 har det vært holdt fire styremøter.

Undervisningsstyrets sammensetning: Ole Ormseth, formann, Kristian Gundersen, Knut Aagesen og Odd Haugen. Dessuten møter elevrådets formann med tale- og forslagsrett. Undervisningsstyret har holdt fire møter.

Ole Ormseth, AOF, avløste Odd Besserud i eierstyret og undervisningsstyret da denne ba seg fritatt.

Knut Aagesen er skolens rektor.

Til skoleåret 1975—76 hadde skolen 420 søkere. Av disse fikk 80 plass. Elevene er fra 17 til 30 år. Gjennomsnittsalderen er om lag 19½. En stor del av elevene har vært ute i arbeidslivet. 15 av dem er fagorganiserte. Over halvparten av elevkullet er knyttet til fagbevegelsen gjennom eget eller foreldrenes medlemskap. De siste

årene har skolen lagt arbeid i å markedsføre sitt tilbud blant unge mennesker på arbeidsplassene. Dette har skjedd gjennom fagbladene, AOF-nytt, skriv til fagforeningene, plakater på arbeidsplassene og omtale i arbeideravisene. Dette har gitt resultater, og skolen vil intensivere dette arbeidet.

Skolens faglige tilbud er fortsatt bygd opp på hovedgrupper i samsfunnsstudier, sosialfag, journalistikk, forming og husstell. I tillegg kommer obligatoriske fag og valgfag. I tillegg til det fast oppbygde undervisningsopplegg, benyttes seminarformen. Skolen arrangerer årlig et seminar om fagbevegelsen i Norge. I juni deltok elever fra skolens teatergruppe under Skogsarbeiderdagene på Elverum med en dramatisering av Julussa-konflikten. I november har 5 av elevene ved dette skoleårets teatergruppe deltatt i Solidaritet -77 aksjonen i Hedmark. Skolens kunstneriske bidrag var enakteren «Paragrafene» av Odd Solumsmoen.

Skolespørsmål.

LOs koordineringsutvalg for skolespørsmål ble oppnevnt i Sekretariatets møte 19. august 1974. Utvalget har siden den gang blitt utvidet. Ragnar Røberg Larsen har overtatt som formann etter Leif Haraldseth. Utvalget har i dag følgende sammensetning:

Ragnar Røberg Larsen, LO, formann.

Knut Aagesen, LO, sekretær.

Kjell Lien, LO.

Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Ludvik Wangsmo, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Thor Skogfelt, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.

Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund.

Sverre Worum, Norsk Tjenestemannslag.

Lars Buer, Arbeidernes Opplysningsforbund.

Arvid Engen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Odd Andreassen, Norsk Kommuneforbund.

Utvalget har hatt sju møter i 1975. Det har deltatt i drøftingen av de fleste større skolespørsmål som Landsorganisasjonen har tatt stilling til. Knut Aagesen har vært utvalgets saksforbereder.

Landsorganisasjonen har i beretningsperioden vært engasjert i utdanningsspørsmål på alle nivåer i utdanningssystemet.

Alternativ opplæring i ungdomsskolen.

I grunnskolen har det i løpet av de siste årene på lokalt initiativ blitt satt i verk tiltak for alternativ opplæring og med utstrakt bruk av arbeidslivet. Departementet har utredet spørsmålet om alternative opplæringsmuligheter, og Landsorganisasjonen avga uttalelse om utvalgets arbeid i brev av 24. oktober 1975. Brevet har denne ordlyd:

Landsorganisasjonen har fått oversendt innstillingen om alternativ opplæring i ungdomsskolen og har disse merknadene:

«Vår organisasjon har ved flere anledninger pekt på nødvendigheten av å styrke kontakten mellom utdanningsinstitusjonene og arbeids- og samfunnslivet for øvrig. Dette har skjedd gjennom en rekke uttalelser om skolepolitiske spørsmål.

I LOs Handlingsprogram, som ble vedtatt på Kongressen våren 1973, heter det i kapitlet om skole- og utdanningsspørsmål bl. a.:

«Fagbevegelsen ser det ... som en sentral skolepolitisk oppgave å bringe ungdom under utdanning i nærmere kontakt med arbeids- og næringslivet. Arbeid og utdanning må ses i sammenheng, og forholdene må legges til rette for veksling mellom opplæring i skole og aktivt arbeid.»

Om grunnskolen blir det sagt at systemet med utplassering av elevene i arbeidslivet bør utbedres, og at utplassering bør bli valgfag på linje med andre valgtilbud.

Fagbevegelsen hilser derfor med tilfredshet den innstilling som utvalget har lagt fram og betrakter den som et godt grunnlag for videre arbeid med disse spørsmål.

Utvalgets forslag om samarbeid mellom skole og arbeidsliv åpner mulighetene for et læringssystem der selve lærlingsbegrepet har fått et nytt og utvidet innhold, og der læring også finner sted utenfor de tradisjonelle skole- og utdanningsinstitusjoner. På denne måten har utvalget gitt et verdifullt bidrag til det videre arbeid med en skole som er formet ut fra prinsippet om livslang læring.

Men utgangspunktet for utvalgets arbeid er først og fremst den situasjon at et betydelig antall elever i den 9-årige grunnskole har vanskelig for å finne seg til rette i skolemiljøet. De undersøkelser som er blitt foretatt viser at et relativt høgt tall elever mistrives i skolen og reagerer på dette med alt fra passivitet til åpen aggresjon. Det er de teoretisk svakere begavede elevene som først og fremst lider nederlag i en skole som stadig vektlegger de teoretiske sider ved opplæringen. Endelig synes undersøkelsene å vise at utviklingen går i retning av økt vantrivsel i skolen.

I norsk skolepolitikk har en sett det som et stadig viktigere mål å forme et tilbud som tar hensyn til den enkelte elevs forutsetninger og interesser. De undersøkelsene som nettopp er referert, viser imidlertid at en ikke har klart å følge opp denne målsettinga, men at stadig flere faller utenfor. Utvalget har pekt på en rekke forslag der skolen gjennom et omfattende samarbeid med samfunnet omkring skal finne løsninger som bringer disse elevene inn i en ny meningsfylt situasjon.

Vi gir utvalget vår prinsipielle tilslutning på dette punktet. Men sam-

tidig vil vi understreke nødvendigheten av å arbeide videre med den 9-årige grunnskolen med sikte på å gjøre den til en mer trivelig og meningsfylt arbeidsplass for alle kategorier av elever, uansett forutsetninger og interesser.

Det er en hovedsvakhhet ved dagens grunnskole at den i så sterk grad favoriserer elever med teoretisk intellektuell legning og elever med bakgrunn i slike miljøer. Vi er overbevist om at dette bl.a. fører til hyppige feilbedømmelser med hensyn til elevenes intellektuelle utrustning. En rekke elever har langt større evne til å mestre problemer og løse oppgaver gjennom praktiske og konkrete situasjoner. Ofte er forklaringen på deres utrustning å finne i miljøbakgrunn og oppvekstvilkår. Skolen må på en ganske annen måte komme disse elevenes forutsetninger i møte.

Innføringen av den obligatoriske 9-årige grunnskolen innebærer på sikt en alminnelig heving av kunnskapsnivået og er en sentral faktor i den utjæmningspolitikk som arbeiderbevegelsen ønsker å føre videre. Det er derfor viktig at de tiltak som settes i verk, ikke undergraver det ansvar grunnskolen har for elevenes utvikling gjennom 9 år, uansett hvordan og hvor denne opplæring finner sted.

For å hindre at dette skjer, må det stilles presise krav til de alternative opplæringstiltak. For vår del er vi særlig opptatt av de tiltak som kan settes i verk i et samarbeid med det lokale arbeids- og næringsliv. Bruken av arbeidslivet må inngå som et ledd i en plan for opplæring, der midlene og metodene er andre enn de som tradisjonelt blir nyttet innen rammen av skolesamfunnet. Faller dette elementet bort, står vi igjen med en ren arbeidslivsplassering.

De mest vidtgående tiltak for utplassering i arbeidslivet har ført til tap av kunnskap som har vært nødvendig for å komme videre i utdanningssystemet. Et fullverdig alternativt tilbud må derfor inneholde læring som gir kompetanse for videre skolegang. Alt annet vil føre til at vi får å gjøre med tilbud som ikke oppleves som likeverdige med annen utdanning.

Utvalget har lagt vekt på at de elever som gjør bruk av alternative opplæringstilbud i arbeidslivet, fortsatt skal stå under skolens pedagogiske ledelse. Dette er riktig og viktig, men samtidig vil de være arbeidere.

Hittil har arbeidervernloven stilt seg hindrende i veien for et fornuftig samarbeid mellom skole og arbeidsliv. I utkast til lov om arbeidsmiljø har en imidlertid lempet på bestemmelsen om forbud mot barnarbeid, slik at ungdom som er fylt 14 år kan ta del i produktjonsarbeid som ledd i skolegang eller praktisk yrkesorientering. Dette er en rimelig og nødvendig revisjon som vil lette arbeidet med alternative opplæringstilbud, uten at det skulle kunne åpne for misbruk.

Utvalget har også drøftet spørsmålet om avlønning av denne kategori elever.

Den alminnelige mangel på retningslinjer har også ført til varierende praksis med hensyn til avlønning. I en rekke tilfeller har det blitt betalt lønn etter tariff for unge arbeidstakere. Vi finner det naturlig at elevene lønnes. Alle skal ha lønn for det produktive arbeid de faktisk utfører, og tariff for unge arbeidstakere bør kunne gi et akseptabelt nivå.

Utvalget peker på at en har å gjøre med et komplekst forhold som inneholder både yrkesorientering, opplæring og vanlig arbeidsinnsats. Det er naturlig at en tar hensyn til disse forhold ved en vurdering av

den arbeidstid som skal lønnes. For øvrig forutsetter vi at partene i arbeidslivet gjennom sine organer medvirker til konkrete avtaler innenfor den prinsipielle rammen som er trukket opp.

De alternative opplæringstiltak vil medføre kostnader. For arbeidslivet må en forvente et merarbeid som berettiger tilskudd til opplæringsstedet. Det er rimelig at dette tilskuddet blir gitt av midler til skoleformål.

Vi er glad for at utvalget i så sterk grad understreker arbeidstakernes betydning og deres medvirkning til et godt samarbeid skole — arbeidsliv.

Det er arbeidstakerne som skal ha den daglige kontakten med elevene og på en direkte måte medvirke til at de alternative opplæringstilbud blir vellykket. Dette vil i alle tilfelle komme til å stille arbeidsmiljøet overfor oppgaver som krever andre kvaliteter enn rent yrkesfaglig innsikt. Etter vår oppfatning er det derfor viktig at dette er en akseptert situasjon og ikke noe som kommer som et pålegg fra instanser på et høyere plan, i dette tilfelle bedriftsledelsen.

Utvalget foreslår at det opprettes kommunale organer som skal arbeide med informasjon overfor skole, foreldre, elever, arbeidsliv o.l.

For tiden foregår det en diskusjon om samarbeid mellom skole og arbeidsliv på en rekke andre områder. Vi vil konkret vise til Schønberg-utvalget, som utreder spørsmålet om et systematisk samarbeid skole—næringsliv i yrkesopplæringen. Departementet bør derfor se på etableringen av kommunale eventuelt sentrale organer i et langt bredere perspektiv.

På den enkelte bedrift finner vi fagbevegelsens tillitsmannsapparat. Med hjemmel i Hovedavtalen velges det nå studietillitsmenn rundt om i bedriftene. Disse har som oppgave å ivareta arbeidstakernes interesser i samband med intern yrkesopplæring og opplysnings- og skoleringsvirksomhet generelt. Arbeidstakernes tillitsmenn, og studietillitsmannen der han fins, er naturlige representanter for arbeidstakerne også i denne sammenheng.

Mange unge i den aldersgruppe vi her behandler, opplever grunnskolens teoretiske og konsumentpregede læringssituasjon som lite meningsfylt, uten at de av den grunn blir problemelever. Mange av dem ønsker å stifte bekjentskap med yrker og med arbeidslivet i sin alminnelighet, på et tidligere tidspunkt enn den 9-årige obligatoriske grunnskolen gir anledning til. Og de ønsker å oppnå dette uten at det går ut over opplæring og kompetanse. I det videre arbeid med disse spørsmålene bør en derfor ikke øremerke de alternative tilbud for en spesiell gruppe av elever, men forme tilbud som er åpne for alle.»

Den videregående opplæring.

Den videregående opplæring står foran omfattende endringer i struktur og innhold. Dette innebærer bl. a. at den allmennfaglige og yrkesfaglige utdanning for framtida vil være å finne innen rammen av det samme skoleslag — den videregående skole.

I denne omformingsprosessen har fagbevegelsen engasjert seg både for å sikre posisjoner den tidligere har hatt og for å bygge ut nye.

I juli 1974 ble Leif Skau oppnevnt som fagbevegelsens representant i Rådet for videregående opplæring. Departementet er nå i

ferd med å bygge opp en egen administrasjon for Rådet og en rekke sentrale utvalg for de allmenne og yrkesfaglige studieretninger.

Gjennom direkte forhandlinger med departementet har LO søkt å ivareta fagbevegelsens behov for representasjon i disse organene.

LO har også rettet henvendelse til fylkesskolemyndighetene for å sikre at arbeidslivets interesser blir ivare tatt gjennom representasjon i de videregående skolars skoleutvalg og gjennom opprettelse av rådgivende yrkesutvalg for de skoler som gir yrkesfaglig opplæring.

Samordning av teknisk utdanning.

Den tekniske utdanning, som spenner over feltet tekniske fagskoler — ingeniørskoler, ligger i overgangen mellom videregående og høgre utdanning. Landsorganisasjonen har også avgitt uttalelse om «Samordning av teknisk utdanning». Dette skjedde i brev av 25. juni 1975. Brevet har følgende ordlyd:

«Landsorganisasjonen har behandlet innstillingen vedrørende «Samordning av teknisk utdanning».

Utvalget har gitt en grundig og meget nyttig oversikt over vårt nåværende tekniske utdanningssystem. Innstillingen viser også hvordan forslagene til endringer i våre nåværende utdanningssystemer på det videregående og høgre nivå berører og får virkninger for den tekniske utdanningen.

For tiden har både de tekniske skoler og de tekniske fagskoler overkapasitet. Ifølge utvalget skyldes dette bl.a. at den allmenne holdning til de tekniske yrker er endret. Teknikken betraktes ikke lenger som den absolutt positive utviklingsfaktor, noe som bl.a. har ført til at de tekniske yrker ikke lenger har den popularitet og status blant yngre utdanningssøkende. I dag synes unge menneskers utdanningsinteresse først og fremst rettet mot de sosialt pregede yrkene.

Vi tror dette er et forbigående fenomen, som ikke berettiger en reduksjon i den eksisterende utdanningskapasitet. Det synes i dag åpenbart at framtidens samfunn og de oppgaver en der står overfor, vil nødvendiggjøre en stor arbeidskraftressurs med betydelig teknisk innsikt. I dag må arbeidslivet og myndighetene ta sterkere initiativ for å oppnå ungdommens forståelse for dette.

Tyngden av teknisk personell under sivilingeniørnivå utdannes i dag ved tekniske fagskoler og ingeniørskoler. En omlegging av ingeniørutdanningen har ført til en 2-årig modell bygd på eksamen artium som hovedsystem. Dette har skjedd til tross for at tyngden av teknisk studerende på dette nivå ikke har gymnasial utdanning.

I utvalgets innstilling refereres kravet om å gjøre ingeniørutdanningen 3-årig og basert på eksamen artium. Forslaget er reist under henvisning til at dette vil høyne utdanningens nivå.

Utvalget avviser kravet under henvisning til de begrensede ressurser en har til rådighet innen utdanningssektoren generelt, dvs. en nytter en økonomisk argumentasjon. Forslaget synes å bygge på en forenklet oppfatning av sammenhengen mellom kvalitet, utdanningens lengde og opptaksgrunnlaget.

Etter vår oppfatning har det nåværende system vist seg å gi gode resultater. Det har hittil ført til en betydelig rekruttering av utdanningssøkende med yrkes- og arbeidslivserfaring, og disse har, nettopp på grunn av sin bakgrunn, vist seg å bli dyktige teknikere og arbeidsledere. Oppgaven må være å legge forholdene til rette for unge mennesker med begrenset skolemessig bakgrunn, men som har høstet erfaring og hentet kunnskap gjennom arbeidslivserfaring, og som gjennom dette har utviklet en sterk motivasjon for videre teknisk skoling.

Ikke minst for å komme disse gruppenes behov i møte er det viktig at en også for den tekniske utdanningens vedkommende tar i bruk smidigere ordninger som gjør det mulig for den enkelte å ta del i undervisningen gjennom privatist- og hospitantordninger eller deltids- og kveldsundervisning. På denne måten kan en bl. a. unngå de betydelige økonomiske konsekvenser av et utdanningsopplegg som forutsetter at den enkelte har full permisjon fra sitt ordinære arbeid. Ut fra dette hensynet finner vi også å ville støtte forslaget som åpner for muligheten til opphold mellom 1. og 2. år ved tekniske fagskoler.

Søkningen til de tekniske fagskoler har ikke blitt så stor som en forventet den gang tilbudet ble etablert. Det er rimelig å se dette i sammenheng med de forhold vi nettopp har pekt på. Fra de utdanningssøkende blir det dessuten hevdet at teknikerutdanningen er for lite kjent ute i arbeidslivet.

Det utdanningstilbud som ikke samtidig åpner mulighetene for videre utdanning på et høgre nivå, vil alltid møte vansker i konkurranse med andre tilbud og får lett en dårligere status. Dette har langt på vei vært teknikerutdanningens situasjon. Vi vil derfor støtte de forsøk som er i gang og som tar sikte på å skaffe teknikere ingeniørutdanning ved ett-årig påbegynningskurs. Vi støtter også Nordlandskomiteén som går inn for at utdanning fra teknisk skole og fra teknisk fagskole bør gi generell rett til opptak ved høgskoler og universiteter.

Utvalget har foreslått endringer i de gjeldende vilkår for opptak til de tekniske utdanningsinstitusjonene. De endringer i krav til grunnskoleutdanning som utvalget foreslår, er en naturlig justering på bakgrunn av de generelle prinsipper for opptak til videregående opplæring som er nedfelt i lov om opplæring på et videregående nivå. Utvalget har imidlertid gått videre, ved å foreslå endringer i kravene til yrkespraksis. Endringsforslagene innebærer at en reduserer nødvendigheten av yrkespraksis for opptak til de skoler det her er tale om.

Landsorganisasjonen legger sterk vekt på den yrkespraksis og miljøerfaring som den enkelte opparbeider seg gjennom arbeidslivet. Dette er meget verdifullt og ofte nødvendig som grunnlag for teknisk utdanning fram mot arbeidslederfunksjoner. Kravet til praksis bør derfor opprettholdes. De problemer som utvalget peker på, må en ta sikte på å løse bl. a. gjennom en mer aktiv arbeidsmarkedspolitikk. Dette gjelder t. eks. de unges problemer med å skaffe seg arbeid.

Før øvrig burde utvalget på prinsipielt grunnlag ha drøftet den kompetanse som den enkelte opparbeider gjennom praksis i arbeidslivet.

Utvalget har drøftet de problemer som følger av at de tekniske fagskoler og ingeniørskoler befinner seg på ulike nivåer i vårt utdanningssystem.

I likhet med utvalget ser Landsorganisasjonen det som viktig at en opprettholder tekniker- og ingeniørutdanningen innenfor ett og samme skoleanlegg, der det allerede eksisterer.

Til tross for at teknikerutdanningen formelt hører inn under lov om

videregående opplæring, har denne utdanningen langt større likhet med og flere tilknytningspunkter til den tekniske utdanning enn til den rene yrkesutdanning i videregående skoler. En bør derfor ta sikte på å opprettholde det utvalget har kalt «de tekniske skolesentra», der det finner sted tekniker- og ingeniørutdanning under felles ledelse og med felles personell.

I samband med endringer av undervisningsmønsteret i de tekniske skolene, foreslår utvalget en vesentlig reduksjon i antall linjer, med en samling i linjefamilier. Da Schönbergutvalget i sin tid foreslo en samordning av grunnopplæringen i den yrkesfaglige utdanningen sluttet Landsorganisasjonen seg til dette forslaget, fordi det bl. a. ville føre til en bredere kontaktflate mellom beslektede fag og yrker. Landsorganisasjonen vil også støtte en endring i de tekniske skolars undervisningsopplegg som innebærer en bredere grunnopplæring, og som bedrer mulighetene for overgang mellom de ulike utdanningsveier innen den tekniske utdanning.

Den høgre utdanning.

Innenfor den høgre utdanning vil det også skje betydelige strukturelle og faglige endringer i tida framover. All høgre utdanning, bortsett fra høgskoler og universiteter, vil organisatorisk bli samlet i *distriktshøgskoler*, som for framtida vil komme til å betegne det samlede tilbud av høgre utdanning innen en region. Regjeringen ønsker å styrke tilbudet av kortere, yrkesrettede kurs. Gjennom sine organer skal distriktshøgskolene stå i nær kontakt med lokalsamfunnet, og de utdanningstilbud som utvikles skal bl. a. ha som siktemål å tilføre de ulike landsdeler og regioner kvalifisert personell, sett på bakgrunn av regionens behov og muligheter.

Distriktshøgskolene skal innen hver region ledes av et styre, som både faglig, pedagogisk og samfunnspolitisk sett vil ha betydelig makt. Fagbevegelsen har derfor sett det som viktig å komme med i distriktshøgskolenes styre og har reist dette spørsmålet både overfor departementet og de fylkeskommunale organer.

Samarbeid skole — arbeidsliv.

I løpet av de seinere år har det vært en voksende interesse for å knytte sterkere kontakt mellom skoleverket og det øvrige arbeidsliv og samfunnsliv.

Siktemålet har vært å gi ungdom under utdanning anledning til en større grad av innsikt i og kunnskap om samfunnet utenfor utdanningsinstitusjonene.

Men det har også vært et spørsmål om å ta arbeidslivets opplæringsmuligheter i bruk, innen rammen av et opplæringssystem som er langt mer fleksibelt enn det vi i dag har. Forslaget om alternativ opplæring i grunnskolen må ses på bakgrunn av disse tankene.

På foranledning av Norsk Kommuneforbund ble det i regi av

Forsøksrådets administrasjon satt ned en arbeidsgruppe som kom med forslag om forsøk med pedagogiske miljøer i tilknytning til arbeidsplassen. Landsorganisasjonen ble bedt om å uttale seg om forslaget, og gjorde dette i brev av 21. oktober 1975. Brevet hadde følgende ordlyd:

«Forsøk med pedagogiske miljøer i tilknytning til arbeidsplassene.

Landsorganisasjonen har i henvendelse av 11. september d.å. mottatt notat fra Forsøksrådet for skoleverket vedrørende utdanning og arbeid, og er bedt om å uttale seg om forsøk med pedagogiske miljøer ved arbeidsplassene.

I sitt notat viser Forsøksrådet til en rekke offentlige dokumenter og til uttalelser fra partene i arbeidslivet som viser den økende interesse og forståelse for å ta arbeidslivet i bruk i opplæringsammenheng.

Landsorganisasjonen har for sin del ved en rekke anledninger pekt på nødvendigheten av å sette samarbeidet mellom skole og arbeidsliv bedre i system.

Sett på bakgrunn av arbeiderbevegelsens alminnelige politiske målsetting er det en rekke grunner som tilsier en mer systematisert utnyttning av arbeidslivets opplæringsmuligheter.

Det var den faglige og politiske arbeiderbevegelsen som først reiste tanken om å organisere opplæring og utdanning etter prinsippet om livslang læring. Et nærmere samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og arbeidslivet, med sikte på å utnytte mulighetene for systematisk opplæring på arbeidsplassene, vil måtte bli en konsekvens av et opplærings- og utdanningssystem bygd på dette prinsippet.

Det er i tråd med dette når det i innstillingen om voksenopplæring for alle heter at en stor del av læringen for voksne bare kan skje i tilknytning til arbeidsplassen.

Partene i arbeidslivet har nylig hatt anledning til å drøfte den framtidige organisering av samarbeidet skole—arbeidsliv med departementets politiske ledelse. Landsorganisasjonen finner det derfor naturlig at Forsøksrådet tar kontakt med departementets ledelse for å bringe på det rene om prosjektet vil være nyttig sett i sammenheng med departementets intensjoner.

For øvrig forutsetter fagbevegelsen at den blir trukket med også i det videre arbeid.

Med disse merknader vil LO støtte Rådets anbefaling om at forsøk settes i gang.»

Lov om videregående skole.

Stortinget har vedtatt lov om videregående skole. Loven omfatter både det tidligere gymnas og yrkesskolene. Det ble oppnevnt et midlertidig råd for den videregående skole med det siktepunkt å få trukket opp nærmere retningslinjer. For første gang ble hovedorganisasjonene på arbeidsmarkedet representert i et råd av denne karakter, og LO oppnevnte for sitt vedkommende formannen i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Leif Skau.

Senere er det oppnevnt et permanent råd for den videregående skole, og Leif Skau er LOs representant også i dette.

Lov om barnehager.

Daginstitusjonsutvalget, som ble oppnevnt i november måned 1969, leverte sin innstilling i oktober måned 1972 — NOU nr. 39 — Førskoler. Liv Buck var LOs representant i utvalget.

I våre dager går det ofte lang tid fra en begynner å arbeide med en sak som denne og til den får sin endelige avsluttende behandling.

Først 27. mai 1975 behandlet Stortinget Lov om barnehager — Ot.prp. nr. 23 1974—75. Denne Odelstingsproposisjon bygger på utredningen fra Daginstitusjonsutvalget.

I den nye lov har Regjeringen lagt opp til en sterk utbygging av barnehager. Målet er at det skal være 100 000 plasser ved utgangen av 1981, mot ca. 19 000 i 1972, det vil si en dekningsprosent på ca. 25 av alle førskolebarn.

Fortsatt skal det være kommunene som foreslår utbygging og bestemmer utbyggingstakten. Det er med andre ord satsset på stimuleringslinjen, bl. a. gjennom betydelige driftstilskudd til barnehagene, og man håper på at de kommunale myndigheter er seg sitt ansvar bevisst når det gjelder å utvikle et godt tilbud til førskolebarn.

Det er all grunn for fagbevegelsen å følge utviklingen nøye når det gjelder utbyggingstakten. Denne har i de senere år ikke vært tilfredsstillende, og stort sett kan man vel si at det bare er Oslo og omegn som foreløpig har hatt en utbygging av noe særlig omfang. I Oslo hadde 217 av 1000 barn under 7 år plass i en barnehage i 1974. Gjennomsnittet for hele landet var 57 barn pr. 1000 barn under 7 år.

I 1974 eide kommuner, fylker og stat 51 prosent av barnehagene, mens 49 prosent var i privat eie. Tilsvarende tall i 1965 var 22 prosent offentlige og 78 prosent private.

Barnehagene skal i første rekke dekke barnas behov for lek i trygge og stimulerende omgivelser. De er også en viktig forutsetning som er avgjørende for at så vel menn som kvinner fullt ut kan utfolde seg både i arbeidsliv, samfunnsliv og i hjemmene.

6. Internasjonalt arbeid — Utenrikspolitikk

Den *internasjonale faglige virksomheten* foregår hovedsakelig gjennom de organisasjoner Landsorganisasjonen står tilsluttet: Nordens Faglige Samorganisasjon, Den europeiske faglige samorganisasjon og den Frie Faglige Internasjonale, ved bilateral og multilateral kontakt med Øst-Europa, USA og enkelte andre land, samt gjennom OECDs faglige komité (TUAC), EFTAs rådgivende utvalg og i ILO (se eget avsnitt).

Nordens Faglige Samorganisasjon.

Nordens Faglige Samorganisasjon har et medlemstall på 5,5 millioner i åtte tilsluttede organisasjoner i de fem nordiske land. Styret i Nordens Faglige Samorganisasjon har i 1975 holdt følgende møter: 9. januar i Stockholm, 27. februar i Genève, 10. april på Kyrkslätt, Helsingfors, 11.—13. september i Stavanger og 9. desember i København. Sekretariatet er holdt løpende underrettet om arbeidet. Nordens Faglige Samorganisasjon virker overfor Nordisk Råd, Nordens regjeringer, samordner organisasjonenes holdninger i nasjonale faglige spørsmål og koordinerer internasjonal virksomhet. Norsk LO er representert i styret ved Tor Aspengren og Einar Strand. Dessuten har Kaare Sandegren deltatt i samtlige styremøter. På møtet i Helsingfors deltok Odd Højdahl i stedet for Einar Strand. Her ble Tor Aspengren valgt til formann for Nordens Faglige Samorganisasjon mens Gunnar Nilsson (LO-Sverige) ble valgt til nestformann. I forbindelse med styremøtet i Stavanger var det arrangert møter med Statens oljedirektorat og besøk på boreplattformer. Statoils direktør Arve Johnsen redegjorde for omfanget av petroleumsvirksomheten. På møtet deltok også to representanter for sosialistpartiet i Portugal, F. Marcello Curto og Bernadino Gomes, som ga en oversikt over den faglige og politiske situasjon i Portugal.

På møtet i København i desember deltok også en 8-mannsdelega-

sjon fra spanske fagbevegelse i eksil: 4 representanter for den spanske landsorganisasjonen UGT og 4 fra den baskiske organisasjonen SBW, som besøkte landsorganisasjonene i Finland, Norge, Sverige og Danmark i tida 2.—9. desember.

De ulike utvalg og arbeidsgrupper nedsatt av Nordens Faglige Samorganisasjon har fortsatt sin virksomhet i 1975.

En skal nevne følgende konferanser som er holdt: Nordens Faglige Samorganisasjons styre behandlet 9. januar utkastet fra den faglige konferansen 5.—7. november 1974 i Kyrkslätt, Finland, til handlingsprogram for flernasjonale selskaper. Det program som ble vedtatt dekker etableringer, konkurranselovgivning, beskatning og arbeidsrett. Arbeidet følges nå opp overfor de nordiske regjeringer. I SAS er en form for medbestemmelse under innføring.

13.—15. januar organiserte Nordens Faglige Samorganisasjon i samarbeid med den danske landsorganisasjonen og fellesorganisasjonen for tjenestemenn og funksjonærer en arbeidsmiljøkonferanse i Helsingør. Arbeidet førte til at Nordens Faglige Samorganisasjons miljøutvalg utarbeidet et arbeidsprogram for et bedre arbeidsmiljø. Konferansen drøftet hovedsakelig arbeidsmiljøproblemer i den kjemiske industri, og forberedte dessuten det nordiske dokumentet til den europeiske faglige konferansen om arbeidsmiljø som ble holdt 28. februar og 1. mars i Genève.

14.—19. september ble det holdt en nordisk faglig studieuke om familipolitikk på Rapham. Det deltok 50 representanter fra Island, Finland, Danmark, Sverige og Norge. Kurset ble ledet av Richard Trælnes, Nordens Faglige Samorganisasjon, Liv Buck og Evy Buverud Pedersen fra LO. Kurset omhandlet likestilling i arbeidslivet, retten til å være menneske og internasjonale arbeidskonvensjoner som gjelder familiepolitikken. Konklusjonene fra kurset vil være et grunnlag for utarbeidningen av Nordens Faglige Samorganisasjons familiepolitiske program som skal være klart våren 1976.

22.—24. september arrangerte Nordens Faglige Samorganisasjon en nordisk faglig informasjonskonferanse i Århus med 40 deltakere. Fra LO møtte Per Haraldsson og Knut Ribu. Blant foredragsholderne var den svenske redaktør Carl-Adam Nycop, som innledet om fagbevegelsens plass i massemedia — aviser, radio og TV. Redaktør i dansk LO, Preben Sørensen, rektor ved journalisthøyskolen i Århus, Arne Ejby, og sekretær i dansk LO, Max Behring, behandlet danske presseforhold, særlig A-pressen i Danmark. For øvrig drøftet konferansen arbeiderbevegelsen og utdannelsen av journalister, og fagbevegelsens PR-virksomhet.

22.—24. november ble det holdt en nordisk faglig konferanse om inntektspolitikk i Sandefjord. Den samlet 50 representanter fra de

åtte medlemsorganisasjonene i Nordens Faglige Samorganisasjon. Konferansens betydning ble understreket ved at formennene for samtlige medlemsorganisasjoner, unntatt islandsk LO, var til stede. Konferansen ble åpnet og avsluttet ved Nordens Faglige Samorganisasjons formann Tor Aspengren. Blant innleiderne var LO-formennene i Danmark og Sverige, Thomas Nielsen og Gunnar Nilsson, samt den finske finansminister Teuvo Varja, finansminister Per Kleppe og den danske LO-økonomen Jørgen Eckeroth. Konferansen behandlet bl. a. en rapport om priser og lønninger, skatter og sosialtrygd i de nordiske land i de siste 10 år. Skattepolitikken og inntektsoppgjør var det sentrale tema. En var enig om at i den aktuelle økonomiske situasjon vil kombinerte inntektsoppgjør være den beste løsning for lønnstakerne. Slike oppgjør forutsatte medvirkning av staten som en tredje part i forhandlingene mellom arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner. Gjennom kombinerte inntektsoppgjør vil det være mulig å sikre høyere reallønninger ved skattelletterelser kombinert med mer beskjedne nominelle lønnsøkninger. På den måten håpet en å begrense inflasjonen og utvide samarbeidet i næringslivet, opprettholde konkurransevnen overfor utlandet, og skape trygge arbeidsplasser. Konferansens foredrag, gruppearbeidsspørsmål, svar og debattinnlegg er grunnlag for drøftinger i Nordens Faglige Samorganisasjons lønnspolitiske arbeidsgruppe for utarbeiding av forslag til Nordens Faglige Samorganisasjons styre og faglige konferanse i mai 1976 om Nordens Faglige Samorganisasjons framtid.

Andre nordiske møter.

22.—23. november ble det holdt en faglig-kooperativ forsikringskonferanse i Tønsberg med deltakelse av representanter for landsorganisasjonene i Danmark, Finland, Norge og Sverige og de faglige kooperative forsikringsselskapene i disse landene. Norske deltakere var Tor Aspengren og Thorleif Holth. Konferansen vedtok en uttalelse som pekte på at forsikringer etter hvert blir av stadig større betydning for arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår. Ved å styrke fagbevegelsens kooperative forsikringsselskaper vil en sikre en større faglig innflytelse på medlemmenes forsikringsvilkår.

Konferansen understreket betydningen av et nærmere faglig forsikringspolitisk samarbeid i Norden, og vedtok å opprette et samarbeidsorgan med representanter for de respektive organisasjoner og selskaper. Samarbeidsorganer skal arbeide i nær kontakt med Nordens Faglige Samorganisasjon.

I forbindelse med to-årsdagen for militærkuppet i Chile 11. september, vedtok Nordens Faglige Samorganisasjons styre en uttalelse

som på nytt fordømte militærjuntaen og dens terrorstyre, forfølgelser og krenkinger av menneskelige, faglige og demokratiske rettigheter. Den ga videre uttrykk for nordiske fagbevegelses solidaritet med de krefter i Chile som arbeider for gjeninnføring av demokratiet og faglige rettigheter, og henstilte til de nordiske regjeringer om å ta opp spørsmålet om sanksjoner mot Chile i FNs Hovedforsamling og andre FN-organer. Videre appellerte en til internasjonale faglige organisasjoner om å organisere en samlet internasjonal boikott av juntaen i Chile og krevde øyeblikkelig frigivelse av arresterte faglige representanter. Nordens Faglige Samorganisasjon har finansiert CUTs informasjonsbulletin og bidrar aktivt til FFIs Chile-program.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon.

Det har i 1975 vært holdt 6 styremøter i Den europeiske faglige samorganisasjon (DEFS): 6. februar, 25. april, 4. juli, 26. september, 14. november og 12. desember. Bortsett fra møtet 26. september som fant sted i Genève, ble de øvrige møter holdt i Brussel. Norsk LO er representert i styret ved Tor Aspengren, med Odd Højdahl som varamann. Lederen for internasjonalt kontor, Kaare Sandegren, deltar i møtene. NFS har felles forberedende møte foran hvert styremøte. DEFS' generalsekretær, Théo Rasschaert, sluttet i sin stilling i desember 1975 for å gå over i annen virksomhet. Stedfortredende generalsekretær Peer Carlsen fungerer som generalsekretær til neste kongress i DEFS som skal holdes fra 23.—25. april 1976 i London. Som ny kandidat til generalsekretærstillingen har eksekutiven foreslått Mathias Hinterscheid fra landsorganisasjonen i Luxembourg, CGT. Nordisk fagbevegelse har støttet hans kandidatur. Heinz Oscar Vetter, DGB, er formann til kongressen i 1976. I arbeidsutvalget for å forberede kongressen i London er Norden representert ved Sven Fockstedt, svensk TCO og Kaare Sandegren. Kongressen ventes å konsentrere seg om den økonomiske situasjon i Europa. Et handlingsprogram for kongressperioden ventes vedtatt. Sekretariatet er holdt fortløpende underrettet om arbeidet i styret.

MEDLEMSBEVEGELSEN

DEFS omfatter nå ca. 36,5 millioner fagorganiserte lønnstakere i 31 medlemsorganisasjoner i 17 vesteuropeiske land. I 1975 ble den kommunistiske/sosialistiske landsorganisasjonen i Italia, CGIL, med sine 3,3 millioner medlemmer, opptatt som medlem. Dette ble god-

kjent i prinsippet av den ekstraordinære kongressen som ble holdt i København i mai 1974. Styret traff senere den endelige beslutning om opptakelse.

I løpet av 1975 har en hatt henvendelser om medlemskap fra den kommunistiske landsorganisasjonen i Frankrike, CGT. Saken er behandlet i bl. a. eksekutiven som har bemyndiget DEFS' formann i kontakt med CGT å skaffe informasjoner om CGTs holdning. På møte 13. desember behandlet en også og avsto søknader om opptakelse fra en fransk organisasjon for ansatte i utdanningssektoren, FEN, den kristne LO på Malta, TUCM, en mindre organisasjon, ITUF, i Irland. Spørsmålet om opptakelse av en tyrkisk faglig organisasjon, DISK, ble utsatt i påvente av innhenting av flere opplysninger.

Utvalg og arbeidsgrupper.

En viktig del av DEFS' arbeid foregår i de faste utvalg og komitéer. Det vil føre for langt å ta med alle enkeltheter i beretningen. LO er representert i: *Komitéen for tarifforhandlinger* ved Øistein Gulbrandsen. Komitéen hadde møte 14.—15. januar i Brussel og 16.—17. september i Hamburg. Komitéens arbeid gir organisasjonene informasjoner om arbeidstid, pensjonsforhold o.l. i de enkelte land, dessuten om den økonomiske og tariffpolitiske situasjon. Det er målsettingen at komitéens arbeid etter hvert skal gi grunnlag for konjunkturpolitiske utspill på vegne av europeisk fagbevegelse.

I komitéen for *Demokratisering av økonomien* deltar Kai Aagaard. I komitéen har det vært holdt en rekke møter der det har deltatt representanter for fagbevegelsen i Italia, Frankrike, Tyskland, Benelux-landene, Storbritannia, Irland, Danmark, Sverige, Norge og Sveits. Videre har deltatt representanter for de faglige bransjekomitéer, TUAC og FFI, foruten representanter for EF-kommisjonen. Komitéens mandat er svært vidt og komitéen har behandlet en rekke forskjellige spørsmål som kan ha betydning for et mer demokratisk arbeids- og næringsliv i Europa. Særlig har komitéen behandlet spørsmål i forbindelse med bedriftsdemokrati og multinasjonale selskaper. Det har også vært drøfting av spørsmål som regnskapsføring, fusjoner o.l. Komitéen har tatt stilling til alle nye EF-regler angående spørsmål av særlig betydning for arbeidslivet, og etter forarbeid i komitéen er det gjort direkte henvendelser til bl. a. EF-kommisjonens medlemmer.

Komitéen har beskjeftiget seg med bedriftsdemokrati og multinasjonale selskaper både i EF-landene og EFTA-landene. 6. februar 1975 ble det vedtatt en resolusjon av eksekutiv-komitéen i DEFS

med krav til bedriftsdemokrati rettet til både EF og EFTA. Resolusjonen krevde opprettelse av et informasjons- og konsulentorgan i setet for konserner i Europa. Den vil bli fulgt opp overfor regjeringer og mellomstatlige institusjoner i Europa. Senere er spørsmålet om direkte representasjon av arbeidstakerne i styret og representantskapet behandlet, og bortsett fra italienske og belgiske reservasjoner, er det oppnådd enighet i komitéen om at arbeidstakerne skal være representert i styre og representantskap i hovedsetet for multinasjonale konserner. Spørsmålet om arbeidstakerrepresentasjon i de styrende organer vil bli behandlet på DEFS' kongress i London i 1976.

Ved siden av å ta stilling til konkrete forslag, særlig fra EF-organene, er komitéens viktigste arbeidsoppgave nå å utarbeide DEFS' handlingsprogram angående multinasjonale selskaper.

EURO-LO har i foregående år vært preget av arbeid for å stabilisere organisasjonen og å utvikle samarbeidet. Organisasjonen virker overfor regjeringene, EF og EFTA og vil framover virke overfor OECD sammen med TUAC (den faglige rådgivende komité i OECD). Det er nå erkjent av medlemsorganisasjonene at DEFS skal representere og virke i hele Vest-Europa. Hovedspørsmålet gjennom hele 1975 har vært sysselsettingssituasjonen og den økonomiske utvikling i Europa. Gjennom en rekke møter, fellesaksjoner og analyser, henvendelser til regjeringene, EF og EFTA, samt i en trepartskonferanse i EF, har en søkt å påvirke næringslivet og regjeringene til å føre en opppgangspolitikk. Tydeligst kommer EURO-LOs linje fram i en erklæring av november 1975 fra styret som omhandlet:

Regjeringene må fremme den totale etterspørsel, samtidig som de koordinerer politikken seg imellom. De land som befinner seg i sterkest økonomisk situasjon må lede an i denne politikken. Offentlige tjenesteytelser må utvides. Også forbrukerretterspørselen må økes. Regjeringene må føre en aktiv politikk overfor industrien og bedriftslivet. Lav inflasjon ved hjelp av arbeidsløshet er uakseptabelt for fagbevegelsen. Full sysselsetting må være en absolutt målsetting.

Når det gjelder *energi* har flertallet i DEFS gått inn for utvikling av nye energikilder, kulleier og av ressursene på kontinentalsokkelen i Europa. Landsorganisasjonen i Norge har tatt forbehold på det siste punktet.

Et europeisk faglig institutt er under planlegging.

Om *kvinnespørsmål* og *ungdomsspørsmål* vises det til egne avsnitt. I forhold til tidligere år da europeiske faglige ledere kun hadde

uorganisert og spredt kontakt med hverandre, representerer DEFS et vesentlig framskritt. Det er gjennom organisasjonen skapt en struktur for samarbeidet og det er lagt et grunnlag for faglig handling over landegrensene. Det er likevel nødvendig å styrke arbeidet og skape en bedre anvendelse av den styrke som ligger i organisasjonen.

Frie Faglige Internasjonale.

Virksomheten i Den Frie Faglige Internasjonale — FFI — var i 1975 preget av den 11. Verdenskongress i Mexico City 17.—25. oktober. På kongressen deltok 209 delegater, 63 rådgivere og 92 observatører fra 85 medlemsorganisasjoner i 69 land. 10 yrkesinternasjonale var representert. FFI hadde da kongressen ble holdt 119 medlemsorganisasjoner fra 88 land med et samlet medlemstall på 52,7 millioner. Norsk LO var representert på kongressen ved Odd Højdahl, Einar Strand og Kaare Sandegren.

Kongressen behandlet sentrale spørsmål som økonomi og sysselsetting, flernasjonale selskaper, bedriftsdemokrati, likestilling og yngre arbeidstakere. Det var utarbeidet bred dokumentasjon om den verdensøkonomiske situasjon, flernasjonale selskaper og bedriftsdemokrati. Kongressen var preget av at den fant sted i Mexico City og Latin-Amerika. Betydelig publisitet ble gitt kongressen.

Chile-saken sto sentralt på kongressen, bl. a. fordi det ble sendt en delegasjon til Chile fra kongressen. Delegasjonen besto av generalsekretær Otto Kersten, Jack Jones fra det britiske transportarbeiderforbund, A. Mirkes fra DGB, J. A. Mercado fra CTC Columbia, Joseph Morris fra Canadian Labour Congress, samt Miguel Martinez fra FFI-sekretariatet. Delegasjonen hadde kontakt med kristelige ledere og pressen.

En annen latinamerikansk sak var FFIs regionalorganisasjon ORIT og dens sekretariat i Mexico City. Denne finansieres dels av FFI, dels av medlemskontingent fra latinamerikanske organisasjoner (Argentina er ikke med) og fra AFL-CIO, som er medlem av FFIs regionalorganisasjon ORIT. De nordiske organisasjoner hadde i eksekutiven foreslått at ORIT skulle oppløses og at ORIT-skolen i Guernavaca, Mexico, overføres til en latinamerikansk landsorganisasjon (CMT), og at det opprettes en egen latinamerikansk regionalorganisasjon hvor argentinsk LO er med. Saken kom ikke opp formelt på kongressen, bortsett fra i et nordisk innlegg av Lennart Bodström, TCO-Sverige, men ble drøftet i eksekutiven. Noen av bakgrunnen er at ORIT umiddelbart etter Allendes fall i Chile fattet en resolusjon som ikke klart gikk mot kuppet. Senere har en

liknende uttalelse kommet og først i det siste har ORIT avgitt klare uttalelser mot juntaen i Chile. Dertil kom at FFI etter eget utsagn har overført penger fra Solidaritetsfondet, hvortil nordisk fagbevegelse bevilger mye, til administrativ virksomhet i FFI, og til ORIT. Fra nordisk side ble disse forhold kritisert. Når det gjelder tanken om å omgjøre ORIT til FFIs latinamerikanske regionalorganisasjon framkom det under kongressen bl. a. i samtale mellom Velasquez, CTM, og Thomas Nielsen, LO Danmark, at latinamerikansk fagbevegelse ikke ønsket å gjøre noe som vil kutte forbindelsene med AFL-CIO. Denne faktor ble understreket for de nordiske under kongressen, det er bl. a. geografisk nærhet, gjensidig politisk interesse og store amerikanske firmaer i Latin-Amerika som latinamerikanerne trenger nordamerikansk fagbevegelses hjelp til for å få styring på. Løsningen ble at ORIT på sin jubileumskongress i mai 1976 skal vurdere spørsmålet eventuelt i form av forslag til endringer i organisasjonen. Norden på sin side har gjort det klart at en holder tilbake betalinger til Solidaritetsfondet inntil ORIT-saken er klarlagt og har gjort krav på garantier for at det ikke nyttes penger fra Solidaritetsfondet til administrative tiltak i FFI.

Dette henger sammen med problemene omkring FFIs finansielle situasjon, og herunder spørsmålet om *prioritering av FFIs ressurser og dermed oppgaver*. Kongressen vedtok en skrittvis øking av kontingenten på 15 prosent i 1976, 10 prosent i 1977 og 5 prosent i 1978, med mulighet for øking til 10 prosent også i 1978 (avgjøres av eksekutiven etter forslag fra finanskomitéen, en engere gruppe i eksekutiven hvor Thomas Nielsen, LO i Danmark, nå er formann). I tillegg ble eksekutiven gitt myndighet til å øke kontingenten med 5 prosent i 1979.

Kongressen ba eksekutiven utpeke et tilsynsutvalg (Review Board), som skal følge med i sekretariatets arbeid og økonomien. Medlemsavgiften ble hevet noe av kongressen i London i 1972 og solidaritetsfondsmidler har vært nyttet til dekning av allmenne utgifter. Dette siste betyr naturligvis at FFI har mindre midler til solidaritetsarbeid i u-land. Tilsynsutvalget og eksekutiven får en viktig jobb i denne sammenheng. Den vil måtte foreta en prioritering av oppgavene.

Det ble besluttet å innføre 4-årige kongressperioder, samt at i-landenes representanter selv skal betale reisene til eksekutivmøtene.

Prioriteringer kom dels fram ved de punkter som var stilt opp som de viktigste på *dagsordenen*: Den verdensøkonomiske situasjon, flernasjonale selskaper, industrielt demokrati, faglige rettigheter, likestilling og ungdomsarbeidet.

For behandlingen av den *verdensøkonomiske situasjon* hadde et arbeidsutvalg ledet av svensken Clas-Erik Odhner forberedt et større dokument som ble drøftet og vedtatt på konferansen. Dette skal tjene som retningslinjer for FFI og dets medlemsorganisasjoner. I dokumentet tas opp bl. a. internasjonaliseringen av økonomien, styringen av verdensøkonomien, kløften mellom rike og fattige land, flernasjonale selskaper. Det foreslås retningslinjer på bl. a. disse felter: vekst, sysselsetting og inflasjon, befolkningsveksten, mat og ressurser, valutaforholdene, internasjonal handel, forholdet mellom industrilandene og utviklingslandene. Det hersket ikke tvil om fagbevegelsens reaksjon mot arbeidsløsheten, heller ikke om kravet om en oppgangspolitikk. Det hersket på den annen side heller ikke tvil om at fagbevegelsen ikke har sterk nok innflytelse på regjeringenes sysselsettingspolitikk og anti-inflasjonstiltak.

Charteret for flernasjonale selskaper analyserer situasjonen og selskapenes innflytelse og legger fram forslag vedrørende offentlige regnskaper, selskapenes sosiale forpliktelser, kontroll med utenlandske investeringer og overtakelser, restriktiv handelspraksis og prisfastsettelse, beskatning, overføring av teknologi og de flernasjonale selskapers rolle i forhold til kortsiktige kapitalbevegelser. Det legges fram oversikt over de opplysninger selskapene bør legge fram, bl. a. om status, likviditet, gevinst og tap, sysselsetting og om kapitalutviklingen. Det framlegges forslag til statusoppsett, skjema om inntektsopprinnelse, gevinst- og tapskonto. Det legges videre fram forslag om de flernasjonale selskapers sosiale forpliktelser. Det tas til orde for en internasjonal rammeavtale, hvorigjennom en søker å få gjennomført FFIs forslag.

FN er tiltenkt hovedansvaret for dette arbeidet. FFI har en egen arbeidsgruppe for flernasjonale selskaper.

For *industrielt demokrati* omfatter den vedtatte rapport dels oversikt over utviklingen, dels analyse og synspunkter som peker framover. Utviklingen i kollektivavtalene, råds- og komitéorganene i bedriftsorganisasjonen og nye former for inngrep tas opp. I et avsnitt om medbestemmelse, arbeiderkontroll og selvstyre, drøftes de ulike metoder for medbestemmelse. Spesielt drøftes problemet i utviklingslandene. Videre tas opp kooperative foreninger og kapitalfordeling, samt bedriftsdemokratiet og de flernasjonale selskaper på global basis og i Europa.

Når det gjelder *faglige rettigheter*, konsentrerte Kongressen seg om Portugal, Spania og Chile. Raportten og debatten tok ikke opp øst-vest-forholdet. Spørsmål om forholdet til annerledes tenkende

fagorganisasjoner (kommunistiske), tilspisset seg noe i resolusjonskomitéen under drøftingene om Portugal og Intersindical, men et kompromiss ble resultatet.

Kvinne og ungdomsmanifestene ble vedtatt.

Resolusjonene: En rekke politiske og andre resolusjoner ble vedtatt.

Juntaen i *Chile* ble meget skarpt fordømt, den chilenske landsorganisasjonen — CUT — ble lovet fortsatt støtte og det ble vedtatt forslag om initiativ i FN med henblikk på sanksjoner mot juntaen.

Om *Spania* var kongressen like skarp, og oppfordret til turistboikott av Spania. Kongressen ba medlemsorganisasjonene sørge for at arbeiderbevegelsens turistorganisasjoner ikke engasjerer seg i Spania-reiser og det samme overfor reisebyråer. En tok til orde for tidvise boikotter av turisttransport til og fra Spania (sammen med ITF og regionale organisasjoner), om tidvise boikotter av spansk transport utenfor Spania, om tidvise boikotter av post, telegraf og telefon til og fra Spania, fordømte Spania-regimet, oppfordret til en demokratisk utvikling og erklærte sin støtte til FFI's medlemsorganisasjoner i Spania, UGT og STV. De nordiske delegasjoner hadde en samtale med de spanske deltakere. Det framgikk at de ønsket enda hardere tiltak, og at de ikke ventet nevneverdig endring med Juan Carlos' inntreden som konge. Regimet og strukturen ville fortsette, sa de, kanskje med enkelte forsøk fra kongens side på å gjøre seg populær. Det ville derfor måtte bli fortsatt kamp for å få demokrati, men en håpet at den ville bli fredelig. Støtte utenfra var nødvendig. FFI har for øvrig fortsatt vært særlig aktiv når det gjelder Spania. FFI har nå en representant i Madrid. Den yter betydelig hjelp til de spanske medlemsorganisasjoner UGT og SGW. FFI har ved protester og deltakelse ved rettssaker i Spania søkt å hjelpe faglige ledere og fremme faglige rettigheter.

Medlemsorganisasjonene ble bedt om å ta opp *Portugals* sak med sine regjeringer med sikte på økonomisk støtte til landet. Det ble sett fram til landets demokratiske utvikling. Kongressen fordømte de politiske krefter som fremdeles er motivert av diktatoriske ideologier og søker å kontrollere portugisiske fagforeninger for egne formål.

Når det gjelder Sør-Afrika ba kongressen arbeidstakerne i industrilandene om å presse selskaper med avdelinger i Sør-Afrika til å avskaffe alle former for diskriminering og anerkjenne afrikanske fagforeninger. Dette gjaldt også for Namibia. Medlemsorganisasjonene ble bedt om å gå mot emigrasjon til Rhodesia.

En generell resolusjon om *fred og nedrustning* viste til *Helsing-*

forskonferansen og forlangte at avtalens siste del om utveksling av informasjon og mennesker skulle iverksettes omgående. Resolusjonen uttrykte enstemmig håp om at forhandlingene om *Midt-Østen* skulle føre til en rettferdig og rimelig løsning, også for palestinerne. (Resolusjonen ble godtatt av både israelere og arabere.) Kongressen tok opp *Kypros*, gikk imot *militærutgiftene* og tok opp bruddene på *menneskerettighetene* i en rekke land. En resolusjon om *arbeidsmiljøet* tok opp forslag om at FFI søker utarbeidet et handlingsprogram om arbeidsmiljøet.

I resolusjonen om *ILO* ble det tatt avstand fra både at organisasjonen søkes utnyttet i politisk øyemed og at De forente stater trekker seg tilbake. Kongressen sluttet klart opp om arbeidet for å bevare *ILO* som en treparts-organisasjon som behandlet arbeidslivets spørsmål.

VALGENE:

Otto Kersten ble gjenvalgt som generalsekretær for fire år. P. P. Narayanan, Malayan Trades Union Congress, ble valgt til ny president etter Donald McDonald, Canada. Thomas Nielsen ble valgt som formann i finanskomitéen. Han ble også valgt som nordisk representant i eksekutiven, med Tor Aspengren og Gunnar Nilsson som 1. og 2. varamann.

FFI OG SØR-AFRIKA, PORTUGAL, CHILE.

Det er opprettet spesielle komitéer og utvalg for hjelp til fagbavegelsen i disse landene, og norsk LO er aktivt med i dette arbeidet. Når det gjelder LOs egen hjelpevirksomhet vises til Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Sør-Afrika. I særkomitéen for Sør-Afrika er utarbeidet informasjon og utferdiget opplegg til felles holdning bl. a. mot emigrasjon, investeringer og for faglige rettigheter. Betydelige beløp tilføres mottakerne i Sør-Afrika.

Portugal. FFIs Portugal-komité har drevet et betydelig informasjonsarbeid, og drøftet hvordan en skulle forholde seg til den faglige utvikling, særlig Intersindical.

Chile. LO var representert på FFIs 2. solidaritetskonferanse med fagbevegelsen i Chile. Den fant sted i Amsterdam 15.—16. desember 1975. Den første ble organisert av FFI og Nordens Faglige Samorganisasjon i Oslo i oktober 1974. Oslo-konferansen la grunnlaget for FFIs og CUTs — den chilenske landsorganisasjonen — koordineringskomité. Konferansen i Amsterdam behandlet situasjonen i

Chile, virksomheten i FFI og CUT og den anbefalte et nytt hjelpeprogram.

Foruten CUTs representanter deltok representanter for FFIs sekretariat, de nordiske organisasjonene, DGB — Vest-Tyskland, NVV — Nederland og Bygningsarbeiderinternasjonalen.

FFI har arbeidet aktivt med Chile-spørsmålet i hele 1975. De viktigste utspill har vært gjort overfor FNs menneskerettskommisjon, ILOs Chile-kommisjon og for å få trukket tilbake Chiles regjeringsrepresentanter til ILO-konferansen i 1975. Dessuten er den økonomiske hjelpen av særlig betydning. Hjelpen er konsentrert om humanitær hjelp, hjelp til oppbyggingen av CUTs organisasjon i Chile, samt hjelp til CUTs virksomheter utenfor Chile.

Det er ytet betydelige beløp fra bl. a. Landsorganisasjonene i Norge, Sverige, Finland og Danmark, fra NVV — Nederland, DGB — Forbundsrepublikken Tyskland, Histadrut — Israel og FGTTB — Belgia.

For den videre hjelp til CUTs arbeid er det gitt prioritet til videre oppbygging av CUTs organisasjonsapparat i Chile, humanitære hjelpetiltak og CUTs virksomhet utenfor Chile. Foruten dette vil det bli aktuelt med spesielle tiltak som eksempelvis støtte til advokater ved spesielle rettssaker.

CUT har bedt om hjelp til finansiell blokade av Chile for bl. a. å stanse kreditt- og gavetilførslene. Det gjelder overføringene til landet fra private, fra regjeringer og fra internasjonale institusjoner. Spørsmålet om handels- og transportboikott av Chile behandles av CUT, FFI og yrkesinternasjonalene for metallarbeiderne og transportarbeiderne.

En har fortsatt arbeidet med politiske protester mot regimet. Koordineringskomitéen FFI—CUT fortsetter sitt arbeid for bl. a. å koordinere protesttiltakene.

FFI er i arbeid med en hvitbok som viser kredittytelsene til Chile og vil øke sitt informasjonsarbeid overfor yrkesinternasjonalene for å få dem sterkere engasjert i arbeidet.

CUT har i sitt arbeid kontakt med fagforbund i USA. Den amerikanske landsorganisasjonen AFL—CIO fattet et klart vedtak mot regimet i Chile under sin kongress i San Fransisco høsten 1975. I yrkesinternasjonalene er amerikanske fagforbund medlemmer. Medvirkning fra USA er nødvendig for å endre situasjonen i Chile.

FFI driver en omfattende virksomhet i en rekke utviklingsland. Det er særlig satset på hjelp til opplæring av faglige ledere. FFI-kongressen vedtok å koordinere medlemsorganisasjonenes virksomhet på dette området. Det er ventet at den faglige hjelpen til utviklingslandenes fagbevegelser vil øke.

Øst-vesteuropisk faglig samarbeid.

Etter vedtak på den første faglige konefranse for landsorganisasjoner i Øst- og Vest-Europa i Genève 19. januar 1974, ble den andre all-europeiske faglige konferansen avviklet i Genève 28. februar og 1. mars 1975. I likhet med den første konferansen ble konferansen arrangert i ILOs — Den internasjonale arbeidsorganisasjons — regi. Emnene for konferansen var humanisering av arbeidsmiljøet, spesielt sikkerhet på arbeidsplassen. Fire av arbeidergruppens medlemmer i ILOs styre, blant dem Olaf Sunde, norsk LO, var ansvarlig for organiseringen av konferansen og forberedelsene, som ble gjort av en arbeidsgruppe hvor Kaare Sandegren, LO, var med. LO var representert på konferansen ved Tor Aspengren, Odd Højdahl, Børre Pettersen, Leif Skau, Håkon Ødegaard, Knut Ribu og Kaare Sandegren. Olaf Sunde deltok som representant for ILOs styre. Ellers var 44 organisasjoner fra 27 land i Øst- og Vest-Europa representert på konferansen.

Konferansen vedtok to erklæringer om arbeidsmiljø generelt, og farlige stoffer spesielt, og ett kommuniké ble sendt ut.

Rapportene til de to punktene på dagsordenen var utarbeidet av ovennevnte arbeidsgruppe. Det kan bemerkes at både rapportene og de enstemmige vedtatte erklæringer bygger på det arbeid som har pågått innen Nordens Faglige Samorganisasjon i løpet av de siste år.

I kommunikéet fra konferansen het det at representantene hadde en omfattende og konstruktiv meningsutveksling hvor en bekreftet betydningen av disse spørsmålene for fagorganiserte i alle europeiske land. De påpekte det bidrag som utvidet internasjonalt samarbeid kan gi løsningen av problemene, særlig i lys av den raske øking i internasjonale økonomiske forbindelser, nasjonenes gjensidige økonomiske avhengighet, og de flernasjonale selskapers innflytelse. Konferansen kom til enighet om at en skulle be landsorganisasjonene overveie på hvilken måte en kan arbeide aktivt på det nasjonale plan overfor bedriftene og de nasjonale myndigheter i de ulike land — for å nå målene med en bedring av arbeidsmiljøet og arbeidstakernes helse og sikkerhet. Konferansen var også enig om at det var viktig at de europeiske landsorganisasjoner vurderer på hvilken måte de kan opprettholde kontakt og utveksle informasjon om forbedring av arbeidsmiljøet og om vern av arbeidstakernes helse, f. eks. i forbindelse med støv og giftige stoffer. For kontaktvirksomheten vil en vurdere utveksling av informasjoner, arrangere seminarer og utvekslingsbesøk.

Konferansen vedtok at de fire europeiske arbeidstakermedlemmer

i ILOs styre skulle ta initiativ til en ny konferanse om dette viktige emne, om mulig i løpet av 1976. Hensikten med en slik konferanse bør være å vurdere hva som er oppnådd, og hva som kan gjøres videre, idet en særlig har i minne at ILOs 61. internasjonale arbeidskonferanse i 1976 skal drøfte miljøvernproblemer.

De landsorganisasjoner som deltok i konferansen bekreftet på nytt at de kontakter og det samarbeid som er under utvikling mellom de europeiske landsorganisasjoner ikke betyr opprettelse av nye organisasjoner, og at en skal konsentrere seg om praktiske faglige spørsmål. De erkjente at de tilhører ulike sosiale systemer og har ulike ideologiske syn, men de godtok at et samarbeid om faglige spørsmål innen denne sammenheng mellom europeiske landsorganisasjoner er mulig og nødvendig, særlig om de spørsmål som ble drøftet av konferansen i 1975.

Etter 1975-konferansen har en arbeidet med hva en neste konferanse bør ta opp og når den skal holdes. Det ytre miljø og tiltakene i de enkelte land på basis av 1975-erklæringene, har vært foreslått. De fire europeiske faglige medlemmer av ILOs styre er fortsatt en slags interimskomiteé. De samler nå inn materiale om nasjonale tiltak etter 1975-konferansen. Neste konferanse finner trolig sted i februar 1977, og vil muligens drøfte dagsorden for ILOs europeiske regionalkonferanse i 1978, herunder arbeidsmiljøspørsmål og resultatene av 1975-konferansen. Fra øst-europeisk side er det ofte gitt uttrykk for interesse for fortsettelse og utdyping av samarbeidet.

TOSIDIGE KONTAKTER

Tosidige kontakter mellom Landsorganisasjonen i Norge og fagbevegelsen i Øst-Europa har fortsatt i 1976.

Til Sovjetunionen hadde LO en delegasjon fra 15.—21. september, spesielt for å studere miljøvernspørsmål. Leder for delegasjonen var Einar Strand, og øvrige deltakere var: Børre Pettersen, Gry Midle, Hotell og Restaurant, Elsa Hansen, NNN, Jon Stene, Jern og Metall.

22.—29. november var Alf Frotjold på reise i Sovjetunionen hvor han holdt forelesninger om norsk fagbevegelse i fagforeninger og andre møter. En sovjetisk foredragsholder besøkte Norge. Det er nå en regelmessig årlig foreteelse med utveksling av foredragsholdere Norge—Sovjetunionen.

Tor Aspengren og Kaare Sandegren besøkte Tsjekkoslovakia fra 12.—16. mai etter innbydelse av den tsjekkiske landsorganisasjon.

14.—22. juni var det en LO-delegasjon i Polen, innbudt av polsk

LO. Delegasjonen var ledet av Odd Højdahl, med Per Haraldsson og Knut Nakken, Skog og Land, som øvrige deltakere.

5.—9. november hadde Kaare Sandegren samtaler med tillitsmenn i den polske LO i Warszawa og med ungarsk LO i Budapest for planlegging av videre kontakter.

3.—11. juli stilte LO foredragsholder, Jon Rikvold, for Østersjø-uka i Rostock.

Samarbeid med LO i USA.

De kontakter med amerikansk fagbevegelse som ble innledet i 1974, er fortsatt og utdypet i 1975. Besøk av enkeltpersoner og en delegasjon fra den amerikanske landsorganisasjonen har funnet sted: Nestlederen for AFL—CIOs internasjonale kontor, Michael Boggs, var således i Oslo i begynnelsen av januar, Irving Brown, AFL—CIOs europeiske representant besøkte LO i mars, John F. Henning, formannen for samorganisasjonen i California, var i Oslo i april og en delegasjon bestående av nest-formannen for AFL—CIO og formann for rørleggerforbundet, Martin Ward, Edward Carlough, formann for platearbeiderforbundet og lederen for den internasjonale avdeling, Ernest S. Lee, i månedsskifte mai—juni, og i desember hadde LO besøk av lederen for den sosialpolitiske avdeling i AFL—CIO, Bert Seidman.

I oktober besøkte Odd Højdahl og Kaare Sandegren AFL—CIO etter FFIs kongress i Mexico.

Fra Norsk side er det i samtalen forklart vår holdning til øst-europeisk fagebevegelse og Euro-LO. Det er ikke enighet med AFL—CIO på disse punkter. Det er innhentet opplysninger om AFL—CIOs vedifulle arbeid for å få den amerikanske regjering til å føre en aktiv økonomisk politikk og redusere arbeidsledigheten. LO har aktivt gått inn for at AFL—CIO melder seg inn igjen i FFI og går med i den rådgivende faglige komité (TUAC) i OECD.

Internasjonalt ungdomsarbeid.

Nordens faglige samorganisasjon.

Det er ikke opprettet noe fast samarbeidsorgan for ungdomsspørsmål i NFS, men en har forsøkt å samordne den nordiske deltakelsen i DEFS' og FFIs ungdomsaktiviteter. Den 21. mars 1975 ble det holdt et samordningsmøte i Stockholm mellom NFS-organisasjonene. Fra Landsorganisasjonen i Norge møtte Erik Nilsen.

Den europeiske faglige Samorganisasjon.

DEFS har hatt en rekke ungdomsaktiviteter i 1975, i første rekke seminarer med økonomisk støtte fra Europarådets ungdomsfond. De aller fleste seminarer har vært arrangert i Europarådets ungdoms-senter i Strasbourg, Frankrike. Landsorganisasjonen i Norge har vært invitert til samtlige aktiviteter og deltatt i de fleste. Det vises til oversikt i avsnittet om LOs ungdomsutvalg.

Den framtidige organisering av ungdomsarbeidet i DEFS har vært under kontinuerlig drøfting. I denne perioden har arbeidet vært ledet av et styre utpekt av og blant ungdomsrepresentantene fra medlemsorganisasjonene. Erik Nilsen, Landsorganisasjonen i Norge, har vært viseformann i dette styret.

Det framtidige ungdomsarbeidet ble drøftet på DEFS 1. ungdomskonferanse i Dusseldorf 27.—29. november 1975. Konferansen har lagt fram forslag til arbeidsoppgaver og organisasjonsform for ungdomsarbeidet. Forslaget skal avgjøres av eksekutivkomiteén i DEFS. For organiseringen av arbeidet er forslagens hovedpunkter:

En gang hvert 3. år samles representanter fra alle 31 medlemsorganisasjoner til en ungdomskonferanse tilsvarende konferansen i Dusseldorf. Det opprettes et DEFS's ungdomsutvalg med representasjon fra 15 av medlemsorganisasjonene. Dette utvalg møter 3 ganger pr. år. Etter en fastlagt fordelingsnøkkel byttes 8 av de 15 ut hvert år og erstattes med nye 8. Dette skal skje på et årlig møte hvor representanter fra samtlige 31 medlemsorganisasjoner møter. Dette årlige møte skal behandle virksomheten i foregående år, legge planene for det kommende år og velge et koordineringsorgan på 3 medlemmer som skal ha det daglige ansvaret sammen med DEFS' sekretariat i Brussel.

Dusseldorf-konferansen valgte dette styre for det første året: 1 representant fra de tre italienske medlemsorganisasjonene, 1 representant fra den sveitsiske landsorganisasjonen SGB og Erik Nilsen fra Landsorganisasjonen i Norge.

Fordelingsnøkkelene innebærer at de nordiske medlemsorganisasjoner er fordelt slik at minst én nordisk organisasjon alltid vil være med i ungdomsutvalget på 15 medlemmer. Det 1. året vil Norden være representert ved Landsorganisasjonen i Norge. Det 2. året byttes LO-Norge ut og fra Norden kommer inn som nye: LO-Sverige, LO-Island, LO-Finland og TCO-Sverige. Det 3. året byttes LO-Island ut og fra Norden kommer inn som nye: LO-Danmark og TOC-Finland.

Den frie faglige internasjonale.

FFI-kongressen i 1975 besluttet å prioritere ungdomsarbeidet. Et ungdomscharter ble vedtatt. Ungdomskomiteén som ble utpekt etter forrige FFI-kongress fortsetter sitt arbeid. Europeisk medlem av komiteén er fortsatt Erik Nilsen, Landsorganisasjonen i Norge. I 1975 har komiteén hatt to møter: Brecht, Belgia i mai og Singapore i desember. FFI-kongressen sluttet seg til ungdomskomiteéns forslag til ungdomscharter.

Komiteén har mesteparten av sin virksomhet i utviklingslandene. I november hadde komiteén for første gang et av sine seminarer i Norge. Med Landsorganisasjonen i Norge som teknisk medarrangør, fant seminaret sted i Hurdal første uke i desember med deltakelse fra de fleste vest-europeiske land. Seminaret belyste unge kvinners problemer i bransjer som hovedsaklig sysselsetter kvinner.

Det henvises ellers til oversikt under avsnittet om LOs ungdomsutvalg.

Internasjonalt støttearbeid.

Når det gjelder fagbevegelsens *støttearbeid overfor utlandet*, vises til beretningen for *Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité*. Nedenfor er behandlet LO og Portugal, Chile og Spania (om Spania se også Spania-komiteéns rapport).

I 1975 ble det lagt grunnlag for utvidet støtte- og u-hjelpsvirksomhet fra norsk fagbevegelse. I forbindelse med utarbeidelsen av Stortingsmelding nr. 94 om norsk u-hjelp, tok LO aktiv del for å få inn avsnitt om statlig støtte til faglig u-hjelp og økt støtte til private organisasjoners u-hjelpsvirksomhet. I sammenheng med dette er det forberedt styrking av Norsk Folkehjelps administrasjon med henblikk på forberedelse og iverksetting av prosjekter, dels finansiert av statlige midler. Videre vurderes finansiering av et fagbevegelsens støtte- og u-hjelpsfond, samt styring av dette arbeidet. (Ved beretningens utgivelse er det besluttet at Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité skal utgjøre styringskomité, i omorganisert form. Norsk Folkehjelp har det administrative og opplysningsmessige ansvar for prosjekter, som kan iverksettes i samarbeid med f. eks. AOF.) Medlemsorganisasjonene i NFS forbereder et samarbeid med FFI. AOF ansatte i 1975 en egen sekretær som skal arbeide med informasjon om u-hjelp i fagbevegelsen.

Når det gjelder norsk u-hjelpspolitik har Landsorganisasjonen framlagt synspunkter overfor Utenriksdepartementet og NORAD. Leif Haraldseth er medlem av NORADs styre.

Portugal.

LOs og DNAs kontakter med sosialistpartiet i Portugal fortsatte i 1975. Forholdet til Intersindical ble opprettholdt i begynnelsen av 1975, men etter hvert som Intersindicals ledelse viste seg å være særdeles partisk mot sosialistpartiet og for kommunistpartiet, samtidig som elementære demokratiske spilleregler ble satt til side i organisasjonen, fant LO at forutsetningene for at Intersindical skulle bli en enhetlig, demokratisk fagbevegelse ikke var til stede. Som en følge av dette ble forbindelsen med Intersindical lagt til side. NFS gjorde det samme. Det har vært vanskelig å arbeide for faglig utvikling i Portugal på grunn av situasjonen.

Da forholdene forverret seg ytterligere, vedtok LO og DNA 27. mai 1975 en fellesuttalelse om Portugal som ble sendt presidenten og statsministeren i Portugal, den portugisiske faglige organisasjon Intersindical og sosialistpartiet, samt alle faglige organisasjoner i Europa. Den ble levert de øst-europeiske ambassader i Oslo. Uttalelsen som var undertegnet av Reiulf Steen og Tor Aspengren lød:

«Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i Norge har fulgt utviklingen i Portugal nøye etter endringene i april 1974. Det har vært nær kontakt mellom den norske arbeiderbevegelse og det portugisiske sosialistparti, bl. a. ved gjensidige besøk. Norsk arbeiderbevegelse har gitt politisk og økonomisk støtte. Fagbevegelsen har opprettet kontakt med fagbevegelsen i Portugal i håp om å bidra til utviklingen av en demokratisk og samlet fagbevegelse.

I likhet med andre demokratiske fagbevegelser har norsk fagbevegelse med beundring fulgt det portugisiske sosialistpartis anstrengelser for demokratiet i Portugal. En overbevisende seier ble vunnet ved valgene til den konstituerende forsamling. Folkets holdning var klar. Flertallet ønsker et politisk demokrati, en meget stor del av dette flertallet ønsker et demokrati basert på sosialismens prinsipper.

Kommunistpartiet har, mot folkets flertall, tatt rettigheter som ikke tilkommer det. Forsøk gjøres for å skape et styre og system som er mot folkeviljen og går på tvers av de prinsipper som de demokratiske arbeiderbevegelsene i Europa er grunnlagt på. Alle partier, innbefattet kommunistpartiet, må følge spilllets demokratiske regler.

Sosialistpartiet i Portugal krever at kommunistpartiet følger disse regler. Vi slutter oss til deres krav, sammen med den øvrige nordiske, europeiske og internasjonale arbeiderbevegelse.

Valgene i fagbevegelsen skal finne sted om kort tid, i samsvar med den nylig vedtatte fagforeningsloven. Norsk fagbevegelse uttrykker et sterkt håp om at Intersindical gjennomfører demokratiske valg som kan gi uttrykk for de fagorganisertes vilje.

Det norske Arbeiderparti og Landsorganisasjonen i Norge understreker igjen den betydning utviklingen i Portugal har for Europa. Forsøk på å gjennomføre nye omveltninger kan ha internasjonale følger. De kreftene i Portugal som skaper hindringer for en demokratisk utvikling bærer ansvaret for slike følger.

Supermakten må på sin side vise framsyn i sine forbindelser med Portugal generelt, særlig i sin kontakt med grupper og partier innenfor

landet. Et styresystem i Portugal mot folkets vilje kan sette i fare arbeidet for avspenning i Europa. Samarbeidet mellom Øst- og Vest-Europa som har begynt så godt, vil lide. Ingen vil vinne.

Norsk arbeiderbevegelse erklærer sin solidaritet med PS i kampen for sosialisme i frihet i Portugal. Vi vil i samråd med våre kamerater i det sosialistiske parti, gi vår støtte til denne kampen.»

25. mai hadde Kaare Sandegren samtaler med generalsekretæren for det portugisiske sosialistparti, Mario Soares i Paris. 29. juni—1. juli besøkte Odvar Nordli og Kaare Sandegren Portugal og hadde samtaler med ledere for sosialistpartiet. 19.—20. desember besøkte Mario Soares Oslo som LOs og DNAs gjest, ledsaget av Rui Mateus, skandinavisk talende medarbeider i det portugisiske sosialistparti. Soares hadde samtaler med Reiulf Steen, Tor Aspengren og andre faglige og politiske tillitsmenn. 19. desember talte han på et fellesmøte arrangert av Oslo Arbeiderparti og Oslo Arbeidersamfunn. Ved alle disse samtaler og møter har det vært gjensidig utveksling av informasjon, drøfting av situasjonen i Portugal og klargjøring av støtte til sosialistpartiet.

Spania.

Utviklingen i Spania var i 1975 preget av forfølgelsene av faglige og politiske ledere som fant sted i begynnelsen av året etter Francos død og usikkerhet om den videre utvikling under Juan Carlos. Spansk fagbevegelse fordømmer Juan Carlos' regime som en ren fortsettelse av Francos. Politiske fanger er ikke sluppet ut, eksilspaniere får ikke vende hjem, faglige rettigheter tillates ikke. Landsorganisasjonen foretok i begynnelsen av 1975 en rekke henvendelser og protesterte mot arrestasjoner av faglige ledere. En kan nevne telegram sendt 12. februar til Høyesterett i Madrid som da behandlet en appell på dommer avsagt over en rekke spanske fagforeningsfolk. Telegrammet, som var undertegnet av LOs formann, Tor Aspengren, lød:

«I forståelse med den internasjonale frie fagbevegelsen, og alarmert av vår broderorganisasjon Unidad General de Trabajadores, anmoder vi om at Høyesterett i samsvar med menneskelige og faglige rettigheter opphever dommene i rettssak 1.001 avsagt på grunn av en faglig virksomhet som er vanlig i ethvert demokratisk land og en del av den frie fagbevegelsens virksomhet verden over.»

3. juli sendte Den Norske Spaniakomiteén en henvendelse til den spanske regjering i Madrid med kraftig protest mot de politiske arrestasjonene og forfølgelsene som fant sted.

Stortingsrepresentant Liv Aasen og Karl Nandrup Dahl overvar en rettssak i Madrid mot den spanske psykiateren Eva Forest. Rettssaken måtte utsettes på grunn av press fra folkeopinionen.

5. september sendte Landsorganisasjonen et telegram til den spanske statsminister Carlos Arias Navarro med protest mot dødsdommene over de to unge baskiske arbeiderne Garmendia og Otaegui. Kopi av telegrammet som var undertegnet av Tor Aspengren, ble sendt til den spanske ambassade i Oslo.

Den daværende spente situasjon i Spania ble behandlet på alle plan i fagbevegelsen, nasjonalt, regionalt og internasjonalt. Styret i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon behandlet saken i møte 26. september og vedtok å markere torsdag 2. oktober som en europeisk protestdag mot Francos diktatur. I samsvar med dette gjorde Landsorganisasjonens sekretariat i sitt møte 29. september følgende vedtak:

•Landsorganisasjonen oppfordrer til fem minutters stillhet over hele landet torsdag 2. oktober i tida kl. 12.00 til kl. 12.05.

Det iverksettes ett døgnns blokade av flytrafikken fra Norge til Spania samme dag i tida kl. 00.00 til kl. 24.00.

Landsorganisasjonen iverksetter en landsinnsamling til støtte for motstandsarbeidet i Spania. Bidrag kan sendes til Den norske Spaniakomité, Storgt. 17, Oslo 1.

Landsorganisasjonen oppfordrer alle nordmenn til ikke å legge turistreiser til Spania.

Arbeiderbevegelsens reisebyrå, Norsk Folke Ferie, blir bedt om å avslutte sine reisearrangementer til Spania.

Øvrige norske reisebyråer anmodes om å avslutte sine feriearrangementer til Spania.▪

Proteststreiken fikk god oppslutning over hele landet, det ble arrangert protestdemonstrasjoner og møter flere steder bl. a. i Oslo med tale av LOs formann som gikk inn for økt transportboikott og opphør av kontakt med Franco-Spania i internasjonale organisasjoner.

Etter Francos død har man avventet den videre utvikling i Spania. Representanter for UGT og SGT ble invitert til Norden ved årsskiftet. En viser for øvrig til avsnittet om Spaniakomitéens virksomhet.

Chile.

Landsorganisasjonen og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS) har fortsatt sitt hjelpearbeid til Chiles fagbevegelse gjennom FFIs og CUTs koordineringskomité.

12. februar bevilget Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité nærmere 150 000 kroner til FFIs støtteprogram for den chilenske fagbevegelsen CUT. Dette omfatter humanitær hjelp til fagorganisertes etterlatte i Chile, rettshjelp og assistanse til oppbygging av en faglig organisasjon nasjonalt og lokalt i Chile. Samtidig ble følgende uttalelse vedtatt av LO og AIS:

•12. februar som er stiftelsesdagen for den chilenske landsorganisasjonen CUT, vil Landsorganisasjonen i Norge gi uttrykk for sin støtte til de chilenske faglige kamerater som arbeider for gjeninnføring av demokratiske og faglige rettigheter i sitt land.

Sammen med hele den internasjonale fagbevegelsen, fordømmer LO juntaen og den terror og undertrykkelse av menneskerettigheter og faglige rettigheter som rår i Chile. Sammen med den øvrige internasjonale arbeiderbevegelse krever Landsorganisasjonen i Norge at regjeringene i FNs medlemsland søker å isolere juntaen i internasjonal politikk og økonomi med sikte på en endring i styreformene i demokratisk retning.

Landsorganisasjonen i Norge har sammen med broderorganisasjonene i Nordens Faglige Samorganisasjon og Den Frie Faglige Internasjonale gått inn i et nært samarbeid med Chiles fagbevegelse og med utenlandskomiteén i CUT. Vi bekrefter at dette samarbeidet vil fortsette.

I dag har Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité etter anmodning av Landsorganisasjonen i Norge, behandlet et program om humanitær hjelp til fagorganisertes etterlatte i Chile, til rettshjelp og til hjelp til utbyggingen av en fagorganisasjon nasjonalt og lokalt i Chile. Programmet er utarbeidet av FFI/CUTs koordineringskomité og vil bli finansiert av FFIs medlemsorganisasjoner.»

11. september 1975, to-årsdagen for militærkuppet i Chile, vedtok Landsorganisasjonens sekretariat følgende uttalelse:

•11. september 1975 er det 2 år siden fascistenes og hærens maktovertakelse i Chile og mordet på president Allende. I tida siden er situasjonen i Chile stadig blitt verre. Krenkinger av menneskerettighetene og faglige rettigheter hører til dagens orden. Forfølgelser, fengsling og deportasjoner av politiske og faglige tillitsmenn foregår daglig. Verden står overfor en undertrykkelse av alt som demokratiet står for og av alle dem som kjemper for demokratiets og frihetens sak.

Landsorganisasjonen i Norge har i de 2 år siden kuppet aktivt deltatt i arbeidet innen nordisk, europeisk og internasjonal fagbevegelse for å påvirke folkeopinionen og fremme tiltak som kan svekke militærjuntaen i Chile, hjelpe fagbevegelsen CUT i Chile og assistere rammede og etterlatte. Landsorganisasjonen har gjort en rekke henvendelser til juntaledelsen mot arrestasjoner av faglige og politiske tillitsmenn. Norske myndigheter er oppfordret til å gjøre det som står i deres makt for å påvirke juntaen i Chile til å stoppe undertrykkingen av regimets motstandere.

I fagbevegelsen samarbeider LO aktivt med landsorganisasjonen i Chile, CUT, som nå er reorganisert og i virksomhet både under jorden i Chile og i utlandet, for å fremme demokratiets og de faglige rettigheters sak. Det er opprettet en støttekomité mellom Den Frie Faglige Internasjonale og CUT, som koordinerer hjelpen til chilenske fagbevegelse. Komiteén ble opprettet etter solidaritetskonferansen for fagbevegelsen i Chile, i Oslo i oktober 1974. Gjennom hjelpeprogrammer finansieres CUTs virksomhet i Chile av FFI, Nordens Faglige Samorganisasjon og LO. De nordiske landsorganisasjoner støtter også CUTs informasjonsvirksomhet.

Dette hjelpearbeidet vil fortsette.

Spørsmålet om ytterligere tiltak til støtte for fagbevegelsen i en demokratisk utvikling i Chile vil bli tatt opp i nærmeste framtid både

innenfor Nordens Faglige Samorganisasjon og Den Frie Faglige Internasjonale.

Landsorganisasjonen vil peke på at det nå er på tide at det internasjonale samfunn direkte søker å påvirke utviklingen i Chile i demokratisk retning. Spørsmålet om boikott av de økonomiske forbindelser med og transport på Chile bør tas opp på bred basis.

Landsorganisasjonen i Norge bekrefter på 2-årsdagen for maktkuppet i Chile norske arbeidstakers solidaritet med de chilenske kamerater i kampen for demokratiet i Chile. Vi krever frigivelse av de fengslede fagorganiserte. Vi fordømmer Chiles militærjunta og deres undertrykkelsespolitikk og erklærer at vi vil støtte motstanden mot dem til politiske, demokratiske og faglige rettigheter er gjeninnført i Chile.

I løpet av 1975 har Landsorganisasjonen sendt flere henvendelser til den norske regjeringen gjennom Utenriksdepartementet om å gjøre det som er mulig for å påvirke juntaen i Chile til å slutte med undertrykkelsen av regimets motstandere. Direkte henvendelse ble også sendt til juntaens leder, general Pinochet.

I desember sendte LO et brev til Regjeringen med anmodning om å søke å påvirke militærjuntaen til å omgjøre sitt vedtak om å oppløse den tverrkirkelige internasjonale fredskomiteén i Chile og til å slippe fri de lederne av komitéen som var arrestert. I brevet ble det henvist til meldinger mottatt fra FFI og CUT om oppløsningen av denne fredskomiteén som var dannet av de chilenske kirkene for å hjelpe og forsvare politiske fanger og deres familier og andre som var gjenstand for forfølgelse i Chile.

I likhet med FFI fordømte norsk LO den hensynsløse undertrykkelse som general Pinochets militærjunta driver og arrestasjoner av ledende medlemmer av Fredskomiteén, bl. a. Georgina Oscaranza, komitéens sekretær, og dens juridiske konsulent, advokat José Zalaquett.

Når det gjelder virksomheten for Chiles fagbevegelse for øvrig vises til avsnittene om NFS og Den Frie Faglige Internasjonale og Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité.

Formann er Einar Strand, LOs internasjonale kontor er sekretariat. I styret sitter, oppnevnt av LO og DNA: Liv Buck, Leif Haraldseth, Per Andersen, Kaare Sandegren, Thorvald Stoltenberg, Ivar Leveraas, Bjørn Tore Godal og Ragnhild Eriksen.

I det konsultative råd sitter representanter fra følgende organisasjoner: Arbeidernes Opplysningsforbund, Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes Ungdomsfylking, Framfylkingen, Kristne Arbeideres Forbund, DNAs Kvinnesekretariat, Arbeidernes Edruskaps-

forbund, Norsk Grafisk Forbund, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Fængselstjenestemannsforbund.

Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS) finansieres av bevilgninger fra forbund, LO, Arbeiderpartiet og andre av arbeiderbevegelsens organisasjoner. AIS er under omorganisering.

Støttekomitéen økte sin virksomhet i 1975, bl. a. ved Støttekomitéens og Norsk Folkehjelps landsomfattende *Vietnam-innsamling*.

Støttekomitéen bevilget 200 000 kroner til kampanjen, som ble koordinert av Norsk Folkehjelp. Komitéen appellerte til alle fagorganiserte og medlemmer av Det norske Arbeiderparti om å gi en timelønn til innsamlingen. Appellen om bidrag var også rettet til den norske Regjering, kommune- og fylkeskommunale myndigheter og enkeltpersoner.

Følgende uttalelse ble vedtatt av AIS og støttet av LOs sekretariat:

«Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité uttrykker sin avsky for de lidelser som befolkningen i Vietnams krigsrammede soner er blitt utsatt for. Arbeiderbevegelsen i Norge erklærer sin solidaritet med krigsofrene. Vi krever av partene i konflikten at de behandler sivilbefolkningen, særlig de hjemløse folk på begge sider av frontlinjene, i samsvar med bestemmelsene i Genève-konvensjonen om beskyttelse av sivile i krigstid.

I forståelse med hele den internasjonale fagbevegelsen krever vi en menneskelig behandling av sivilbefolkningen. Partene bør iverksette øyeblikkelige tiltak i samsvar med appellen fra FNs generalsekretær Kurt Waldheim.

Vi retter dette krav til de krigførende parter, nemlig regjeringen i republikken Vietnam, regjeringen i den demokratiske republikk Vietnam og den provisoriske revolusjonære regjering i Sør-Vietnam. Vi ber arbeiderregjeringen i Norge om å fremme samme krav overfor partene.

I denne situasjon bør tiltak treffes fra de krefter som følger ansvaret for å minske lidelsene. Press fra folkeopinionen så vel som hjelpetiltak er av livsviktig betydning. En stor innsats bør også gjøres av den norske arbeiderbevegelsen.

På dette grunnlag har Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité og Norsk Folkehjelp tatt initiativet til en landsomfattende innsamling for hjelp til sivilbefolkningene i de krigsrammede områder i Vietnam. Hjelp trenges særlig til de som har mistet sine hjem i krigen.

Med dette tiltaket tar vi sikte på å gi effektiv og hurtig hjelp i samråd med De forente Nasjoners organer, bl. a. UNICEF og FNs Høykommissær for flyktninger, såvel som fagbevegelsene i Vietnam. Gi ditt bidrag til denne innsamlingen: Lidelsene øker, det haster.»

Sekretariatet foreslo overfor Regjeringen en felles landsinnsamling til Vietnam. Dette ble avslått av Norges Røde Kors.

8. april skrev LO til de tre regjeringene i Vietnam og underrettet dem om den norske arbeiderbevegelsens innsamlingskampanje og

anmodet dem om å sikre menneskelig behandling og støtte til den krigsrammede befolkning.

Innsamlingen førte til bevilgninger fra forbund, foreninger, gi-entimeslønn-aksjonen, kommuner og gaver fra enkeltpersoner, på i alt 3,5 mill. kroner. Dertil mottok Støttekomitéen fra Stortingets ekstra-bevilgninger til hjelpetiltak, 4 mill. kroner. I alt kunne AIS disponere ca. 7,4 mill. kroner. Disse pengene ble nyttet til øyeblikkelige forsendelser gjennom FNs Høykommissær for flyktninger, UNHCR i Genève, av medisiner, mat, vitaminer o.l. for 2,5 mill. kroner. Senere ble etter delegasjonsbesøk i Vietnam — kjøpt og sendt for 2,5 mill. kroner i råbomull, også i samarbeide med UNHCR. Transportomkostninger for disse sendinger ble dekket av UNCHR. Seinere ble det for 2 mill. kroner sendt cellulose fra Norge (i samarbeid med NORAD). En siste forsendelse for 400 000 kroner gjaldt materiale til fiskegarnproduksjon, innkjøpt i Norge, transport betalt av UNHCR, var planlagt ved årsskiftet.

En delegasjon fra LO og Støttekomitéen besøkte Vietnam fra 10.—15. juni. Delegasjonens medlemmer, Kaare Sandegren, Jacob Langli, formann for Oslo Kjemiske Arbeiderforening og journalist Bjørn Hansen i Arbeiderbladet, hadde samtaler med representanter for fagbevegelsen i Vietnam om bruken av de midler som ovennevnte innsamling innbrakte. Delegasjonen studerte også prosjekter for norsk regjeringsassistanse til Vietnam. Henvendelse ble gjort til Regjeringen om dette.

I 1975 ble gjort endelige innkjøp for de annsamlede midler (ca. 800 000 kroner) etter bombingene av Nord-Vietnam i 1972, av instrumentutstyr og maskiner til fiskefagskolen ved Hai Phong.

Støttekomitéen deltar sammen med Røde Kors og Redd Barna, i forberedelsen av et fellesprosjekt for krigsskadde i Vietnam (proteseverksted, attføring og yrkesopplæring for voksne, attføring for barn) på basis av en regjeringsbevilgning på 10 mill. kroner (totalt forutsatt bevilget 20 mill. kroner). Utenriksdepartementet og NORAD fører forhandlinger med Vietnam om saken, mens de tre ovennevnte organisasjoner har hatt en delegasjon i Vietnam til drøftinger. Gudmund Harlem deltok fra Støttekomitéen.

For *Portugal* bevilget Støttekomitéen i september 1975 100 000 kroner til arbeid for demokratiet i Portugal. Innsamlingen i 1974 til støtte for oppbyggingen av en demokratisk og enhetlig fagbevegelse innbrakte ca. 102 000 kroner.

Ti forbund har gitt tilsagn om støtte til kursvirksomhet i Norge. Støttekomitéen kunne ikke iverksette denne på grunn av den vanskelige faglige og politiske situasjon. Vedrørende LOs og DNAs kontakter, se eget avsnitt foran.

Chile. Det vises til eget avsnitt foran om LOs henvendelser og uttalelser. AIS bevilget i februar 143 000 kroner til FFIs hjelpeprogram for CUT. Chilefilmen «Når folket våkner» er innkjøpt i to kopier til utlån gjennom AOF. Enkelt personer er hjulpet med reisepenger ut av Chile, dels er det gitt hjelp til fengslede fanger, foruten at det er gitt støtte til enkelte solidaritetsarrangementer. (LOs og AISs Chilearbeid er sammenfattet i et eget skriv til forbund og samorganisasjoner.) En har arbeidet med mulighetene for å ta chilenske fagorganiserte ut av fengslene til Norge.

SPANIA. Se eget avsnitt. I forbindelse med turistboikotten høsten 1975 ble støtte gitt til informasjon om andre reisemål i avisene.

SØR-AFRIKA OG AFRIKA. En arbeidsgruppe (Vesla Vetlesen, Bjørn Tore Godal og Kaare Sandegren) har utarbeidet forslag til fellesholdning for norsk arbeiderbevegelse. AIS har tatt del i enkelte av FFIs arbeidsgrupper for Sør-Afrika, som er en betydelig informasjonskilde, og gjennom denne fulgt den faglige utvikling. 50 000 kroner er bevilget til Institute of Industrial Education i Durban, som driver bl. a. faglig opplæringsvirksomhet. 20 000 kroner er bevilget gjennom norske arbeiderkvinner til et kvinneinternat i Kenya. AIS har tatt del i besøk fra SWAPO i Namibia (Sørvest-Afrika) og FRELIMOs ledelse (Mozambique).

Arbeidsgruppen for kvinnelige faglige ledere under DEFS.

Arbeidsgruppen har i 1975 hatt ett møte holdt 11.—13. juni 1975 i Dublin. Gruppens arbeidsutvalg har hatt tre møter.

Evy Boverud Pedersen er Nordens representant i Arbeidsgruppen for kvinnelige faglige ledere. Dessuten møter Susan Voldby fra FTF, Danmark.

I samarbeid med Ungdomskomiteén i DEFS ble det lagt opp til et seminar for unge kvinner fra 1.—15. desember 1975, hvor Gerd Elisabeth Johnsrud deltok fra Norge. Den 3. og 4. desember 1975 ble det avviklet et fellesmøte mellom Arbeidsgruppen for kvinnelige faglige ledere og Ungdomskomiteéns seminar.

Arbeidsgruppen for kvinnelige faglige ledere har i løpet av 1975 utarbeidet en rekke uttalelser, og en erklæring i ni punkter i forbindelse med kvinneåret. Erklæringen ble godkjent på eksekutivkomiteén 4. juli 1975, og lyder:

1. Proklameringen av Det Internasjonale Kvinneår er resultatet av den kamp fagbevegelsen og kvinneorganisasjonene har ført. Milepel blir det bare om det er en kulminasjon av og et utgangspunkt for nye anstrengelser. Disse anstrengelser må angripe de økonomiske, sosiale

og kulturelle årsaker som har satt kvinnen og særlig den arbeidende kvinne i en utillatelig ulikhetssituasjon.

2. I en tid da Europas og verdens økonomi undergår en krise som ofte rammer kvinnene hardere enn menn, må det understrekes:

- at kvinnene utgjør en betydelig del av arbeidstakerne: én av tre arbeidstakere i verden er en kvinne;
- at kvinnenes yrkesaktivitet er et ufravikelig fenomen som vil øke ytterligere;
- at kvinnenes arbeid er en helt nødvendig faktor for økonomisk utvikling og sosial framgang.

3. Foruten sin innsats i det økonomiske liv yter kvinnen sitt bidrag til det sosiale liv i sin dobbelte egenskap av kvinne og arbeidsutøver. Det er i lys av denne dobbelte egenskap at hun krever sin rett og sitt ansvar som hun på alle plan og uten diskriminering vil dele med dem som i sin dobbelte egenskap av mann og arbeider yter sitt bidrag til økonomien og samfunnet.

4. Sammen med den arbeidende kvinne krever derfor Den europeiske faglige samorganisasjon:

- rett til arbeid for alle uten diskriminering mellom kvinner og menn,
- lik adgang for menn og kvinner til alle arbeider og forkaster enhver form for segregasjon i sysselsetting og enhver avsondring av kvinner i såkalte «kvinnebransjer og kvinneyrker»,
- kamp mot arbeidsledighet og underbeskjeftigelse som igjen begge berører kvinner mer direkte enn menn, særlig på grunn av den praksis som tenderer til å si opp kvinner først,
- kamp mot enhver form for utbytting og da særlig den som for det meste skjer ved brudd på normer fastsatt i kollektive tariffavtaler og gjelder midlertidig arbeid, interimarbeid og hjemmearbeid,
- like avansmuligheter for menn og kvinner og spesielt adgang uten diskriminering til yrker og kvalifiserte og ledende stillinger,
- avskaffelse av all diskriminering og innføring av en reell og strikt likelønn og like arbeidsbetingelser,
- en ikke-diskriminerende skole- og yrkesrettledning, samundervisning i alle utdanningsanstalter, samme muligheter for gutter og jenter til allmenn-, yrkes- og videreutdanning,
- utvikling av de nødvendige offentlige institusjoner (daghem for småbarn, barnehager, osv.) som kan gjøre det mulig for arbeidstakerne å utføre sine familie- og huslige plikter under tilfredsstillende forhold — plikter som må deles mellom mannen og kvinnen,
- anerkjennelse av foreldrerollens sosiale karakter, beskyttelse for den gravide yrkeskvinne, særlig forbud mot oppsigelse, tilstrekkelig svangerskapspermisjon med full lønn, permisjon under barns- og forsørgedes sykdom, osv.,
- organisering av en familieplanlegging som tar reelt hensyn til kvinnens og ekteparets frihet, men samtidig oppmuntrer til en ansvarsbevisst foreldrerolle,
- en reell likhet mellom menn og kvinner vedrørende alle trygde- og skattespørsmål.

5. For å gjennomføre disse krav henstiller eksekutivkomitéen i Den Europeiske faglige samorganisasjon og de arbeidende kvinner i alle dens medlemsorganisasjoner:

- til regjeringene om å granske den eksisterende lovgivning på ny, fremme ny lovgivning og påse at den strengt overholdes,
- til Det europeiske fellesskap og andre kompetente europeiske organisasjoner:
 1. om å vedta og iverksette alle nødvendige lovinstrumenter (forskrifter, direktiver, anbefalinger) for å fremme en harmonisering oppad av nasjonale lover og praksis,
 2. om som følge av den nåværende krise og arbeidsledighet å ha sin oppmerksomhet spesielt henvendt på økonomisk støtte til sektorer som nå sysselsetter en stor andel kvinnelig arbeidskraft, da disse ofte er de minst begunstigede næringer.
- 6. Da Den europeiske faglige samorganisasjon akter å påta seg sitt fulle ansvar i kampen for å oppnå full anerkjennelse av den arbeidende kvinnes plass og rolle i samfunnet, henstiller den til alle sine medlemsorganisasjoner:
 - om å ta de nødvendige skritt når det gjelder arbeid og ansvarlige oppgaver i fagbevegelsen for å anerkjenne den arbeidende kvinnes plass og rolle i økonomien,
 - om å oppmuntre til at fagorganiserte kvinner virkelig integreres på alle ansvarlige plan i fagbevegelsen, og
 - om å forsterke kampen for likelønn og like arbeidsbetingelser i såvel kollektive tariffavtaler, lovgivning som sosial realitet.
- 7. Videre appellerer Den europeiske faglige samorganisasjon til:
 - den arbeidende kvinne å ta aktiv del i det faglige arbeid og
 - den arbeidende mann om å samarbeide i alle initiativ og tiltak som tar sikte på å integrere kvinnen fullt og helt i fagbevegelsens aktivitet.
- 8. På europeisk plan forplikter Den europeiske faglige samorganisasjon seg:
 - til å styrke landsorganisasjonenes og de europeiske faglige industrikomitéers aksjon på såvel fellesskapsplan som i alle andre kompetente instanser og
 - til å fortsette sine anstrengelser for å få de europeiske regjeringer til å ratifisere internasjonale instrumenter som omhandler kvinnes likerett og fastsetter gjennomføringen av disse rettigheter.
- 9. Den europeiske faglige samorganisasjon oppfordrer alle arbeidende kvinner og menn i Europa til å kjempe solidarisk med sine fagorganisasjoner for at det i dette år 1975 kan tas et nytt skritt framover i de arbeidende kvinners uomstøtelige marsj mot virkelig økonomisk, sosial, kulturell og politisk likhet.

Dette mål må være felles for menn og kvinner og kan bare nås gjennom felles faglig kamp.

Internasjonale boikott-aksjoner.

Som omtalt i beretningen for 1974 har LO behandlet et par saker om boikott til støtte for amerikanske fagforbund i konflikt. Den

ene saken ble avgjort og ordnet i 1974, mens boikotten av druer og issalat fra California fortsatte i 1975.

I løpet av våren 1975 ble det i California vedtatt en ny arbeiderlov som fastsatte at landarbeiderne ved hemmelig avstemning skulle kunne velge hvilket fagforbund som de ville ha til å ivareta sine interesser. Dette var nødvendig både fordi fruktdyrkerne saboterte fornyelsen av tariffavtaler med Det amerikanske landarbeiderforbundet og fordi et annet fagforbund som står utenfor den amerikanske LO, opptrådte som konkurrent til landarbeiderforbundet. Riktignok løser ikke den nye loven alle problemer, men man var av den oppfatning at landarbeiderforbundet nå ville ha muligheter til å vinne fram. På denne bakgrunn fant Norsk Transportarbeiderforbund at det ikke lenger kunne holde gående blokade av import av druer og issalat, som det etter anmodning fra ITF hadde iverksatt i 1974. Blokaden ble hevet, og Sekretariatet i LO tok dette til etterretning.

Med sikte på innhøstings- og salgssesongen 1975—76, hadde LO innhentet støtte fra NKL i tilfelle av at boikotten ville bli opprettholdt. Etter at blokaden var hevet og dette var tatt til etterretning i Sekretariatet, fant man det riktig å meddele NKL at man kunne opptre på linje med de øvrige importører. Samtidig ble det meddelt at man ville ha saken til observasjon. Det er ingen endring i LOs standpunkt til Landarbeiderforbundets bestrebelse på å vinne fram, og en vil derfor følge utviklingen og om nødvendig komme tilbake til saken.

EFTA.

EFTA — Det europeiske Frihandelsforbund — består nå av sju land: Norge, Sverige, Finland, Island, Sveits, Østerrike og Portugal. EFTA-avtalen sikrer frihandelen mellom disse land, og gjennom hvert enkelt EFTA-lands handelsavtale med EF skapes det etter hvert et tollfritt område som omfatter både EF og EFTA.

LO har vært representert ved Jon Rikvold på to møter i EFTAs konsultative komité i 1975. I samband med disse møter har det vært holdt uformelle møter med representanter for de tidligere medlemmer av EFTA, Danmark og England, med sikte på gjensidig informasjon og opprettholdelse av kontakten.

I august 1975 i København ble det for første gang holdt et uformelt møte mellom representanter for EFs Sosiale og økonomiske komité og EFTAs Konsultative komité. Det er hensikten å føre denne kontakten videre når representanter for britisk LO fullt ut har inntatt sine plasser i den Sosiale og økonomiske komitéen.

Fagbevegelsen i EFTA har bl. a. gjennom DEFS tatt sikte på å få gitt EFTA nye arbeidsoppgaver for å gi organisasjonen en bedre profil. Dette har foreløpig resultert i at en Sosial og økonomisk underkomité under den Konsultative komitéen har blitt rekonstruert, og denne vil begynne arbeidet i 1976. I den konsultative komitéen har det for øvrig vært behandlet løpende saker.

OECD

Fagbevegelsen har, særlig gjennom sin kontaktorganisasjon TUAC, holdt forbindelse med OECD — Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling — i Paris. Jon Rikvold er LOs representant i TUAC.

TUAC arbeider med analyser av den internasjonale økonomiske situasjon, med sysselsettingsspørsmål og med multinasjonale selskaper.

I 1975 har organisasjonen gjennom OECD og også nasjonalt, forsøkt å påvirke OECD-landene til å føre en mer ekspansiv økonomisk politikk med sikte på å redusere den mest omfattende arbeidsløshet en har hatt siden den 2. verdenskrig.

Arbeidet med å fastlegge visse regler for de multinasjonale selskapers virksomhet har gått videre bl. a. ved uttalelser til OECD. Slike regler ventes å foreligge i 1976.

Kontaktutvalg med NORAD.

Det er under NORAD opprettet kontaktutvalg med en del kvinneorganisasjoner og LO. Kontaktutvalget skal bl. a. vurdere utviklingshjelpens virkning på kvinnes situasjon i det enkelte land, samt vurdere tiltak rettet spesielt mot kvinner i utviklingslandene.

Arbeidet har i 1975 i vesentlig grad bestått i vurdering av konkrete prosjekter og de forskjellige lands programmer.

Evy Boverud Pedersen er LOs representant i Kontaktutvalget.

ILO-konferansen 1975

Den 60. internasjonale arbeidskonferanse ble holdt i Genève i tiden 4.—25. juni 1975.

De norske deltakerne på konferansen var følgende:

Regjeringsrepresentanter:

Underdirektør Halldor Helda. Underdirektør Helge Håvie. Konsulent Odd Bruaas. Konsulent Kirsten Kristiansen. Underdirektør Odd Friberg. Ambassaderåd Oddmund Graham. Første ambassadesekretær Harald Høstmark. Stortingsrepresentant Kåre Kristiansen. Underdirektør Karin Stoltenberg. Konsulent Bjørnar Utheim.

Arbeidsgiverrepresentanter:

Siviløkonom Erik Hoff. Høyesterettsadvokat Arne Jacobsen. Direktør Berit Klemetsen. Opplæringsssjef Hans Bjertnes-Tangen.

Arbeidstakerrepresentanter:

Høyesterettsadvokat Olaf Sunde. Sekretær Leif Haraldseth. Sekretær Liv Buck. Sekretær Ruth Ryste.

Dessuten deltok sosialminister Tor Halvorsen i konferansen dagene 9.—13. juni.

OPPSLUTNINGEN OM KONFERANSEN

I alt 119 av ILO's 126 medlemstater var representert på konferansen med til sammen ca. 1500 delegater og rådgivere, herunder 92 statsråder.

Konferansen valgte enstemmig arbeidsministeren fra Philippinene, Blas Ople, til president for konferansen med første visestatsråd for Arbeids- og Sosialdepartementet i Bulgaria, Georgi Evgeniev, som visepresident. Som visepresidenter på konferansen fra henholdsvis arbeidsgiver- og arbeidstakersiden ble valgt Abebe Abate fra Etiopia og Cyril Plant fra Storbritannia. Som formann for arbeidstakergruppen ble valgt kanadieren J. Morris med José Aguiriano som sekretær.

Olaf Sunde ble valgt som arbeidstakernes representant i konferansens fullmaktskomité.

Konferansen hadde følgende dagsorden:

1. Generaldirektørens rapport.
2. Finans- og budsjettspørsmål.
3. Opplysninger og rapporter om gjennomføring av konvensjoner og rekkommandasjoner.
4. Organisasjoner av arbeidere i bygdene og disse organisasjoners rolle i den økonomiske og sosiale utvikling. (Annengangsdiskusjon.)
5. Utenlandske arbeidstakere. (Annengangsdiskusjon.)
6. Utvikling av menneskelige ressurser: Yrkesrettlegging og yrkesopplæring. (Annengangsdiskusjon.)
7. Innføring av nasjonale trepartsordninger med sikte på bedre gjennomføring av ILO-standarder. (Førstegangsdiskusjon.)
8. Like muligheter og lik behandling for kvinnelige arbeidstakere. (Engangsbehandling.)
9. Rapport fra arbeidsgruppen for struktur.

I tillegg til dette ble det som vanlig satt ned en egen resolusjonskomité til behandling av i alt 22 forslag til resolusjoner.

Videre ble det satt ned en komité til å behandle en del forslag til endringer i ILO's vedtekter.

GENERALDIREKTØRENS RAPPORT

I samsvar med vanlig praksis forelå generaldirektørens rapport i to deler. Den ene delen var viet ILO's virksomhet i året som var gått. Den andre delen som gikk på ILO's framtidspolitikk hadde som tittel «Økt trivsel i arbeidsforhold omfattende selve arbeidsforholdene og arbeidsmiljøet».

I denne delen av rapporten drøftet generaldirektøren de forskjellige spørsmål som reiser seg i forbindelse med alminnelige sikkerhets- og helse-tiltak på arbeidsplassen — herunder betydningen av den direkte medvirkning fra de ansatte og deres organisasjoner. I et annet kapittel tok han for

seg arbeidstiden hvor han bl. a. spesielt kom inn på de særlige problemer man står overfor i landdistriktene, deltidsarbeid og fleksibel arbeidstid. I et tredje kapittel tok han opp spørsmålet om selve tilretteleggingen av arbeidet og arbeidets innhold. I dette kapitlet drøftet han spørsmålet om manglende interesse for visse typer av arbeid og eksperimenter med å øke trivselen i arbeidet innen industrien. Også i dette kapitlet tok han opp spørsmålet om betydningen av en direkte medvirkning fra arbeidstakernes side når det gjaldt å finne fram til bedre tilrettelegging av arbeidet og å treffe tiltak for økt trivsel.

I et siste kapittel tok han for seg spørsmålet om retningslinjer for den politikk som bør føres i framtida på disse områdene.

I alt 231 talere deltok i debatten om generaldirektørens rapport. Fra Norge deltok statsråd Halvorsen og høyesterettsadvokat Sunde. Disse understreket i sine innlegg betydningen av at arbeidstakerne med sine praktiske erfaringer ble trukket direkte inn i et ordnet og planmessig vernearbeid på bedriftene. Sunde slo i sitt innlegg til lyd for at det ble innført et objektivt erstatningsansvar ved driftsulykker og yrkessykdommer, idet han hevdet at dette i virkeligheten var produksjonsomkostninger og at det var direkte urettferdig at den enkelte arbeidstakeren som ble rammet av ulykken selv alene skulle bære den delen av det økonomiske tapet som ikke ble dekket gjennom trygdeordningene. Statsråd Halvorsen stilte seg i sitt innlegg positiv til tanken om et objektivt erstatningsansvar og ga uttrykk for at dette spørsmålet nå ville bli utredet i Norge.

Når de gjaldt selve arbeidsmiljøet slo Sunde sterkt til lyd for en direkte medinnflytelse fra arbeidstakernes side og påviste at dette kunne være et effektivt middel til å få rettet på ting som nå skapte irritasjoner og misnøye på den enkelte arbeidsplass. Han pekte på den store betydning det ville ha dersom ILO tok opp disse sakene og på den måten medvirket til å skape den rette forståelse og innstilling til en sådan medinnflytelse fra arbeidstakernes side. Dette gjaldt både i sikkerhets- og vernetiltak og det gjaldt tilretteleggingen av arbeidet og tiltak for å skape økt trivsel på den enkelte arbeidsplass.

En interessant idé ble reist i generaldebatten av fru Sirimavo — statsministeren i Sri Lanka — som reiste spørsmålet om å få opprettet et internasjonalt senter hvor land med overskudd på kvalifisert arbeidskraft kunne gjøre dette overskuddet tilgjengelig for andre land som manglet slik arbeidskraft.

I sitt svar til generaldebatten sa generaldirektøren at denne hadde vist at medlemsstatene gjennom debatten hadde gitt klart til kjenne at de ønsket at ILO så snart som mulig skulle utarbeide et verdensomfattende program for bedring av arbeidsforholdene på de områder rapporten omfattet.

ILO's BUDSJETT

ILO's budsjett for 2-årsperioden 1976/1977 ble vedtatt med US \$ 143 982 000. Dette innebar en nominell stigning fra 2-årsbudsjettet 1974/1975 på nær inn på US \$ 34 000 000. Denne økningen i budsjettet er imidlertid ikke reell idet fallet i kursen på dollar og prisstigningen mer enn oppveier denne økningen i budsjettet. Det har vært sagt at budsjettet av denne grunn var et null-vekstbudsjett. Det antas å være riktigere å si at budsjettet i realiteten innebærer en reell nedskjæring av de midler som stilles til ILO's virksomhet og det må regnes med at dette i den kommende 2-årsperiode vil resultere i tilsvarende innskrenkninger av forskjellige deler

av virksomheten dersom prisstigningen og fallet i kursen av US dollar fortsetter.

Disse finansielle vanskelighetene vil bli vesentlig forsterket dersom USA holder tilbake sine bidrag til ILO — slik som det har vært meddelt i enkelte sveitsiske aviser at de vil komme til å gjøre.

USA betaler i dag 25 prosent av budsjettet. Konsekvensene av at en så stor del av budsjettet uteblir under en fra før av vanskelig økonomisk situasjon, trenger ingen nærmere forklaring.

ILO's STRUKTUR

Et arbeidsutvalg hvor Halldor Heldal fra det norske Sosialdepartementet har vært formann, har i det forløpne år arbeidet med forskjellige krav om endringer i ILO's struktur. Dette utvalget hadde ennå ikke avsluttet sitt arbeid, men det hadde lyktes på en rekke punkter å komme fram til enighet. Den enighet som var oppnådd, gikk i hovedsaken på å øke arbeidskonferansens innflytelse i ILO. Som et ledd i dette, skulle ILO's styre rapportere til konferansens vedrørende sine vedtak og rapportene fra styret skulle tas under debatt av Arbeidskonferansen sammen med generaldirektørens rapport. Det var videre enighet om å trekke Arbeidskonferansen sterkere inn i bildet når det gjaldt utarbeidelsen av program og budsjett for 2-årsperiodene samt når det gjaldt å fastsette dagsordenen for arbeidskonferansen — noe som hittil bare hadde hørt under ILO's styre.

Konferansen satte ned en egen komité til å gjennomgå det arbeid som hittil hadde vært gjort. Denne komitéen la fram for konferansen resultatene av dette arbeid med forslag om at mandatet for arbeidsutvalget skulle utvides med ytterligere ett år, slik at det kunne få gjort seg ferdig med det arbeid som sto igjen. Dette ble vedtatt av konferansen. Man vil således kunne regne med at det til neste konferanse vil foreligge et endelig forslag fra utvalget til endringer i ILO's struktur.

ENDRINGER AV ILO's VEDTEKTER

Konferansen satte ned en egen vedtektskomité. Denne hadde til behandling to saker. Først den formelle utvidelsen av styret fra 48 til 56 medlemmer. Dernest endring av vedtektene med henblikk på å åpne adgang for at PLO skulle kunne innbys som observatør til Arbeidskonferansen.

Begge deler ble vedtatt.

Sunde satt som medlem av denne komitéen etter anmodning fra fagbevegelsen i samtlige de nordiske land. Det vises derfor til særskilt rapport fra Sunde.

NYE INTERNASJONALE ARBEIDSSTANDARDER

Organisasjonsforholdene for landarbeiderne.

Denne saken var oppe til første gangs behandling i 1974. Det vises for så vidt til rapporten vedrørende denne saken for 1974.

Saken var nå oppe til annen gangs behandling. Dette resulterte i at det ble vedtatt en konvensjon supplert med en rekommandasjon.

Hovedinnholdet av disse instrumentene kan i korthet sammenfattes således:

De enkelte land skal påta seg som politisk målsetting å gjøre alt for å lette organiseringen av landbefolkningen. Denne organiseringen skal skje på frivillig basis og ha som mål å få bygget ut sterke og uavhengige organisasjoner for landbefolkningen med henblikk på at landbefolkningen skal kunne delta på en effektiv og konstruktiv måte i planlegging og i

gjennomføring av landreformer og programmer for utviklingen i land-distriktene. Det er i instrumentene lagt vekt på at man ikke bare formelt lovmessig skal bistå landbefolkningen på denne måten, men at man i praksis skal sørge for at det ikke blir lagt hindringer eller vanskeligheter i veien for en slik organisasjonsmessig utbygging.

Det bemerkes at denne saken har den aller største betydning idet de gruppene det her gjelder ikke bare er store — de utgjør $\frac{3}{5}$ av den arbeidsføre voksne arbeidskraften i verden — men de er også de fattigste og mest tilbakeliggende. På grunn av manglende organisasjoner har disse gruppene bare i liten utstrekning vært i stand til å verne om og å fremme sine egne interesser. Resultatet av dette er igjen blitt at fordelene av den utvikling som har funnet sted i enkelte av de mest tilbakeliggende utviklingsland i vesentlig grad er kommet de bedre stilte lag av befolkningen til gode og bare i liten grad har vært til noen hjelp for disse mest tilbakeliggende grupper, som i skremmende utstrekning lever på eller endog under eksistensminimum.

Fremmedarbeiderne.

Også denne saken var oppe til første gangs behandling i 1974. Behandlingen i 1975 resulterte i at det ble vedtatt en konvensjon supplert med en rekommandasjon.

Liv Buck satt som medlem av denne komitéen og det vises derfor til særskilt rapport fra henne.

Utvikling av de menneskelige ressurser: Yrkesrettleiing og yrkesopplæring.

Også denne saken var oppe til første gangs behandling i 1974.

Annen gangs behandling i 1975 resulterte i at det ble vedtatt en konvensjon supplert med en rekommandasjon.

Disse instrumentene tar sikte på at medlemsstatene skal påta seg å utarbeide omfattende og samordnede programmer for yrkesopplæring og utdanning. Disse programmene skal søkes tilpasset sysselsettingsmønstret i de enkelte land og gi lik mulighet for alle til å utvikle sine evner og anlegg. Instrumentene gjelder også voksenopplæring og tar sikte på å få medlemsstatene til å etablere et omfattende system med yrkesveiledning både for de som skal ut i arbeidslivet for første gang og for voksne arbeidere.

Innføring av nasjonale 3-partsordninger med sikte på bedre gjennomføring av ILO's standarder.

Denne saken var oppe til første gangs behandling.

Behandlingen av denne saken resulterte i et utkast til en konvensjon supplert med en rekommandasjon.

Målet med disse instrumentene er å sikre at medlemsstatene trekker arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner mer effektivt inn i det nasjonale ILO-arbeidet.

Leif Haraldseth satt som medlem av denne komitéen. Det vises derfor til særskilt rapport fra ham.

Like muligheter og lik behandling for kvinnelige arbeidstakere.

Denne saken var oppe til engangs behandling. Behandlingen resulterte i at det ble vedtatt to resolusjoner. Den ene vedrørende et handlingsprogram for å fremme like muligheter og lik behandling av kvinnelige

arbeidstakere og den andre vedrørende like muligheter og lik status for kvinner og menn i yrkes- og arbeidslivet.

Ruth Ryste satt som medlem av denne komitéen. Det vises derfor til særskilt rapport fra henne.

RESOLUSJONENE

Det var i alt sendt inn 22 resolusjonsforslag.

Fra Norge sto Heldal som en av forslagsstillerne for to av disse og Sunde for fire, nemlig for

- en resolusjon vedrørende multinasjonale selskaper,
- en vedrørende den aktuelle fagbevegelses-situasjon i Chile,
- en vedrørende det framtidige handlingsprogrammet for ILO når det gjaldt arbeidsmiljø og tilrettelegging av arbeidsforholdene, og
- en vedrørende arbeidstakernes medinnflytelse i bedriftenes besluttede organer.

Behandlingen i resolusjonskomitéen resulterte i at en del av de foreslåtte resolusjonene ble samarbeidet med andre som helt eller delvis gjaldt samme sak, med det resultat at man ble sittende igjen med 13 resolusjonsforslag. Av disse 13 ble 6 vedtatt. Disse 6 var følgende:

1. Resolusjonen vedrørende fagbevegelsen i Chile.

I denne resolusjonen konstaterer konferansen at det ikke er skjedd noen reell forbedring i situasjonen siden forrige års konferanse.

Konferansen henstiller på det mest inntrengende til de chilenske myndigheter å etterleve de anbefalinger som den nedsatte undersøkelseskommisjonen er framkommet med — å løslate fagforeningsledere som fremdeles sitter arrestert og å oppheve alle tiltak som er truffet for å begrense fagforeningenes frihet.

2. Resolusjonen vedrørende utviklingen i landområdene.

I denne resolusjonen oppfordres ILO's styre til å se på ILO's strukturmessige oppbygning med henblikk på å finne fram til en effektiv koordinering når det gjelder virksomheten for å fremme utviklingen i landdistriktene — sammen med de øvrige FN-organene som har med disse spørsmålene å gjøre, og finne fram til de beste og mest hensiktsmessige måter for et hurtig og effektivt samarbeid for å bedre utviklingen i landområdene omfattende organisasjonsforhold, opprettelse av kooperativer, økt matproduksjon osv. og endelig å anmode medlemstatene om sammen med organisasjonene å iverksette effektive planer for å øke sysselsetting, utdannelse, organisering, opprettelse av kooperativer m. v. i landdistriktene.

3. Resolusjonen vedrørende den betydning som små og middelstore bedrifter kan ha for den sosiale og økonomiske utviklingen og sysselsettingen, særlig i u-land.

I denne resolusjonen oppfordres det til å gjennomføre systematiske studier av den betydning som slike bedrifter kan ha for den økonomiske og sosiale utviklingen for slike bedrifter. Det oppfordres videre til symposier o. l. for utveksling av erfaringer på disse områder.

4. *Resolusjonen vedrørende yrkesutdannelse av uføre og handikappede.*

I denne resolusjonen oppfordres medlemstatene til å sørge for at uføre og handikappede blir tatt med i sysselsettingsplaner og gitt slik yrkesopplæring at de kan bli i stand til å utføre arbeid som de til tross for sin uførhet kan være i stand til å utføre.

ILO oppfordres til å iverksette forskning på dette område når det gjelder lovgivning og praktiske erfaringer. ILO oppfordres videre til å yte medlemstatene — særlig i utviklingslandene — den nødvendige bistand for at de skal bli i stand til å gi sådanne personer passende opplæring og å få disse integrert i yrkes- og samfunnslivet.

5. *Resolusjonen vedrørende ILO's framtidige handlingsprogram når det gjelder miljø- og arbeidsvilkår.*

I denne resolusjonen oppfordres medlemstatene til å treffe tiltak for å forbedre miljø- og arbeidsvilkår og å redusere arbeidsulykker og yrkesykdommer.

ILO oppfordres til å utvide sin virksomhet på de områder som gjelder arbeidsvilkår og miljø — til å gjøre systematisk bruk av industrikomiteéene for diskusjon av disse spørsmålene og forberede publikasjon av håndbøker o.l. på disse områdene, og å bistå så vel regjeringen som arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner ved opplegg av planer for bedring av arbeidsvilkårene og miljøet.

6. *Resolusjonen vedrørende industrialiseringen og sikkerheten for arbeidsplassene og inntektene.*

I denne resolusjonen oppfordres GB til å sette denne saken på dagsordenen for en kommende konferanse med henblikk på å få vedtatt de nødvendige internasjonale instrumenter som utviklingen tilsier.

GJENNOMFØRING AV KONVENSJONER OG REKOMMANDASJONER

Under dette saksnummer ble spesielt behandlet ILO's konvensjon nr. 100 og ILO-rekommandasjon nr. 90 som begge gjaldt lik lønnsmessig behandling av menn og kvinner.

Komiteéen konstaterte at disse to instrumentene hadde hatt en positiv innvirkning på å få eliminert den forskjellsbehandling som det hadde vært på dette område mellom menn og kvinner. Komiteéen konstaterte at til tross for dette var det fremdeles ca. 1/3 av ILO's medlemstater som enda ikke hadde ratifisert konvensjonen og at det selv der hvor konvensjonen var ratifisert, hadde vært og fremdeles var vanskeligheter i nær sagt alle land med hensyn til å få likestilling effektivt gjennomført i praksis.

APARTHEID

Det forelå til konferansen en rapport fra generaldirektøren når det gjaldt Apartheid i Sør-Afrika.

Det ble i rapporten pekt på at de sterke spenningsforhold som gjorde seg gjeldende dels skyldtes de arbeids- og levevilkår som gruvearbeiderne måtte leve under, dels systemet med fremmedarbeiderne og dels mangelen på rett til å organisere seg faglig.

Rapporten viste at det i tidsrommet september 1973 til januar 1975 var gått med 70 menneskeliv i Sør-Afrika under voldsomheter som skyldtes disse forholdene.

Arbeidskonferansen tok beretningen til etterretning.

FULLMAKTSKOMITÉEN

Fullmaktskomitéen er en av konferansens faste komitéer. Komitéen hadde i år til behandling i alt åtte protester mot fullmaktene. Av disse protestene inntok protestene mot fullmaktene fra Chile, Etiopia og Uruguay en spesiell stilling på grunn av fagforeningssituasjonen i disse landene.

Et forslag fra Sunde om å underkjenne fullmaktene fra Chile fikk ikke tilstrekkelig flertall da det ble lagt fram for konferansen.

Det vises til særskilt rapport fra Sunde.

VALG AV NYTT STYRE

Etter anmodning hadde Sunde sagt seg villig til å stille seg til valg for ytterligere én periode. Han ble ved valgene gjenvalgt for kommende 3-årsperiode.

Etter valgene har arbeidsgruppene nå følgende styremedlemmer i ILO's styre:

Mr. Brown (United States). Mr. Haraguchi (Japan). Mr. Hawke (Australia). Mr. Herrera (Argentina). Mr. Makhlouf (Tunisia). Mr. Mehta (India). Mr. Morris (Canada). Mr. Muhr (Federal Republic of Germany). Mr. Odeyemi (Nigeria). Mr. Pimenov (USSR). Mr. Plant (United Kingdom). Mr. Robel (Madagascar). Mr. Sánchez Madariaga (Mexico). Mr. Sunde (Norway).

Det er ikke personlige varamenn for styremedlemmene. Derimot er følgende innvalgt som varamenn for arbeidsgruppen:

Mr. Ben-Israel (Israel). Mr. Ceffie (Ivory Coast). Mr. Fassina (Italy). Mr. Gharib (Egypt). Mr. Gonzales Navarro (Venezuela). Mr. Kikongi-dimwins (Zaire). Mr. Mendoza (Philippines). Mr. Mercado (Colombia). Mrs. Munteanu (Romania). Mr. Salanne (France). Mr. Solomon (Ethiopia). Mr. Sudono (Indonesia). Mr. Weissenberg (Austria). Mr. Zaidi (Malaysia).

Ved valgene ble ellers Norge valgt inn som ordinært styremedlem på regjeringssiden. Norge vil her bli representert ved underdirektør Halldor Heldal. Norge vil således for denne perioden være representert ved et ordinært styremedlem både på regjeringssiden og arbeidstakersiden. Dette har ikke forekommet tidligere. Skandinavia er for øvrig representert ved Gulrnar Bergenström, Sverige, på arbeidsgiversiden, slik at Skandinavia nå er representert ved ordinære styremedlemmer i alle tre gruppene.

Oslo, 3. juli 1975.

Olaf Sunde.

Rapport fra Vedtektskomitéen.

Etter anmodning fra delegatene fra de øvrige nordiske land gikk jeg inn som ordinært medlem i vedtektskomitéen. Grunnen til dette var at man på forhånd var kjent med at vedtektskomitéen ville få til behandling spørsmål om å endre ILO's vedtekter med henblikk på å gi PLO adgang som observatør til ILO's møter.

Vedtektskomitéen hadde til behandling to saker:

1. Endring av ILO's vedtekter for å utvide antallet styremedlemmer fra 48 til 56.
2. Endring av ILO's vedtekter med henblikk på å åpne adgang for frigjøringsbevegelser — godkjent av Organisasjonen for afrikansk

enhet eller Den arabiske liga — til å møte på ILO's konferanser med observatører med talerett.

Den første saken bød ikke på vanskeligheter av noen art. Det var rent formalia. Utvidelsen ble vedtatt og senere stadfestet av Arbeidskonferansen. Dette betyr at arbeidergruppen får sitt antall styremedlemmer utvidet med to fra 12 til 14. Det samme gjelder varamannslisten. Arbeidsgiverne får samme utvidelse, mens regjeringene får en utvidelse med fire representanter fra 24 til 28.

Utvidelsen trådte i kraft fra og med innværende konferanse.

I den andre saken derimot gjorde det seg gjeldende sterkt delte meninger. Diskusjonen så vel i komitéen som senere i plenum kom sentralt til å dreie seg om hvorvidt man var for eller imot Israel eller PLO. Dette går klart fram av de enkelte taleres innlegg. Disse er gjengitt i Provisjonal Record nr. 13 og 14.

Personlig gikk jeg så vel i komitéen som senere i Plenum imot den foreslåtte endring i vedtektene på et rent objektivt saklig grunnlag, uten å la meg involvere i striden for eller imot Israel eller PLO.

Et forslag fra en del arbeiderdelegater bl. a. Thorbjørn Carlsson fra svensk LO om å gjøre bestemmelsen generell ved å sløyfe ordene «anerkjent av Organisasjonen for afrikansk enhet eller Den arabiske liga» ble stemt ned med over $\frac{2}{3}$ flertall.

Et annet forslag fra de samme arbeidstakerne om å føye til bestemmelsen følgende ord: «forutsatt at det organ som behandler invitasjonen blir forsikret at den frigjøringsbevegelse det er spørsmål om, fullt ut anerkjenner ILO's prinsipper og ILO's konstitusjon og retten for alle medlemstater til fortsatt å eksistere og å delta i organisasjonsarbeid» ble nedstemt med ca. $\frac{1}{2}$ flertall.

Denne tilføyelsen hadde som bakgrunn at det i de grunnleggende regler for PLO i artikkel 15 heter: «Frigjøringen av Palestina sett fra arabisk synspunkt er en nasjonal plikt å drive den Sionistiske imperialistiske invasjonen fra det store arabiske hjemland og å utrenske den tilstedeværende sionisme fra Palestina.» Til nærmere forklaring av hva dette innebar ble det vist til at dette ikke bare gjaldt områder okkupert etter 1967, men at det som det var tale om var «hver eneste kvadratcentimeter som nå utgjør Israel» og at de hevder «at denne staten må tilintetgjøres».

Flertallsforslaget fra vedtektskomitéen ble deretter vedtatt med ca. 80 prosent flertall.

Etter dette er det nå åpnet formell vedtektsmessig adgang til å innby representanter fra frigjøringsbevegelser anerkjent av Organisasjonen for afrikansk enhet eller Den arabiske liga til å delta som observatører på ILO-konferanser og til å gi sådanne observatører talerett på slike møter.

Oslo, 8. juli 1975.

Olaf Sunde.

Rapport fra ILO's fullmaktskomité på arbeidskonferansen 1975.

Fullmaktskomitéen ble i år satt opp med G. M. J. Veldkamp, regjeringsrepresentant fra Nederland som formann, A. Verschuere, arbeidsgiverdelegat fra Belgia og Olaf Sunde, arbeiderdelegat fra Norge.

Komitéen hadde til behandling 8 klager på fullmaktene. Av disse gjaldt én klage oppnevningen av arbeidsgiverdelegaten og én klage oppnevningen av hele 3-partsdelegasjonen. Resten gjaldt arbeidstakerne.

Klagene var stort sett kurante. De klagene som voldt vanskeligheter i komitéen var klagene på fullmaktene til arbeiderdelegasjonene fra Chile, Uruguay og Etiopia. Det lyktes imidlertid å komme fram til enighet både når det gjaldt Etiopia og Uruguay. Derimot lyktes det ikke å komme fram til enighet når det gjaldt Chile, hvor jeg kom i den situasjon at jeg så meg nødsaget til å ta en minoritetsrapport hvor jeg gikk inn for at fullmaktene for arbeidstakerdelegasjonen skulle underkjennes av konferansen. Min begrunnelse som var spesifisert, kan i hovedsaken sammenfattes i at det nåværende regime i Chile ved en rekke tiltak, som jeg påviste, hadde berøvet arbeiderne i Chile virkelig representative organisasjoner.

Under behandlingen i plenum underbygget jeg dette videre. Jeg viste herunder til at Arbeidskonferansen tidligere under praktisk talt identiske forhold, hadde underkjent fullmaktene og at dette måtte lede til at fullmaktene også ble underkjent i dette tilfelle.

For at forslaget om å underkjenne fullmaktene skulle bli vedtatt, måtte det få minst $\frac{2}{3}$ flertall. Avstemningen ble foretatt ved navneoppprop. Ved denne oppnådde forslaget bare vel 43 prosent av de stemmene som ble avgitt. Det bemerkes at samtlige nordiske regjeringsrepresentanter stemte for å underkjenne fullmakten.

Oslo, 8. juli 1975.

Olaf Sunde.

Kvinnelige arbeidstakere.

Rapport fra Komitéen vedrørende like muligheter og lik behandling for kvinnelige arbeidstakere, v/sekretær Ruth Ryste, Statstjenestemannskartellet:

Til behandling i denne komitéen forelå et utarbeidet forslag fra ILO om en prinsipperklæring og et aksjonsprogram i 14 art.

Som representant fra Regjeringen møtte Karin Stoltenberg, fra arbeidsgiversiden Berit Klemetsen og fra Landsorganisasjonen i Norge Ruth Ryste.

Til formann for den samlede komité ble valgt regjeringsrepresentanten fra Polen, herr Naszkowski, og til formann i arbeidergruppen, Miss Chipchase, England.

Komitéen hadde representanter fra 74 land, med ca. 140 representanter, hvorav 42 var arbeiderrepresentanter.

Både arbeidet i arbeidergruppen og den samlede komité var preget av ulike syn — som til dels hadde sammenheng med de enkelte lands problemstillinger som rase, religion og politikk. Den samlede komité hadde 19 møter. De fleste møtene hadde grad av rapportutveksling fra regjeringsrepresentantene. Det var kun de nordiske lands regjeringer som hadde felles talsmann, og disse land hadde også et forslag til uttalelse som ble vedtatt i den endelige plenumsbehandling uten nevneverdige endringer.

Både arbeidstaker- og arbeidsgivergruppen førte en debatt som hadde utgangspunkt i en grundig diskusjon i de enkelte grupper. Regjeringsrepresentantene fikk kritikk, den var berettiget, med bakgrunn i den til dels unødige framførsel av deres synspunkter.

Arbeidet i arbeidergruppen ble dyktig drevet av formannen, Miss Chipchase, England (LO).

Gruppen var til dels sterkt splittet i sine meninger om kvinners muligheter og rettigheter i arbeidslivet. Her førte de nordiske representantene fra Finland, Sverige og Norge felles syn. Her må beklages at ikke dansk LO hadde sin representant.

En del av de nordiske synspunkter, bl. a. synet på menn og kvinner, like rettigheter og plikter, fikk gjennomslag, men det var ikke uten kompromiss. Ellers ble de nordiske synspunkter som oftest i mindretall.

Det framkom ca. 330 forslag som ble behandlet i tillegg til det forslag til erklæring som var utarbeidet i ILO på forhånd.

Det endelige vedtak ble formulert som er erklæring med 15 artikler og en resolusjon for første handlingsplan.

I den vedtatte erklæring bygget på menneskerettserklæringen, ble det erklært at alle anstrengelser måtte gjøres for å skaffe alle arbeidstakere, uansett kjønn, like muligheter og lik behandling på alle sosiale, kulturelle, økonomiske, sivile og politisk områder. Det ble i den anledning lagt vekt på ILO's vedtak om diskriminering av kvinnen.

Konferansen understreket videre at det var av betydning å garantere like rettigheter og muligheter for menn og kvinner i deres økonomiske og sosiale liv. Kvinnenes situasjon i land under utenlandsdominering ble også understreket.

Den innledende erklæring ble avrundet med handlingsforslag i 15 artikler hvor hovedpunktene var at det måtte tas nødvendige tiltak for utdanning for gutter og jenter — herunder yrkesveiledning. De øvrige artikler inneholder krav om like muligheter for alle arbeidstakere — uansett rase. Videre kvinners rett til arbeid — utdanning. Ingen diskriminering med bakgrunn i svangerskap og fødsel osv.

Kvinner i u-landene er også viet oppmerksomhet.

I den vedtatte resolusjon for første handlingsplan ble det redegjort for ønskede tiltak både av nasjonal og internasjonal karakter. Handlingsplanen inneholdt forslag om tiltak hvor kvinnens situasjon ble analysert — manglende skoloring — dårlige arbeidsmuligheter — herunder pass av barn, arbeidstid osv. — diskriminerende behandling i trykdeordninger — videre kvinnens deltakelse i nasjonale, regionale og internasjonale organer.

Arbeidskonferansen innbød ILO's styre til å pålegge generaldirektøren følgende:

- a) å studere behovet for nye internasjonale instrumenter vedrørende like muligheter og lik behandling for kvinner og menn i yrke og arbeid med henblikk på å supplere bestemmelsene i Likelønnskonsvensjon nr. 100 av 1951 og Diskrimineringskonsvensjonen — i arbeid og yrke — nr. 111 av 1958,
- b) å gjennomføre grundige og tilstrekkelig omfattende studier om saker som gjelder spesielt vern for kvinner og menn slik det kan være nødvendig.

2. Innby Styret til —

- a) å anmode medlemstatene om å sende Inn rapporter i henhold til vedtektenes § 19, om Mødrevernkonvensjonen 1919 (nr. 3), den reviderte mødrevernkonvensjon av 1952 — nr. 103 — og del VIII (Mødrestønad) i sosialtrygdkonvensjonen om minstestandarder av 1952 — nr. 102 —, med henblikk på å vurdere om bestemmelsene i disse konvensjonene er tilstrekkelige i lys av dagens oppfatning av retten til mødrevern.
- b) på grunnlag av rapportene i henhold til vedtektenes § 19, som medlemstatene skal sende inn i 1977 om Rekommandasjonen om sysselsetting av kvinner med familieforpliktelse nr. 123 av 1965, å sette på dagsordenen for den tidligst mulige sesjon i den årlige arbeidskonferanse spørsmålet om arbeidstakere med familieforpliktelse med henblikk på å vedta et nytt instrument.

Ruth Ryste.

Rapport fra komitéen vedrørende Innføring av nasjonale tre-partsordninger med sikte på bedre gjennomføring av ILO-standarder.

Som punkt 7 på dagsorden for Arbeidskonferansen i 1975 ble ovennevnte problemer diskutert i en komité. Denne komitéen ble sammensatt med 51 regjeringsrepresentanter, 35 arbeidsgiverrepresentanter og 40 arbeidstakerrepresentanter. Som leder for arbeidstakergruppen ble valgt Mrs. Engelen-Kefer fra Vest-Tyskland.

Problemene var oppe til første gangs behandling. Arbeidet i komitéen gikk forholdsvis knirkefritt, og det ble ikke nødvendig med votering. Det ble således enstemmig vedtatt både en konvensjon og en rekommendasjon om disse spørsmålene. Det er grunn til å mene at komitéen har lagt et godt grunnlag for den videre behandling på neste års arbeidskonferanse med sikte på bedre gjennomføringer av ILO-standarder.

Leif Hara!dseth.

Rapport fra komitéen for fremmedarbeidere.

Spørsmålet om en forpliktende konvensjon supplert med en rekommendasjon om fremmedarbeidernes forhold, var oppe til annen gangs behandling på den 60. internasjonale arbeidskonferanse i 1975.

Som norsk regjeringsrepresentant deltok underdirektør Helge Håvie som representant for arbeidsgiverne h.r.advokat Arne Jacobsen og som representant for arbeidstakerne sekretær Liv Buck, Landsorganisasjonen i Norge.

Regjeringsrepresentant fra Libya, A. M. Zlitni, ble valgt til formann for komitéen. Som viseformann ble valgt henholdsvis Yllanes-Ramos, Mexico, fra arbeidsgiverne og Cavazutti, Italia, fra arbeidstakersiden.

Denne sak var opp til annengangs behandling. Førstegangs behandling fant sted på arbeidskonferansen i 1974 under den 59. sesjon. Landsorganisasjonen i Norge deltok ikke i saksbehandlingen under førstegangs behandling.

På grunnlag av de vedtak som ble gjort på arbeidskonferansen i 1974, hadde arbeidsbyrået i Rapport V (1), utarbeidet utkast til *en konvensjon* vedrørende inn- og utvandring, med sikte på å hindre flytting mellom landene under lyssky forhold og økonomisk utbytting av fremmedarbeidere, samt utkast til *en rekommendasjon* med anmodning til mottakerlandene om å lette fremmedarbeidernes tilpasning. Den anbefalte likebehandling med hensyn til lønn og andre arbeidsvilkår, sosiale spørsmål, forening av familiene, verne- og helsetiltak foruten sysselsettings- og boligpolitikk.

Rapport V (1) var sendt medlemstatene for eventuelle merknader. I en ny rapport — V (2) — ble det gjort rede for de innkomne uttalelser, likesom det fra byråets side forelå et revidert utkast til konvensjon og rekommendasjon som ble lagt til grunn for drøftingene i komitéen for utenlandske arbeidstakere på den 60. arbeidskonferanse i 1975.

Komitéen holdt i alt 16 møter.

Allerede fra starten var forhandlingene vanskelige så vel i arbeidstakergruppas møter som i selve komitémøtene. Det var store meningsforskjeller og drakamp både mellom utvandrings- og innvandringslandene og mellom arbeidsgivere og arbeidstakere. Således ble det fremmet hele 234 endringsforslag til utkastet til konvensjon og rekommendasjon.

Resultatet av komitéens arbeid var at det ble foreslått for konferansen å vedta en konvensjon om utenlandske arbeidstakere bestående av følgende hoveddeler:

1. Om likhet i muligheter og behandling.
2. Om sosialpolitikk.
3. Om sysselsetting og opphold.

Ved behandling i plenum av komitéens forslag til konvensjon, stemte 265 for konvensjon, ingen imot, mens 81 avsto.

Den norske regjeringsdelegerte og arbeidstakerrepresentanten stemte for. Arbeidsgivernes representant avsto.

Komitéens forslag til rekommendasjon oppnådde 288 stemmer for, ingen imot, mens 62 avsto. Fra norsk side var det tilsvarende stemmegivning som for konvensjonen.

Teksten til instrumentene er for øvrig utformet i konvensjon nr. 143 og rekommendasjon nr. 151.

For oss er det verd å merke seg følgende spørsmål som har særlig interesse:

Konvensjonsteksten som ble utarbeidet på grunnlag av arbeidskonferansen i 1974, inneholdt bestemmelser om streng straff for personer som medvirket til ulovlig innvandring eller innvandring under klanderverdige forhold — også for arbeidsgivere som sysselsetter arbeidstakere som har innvandret under slike forhold. Bestemmelsen var formulert på en slik måte at arbeidsgiverne skulle kunne straffes uansett kjennskap til forholdet.

Under årets behandling fikk denne bestemmelsen et tillegg som går ut på at arbeidsgivere som tiltales på grunnlag av bestemmelsen, skal ha anledning til å legge fram bevis for at de har vært i god tro.

Artikkel 9 i konvensjonen gir uttrykk for at i tilfeller hvor en arbeidstaker og eventuelle familiemedlemmer blir utvist fordi de har kommet inn i landet på ulovlig måte, skal utgiftene i forbindelse med utvisningen ikke bæres av arbeidstakeren eller hans familie.

Artikkel 10 i konvensjonen gir uttrykk for at likebehandlingen av utenlandske arbeidstakere med nasjonale arbeidstakere også gjelder retten til sosial trygd.

Artikkel 11 omhandler grupper av utenlandske arbeidstakere som ikke går inn under konvensjonen. Arbeidstakere som utfører spesielle entreprisoppgaver er i henhold til artikkel 11, E, unntatt dersom oppdraget skal utføres i løpet av et begrenset og nærmere angitt tidsrom, og arbeidstakerne forutsettes å forlate landet så snart oppdraget er fullført.

Liv Buck.

Havets folkerett og sjøgrensespørsmålene.

Landsorganisasjonen har i likhet med foregående år vært representert ved advokat Karl Nandrup Dahl i den såkalte «Evensen-gruppen», et uformelt utvalg av de viktigste sjøfart- og kyststasjoner og på FNs tredje konferanse om Havets folkerett som ble holdt i Genève i tiden 17. mars—9. mai 1975.

Landsorganisasjonen har også vært representert ved Nandrup Dahl i møter i Sjøgrenseutvalget og i flere andre uformelle møter som Utenriksdepartementet har holdt med de viktigste interesseorganisasjoner for tilrettelegging og gjennomdrøfting av den norske regjerings politikk i havrettsspørsmål.

Landsorganisasjonens administrasjon har i samsvar med Landsorganisasjonens handlingsprogram og Kongressvedtak gjort sin innflytelse gjeldende på spørsmål som gjelder våre fiskeressurser, oljeutvinning, gassutvinning, forurensninger, fri ferdsel på det internasjonale hav, kontinentalsokkelens yttergrenser, kystløse og økonomisk vanskeligstilte lands interesser i andre lands økonomiske soner, samt ønskeligheten av at den mellomstatlige organisasjon for forvaltning av havets ressurser blir så sterk som mulig.

FNs tredje konferanse om havets folkerett førte ikke fram til endelige vedtak om avtaler, men utarbeidet i stedet «Informal single negotiating texts» — uformelle, enhetlige traktatutkast — for alle de tre hovedområdene for den nye havets folkerett. Disse uformelle forhandlingstekster skal danne grunnlaget for forhandlinger under FNs fjerde konferanse om havets folkerett som er berammet til 15. mars—7. mai i New York 1976. I FN-kretser overveies det også å beramme en ekstra sesjon i 1976.

Landsorganisasjonen har stadig understreket betydningen av at Norge følger en tillitsskapende forhandlingslinje under arbeidet for opprettelse av en utvidet fiskerigrense — økonomisk sone på 200 nautiske mil. Forhandlingslinjen har fått full tilslutning så vel i Landsorganisasjonens ledelse som i Arbeiderpartiet og Regjeringen.

Landsorganisasjonen har i samarbeid med Det norske Arbeiderparti tilrettelagt en redegjørelse i bokform — «Havets folkerett og Norges politikk». Som redaktører for boken er utpekt sekretær Einar Hysvær, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, politisk sekretær Arne Treholt hos Havrettsministeren, og advokat Karl Nandrup Dahl, Landsorganisasjonen.

Landsorganisasjonen vil være representert på FNs havrettskonferanse og andre møter vedrørende havets folkerett og våre fiskerigrensespørsmål, inntil arbeidet med havrettstraktaten er endelig slutført.

7. Forsikrings spørsmål

Kollektiv hjemforsikring.

Den kollektive hjemforsikringen omfattet ved årsskiftet 1975/76 20 fagforbund med ca. 360 000 medlemmer. Ikke alle disse medlemmer er omfattet av den kollektive hjemforsikringen, da det som kjent er adgang til å reservere seg fra ordningen. Reservasjonsprosenten er stadig synkende, og utgjør mindre enn 10 prosent av det totale medlemstall. Tilslutningen må kunne tilskrives den gode erfaring en har med forsikringsordningen, og forsikringsvilkårene som fortsatt er enestående i sitt slag så vel i Norge som i andre land.

I 1975 er det utbetalt 11,8 mill. kroner i skadeerstatninger fordelt på ca. 8000 skader. Fra forsikringsordningen ble innført for de første forbund i 1967 og til utgangen av 1975 er det utbetalt nærmere 47 mill. kroner i skadeerstatninger til medlemsforbundene.

Den kollektive hjemforsikringen er en selv bærende forsikringsordning. Det er skadeutviklingen som helt og fullt bestemmer premiens størrelse. Til tross for en veldig sterk prisstigning, som har gitt store utslag når det gjelder gjenanskaffelse av tapte verdier og reparasjoner, har det likevel vært mulig å holde premien på 44 kroner pr.år uendret i 1975.

Om en tar hensyn til den synkende kroneverdien, var premien i 1975 lavere enn da ordningen ble innført i 1967.

44 1975-kroner tilsvarer ca. 27 1967-kroner.

Ved opprettelsen av kollektiv hjemforsikring i 1967 var premien 30 kroner.

Samvirke/LOs skadenemnd for kollektiv hjemforsikring.

Samvirke/LOs skadenemnd for kollektiv hjemforsikring ble i henhold til avtale mellom Landsorganisasjonen og Samvirke opprettet i 1968. Nemnda fungerer som ankeinstans for medlemmene tilsluttet den kollektive hjemforsikringen. Nemndas uttalelser er bindende for selskapet, såfremt det ikke går ut over forsikringsvil-

kårenes ramme, men ikke for forsikrede, som etter at nemndas uttalelse foreligger kan bringe saken inn for domstolene på vanlig måte. Skadenemnda består av fem medlemmer: H.r.advokat Olaf Sunde, LO, formann, forbundsformann Lars Skytøyen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, hovedkasserer Gunnar Torp, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, avdelingsleder Michael Sørum, Samvirke og salgsekretær Erling W. Lundby, Samvirke. Tre medlemmer er utpekt av fagbevegelsen og to av Samvirke.

I 1975 har nemnda hatt fire møter og behandlet 21 ankesaker. Fire av disse sakene har vært av prinsipiell karakter, uten at det har foreligget tvist. Av de 17 øvrige saker som er behandlet, har forsikringstakerne i tre saker fått helt eller delvis medhold, i 13 saker er tidligere innstillinger opprettholdt, mens én sak er utsatt i påvente av at nye opplysninger blir innhentet.

Grunnforsikringen.

Grunnforsikringen, som er den fellesordning som har avløst den tidligere FSK-ordningen, har tilslutning fra 19 fagforbund med ca. 395 000 medlemmer. I 1975 er det til medlemmer eller deres etterlatte utbetalt ca. 15,2 mill. kroner. Fra grunnforsikringen ble opprettet 1. januar 1971 og til utgangen av 1975 er det til sammen utbetalt mer enn 70 mill. kroner i forsikringsbeløp fra ordningen.

Grunnforsikringen bygger på obligatorisk tilslutning fra det enkelte forbund. Premien som er 54 kroner pr. medlem pr. år er innregulert i fagforeningskontingenten. Det er særdeles enkle og effektive rutiner som er lagt til grunn både for premieinnbetaling og skadeerstatninger som tilsier enkelhet og derav rimelige administrasjonsutgifter.

Grunnforsikringen er så vidt vites den forsikringsordning i Norge som har lavest administrasjonsomkostninger, også sammenliknet med Rikstrygdeverket. Dette er av særlig betydning da også grunnforsikringen er en selvberende forsikringsordning, hvor overskuddet skal tilbakeføres de forsikrede i form av bedre ytelser.

Fra 1. januar 1975 ble grunnforsikringen utvidet ved at nedtrapningene på ytelsene ved ektefelles død ble tatt bort, det ble garantert en minsteutbetaling på 800 kroner også for medlemmer over 75 år og invaliditetserstatningene for enslige medlemmer ble fordoblet fra 10 000 kroner til 20 000 kroner ved 100 prosent invaliditet.

LOs samleforsikring.

Denne forsikringsformen ble innført fra 1. januar 1972 etter avtale mellom Landsorganisasjonen og Samvirke. Det enkelte forbund ble innbudt til å slutte seg til avtalen.

I 1975 var 21 fagforbund med tilsammen 420 000 medlemmer tilsluttet ordningen. LOs samleforsikring kan karakteriseres som en kollektiv hjemforsikring for den faglige virksomheten. Forsikringen dekker løssøre og kontorinnredninger, garantiforsikring, reiseforsikring osv. for forbundenes forskjellige organisasjonsledd, samt valgte tillitsmenn og ansatte, samt medlemmer som er ute på faglige oppdrag i normal faglig virksomhet. Ordningen er rasjonell. Det enkelte tilsluttede forbund innbetaler 35 øre pr. medlem pr. år. og alle forbundenes organisasjonsledd er dekket under forbundets avtale.

Fra 1. januar 1976 betaler LO premien for samleforsikringen slik at samtlige forbund nå er dekket av denne forsikringsform, og rutinen for premieinnbetaling er blitt ytterligere forenklet.

Gruppehjemforsikringen.

Sju fagforbund med ca. 177 000 medlemmer har sluttet avtale om gruppehjemforsikring for sine medlemmer. Forsikringen bygger stort sett på de samme vilkår som kollektiv hjemforsikring når det gjelder ytelsene, men vilkårene er noe dårligere, blant annet er det høyere selvassuransé. Ordningen bygger på det prinsipp at det enkelte medlem får tilbud fra forbundet/Samvirke om tilmelding til forsikringsordningen, og premien innkreves over postgiro. Tilslutningsprosenten til denne forsikringen er vesentlig lavere enn til kollektiv hjemforsikring. Premien for gruppehjemforsikring var i 1975 54 kroner.

Informasjons- og opplysningsvirksomheten om forsikring.

Informasjons- og opplysningsvirksomheten om fagbevegelsens engasjement i forsikring har også i 1975 hatt et stort omfang. I samarbeid med AOF og Samvirke har det vært holdt ca. 30 korte kurs og 6 ukekurs i tillegg til brevkurset «Vi forsikrer oss» i samarbeid med Folkets Brevskole som inngår i opplæringsplanen i forsikring. Ved siden av de rene forsikringskurs er forsikringsspørsmålet emner i de aller fleste faglige kurs som arrangeres av forbundene. Også i kurs som arrangeres av grunnorganisasjonene inngår forsikringsspørsmålene.

En vesentlig del av informasjons- og opplysningsvirksomheten har hatt til hensikt å realisere målsettingen i LOs handlingsprogram med sikte på demokratisering og desentralisering av forsikringsvirksomheten. Grunnorganisasjonene har valgt ut folk som har

fått spesiell opplæring som kan muliggjøre en delegering av ansvar og myndighet til grunnorganisasjonene. Det er opprettet ca. 50 prøveprosjekter i de forskjellige organisasjonsledd som har fått disse fullmakter. Disse prosjektene, som blant annet har fått ansvaret for desentralisert skadeservice, representerer ca. 100 000 medlemmer.

Fagorganisasjonens stønadskasse Fond.

Etter at grunnforsikringen avløste FSK fra 1. januar 1971, har erstatningene fra dette fond som forutsatt blitt vesentlig nedtrappet. De vesentlige utbetalinger fra dette fond utgjøres nå av de forskottsrettigheter som en har krav på etter FSKs tidligere vedtekter. I 1975 er det fra fondet utbetalt 1 982 600 kroner i forskott ved fylte 60 år og 27 000 kroner som etterslep på ulykkesstønad.

FSKs fond ledes av et styre og et representantskap. Disse fungerer også som kontaktorgan og drøfter spørsmål av felles interesse for forbundene som gjelder grunnforsikringen.

Styret for FSKs fond har i 1975 bestått av følgende: Einar Strand, formann, Harry Jørgensen, Thor Andreassen, Sverre Andersen, Magnus A. Bakke, Aage Tømmereek og Gunnar Torp.

Representantskapet for FSKs fond består av én representant for hvert av de tilsluttende forbund i grunnforsikringen.

Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse.

Styret for Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse består av: Sekretariatet og følgende to representanter for funksjonærene: Gudrun Authen og Synøve Andersen, med Inger Sofie Rasmussen og Solveig Natland som varamenn.

Arbeidsutvalget: Einar Strand, Tor Aspengren, Olaf Sunde, Jens Torp og Gudrun Authen. Varamann for de fire første er Finn Nilsen, og Synøve Andersen er varamann for Gudrun Authen. Til arbeidsutvalgets møter innkalles også Synøve Andersen. Dessuten innkalles en representant fra tillitsmannspensjonistene, Petter Fossum.

Fra funksjonærpensjonistene innkalles Randi Mørch.

I 1975 var det (inkludert nye pensjonister) utmeldt 48 medlemmer. Samlet antall betalende medlemmer ved årsskiftet var 435.

De løpende pensjoner fordeler seg slik:

- 266 alderspensjoner,
- 150 enkepensjoner,
- 19 uførepensjoner og
- 4 ekstra enkepensjoner.

8. Administrasjon og organisasjon

LOs administrasjon.

Landsorganisasjonen har seks valgte tillitsmenn:

Formann: Tor Aspengren. Nestformann: Odd Højdahl. Hovedkasserer: Einar Strand. 1. sekretær: Leif Haraldseth. Sekretærer: Tor Halvorsen og Liv Buck. — Ragnar Røberg Larsen overtok Tor Halvorsens arbeidsoppgaver mens Tor Halvorsen var statsråd.

Ved utgangen av 1975 hadde vi i LOs administrasjon disse avdelingslederne/sekretærene:

Kontorsjef: Kjell Lien.

Juridisk kontor: Olaf Sunde.

Økonomisk kontor: Jon Rikvold.

Rasjonaliseringskontoret: Egil Ahlsen.

Informasjonskontoret: Per Haraldsson.

Fri Fagbevegelse: Knut Ribu.

Internasjonalt kontor: Kaare Sandegren.

Kvinnesekretær: Evy Buverud Pedersen.

Utredningsleder: Øistein Gulbrandsen (under Ulf Sands permisjon).

Dr. Gudmund Harlem har også i 1975 vært knyttet til LO på deltid for å arbeide med sosialmedisinske spørsmål i tilknytning til arbeidsmiljøet.

Det var ved LOs hovedkontor ved utgangen av 1975 et personale på i alt 90, revisorer ikke medregnet.

Sekretariatet.

Pr. 31. desember 1975 besto Sekretariatet av følgende medlemmer og varamenn:

Formann: Tor Aspengren. Nestformann: Odd Højdahl. Hovedkasserer: Einar Strand. 1. sekretær: Leif Haraldseth. Sekretærer: Tor Halvorsen og Liv Buck.

Sekretærene Tor Halvorsen og Liv Buck er i samme rekkefølge varamenn til Sekretariatet for de valgte tillitsmenn.

Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund, Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund, Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Age Petersen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Henrik Aasarød, Norsk Sjømannsforbund, Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Eivind Strømme, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund og Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Varamenn:

Thorvald Karlsen, Norsk Tjenestemannslag, Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Walter Kolstad, Norsk Transportarbeiderforbund, Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Arild Kalvik, Norsk Grafisk Forbund, Roar Helgesen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Håkon A. Ødegaard, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund og Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, var medlem av Sekretariatet inntil utgangen av september, da han fratrådte fordi han var gått av som formann i sitt forbund.

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, var varamann til Sekretariatet inntil 8. mai, da han fratrådte fordi han var gått av som forbundsformann. Olaf Axelsen fra samme forbund ble av Representantskapet i mai valgt til ny varamann til Sekretariatet.

Etter at Olav Bratlie var fratrådt møtte Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, som observatør, inntil han av Representantskapet i desember ble valgt til varamann til Sekretariatet.

Landsorganisasjonens kvinnesekretær Evy Boverud Pedersen og Albert Uglem fra Statstjenestemannskartellet, møter i Sekretariatet med tale- og forslagsrett.

Etter vedtak i Sekretariatet 20. januar 1975 møter også formannen i Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe i Sekretariatet med tale- og forslagsrett. (Vedtaket gjelder også Representantskapets møter og Kongressen.)

Representantskapsmøter.

Det ble i 1975 holdt tre representantskapsmøter, ett møte 23. og 24. mai, ett møte 10. september og ett møte 10. og 11. desember.

Møtet 23. og 24. mai godkjente beretning og regnskap for 1974, og fastsatte nye retningslinjer for diett og tapt arbeidsfortjeneste.

LOs distriktskontorer.

Det forelå innstilling fra et utvalg som hadde til oppgave å utrede distriktssekretærordningen. Sekretariatet hadde tiltrådt innstillingen, som gikk ut på at det opprettes distriktskontor i Sogn og Fjordane fra det tidspunkt Sekretariatet bestemmer. Opprettelsen forutsetter kontorfellesskap med AOFs avdelingskontor i Førde. Det opptas drøftelser med AOF om samarbeid også når det gjelder distriktssekretærfunksjon og bemanning.

Distriktskontoret for Vestfold og Telemark får økt sin bemanning til to sekretærer fra det tidspunkt Sekretariatet bestemmer.

Andre endringer i den bestående ordning ble ikke foreslått. Representantskapet sluttet seg til innstillingen mot tre stemmer.

Fagorganisasjonens pensjonskasse.

Etter innstilling fra Styret for fagorganisasjonens pensjonskasse vedtok Representantskapet følgende endringer i vedtektene for kassen:

Første og annet avsnitt i § 13:

«Pensjon for medlem eller medlems enke/enkemann settes ned med det beløp hvormed vedkommende for samme tidsrom er berettiget til annen pensjon eller trygd som overstiger 50 prosent av den til enhver tid gjeldende grunnpensjon i Folketrygden for enslige. Det samme gjelder for pensjonist med ektefelle som for samme tidsrom er berettiget til egen pensjon. For pensjonist med ektefelle som for samme tidsrom ikke er berettiget til egen pensjon, settes pensjonen ned med det beløp som overstiger 75 prosent av den til enhver tid gjeldende grunnpensjon i Folketrygden for enslige.

Samordning kan dog ikke foretas i videre omfang enn at pensjonisten beholder minst det beløp som den til enhver tid gjeldende grunnpensjon i Folketrygden representerer for enslige av sin pensjon i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse.»

Punkt 4, § 13:

«Pensjonspoeng opptjent i Folketrygden fra og med det kalenderår vedkommende fyller 65 år, skal ikke samordnes med pensjonen i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse.»

Nytt punkt 5 i § 13:

«Samordning med Folketrygden gjennomføres fra fylte 67 år ved å legge til grunn det til enhver tid gjeldende grunnbeløp i Folketrygden og opptjente pensjonspoeng til og med utgangen av det kalenderår som vedkommende fylte 64 år. Samordning foretas fra fylte 67 år, uten hensyn til om vedkommende benytter seg av sin rett til å ta ut sin pensjon i Folketrygden.

Tilleggspensjonen i Folketrygden beregnes ved samordningen etter det pensjonsgrunnlag som det er betalt pensjonsinnskott av til Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse.»

Bestemmelsen foreslås gjort gjeldende fra og med 1. juli 1975.

LOs kontingentordning.

Det forelå innstilling fra en egen komité oppnevnt av Sekretariatet når det gjelder endringer i kontingenten til LO. Kongressen i 1973 hadde gitt fullmakt til dette. Komitéinnstillingen var tiltrådt av Sekretariatet og ble enstemmig vedtatt av Representantskapet.

Etter dette har § 17 i LOs vedtekter denne ordlyd:

«Landsorganisasjonen kan pålegge sine medlemmer ordinær og ekstraordinær kontingent.

1. Kongressen fastsetter den ordinære årskontingent.
2. Forbundene betaler den ordinære årskontingent til LO à konto ved hvert kvartals utløp, basert på det enkelte forbunds medlemstall pr. 1. januar. Endelig kontingentavregning skal foretas senest ved utgangen av februar etterfølgende år.
Medlemstallet i forbundet beregnes etter betalende medlemmer fratrukket forsikrings- og grunnavgiftsmerker.
3. a) Av den kontingent som innbetales til LO avsettes kr. 21.00 pr. år pr. betalende medlem til å fremme de formål som er nevnt i vedtektenes § 1, punkt 4 og 7.
b) Videre avsettes kr. 1.10 pr. år pr. betalende medlem som tilskudd til Folkets Hus Fond.
c) Av det beløp som kommer fram etter at punkt a) og b) er trukket fra skal 30 prosent avsettes til et kamfond som ikke uten Representantskapets samtykke kan nyttes til andre formål enn stønad under faglige konflikter.
4. Ved innbetaling av kontingenten skal det legges ved oppgave over medlemstallet fra foregående kvartal.
5. For ordinær kontingent gjelder ingen fritaking. Ingen må stå til rest med kontingent, unntatt i særlige tilfeller når Sekretariatet, etter søknad, har gitt sitt samtykke til en bestemt tidsutsettelse.
6. Forbund som uten Sekretariatets samtykke står til rest med kontingent utover 14 dager fra forfallsdag, taper retten til mulig stønad av Landsorganisasjonen fra forfallsdag og inntil 3 måneder etter at gjelden er betalt.

7. Bestemmelse om indeksregulering.

Når Statistisk Sentralbyrås lønnsstatistikk — gjennomsnittstallet for industrien — viser endring opp eller ned på minst 10 prosent (første gang) i forhold til gjennomsnittstallet pr. 30. september 1968 (3. kvartal) kan kontingenten til LO reguleres opp eller ned med samme prosentatsats som gjennomsnittslønnen har endret seg. Reguleringen foretas fra 1. januar etter at reguleringsprosenten på forhånd er klarlagt. Senere reguleringer foretas på samme måte med utgangspunkt fra det gjennomsnittstall for lønnsendringer det sist er foretatt regulering til.

Innenfor denne reguleringsramme fastsetter Sekretariatet kontingenten.»

Bestemmelsen iverksettes fra og med 1. januar 1976.

Den faglige og økonomiske situasjon.

Formannen, Tor Aspengren, innledet om den faglige og økonomiske situasjon. Etter ordskiftet vedtok Representantskapet følgende forslag fra Per Arne Torvik, Telegrafmennenes Landsforbund:

«Representantskapet ber Sekretariatet sette i verk tiltak som forsterker LOs bestrebelser med henblikk på å organisere lønnstakergrupper som i dag står utenfor Landsorganisasjonen.»

For øvrig valgte Representantskapet Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, som ny 9. varamann til Sekretariatet, idet Erik Eriksen fra samme forbund var fratrudd ved oppnådd pensjonsalder.

Ellers fastsatte Representantskapet lønn for distriktssekretærer og revisorer.

Indeksoppgjøret 1975.

Representantskapsmøtet 10. september 1975 behandlet resultatet av indeksoppgjøret som det ifølge tariffoppgjøret 1974 tillå Representantskapet å ta avgjørelse i. Indeksoppgjøret er behandlet under hovedkapittel 1 i denne beretning. Her skal bare nevnes at resultatet ble vedtatt mot 5 stemmer som ble avgitt for et avvikende forslag fra Mons Erik Holtbakk, Norsk Tjenestemannslag.

Konrad Nordahl.

Tidligere formann i LO gjennom 26 år, Konrad Nordahl, døde 22. mai 1975. Før han ble formann i LO i 1939, hadde han vært nestformann siden Kongressen i 1934.

Helt fra sin ungdom var Nordahl aktivt med i arbeiderbevegelsen både i Arbeiderpartiet og fagbevegelsen. Han ble fagorganisert i 1915 og tilhørte Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, der han

var formann fra 1931—34. I sin formannstid i LO var han også medlem av Arbeiderpartiets Sentralstyre og stortingsrepresentant fra 1958—65. Likeså var han formann i Norsk Arbeiderpresse A/S og i Arbeidernes Opplysningsforbund. Hans interesser spente over et vidt felt både innenrikspolitisk og utenrikspolitisk. Internasjonalt var han aktiv i FFI, ILO og i FN.

Ved bisettelsen la Tor Aspengren ned krans på vegne av LO, og LO arrangerte etterpå et minnesamvær for Nordahls familie, venner og organisasjonskamerater.

Representasjon.

Landsorganisasjonen har vært representert på følgende forbundslandsmøter:

Folkets Hus Landsforbund

26. og 27. april i Oslo. Leif Haraldseth.

Norsk Musikerforbund:

12. og 13. mai i Oslo. Liv Buck.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

13.—15. mai i Sandefjord. Leif Haraldseth.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

22.—24. mai på Hadeland. Ragnar Røberg Larsen på møtet 22. mai.

Norsk Grafisk Forbund:

24.—28. mai i Oslo. Tor Aspengren.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

26.—28. mai i Sandefjord. Odd Højdahl.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

28.—30. mai på Klækken Turisthotell. Ragnar Røberg Larsen.

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

5.—7. juni på Sole Turisthotell. Odd Højdahl.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

21.—27. september i Oslo. Odd Højdahl og Liv Buck.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

28. september—3. oktober. Tor Aspengren og Ragnar Røberg Larsen.

Telegrafmenneskes Landsforbund:

27.—30. oktober på Lillehammer. Ragnar Røberg Larsen.

Norsk Tele Tjeneste Forbund:

18.—22. november i Oslo. Tor Aspengren og Leif Haraldseth.

ANDRE MØTER INNENLANDS:

Folk og Forsvar:

Ordinært årsmøte 4. mars. Kjell Lien.

Norsk Folkehjelp:

Ordinært landsmøte 8.—10. mai. Odd Højdahl, Leif Haraldseth, Liv Buck, Ragnar Røberg Larsen og Børre Pettersen.

Den norske Spaniakomiteén:

Årsmøte 20. mars. Leif Haraldseth og Kaare Sandegren.

IDEKO:

Generalforsamling 14. mars. Einar Strand og Liv Buck.

Arbeidernes Opplysningsforbund:

Årsmøte i Representantskapet 6. mai. Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand, Leif Haraldseth og Liv Buck.

Det norske Arbeiderparti:

Landsmøte 20.—23. april. Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand og Olav Bratlie.

Forbrukerrådet:

Landsmøte 17. og 18. juni. Odd Hübenbecker, Unni Frogner og Per Brannsten.

Norsk Samband for De Forente Nasjoner:

Årsmøte 24. april. Per Haraldsson, Susi Ochsenbein, Mirjam Nordahl, Kaare Sandegren og Thorvald Stoltenberg.

Selskapet Kunst på arbeidsplassen:

Årsmøte 8. april. Knut Ribu.

Folkets Brevskole:

Generalforsamling 29. april. Odd Harald Røst.

Norsk Arbeiderpresse:

Generalforsamling 22. mai. Einar Strand.

Vern og Velferd:

Arsmøte 28. mai. Leif Haraldseth.

Ukebladet Aktuell:

Generalforsamling 24. juni. Odd Højdahl.

Statstjenestemannskartellet:

Representantskapet 1975, 14. oktober. Odd Højdahl.

Kartellkonferansen:

30. november—3. desember. Odd Højdahl.

Tiden Norsk Forlag:

Generalforsamling 11. april. Odd Højdahl.

Fagbygg A/S:

Generalforsamling 7. april. Leif Haraldseth.

Representasjon i utlandet.

KONGRESSER OG KONFERANSER:

Dansk LOs kongress i Ålborg 12.—16. mai: Einar Strand og distriktssekretær Harald E. Olsen.

Tysk LOs kongress (DGB) i Hamburg 25.—31. mai: Tor Aspen-
gren.

Østerriksk LOs kongress (ØGB) 15.—19. september: Tor Aspen-
gren.

Sveitsisk LOs kongress (SGB) i Basel 20.—22. november: Einar
Strand.

Hollandsk LOs kongress (NVV) i Amsterdam 24.—26. november:
Odd Højdahl.

Tjänstemannaorganisationernes Centralförbunds kongress (TOC)
9.—11. juni: Einar Strand.

FFIs 11. verdenskongress i Mexico City 18.—25. oktober: Odd Højdahl, Einar Strand og Kaare Sandegren. Umiddelbart etter kongressen besøkte Odd Højdahl og Kaare Sandegren fagbevegelsen i USA (New Orleans og Washington), og hadde samtaler med representanter for amerikanske oljeselskaper i Huston.

Møte i den nordiske samarbeidskomitéen, faglig/politisk, i Helsingfors, 14.—15. august: Fra LO: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand og Olav Bratlie.

Nordisk arbeidsmiljøkonferanse i Helsingør, 13.—15. januar: Tor Aspengren, Einar Strand, Gudmund Harlem, Tore Jarl Christensen og Kaare Sandegren.

Europeisk seminar om kjerneenergiens rolle og problemer, arrangert av Den europeiske faglige samorganisasjon og EF-kommisjonen i Strasbourg, 16.—18. april: Knut Ribu og Øistein Gulbrandsen.

DEFS' 1. faglige ungdomskonferanse i Düsseldorf, 27.—29. november: Erik Nilsen, Svein Fjæstad, Trygve Johnsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Martin Mæland, Arbeidernes Ungdomsfylking.

FFIs internasjonale konferanse for solidaritet med fagbevegelsen i Chile, Amsterdam, 15.—17. desember: Kaare Sandegren.

Sosialpolitisk konferanse under Kieler-uka arrangert av Friedrich Ebert Stiftung, 26.—29. juni: Odd Harald Røst, Gry Midle, Hotell- og Restaurant, og Unni Ravn Frogner, NTL.

REPRESENTASJON VED MØTER OG KONFERANSER I FN OG ILO:

Den 60. internasjonale Arbeidskonferanse (ILO) i Genève, 4.—25. juni: Olaf Sunde, Leif Haraldseth, Liv Buck og Ruth Ryste.

ILO-symposium om fremmedarbeidere i Genève, 20.—23. april: Karl Nandrup Dahl.

FNs Havrettskonferanse i Genève, 17. mars—10. mai: Karl Nandrup Dahl deltok fra 5. april til 7. mai.

FNs internasjonale kvinnekongress i Mexico City, 19. juni—2. juli: Evy Buverud Pedersen.

FNs ekstraordinære hovedforsamling i New York om en ny økonomisk verdensordning, 1.—12. september: Leif Haraldseth.

Den 8. verdenskongress for den internasjonale forbrukerorganisasjon IOCU, i Sydney, Australia, 22.—27. november: Evy Buverud Pedersen.

ØST-VEST-KONFERANSER:

Øst-vest europeisk faglig konferanse i Genève 28. februar—1. mars: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Børre Pettersen, Leif Skau, Håkon Ødegaard, Knut Ribu og Kaare Sandegren.

DELEGASJONER OG BESØK:

Delegasjon til Tsjekkoslovakia etter innbydelse av tsjekkisk LO 12.—16. mai: Tor Aspengren og Kaare Sandegren.

Delegasjon til Vietnam 10.—15. juni: Kaare Sandegren, Jacob Langli, Oslo Kjemiske Arbeiderforening, og journalist i Arbeiderbladet, Bjørn Hansen.

Delegasjon til Polen etter innbydelse av polsk LO 19.—22. juni: Odd Højdahl, Per Haraldsson og Knut Nakken, Skog og Land.

Delegasjon til Sovjetunionen etter innbydelse av sovjetisk LO 15.—21. september: Einar Strand, Børre Pettersen, Gry Midle, Handel og Kontor, Else Hansen, NNN, og Jon Stene, Jern og Metall.

Nordisk delegasjon til Italia etter innbydelse av de italienske landsorganisasjoner CISL, UIL og CGIL 4.—8. oktober: Tor Aspengren.

Felles kvinnelegasjon til Sovjetunionen 29. juli—5. august: Oddbjørg Lothe, Handel og Kontor, og Bjørg Bergh, DNA.

Dessuten har LO også vært representert i diverse møter i komitéer og arbeidsgrupper i Den Europeiske Faglige Samorganisasjon, Nordens Faglige Samorganisasjon og Den Frie Faglige Internasjonale.

Diverse styrer og utvalg.

Landsorganisasjonen har representanter i en rekke styrer, utvalg og komitéer innenfor arbeiderbevegelsen, samarbeidende organisasjoner og offentlig virksomhet. (Styret og utvalget som er nevnt annet sted i beretningen er såvidt mulig ikke tatt med.)

Ankenemnda for verdsettelse av aksjer og verdipapirer:

Arne G. Strangel med Leif Bjella som varamann.

Arbeidsdirektoratet — Styret:

Odd Højdahl og Per Brannsten med Ragnar Røberg Larsen og Yngve Hågensen som varamenn.

Arbeidsdirektoratet (styreutvalg for trygdesaker):

Odd Højdahl med Per Brannsten som varamann.

Arbeidsrettsrådet:

Tor Aspengren og Olaf Sunde.

Arbeidsforskningsinstituttene:

Egil Ahlsen med varamann: Ragnar Røberg Larsen.

Arbeidsmarkedspolitisk utvalg i Nordens Faglige Samorganisasjon:

Odd Højdahl og Per Brannsten.

Arbeidsrettens medlemmer:

Henry Nicolaysen og Hans Sundrønning.

Bedriftsdemokratinemnda:

Steinar Halvorsen og Harry O. Hansen.

Arbeidstilsynet, styret (Kommunal- og arbeidsdepartementet):

Einar Strand og Egil Ahlsen med Kjell Lien som varamann.

Aspirantnemnda for utenrikstjenesten:

Henrik Aasarød med Thv. Karlsen som varamann.

De Samvirkende Fagforeninger:

I styret: Einar Strand.

I representantskapet: Einar Strand og Liv Buck.

Det tekniske beregningsutvalg for inntektsoppgjørene:

Jon Rikvold.

Direktoratet for Utviklingshjelp (NORAD):

Styret: Leif Haraldseth. Rådet: Einar Strand.

Distriktenes Utbyggingsfond:

Rådet: Liv Buck og Kjell Lien, med Kjell Arne Sveum og Evy Buverud Pedersen som varamenn.

Energiøkonomisk Forskning (Komité under Industri- og Håndverksdepartementet):

Øistein Gulbrandsen.

FFIs Ungdomskomiteé:

Erik Nilsen.

Fellesutvalget for forberedelse til pensjonsalderen:

Medlem av styret og Arbeidsutvalget: Liv Buck.

Fondet for vekst og omstilling i industrien (Industrifondet og Utviklingsfondet):

Leif Haraldseth (møtte for Tor Halvorsen).

Fagopplæringsrådet for Handel og kontorarbeid:

Thor Skogfeldt med Sidsel Bauck som varamann.

Fellesordningen for Tariffestet Pensjon (FTP):

Odd Højdahl, Einar Strand, Otto Totland, med Jon Rikvold, Liv Buck og Eivind Strømme som varamenn.

Forbrukernes Forsikringskontor:

I styret for kontoret: Liv Buck. I forsikringsskadenemnda: Liv Buck.

Forsikringspolitisk Utvalg:

Einar Strand, formann, Thorleif Holth og Ragnar Røberg Larsen.

Havets Folkerett (Internt Utvalg):

Odd Højdahl, Karl Nandrup Dahl, Thorvald Stoltenberg, Olav Carlsen og Henrik Aasarød, Sjømannsforbundet.

Forbrukerrådet (Departementet for familie- og forbrukersaker):

Evy Buverud Pedersen med Kurt Mosbakk som varamann.

Varefaktakomiteén:

Elida Haugan (varamann: Martha Eriksen). Evy Buverud Pedersen (varamann: Bjarne Bårdsen).

Fremmedarbeiderforeningen:

Liv Buck, Karl Nandrup Dahl og Per Haraldsson.

Investeringsavgiftsutvalget:

Jon Rikvold.

ILO-komiteén (Sosialdepartementet):

Leif Haraldseth og Olaf Sunde med Øistein Gulbrandsen, Erling Tollerud og Ivar Nes som varamenn.

Levekårsundersøkelsen:

Rådet: Liv Buck og Øistein Gulbrandsen.

Kunst på arbeidsplassen:

Knut Ribu.

LOs forskningsutvalg:

Ragnar Røberg Larsen (formann), Knut Ribu (sekretær), Harry O. Hansen, Egil Ahlsen, Leif Skau, Jern og Metall, Otto Totland, Handel og Kontor, Arne Born, Kommuneforbundet, Erling Johansen, Elektrikerforbundet, og Kristen Nygård, Tjenestemannslaget.

LOs rådgivende finanskomiteé:

Einar Strand og Odd Højdahl.

LOs industri- og oljeutvalg:

Odd Højdahl (formann), Leif Skau, Håkon A. Ødegaard, Henrik Aasarød, Erling Johansen, Arne Born, Thorvald Stoltenberg, Jon Rikvold, Kaare Sandegren, Øistein Gulbrandsen, Per Brannsten og Tore-Jarl Christensen (sekretær). Fra sommeren 1975 da Christensen ble statssekretær, har Gulbrandsen vært utvalgets sekretær.

LOs sosialpolitiske utvalg:

Odd Højdahl (formann), Liv Buck, Tor Rønning, Sosionomforbundet, Ruth Ryste, Tjenestemannslaget, Knut Nakken, Skog og Land, Ragnvald Syvertsen, Kommuneforbundet, Christian Pedersen, Norsk Tjenestemannslag, Leif Skau, Jern og Metall og Erling Solstad, Kjemisk.

Per Brannsten og Tore-Jarl Christensen er utvalgets sekretærer.

Norges Byggforskningsinstitutt:

Styret: Egil Ahlsen med Øivind Henriksen som varamann. Produksjonsteknisk utvalg: Egil Ahlsen og Alfred Haugen med Øivind Henriksen og Ole Flesvig som varamenn.

Norges Byggstandardiseringsråd:

I Rådet: Øivind Henriksen, Johs. Størksen og Lorang Kristiansen, med Rasmus Solend, Erik Kristoffersen og Villy Jacobsen som varamenn.

Norges Eksportråd:

Jon Rikvold, Håkon A. Ødegaard og Olav Bratlie, med Øistein Gulbrandsen, Øystein Larsen og Age Petersen som varamenn.

Norges Familieråd:

Representant: Liv Buck, med Lillian Bekkevad som varamann.

Norsk Arbeiderpresse:

Tor Aspengren, Rasmus Solend, Thor Andreassen, med Einar Strand, Olav Habberstad og Jens Torp som varamenn.

Norsk Kulturråd — Rikskonsertene (Kirke- og undervisningsdepartementet):

Sigurd Lønseth med Arne W. Bjerke som varamann.

Norsk Folke Ferie — Organisasjonen:

Tor Aspengren.

Aksjeselskapet:

Tor Aspengren.

Styret Dovrefjell Hotell A/S:

Tor Aspengren.

NORDEN — norsk forening for nordisk samarbeid:

I hovedstyret: Tor Aspengren. I Rådet: Einar Strand og Liv Buck.

Norsk Folkehjelp (Styret):

Odd Højdahl, formann.

Norsk Folkehjelp (Helseutvalget):

Ragnar Røberg Larsen.

Norsk Produktivitetsinstitutt:

Rådet: Tor Aspengren, med Leif Haraldseth som varamann, Odd Højdahl med Liv Buck som varamann, Tor Halvorsen med Kjell A. Sveum som varamann, Egil Ahlsen med Ragnar Røberg Larsen som varamann.

Norsk Samband for De forente nasjoner:

Styret: Thv. Stoltenberg.

Prisrådet (Forbruker- og administrasjonsdepartementet):

Varamann: Jon Rikvold.

Rikslønnsnemnda:

Odd Højdahl med Einar Strand, Leif Haraldseth og Liv Buck som varamenn.

Røykskaderådet:

Egil Ahlsen med Ragnar Røberg Larsen som varamann.

Rådet for Garanti-institutt for eksportkreditt:

Jon Rikvold, medlem — Per Brannsten, varamann.

Rikstrygdeverkets styre:

Liv Buck, medlem, Evy Buverud Pedersen, varamann.

Rådet for Norges-informasjon i utlandet:

Per Haraldsson.

Rådet for produksjonsteknisk etterutdanning:

Harald Andersen.

Rådgivende utvalg for arbeidsmarkedsstatistikk:

Per Brannsten.

Rådgivende utvalg for kulturavtaler:

Liv Buck med Evy Buverud Pedersen som varamann.

Rådgivende utvalg om maktfordelingen i Norge:

Odd Højdahl (møtte for Tor Halvorsen).

Samarbeidskomitéen LO—DNA:

Tor Aspengren, Odd Højdahl, Olav Bratlie (Otto Totland oppnevnt fra 6. oktober 1975 etter Bratlie), med Einar Strand som varamann.

Arbeidsforskningsinstituttene — Samarbeidsprosjektet — Rådgivende Styreskomité:

Liv Buck (møtte for Tor Halvorsen) og Egil Ahlsen.

Samarbeidskomitéen mellom Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Norges Leieboerforbund og Landsorganisasjonen i Norge (LO):

Einar Strand, Rasmus Solend og Else Ørbæk.

Samarbeidsutvalg LO/DNA/Norges Kristne Arbeideres Forbund:

Tor Aspengren og Per Haraldsson.

Samarbeidskomité — Norsk Pensjonistforbund — forbundene og LO:

Einar Strand, Eivind Strømmen og Else Ørbæk.

Samarbeidskomitéen — NKL/LO:

Tor Aspengren, Odd Højdahl og Otto Totland.

Samarbeidskomitéen LO/Norsk Folkehjelp:

Odd Højdahl, Einar Strand, Håkon A. Ødegaard og Otto Totland.

Samordningsnemnda for yrkesrettlegg:

Medlem: Svein Fjæstad, varamann: Evy Buverud Pedersen.

Forsikringsselskapene Samvirke:

Styret: Tor Aspengren og Einar Strand.

Representantskapet:

Leif Haraldseth og Olaf Sunde.

Skadenemnda for kollektiv ulykkesforsikring:

Tor Aspengren med Olav Sunde som varamann.

Skadenemnda for kollektiv hjemforsikring:

Medlemmer: Olaf Sunde, Lars Skytøen, Jern og Metall, Gunnar Torp, Kjemisk, Avd.leder Sørum, Samvirke, Salgssekr. Erling W. Lundby, Samvirke. Varamann for Olaf Sunde er Steinar Halvorsen.

Sjøgrenseutvalget:

Karl Nandrup Dahl.

TRIM-råd i Norges Idrettsforbund:

Leif Haraldseth.

UNESCO — Den norske nasjonalkomitéen for:

Medlemmer av kommisjonen: Ivar Leveraas, AOF, varamann, Per Haraldsson.

Utvalg til å utrede deling av bedriftsformue og bedriftsinntekt til atskilt beskatning (Finans- og tolldepartementet):

Kjell Arne Sveum.

Sluttvederlagsordningen LO—N.A.F.:

Liv Buck (møtte for Tor Halvorsen), Olaf Sunde med Steinar Halvorsen og Leif Haraldseth som varamenn.

Statens Teknologiske Institutt:

Leif Haraldseth, Egil Ahlsen, med Harry O. Hansen og Harald Andersen som varamenn.

Statens Utlendingsråd (Justisdepartementet):

Steinar Halvorsen.

Strukturfinans — A/S Låneinstituttet for strukturrasjonalisering:

Medlem: Odd Højdahl, varamann: Einar Strand.

Støytvalget (under Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd):

Ragnar Røberg Larsen.

Rådgivende gruppe for NTNFs utvalg for støyforskning:

Odd Harald Røst.

Utdanningsspørsmål (utvalg til å se på den videre handtering når det gjelder LOs holdning til utdanningsspørsmål):

Olaf Sunde, Harry O. Hansen og Knut Aagesen.

Utvalg til å utrede spørsmålet om kommunal og fylkeskommunal representasjon i bedriftenes styrende organer (offentlig komité):

Ragnar Røberg Larsen og Steinar Halvorsen.

Bransjerådene.

Treforedlingsindustrien:

Forretningsfører Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Varamann: Forbundssekretær Rolf Hauge, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Arne Aasbø, Herre. Varamann: Bjarne Andersen, Hafslundøy.

Trelastindustrien:

Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Knut Mansås, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Trelastarbeider Magne Aahlberg, Namsos. Varamann: Odd Larsen, Fredrikstad.

Formann Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Arne Veen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

Tekstilindustrien:

Nestformann Bjarne Bårdsen, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Sekretær Kristian Hytten, Bekledningsarbeiderforbundet.

Tekstilarbeider Johan Moldvær, Langevåg. Varamann: Tekstilarbeider Karsten Johanson, Stavanger.

Hovedkasserer Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Trikotasjearbeider Olav Eikefet, Espeland.

Motorindustrien:

Sekretær Reidar Holmen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Harry O. Hansen, LO.

Mekaniker Arthur Håland, Mandal. Varamann: Hermod Marwoll, Rubbestadneset.

Skipsbyggingsindustrien:

Sekretær Lars M. Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Sveiser Kåre Fiskeseth, Landås. Varamann: Brenner Trygve Hartvedt, Horten.

Tegleverksindustrien:

Sekretær Rasmus Solend, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Sigurd Engen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Tegleverksarbeider Melvin Johansen, Trondheim. Varamann: Tegleverksarbeider Egil Dalane, Rakkestad.

Bergverkene:

Sekretær Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund. Varamann: Forretningsfører Øystein Larsen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Gruvearbeider John Hårstad, Løkken Verk. Varamann: Gruvearbeider Arthur Mogstad, Malm.

Arvid Dyrge, Rykkinn. Varamann: Halbjørn Roel, Røra.

Skotøy- og lærindustrien:

Sekretær Willy Elvann, Bekledningsarbeiderforbundet. Sekretær Henry Wold, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Skotøyarbeider Thorbjørn Simonsen, Sandefjord.

Elektronisk industri:

Sekretær Håkon Thesen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Erik G. Kristoffersen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Verktøyarbeider Erland Mikkelsen. Varamann: Kjell Kjos, Lierbyen.

Støperiindustrien:

Sekretær Per Andersen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Arnold Svendsen, Oslo.

Former Thormod Pettersen, Drammen. Varamann: Former Ragnar Brattvold, Strømmen.

Sildolje- og sildemelindustrien:

Sekretær Wilhelm Thoresen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
Varamann: Sekretær Erling Steinbru, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Lars Mong, Egersund. Varamann: Hjalmar Pedersen, Engavågen.

Hermetikk- og konservindustrien:

Sekretær Rolf Frøysland, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Varamann: Sekretær Arne Moe, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Anders Tørresdal, Stavanger. Varamann: Gerda Gravstad, Heistad.

Møbel- og innredningsindustrien:

Forretningsfører Olaf Axelsen, Norsk Treindustriarbeiderforbund. Varamann: Snekker Rolf Thoresen, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Sekretær Olav Johansen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Varamann: Edvin Sivertsen, Oslo.

Konfeksjonsindustrien:

Forretningsfører Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet. Varamann: Anders Brevik, Bekledningsarbeiderforbundet, Ingeborg Jacobsen, Drammen. Varamann: Aud Irene Arnesen, Hamar.

Småskips- og båtbyggerier:

Sekretær Gunnar Halvorsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Varamann: Nestformann Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Willard Kristiansen, Blokken. Varamann: Arne Leirvik, Hemnesberget.

Anders Sætevik, Leirvik i Sogn. Varamann: Olav Alstad, Kyrkesæterøra.

Kjøttbransjen:

Sekretær Arne Mo, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund. Varamann: Pølsemaker Øivind Hauger, Oslo.

Steinindustrien:

Egil Gulbrandsen, Oslo. Varamann: Ole Dalby, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Organisasjonskomitéen

Debattoppetlegget om organisasjonsformene.

Debattoppetlegget om organisasjonsformene er også i år behandlet i flere møter i komitéen, og det ble vedtatt å trykke 25 000 eksemplarer.

Det ble samtidig vedtatt å omforme spørsmål 4 i debattoppetlegget slik at man kan få i stand en debatt om samorganisasjonenes rolle.

Organisasjonskomitéen har behandlet en rekke andre saker, hvorav kan nevnes:

- Henvendelse fra Norges Veioppsynsmannsforening, som reiste spørsmålet om opprettelse av eget forbund.

Saken ble ordnet og foreningen fortsetter som en del av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

- Tvisten mellom Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund om organisasjonsforholdene ved Hardeng-konsernet er ordnet ved at organisasjonsområdet er tillagt Jern- og Metallarbeiderforbundet.
- Tvisten om organisasjonsforholdene ved Moelven Brug mellom Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund er løst ved at organisasjonsområdet er tillagt Bygningsindustriarbeiderforbundet.

Videre har det oppstått spørsmål om medlemskapsforhold for

- ansatte i Norske Boligbyggelags Landsforbund,
- en del ansatte i ledende stillinger i Norges Kooperative Landsforening,
- Statens Havnevesen, hvor det i prinsippet ble vedtatt å overføre medlemmene fra Norsk Tjenestemannslag til Norsk Arbeidsmandsforbund. Før slik overføring finner sted skal saken prøves ved en uravstemning.

Organisasjonskomitéen har også behandlet organisasjonsforholdene for ansatte ved

- Hardeng-konsernet,
 - Begna Brug, Sør-Aurdal,
 - Agnes Fabrikker,
 - A/L Posttjenestemennenes Interessekontor og Salgslag,
 - British Petroleum,
 - Bedriften Nordlys Brilller, Tromsø,
 - A/S Norwegian Talc,
 - Landsforeningen for Forsvarets Personell,
 - En lampeskjermfabrikk i Hedmark,
- og organisasjonsforholdene for instrumentmekanikerne ved Borregaard.

Organisasjonskomitéen har følgende medlemmer:

Arne Andresen, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund,
M. A. Bakke, Norsk Transportarbeiderforbund,
Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund,
Roar Helgsen, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj.
Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund,

Ole Flesvig, Norsk Arbeidsmandsforbund,
Kåre Hansen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund,
Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
Finn Nilsen, Bekledningsarbeiderforbundet,
Knut Nakken, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund,
Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,
Jens Torp, Norsk Kommuneforbund,
Håkon A. Ødegaard, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Albert Uglem, Statstjenestemannskartellet,
Odd Isaksen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund,
Olaf Sunde, LO,
Leif Haraldseth, LO.

LOs internasjonale kontor.

Omfanget av Landsorganisasjonens internasjonale virksomhet og de ulike aktiviteter på dette feltet går fram over kapitlet Internasjonalt arbeid. LOs internasjonale arbeid er spredt på flere av LOs avdelinger og tillitsmenn i samsvar med sakenes karakter. Internasjonalt kontor har en koordinerende og saksbehandlende funksjon. Internasjonalt kontor er sekretariat for Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité (AIS).

LOs internasjonale kontor har fire ansatte med Kaare Sandegren som kontorets leder, Mirjam Nordahl som sekretær og oversetter, Susi Ochsenbein som kontorsekretær og Else-Marie Bratten som forværelsefunksjonær. Kontoret forbereder deltakelse i EURO-LOs og NFS' styrer, samt i FFI, og i deres faglige utvalg og konferanser. Kontoret var i begynnelsen av året aktivt med i forberedelsen av den 2. all-europeiske faglige konferansen som ble holdt i Genève i månedsskiftet februar—mars. Kontorets leder var med i den arbeidsgruppen som utarbeidet dokumentene og ellers forberedte konferansen. Videre har kontoret arbeidet med hjelp til arbeiderbevegelsen i Portugal, Sør-Afrika og Chile, og Kaare Sandegren har deltatt i de spesialkomitéer og arbeidsutvalg som Den Frie Faglige Internasjonale har nedsatt for denne virksomheten. Han representerte også LO på FFIs andre solidaritetskonferanse for hjelp til fagbevegelsen i Chile i desember.

Ved siden av kontakt med fagbevegelsen i Øst-Europa og fortsatt delegasjonsutveksling i 1975, har en utdypet kontaktene med den amerikanske landsorganisasjonen AFL-CIO. Det har resultert i besøk av enkeltpersoner og en delegasjon fra den amerikanske landsorganisasjonen, samt at to av LOs representanter på FFIs kongress i Mexico i oktober (Odd Højdahl og Kaare Sandegren), besøkte

AFL-CIO umiddelbart etter kongressen. I USA hadde de samtaler med faglige ledere i Washington og New Orleans.

Hjelparbeidet for Vietnam har også fortsatt gjennom Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomité. Avdelingens leder deltok bl. a. i en delegasjon til Vietnam etter vedtak i AIS.

Informasjoner om norsk fagbevegelses internasjonale arbeid er en viktig del av kontorets virksomhet, og kontorets leder har medvirket som foredragsholder om internasjonale faglige forbindelser på LO-skolen og en rekke andre kurs og møter. Informasjoner er også gitt skriftlig ved svar på henvendelser og muntlig til enkeltpersoner som oppsøker Landsorganisasjonen. For øvrig har Landsorganisasjonen til stadighet besøk av enkeltpersoner og delegasjoner fra utlandet som kontoret er med på å legge opp program for og bistå med informasjon. Internasjonalt kontor står videre for utgivelsen av den månedlige stensilerte «Trade Union News Bulletin from Norway» som sendes i ca. 500 eksemplarer til våre broderorganisasjoner i utlandet, andre interesserte institusjoner og enkeltpersoner og norske utenriksstasjoner, samt utenlandske ambassader i Norge.

Kontoret har ytt forbund tolkeassistanse ved møter og konferanser, bl. a. virket Mirjam Nordahl som tolk på Norsk Tele Tjeneste Forbunds landsmøte i november, det nordiske teletjenesteseminarer på Geilo i september, og Susi Ochsenbein var tolk på Norsk Papirindustriarbeiderforbunds landsmøte i september.

En har også medvirket under forhandlinger med representanter for utenlandske bedrifter om tariffavtaler for utenlandske arbeidere som tas inn til midlertidig entreprisarbeid i Norge, og med Phillips Petroleum for ansatte ved Ekofisk.

Kontoret ytet videre teknisk assistanse ved forberedelsene til og gjennomføringen av det internasjonale seminarer for unge fagorganiserte kvinner som fant sted i Hurdal i desember.

LOs juridiske kontor.

Ved kontoret er det for tiden ansatt 5 advokater og 5 kontorfunksjonærer i full stilling, idet Bjørn Kolby tiltrådte i vikariat den 13. oktober 1975.

Antall saker.

Det har vært sendt ut 2855 betenkninger og brev i løpet av året. Dessuten er det utarbeidet 249 prosesskrift av forskjellig slag og 100 rapporter, innstillinger, forelesningsdisposisjoner, artikler m. v.

Det er i 1975 opprettet 1054 saker. Av disse kom 827 inn direkte til kontoret og 227 ble anvist til kontoret fra Administrasjonen.

De fleste sakene blir avsluttet ved betenkninger. Medfører sakene rettslige skritt eller ytterligere undersøkelser som fører med seg en videre behandling, blir det opprettet egen sak i hvert enkelt tilfelle med betegnelsen i samsvar med behandlingsmåten. Det har i årets løp være behandlet 434 slike saker ved kontoret. Av disse er 283 opprettet i 1975. Disse 434 sakene fordeler seg således:

Arbeidsrettssaker: Kontoret har behandlet 71 arbeidsrettssaker hvorav 14 lokale saker vedrørende LO/N.A.F.-ordningen for manglende innbetaling til trygdekantorene. Det er avsluttet 23 saker, hvorav 8 fra tidligere år. Av disse er 5 tapt, 10 er vunnet og 8 saker er trukket tilbake eller forlikt. Ved årets utgang gjensto 48 saker.

Sivile saker: Kontoret har behandlet 107 sivile saker hvorav 2 lagmannsrettssaker, 2 høyesterettssaker og 103 saker for lavere domstoler. Av disse gjensto 33 fra tidligere år, mens 74 var opprettet i 1975. I 1975 er 35 av disse sakene avsluttet, hvorav 22 er vunnet eller forlikt, 5 er tapt, 5 er avsluttet på annen måte, 2 er overført til annen advokat, 1 er overført til arbeidsrettssak. Ved årets utgang gjensto 72 saker.

Tvangssaker: Kontoret har behandlet 4 inkassosaker. Av disse er 1 overført annen advokat. I 1 sak er det innledet tvangsauksjon. Ved årets utgang gjensto 2 saker.

Diverse saker: Kontoret har behandlet 11 straffesaker, 2 voldgiftssaker, 3 skiftetvister, 1 grensetvist, 1 injuriersak og 1 over-skjønnsak. 1 straffesak er overført til annen advokat, 2 straffesaker er vunnet, 10 saker er forlikt eller avsluttet på annen måte. Ved årets utgang gjenstår 2 straffesaker, 1 voldgiftssak, 1 skiftesak, 1 grensetvist og 1 injuriersak.

Registersaker: Disse sakene er opprettet med henblikk på videre behandling uten søksmål for domstolene. Kontoret har behandlet 233 slike saker hvorav 94 fra tidligere år. Ved årets utgang gjenstår 156 av disse sakene.

Undervisning.

Steinar Halvorsen har forelest 13 timer på forskjellige kurs. Karl Nandrup Dahl har forelest 78 timer på forskjellige kurs og LO-skolen trinn I og II.

Bjørn Kolby har forelest 5 timer på kurs.

Komitéer og utvalg.

Olaf Sunde er medlem av ILOs styre og den norske ILO-komitéen. Sunde møtte som delegat på årets ILO-konferanse, er videre medlem av Arbeidsrettsrådet, Styret for sluttvederlagsordningen, Organisasjonskomitéen av 1966, LOs samarbeidsutvalg og arbeidsutvalget for Fagorganisasjonens Pensjonskasse. Han er formann i Voldgiftsnemnda for organisasjonstvister, medlem av det rådgivende utvalg vedrørende arbeidstakeroppfinnelser og det rådgivende utvalg vedrørende begrepet tekniske funksjonærer, skadenemnda for kollektiv hjemforsikring og varamann for Tor Aspengren i skadenemnda for kollektiv ulykkesforsikring. Sunde er dessuten varamann i skadenemnda for Handelsbestyrerforbundet/Samvirke.

Steinar Halvorsen er medlem av Bedriftsdemokratinemnda, Forsikringsrådet, Statens utlendingsråd og utvalget som er nedsatt til å utrede og fremme forslag om kommunal- og fylkeskommunal representasjon i bedriftenes styrende organer. Han er videre medlem av samarbeidsrådets kurskomité og formann i Landbrukssamvirkets bedriftsdemokratinemnd.

Karl Nandrup Dahl er medlem av Nordens faglige Samorganisasjons utvalg for multinasjonale selskaper, Kredittkjøpsutvalget, Sjøgrenseutvalget av 1954, LOs utvalg som utreder spørsmålene vedrørende havets folkerett, Den europeiske faglige Samorganisasjons komité for bedriftsdemokrati i multinasjonale selskaper og LOs kontaktutvalg for fremmedarbeidere. Han er videre medlem av utvalget til å utrede spørsmålet om erstatning ved forurensningsskader, utvalget for revisjon av yrkesskadetrygden og komitéen for voksenopplæring for fremmedarbeidere. Nandrup Dahl er varamann til Markedsrådet, Utvalget til å utrede arbeidsmiljølovens anvendelse på kontinentalsokkelen og til Universitetets Industri-seminar.

Tore-Jarl Christensen gikk den 15. august 1975 over i stilling som statssekretær i Miljøverndepartementet. Han hadde til da vært sekretær for LOs industri- og oljeutvalg og LOs sosialpolitiske utvalg, medlem av utvalget til å utrede forurensningserstatning og medlem av Nordens faglige Samorganisasjons miljøvernutvalg. Han hadde videre fungert som varamann for Odd Højdahl i Industri-departementets kontaktutvalg vedrørende oljespørsmål.

Kai Aagaard har vært medlem av det sentrale utvalg for tariffavtale ved Rafsnes, Den europeiske faglige Samorganisasjons komité for demokratisering av økonomien og har møtt i Handelsdepartementets kontaktgruppe for multinasjonale selskaper og Den rådgivende komité for visse økonomiske spørsmål.

Presse- og informasjonsvirksomheten.

Etter at vi var ferdig med de spesielle tiltak i forbindelse med LOs 75-årsjubileum i 1974 og den virksomheten som var kalt «LO-Inform», har presse- og informasjonsvirksomheten i 1975 vært drevet i mer «normale former». Virksomheten har omfattet utgivelse av Fri Fagbevegelse, utgivelse av ulike brosjyrer og for øvrig informasjon i forskjellige former innad og utad.

Som nevnt i beretningen for 1974 ble det i forbindelse med 75-årsjubiléet arrangert en tegne- og stilkonkurranse for skoleelever. Premievinnerne var innbudt til LO i dagene 31. januar og 1. februar 1975. Premiene ble delt ut av LOs formann ved en tilstelning i Sekretariatsalen, og det ble i de to dagene ellers arrangert et spesielt program for premievinnerne. En rekke bokpremier ble delt ut i de respektive klasser rundt om i landet av LOs distriktssekretærer.

Det har fortsatt vært mange forespørsler fra skoler og studerende ungdom som har ønsket informasjonsmateriell om fagbevegelsen. Ved hovedkontoret har det vært flere besøk av skoleklasser, og ansatte i administrasjonen og distriktssekretærer har deltatt med orinteringer i skolene. Samarbeidet med Kirke- og undervisningsdepartementet og Norsk Arbeidsgiverforening om et spesielt skoleopplegg har fortsatt. Vi viser til omtale om dette under avsnittet om skolespørsmål.

Vi har ellers hatt besøk av andre grupper og av enkeltpersoner som har søkt opplysninger om fagbevegelsen, og medarbeidere fra ulike avdelinger i LO har medvirket ved slike besøk.

Det har som tidligere vært holdt kontakt med presse og kringkasting, og det har vært holdt pressekonferanser om enkelte viktige saker.

Det har vært utgitt en brosjyre på engelsk og tysk om utviklingen av det industrielle demokrati i forskjellige former, og LO har deltatt i arbeidet med en ny utgave av «Labour Relations in Norway», som utgis gjennom Sosialdepartementet.

Det er trykt nye opplag av bl. a. LOs presentasjonsbrosjyre og LOs Handlingsprogram. Informasjonskontoret har medvirket ved utgivelsen av debattopplegget om organisasjonsmønsteret i fagbevegelsen og debattopplegget om pris- og inntektspolitikken. Avtalen om sykkelønsordningen, sluttvederlagsordningen og opplysnings- og utviklingsfondet er blitt trykt i et felles hefte. Ellers har informasjonskontoret hatt ansvaret for årsberetningen og de trykte protokollene fra representantskapsmøtene.

Informasjonskontoret har også medvirket ved et par kurs arran-

gert for medarbeidere i A-lønnen. Per Haraldsson er medlem av AOFs journalistutvalg, som planlegger slike kurs.

Per Haraldsson og Knut Ribu har deltatt i tre møter i informasjonsutvalget til Nordens Faglige Samorganisasjon og representerte LO på en større informasjonskonferanse som Nordens Faglige Samorganisasjon arrangerte i Århus 24.—26. september 1975. Når det har vært behov for det har fagbladredaktørene vært innkalt til drøftinger med informasjonskontoret og redaksjonen av FF.

Inntil IDEKO ble nedlagt 30. juni 1975, var en av byråets medarbeidere, Svein Ruud, knyttet til informasjonskontoret. Fra 1. november ble Erik Nilsen informasjonssekretær, etter en tid å ha arbeidet i Arbeiderpartiets Stortingsgruppe. Han var tidligere journalist i FF.

Informasjonskontoret har dessuten vært benyttet til behandling av en del andre saker. Det gjelder f. eks. boikotten av druer og salat fra California, kontakten med Fremmedarbeiderforeningen, spørsmålet om gebyr ved bruk av sjekker, og konferanser om muligheter for spredning av ferien. Per Haraldsson deltok i LOs delegasjon til Polen i dagene 14.—22. juni 1975, og på landsmøtet i Framfylkingen.

Fri Fagbevegelse.

Fri Fagbevegelse kom ut med 21 nummer i 1975 og i et opplag på 43 000 eksemplarer pr. nummer. Bladet er i alle år distribuert fra Ekspedisjonssentralen, men i november 1975 ble denne del av arbeidet overtatt av D-sentralen, Aktietrykkeriets nye distribusjonsanlegg på Løren. Samtidig begynte forberedelsene med å overføre adresseringen til EDB-interessentskapet.

De redaksjonelle retningslinjer for bladet har vært de samme som i tidligere år. — FF var den eneste publikasjon som ga en inngående beskrivelse av det såkalte Årdal-prosjektet, der en gruppe forskere fra Universitetet i Oslo ga en sosiologisk beskrivelse av Årdal som bosted, arbeidsplass og lokalsamfunn. Journalist Odd Harald Røst har siden skrevet brevkurset om Årdal-prosjektet for AOF og sammen med AOF deltatt i de kontaktmøter som er holdt mellom parti og fagbevegelse i Årdal.

Redaksjonens medlemmer har deltatt i en rekke møter og pressebefaringer i årets løp. Knut Ribu har bl. a. deltatt i en konferanse DEFS arrangerte i Strasbourg i april 1975 om problemer ved bruk av atomkraftverk, Artur Bruflat har bl. a. vært deltaker på AOFs sekretærkonferanse på Noresund i juni 1975 og Odd Harald Røst har vært deltaker i en konferanse som Friedrich Ebert Stiftung

arrangerte i forbindelse med Kieler-uka i juni 1975. Han er også medlem av Rådgivende utvalg, Sørmarka og av Informasjonskomitéen for Bergmannsdagene 1976.

Redaksjonens medlemmer er de samme som i 1975: Redaktør Knut Ribu, red. sekretær Artur Bruflat og journalist Odd Harald Røst.

LOs rasjonaliseringskontor.

Personalet ved rasjonaliseringskontoret har bestått av Egil Ahlsen, leder, konsulent Harald Andersen og kontorfunksjonær Else Olavson. (R. Røberg Larsen har fungert i Tor Halvorsens stilling.)

I forbindelse med innføring av nye lønssystemer og løsning av tvister har det vært ytet bistand til de forskjellige forbund, og det har vært nødvendig med en rekke bedriftsbefaringer.

Etter anmodning fra forbund, AOF og institusjoner, har det vært gitt en rekke forelesninger i samarbeidsspørsmål, arbeidsstudier, fastlønnssystemer, industrielt demokrati og bruk av datamaskinbaserte systemer.

Fra 1. april 1975 ble klubbformann Tor Andersen tilknyttet kontoret i en stipendiatstilling. Ordningen kom i stand i samarbeid med Norsk Produktivitetstitutt og hensikten var at han skal arbeide i fagbevegelsen på området datateknologi og organisasjon.

Etter forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening ble det i mai inngått en rammeavtale om datamaskinbaserte systemer. I forbindelse med denne har det vært gitt orienteringer og vært ytet bistand ved oppsetting av særavtaler ved enkelte bedrifter. I november ble også inngått tilsvarende rammeavtale for Statens virksomheter.

I november måned ble holdt en 3-dagers konferanse på Kongsberg for forbundstillsmenn med 45 deltakere, hvor en drøftet erfaringer med EDB og det videre arbeid for fagbevegelsen ved innføring av datamaskinbaserte systemer i de forskjellige virksomheter. Innleggene under konferansen blir publisert i «Bedriftsutvalgene» i januar—februar 1976.

Etter henstilling fra forbundene er spørsmålet om å utarbeide kurs for tillitsmenn om datamaskinbaserte systemer tatt opp med Statens teknologiske institutt og det er nedsatt en styringskomité med representanter fra fagbevegelsen for å utarbeide dette.

Ved Statens teknologiske institutt er gjennomført seks grunnkurs i arbeidsstudier for tillitsmenn.

Kontorets personale har i perioden vært med i en rekke utvalg, komitéer, råd og styrer:

Samarbeidsrådet LO/N.A.F. — råd og forskningsutvalg.
Samarbeidsrådet LO/DKT.
Norsk Produktivitetsinstitutt — råd, arbeidsutvalg og fagutvalg.
Statens teknologiske institutt — styre og fagutvalg.
Direktoratet for arbeidstilsynet.
Arbeidsforskningsinstituttene.
Røykskaderådet.
Kontinentalsokkelkomiteén.
Rådet for produksjonsteknisk etterutdanning.
Norsk Ergonomiutvalg.
Norges Rasjonaliseringsforbund A/L.
Industriseminaret.
Styringskomité for lønssystem innen tekstil.
Styringskomité NPI-prosjekt — 914, produktivitetsvekst og lønns-systemer.
AOFs Rådgivende utvalg for skolering i bedriftsdemokrati.
Norges Rasjonaliseringsforbunds kongresskomité.

Månedstidsskriftet «Bedriftsutvalgene» blir redigert og utgitt fra rasjonaliseringskontoret. Etterspørselen etter tidsskriftet har økt, og det har vært nødvendig med ekstraopplag av enkelte utgaver.

LOs revisjonskontor.

Landsorganisasjonens revisjonsutvalg har i 1975 bestått av: Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Marie Lindquist, Bekledningsarbeiderforbundet, og Jens Torp, Norsk Kommuneforbund.

Det er i løpet av året holdt 6 møter.

Kontoret beskjeftiget ved årets utgang foruten revisjonssjefen, 5 revisorer og 3 revisjonsmedarbeidere.

Arbeidsområdet ved utgangen av 1975 omfatter regnskapene for Landsorganisasjonen, herunder LOs distriktskontorer, Den norske Fagorganisasjons Pensjonskasse, Fagorganisasjonens Stønadskasses Fond, Folkets Hus Fond, Folkets Hus Landsforbund, LO-skolen Sørmarka, Norsk Pensjonistforbund, Handels- og Kontorfunksjonærenes Fellesforening i Oslo, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundets stedlige styre i Oslo, Statstjenestemannskartellet, Norsk Arbeiderpresse A/S, Folkets Hus A/L, Østkantens Folkets Hus, Storgt. 39, De Samvirkende Fagforeninger, AKAN, A/S Idékommunikasjon, Arbeidernes Opplysningsforbund med driften av Sørmarka og Østråt, samt 37 fagforbund med underregnskaper.

Kontoret har videre hatt en del spesialoppdrag, bl. a. kontroll i en rekke av forbundenes utenbys avdelinger.

To av revisorene har forelest i regnskap og revisjon ved kurs arrangert av forbundene.

Revisjonsarbeidet er utført i samsvar med gjeldende bestemmelser om revisjon og god revisjonsskikk, herunder kontroll med at de økonomiske disposisjoner som er foretatt har hjemmel i vedtekter og protokollerte vedtak i de organisasjoner og selskaper som sorterer under revisjonskontorets arbeidsområde.

Arne G. Strangel har i 1975 vært medlem av Ankenemnda for verdsettelse av aksjer (Riksskattestyret) og varamann i Ettersynskomiteén ved Norges Banks hovedsete. Sammen med revisjonssjef Knut Braathen i NKL er han hovedrevisor i Liv- og Skadeforsikringsselskapene Samvirke.

Det har ikke vært noen endringer i personalet i 1975.

LOs økonomiske kontor.

I 1975 har det ved kontoret vært ansatt tre økonomer: cand. oecon. Jon Rikvold, cand. oecon. Per Brannsten og siviløkonom Kjell Arne Sveum. Dessuten har kontoret fire funksjonærer på heltid og en funksjonær på deltid. Jon Rikvold er leder av kontoret.

Økonomisk kontor utfører en rekke faste oppgaver. Hver måned blir det utarbeidet oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og tilsluttede forbund og detaljoppgaver over endringer i konsumprisindeksen. Kontoret gir fire ganger årlig ut publikasjonen «Økonomisk Informasjon» i et opplag på 4500, der en tar med lønnsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og annet aktuelt statistisk og økonomisk stoff. Publikasjonen sendes forbund, distriktskontorer og andre. En kvartalsvis oversikt over produksjonsindeksen i bergverksdrift, industri og kraftforsyning blir også sendt forbund og distriktskontorer.

Kontoret har utarbeidet tabeller over medlemsmassens sammensetning og fordeling, og oversikter over tariffsaker og konflikter behandlet og godkjent av Sekretariatet. Videre utarbeides for administrasjonen oversikter over kontingenten til forbundene og andre økonomiske forhold innen fagbevegelsen. Det utarbeides også en statistisk-økonomisk oversikt.

Kontoret har utformet utkast til uttalelser og notater bl. a. om pris- og lønsspørsmål, arbeidskraftpolitikk, lavtlønsspørsmål og inntektsfordeling m. m. Ellers er det foretatt ulike beregninger for å besvare forespørsler fra administrasjonen, forbundene, myndighetene og innenlandske og utenlandske organisasjoner.

Jon Rikvold har i 1975 vært medlem av en rekke offentlige utvalg og komitéer, bl. a. medlem av styret i Norges Eksportråd, representant i Den rådgivende komité for visse økonomiske spørs-

mål, særlig tollspørsmål, Det tekniske beregningsutvalg i tilknytning til inntektsoppgjørene, Kontaktutvalget for arbeidsmarkedsforskning, Rådgivende utvalg for saker vedrørende Det Europeiske Frihandelsforbund og nordisk økonomisk samarbeid med utvidet mandat til også å fungere som rådgivende instans i saker som vedrører EF. Rikvold har representert LO ved en rekke internasjonale møter.

Per Brannsten er medlem i Utvalget til å utrede den framtidige sysselsettingsstatistikken, medlem av Betalingsformidlingsutvalget, medlem av Arbeidsgiveravgiftsutvalget, medlem av Beredskapsutvalgets underutvalg for industriberedskap, medlem av Utvalget for retningslinjer for bedriftsintern opplæring, medlem av Arbeidsdirektoratets styre, medlem av kontaktutvalgene for lønnsstatistikk og arbeidsmarkedsstatistikk, varamann for Jon Rikvold i Garantiinstituttet for eksportkreditt, varamann for Odd Højdahl i Arbeidsdirektoratets styreutvalg for trygdesaker, varamann for Ragnar Røberg Larsen i styret for Industriseminaret og i styret for Industriøkonomisk Institutt, varamann til styret for Syketrygden og varamann til Forsikringsrådet.

Kjell Arne Sveum er medlem av et utvalg til å utrede skattemessig deling av personbedrifters formue og inntekt («Skattedelingsutvalget») og et utvalg som skal utrede spørsmål i tilknytning til bruk av tjenesteboliger. Dessuten er han varamann i Rådet for Norsk Produktivitetsinstitutt, varamann for Liv Buck i Rådet for Distriktenes utbyggingsfond og for Øistein Gulbrandsen i Rådet for Industriøkonomisk Institutt.

Solveig Moi har vært medlem av utvalg nedsatt av Kontrollutvalget for Sykelønnsordningen, Sluttvederlagsordningen og Opplysnings- og utviklingsfondet.

Økonomene har i 1975 skrevet en rekke artikler og holdt forelesninger og foredrag om forskjellige økonomiske spørsmål.

LOs utvalg for familiespørsmål.

LOs utvalg for familiespørsmål har bestått av følgende 9 representanter:

Liv Buck, LO, formann.

Evy Boverud Pedersen, LO.

Ulf Sand, LO.

Else Ørbæk, Norsk Tele Tjeneste Forbund.

Harriet Andreassen, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Kåre Hansen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Lars Skytøen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Saker av generell karakter reises overfor LOs Utvalg for familiespørsmål.

Odd Hübener, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.

Ivar Andresen, Norsk Kommuneforbund.

Etter Odd Hübenerdødens død har Per Karlsen, NNN, møtt i hans sted.

Etter at Lars Skytøen ble valgt som forbundsformann, har Arvid Nordli, Jern og Metall, møtt i hans sted.

Ulf Sand har i den tid utvalget har vært i arbeid, vært statssekretær i Forbruker- og administrasjonsdepartementet, og av den grunn ikke møtt i utvalget.

Utvalget er oppnevnt av Sekretariatet, og funksjonstiden gjelder for kongressperioden 1973—77.

Utvalget har i 1975 holdt 7 møter.

Utvalget har bygget sitt arbeid på følgende mandat:

«Utvalget skal ta seg av spørsmål av familiepolitisk og sosial karakter.

Det skal søke å påvirke tradisjonelle oppfatninger om menns og kvinners rolle i samfunns-, arbeids- og familieliv.

Det skal handle i overensstemmelse med de vedtak som til enhver tid blir fattet av LOs kongress.

Det skal arbeide i nær tilknytning til de målsettinger/arbeidsoppgaver som blir trukket opp i LOs handlingsprogram.

Utvalgets arbeid må også føres ut på det lokale plan, bl. a. ved opprettelse av lokale LO-utvalg for familiepolitiske spørsmål. Slike utvalg bør legges under LOs distriktkontorers ansvarsområde.»

Når det gjelder arbeidet på det lokale plan, er lokale utvalg inntil nå oppnevnt i følgende fylker: Nordland, Troms, Rogaland og Hedmark.

De lokale utvalg er oppnevnt etter følgende retningslinjer:

«Utvalget skal ta seg av spørsmål av familiepolitisk og sosial karakter.

Det skal søke å påvirke tradisjonelle oppfatninger om menns og kvinners rolle i samfunns-, arbeids- og familieliv.

Det skal handle i overensstemmelse med de vedtak som til enhver tid blir fattet av LOs Kongress.

Det skal videre arbeides etter de målsettinger/arbeidsoppgaver som blir trukket opp i LOs Handlingsprogram.

Det forutsettes at utvalget på eget initiativ tar opp saker på lokalt plan som har spesiell karakter i forhold til eget distrikt, f. eks. i forhold til Fylkespartiets organer og fylkeskommunale organer.

Saker av generell karakter reises overfor LOs Utvalg for familiepolitiske spørsmål.

Utvalget fungerer som rådgivende organ for det sentrale utvalg for familiespørsmål.»

Etter vedtak fattet i forbindelse med oppretting av utvalgene, vil det i 1976 bli arrangert en felleskonferanse mellom LOs utvalg sentralt og de lokale utvalgene.

Av saker Utvalget har arbeidet med i 1975 kan nevnes:

Det har engasjert seg i arbeidet med LOs Handlingsprogram, med tanke på revidering av dette på LO-kongressen i 1977.

Det har hatt ansvar for den nordisk/faglige studieuke om Familiepolitikk som fant sted på Rapham, Otta, i dagene 14.—19. september 1975.

Det har engasjert seg i Ot.prp. nr. 3 — utkast til ny lov om arbeidervern og arbeidsmiljø m. v. — kapitlene svangerskap og fødsel, samt fri i forbindelse med amming.

Det er den økonomiske dekning for den fritid som den nye loven legger opp til som har opptatt utvalget sterkt.

Barneparkering på LO-skolen, Sørmarka.

I 1975 hadde 1 mann og 1 kvinne barn med på kurs.

Fagforeningskvinnenes studiefond.

Fagforeningskvinnenes Studiefond har som formål å yte stipendier til kvinnelige medlemmer av LO som dyktiggjør seg for arbeid i organisasjonen, eller som trenger omskolering fra et yrke til et annet.

Styret har bestått av:

Liv Buck, LO, formann, Evy Buverud Pedersen, LO, sekretær, og Oddbjørg Lothe, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Det er i 1975 holdt to styremøter.

Stipendier.

Fondet har i 1975 bevilget følgende stipendier:

Etter søknad fra DNAs Kvinnesekretariat kr. 1000.00 til dekning av kursavgiften for deltakere ved den nordiske politiske studieuke 1974. Stipendiet ble fordelt med kr. 750.00 for dekning av kursavgiften for Ester Kristensen, Norsk Kommuneforbund, og kr. 250.00 for delvis dekning av kursavgiften for Reidun Romfo, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Etter søknad fra Trondheim faglige Samorganisasjon kr. 1179.00 til dekning av underskudd ved helgekurs for fagorganiserte kvinner på Surnadal Hotell i februar 1974.

Etter søknad fra Fagorganisasjonens Funksjonærgruppe kr. 1000.00 som økonomisk støtte til deltakelse i nordisk konferanse i København i november 1975.

FAGFORENINGSKVINNENES STUDIEFOND

Status pr. 1. januar 1976:

AKTIVA:

Bankinnskudd pr. 1/1 1976
 Landsbanken A/S
 12 måneders oppsigelse kr. 20.469.72

Kr. 20 469.72

PASSIVA:

Kapital pr. 1/1 1975 kr. 22 501.55
 Underskudd pr. 31/12 1975 » 2 031.83

Kr. 20 469.72

Taps- og vinningskonto pr. 31/12 1975:

Utbetalte stipend i 1975 kr. 3 179.00

Kr. 3 179.00

Bankrenter i 1975 kr. 1 147.17
 Underskudd » 2 031.83

Kr. 3 179.00

Oslo, 31. desember 1975
 7. januar 1976

Regnskapet revidert.

Oslo i mars 1976.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Revisjonskontoret.
 Arne G. Strangel.

LOs ungdomsutvalg.

Formann: Leif Haraldseth, LO. Sekretær: Svein Fjæstad, LO.
Medlemmer: Martin Kolberg, DNA, Arne M. Olsen, DNA, Håkon Pettersen, AOF, Rolf Kr. Larsen, AOF, Sissel Rønbeck, AUF, og Alf Hildrum, AUF.

Reiseinstruktør.

Svein Fjæstad har virket som reiseinstruktør i 1975.
STUIs tilskudd til dette har vært 41 000 kroner.

Folk og Forsvar.

Konferansene «Ungdommen og forsvaret» har vært holdt følgende steder:

Sandefjord 27. og 28. februar, 1 deltaker. Fredrikstad 13. og 14. mars, 4 deltakere. Bodø 5. og 6. april, 5 deltakere. Voss 23. og 24. april, 4 deltakere. Trondheim 25. og 26. september, 4 deltakere. Sola Flystasjon 7. og 8. oktober, 4 deltakere. Kristiansand S. 21. og 22. oktober, 5 deltakere. Florø 9. og 10. november, 4 deltakere.

Internasjonalt samarbeid.

Det vises til Internasjonalt kontors beretning.
Det har i 1975 vært følgende representasjon:

Nordens Faglige Samorganisasjon:

Stockholm, Sverige, 21. mars, Nordisk møte om ungdomsarbeidet i NFS, DEFS og FFI: Erik Nilsen deltok.

Den Europeiske Faglige Samorganisasjon:

Det har ikke vært holdt ordinære møter i ungdomskomiteén og ungdomsrådet i 1975, hvor Erik Nilsen, Landsorganisasjonen i Norge, har vært en av viseformennene.

Innenfor DEFS er det ellers holdt følgende møter og andre arrangementer i løpet av året:

Luxembourg 14.—17. januar, Generalforsamling i Koordinasjonsbyrået for internasjonale ungdomsorganisasjoner: Erik Nilsen deltok i DEFSs delegasjon.

Strasbourg, Frankrike, 17. mars, Møte om DEFSs framtidige ungdomsvirksomhet: Erik Nilsen deltok fra de nordiske DEFS-organisasjoner.

Strasbourg, Frankrike, 17.—21. mars, Seminar om arbeidsledighet blant unge arbeidere: Svein Fjæstad deltok.

Firenze, Italia, 9.—15. juni, Seminar om humanisering av arbeidsforholdene: Svein Fjæstad deltok.

Strasbourg, Frankrike, 21.—27. september, Seminar om yrkesutdanning: Egil Knudsen deltok.

Düsseldorf, Vest-Tyskland, 27.—29. november, DEFSs 1. ungdomskonferanse. Følgende deltok: Trygve Johnsen, Martin Mæland, Erik Nilsen og Svein Fjæstad.

Brüssel, Belgia, 1.—5. desember, Seminar om kvinnenes rolle i fagbevegelsen og det yrkesaktive liv: Gerd Johnsrud deltok.

Den Frie Faglige Internasjonale:

Brecht, Belgia, 25.—29. mai, FFI-seminar om samarbeid mellom unge fagorganiserte i Europa og den tredje verden: Erik Nilsen deltok.

Brüssel, Belgia, 30. mai, 5. møte i FFIs Ungdomskomiteé: Erik Nilsen møtte som valgt medlem for de europeiske FFI-organisasjonene.

Athen, Hellas, 16.—20. september, FFI-seminar i samarbeid med GSEE om situasjonen for unge fagorganiserte i Hellas: Erik Nilsen deltok.

Hurdalsjøen, Norge, 30. november—6. desember, FFI-seminar om unge kvinners problemer i bransjer som hovedsakelig sysselsetter kvinner: Solveig Veselka og Helga Trulsrud, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Else-Marie Bratten og Erik Nilsen, LO. Norsk LO var teknisk medarrangør.

Samarbeid med AUF.

Kontakten med AUF i 1975 har vært god. Det har også i 1975 vært samarbeid med AUF om arbeidet på skolesektoren.

Gjennom den spesielle finansieringsordningen fra forbundene gjennom LOs Ungdomsutvalg, har skolesekretærens reisevirksomhet blitt betalt av denne konto. På skolesektoren har AUFs skolesekretær vært særlig opptatt av virksomheten på yrkesskolesektoren.

LOs Ungdomsutvalg var representert i AUFs valgkamputvalg v/sekretæren.

Studie- og opplysningsarbeidet.

Etter opplegg fra LOs Ungdomsutvalg er det holdt 16 korte kurs (helgekurs) med i alt 410 deltakere. Disse kurs er arrangert i samarbeid med LOs distriktskontorer.

Ungdomsutvalget har i samarbeid med AOF arrangert fire ukerskurs med i alt 109 deltakere. Til disse kurs er alle ungdomsorganisasjoner innbudt.

LOs kulturutvalg.

Etter vedtak på Landsorganisasjonens kongress i 1973, ble det nedsatt et kulturutvalg som har til oppgave å være konsultativt organ for LO, fagforeningene og fagforeningene i kulturpolitiske spørsmål og saker som vedrører kulturelle aktiviteter.

I utvalgets videre mandat heter det:

1. Utvalget skal i samarbeid med AOF informere fagbevegelsen om den kulturpolitikk myndighetene fører.
2. Utvalget skal utforme kulturtiltak som har spesielt siktemål å tjene de fagorganisertes interesser.
3. Utvalget skal støtte og eventuelt gjennomføre kulturtiltak, spesielt innenfor fagbevegelsen.
4. Utvalget bør etablere kontakt med kulturarbeidere, og være åpent for initiativ fra kulturarbeidere som ønsker kontakt med fagbevegelsen.

Medlemmer av utvalget er:

Liv Buck, formann, Landsorganisasjonen, Sigurd Lønseth, Norsk Musikerforbund, Bjørn Sørensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Haagen Ringnes, Norsk Tjenestemannsforbund, Lars Buer, Arbeidernes Opplysningsforbund og Magne Thorsen, Sosialistiske Kulturarbeideres Forening.

AOF er kulturutvalgets sekretariat, Dagfin Rimestad er sekretær.

I 1975 har utvalget hatt 7 møter.

I 1975 har utvalget hatt til sin rådighet 50 000 kroner.

Utvalget har i sitt arbeid lagt vekt på å stimulere kulturtiltak som er i tråd med fagbevegelsens målsetting, samt påvirke våre politiske myndigheter til å følge opp denne målsettingen i sitt arbeid.

Det er derfor gledelig at Regjeringen har lagt stor vekt på kulturpolitikken og i en egen *stortingsmelding* om «*Ny kulturpolitikk*» lagt fram forslag i tråd med LOs handlingsprogram.

I denne meldingen forplikter Regjeringen seg til en omfattende øking av innsatsen på det kulturpolitiske området. Det legges opp til en forsterket kulturaktivitet med utgangspunkt i de enkelte distrikter, i de enkelte kommuner og i det enkelte lokale miljø.

Med utgangspunkt i at kulturpolitikken er en del av den samlede politiske virksomheten både i stat, fylker og kommuner, har Regjeringen foreslått at det opprettes et politisk valgt kulturstyre både i fylkene og kommunene. Dette kulturstyret skal ha ansvaret for den samlede kulturpolitiske virksomheten.

For å stimulere til ny aktivitet er det fra statens side i 1975 formidlet 21 mill. kroner til kommunene. Formidlingen av disse pengene skjer etter spesielle regler om kommunenes størrelse, økonomi osv. Det er forutsatt at pengene kan gå til f.eks. amatørteater, musikalsk aktivitet, billedkunst, fotografering, kulturvern, kunstneriske og andre kulturelle innslag på møter og arrangementer organisert av ideelle politiske, religiøse og andre lag og grupper. Drift av forsamlingslokaler, kulturarbeid for barn, ungdomsarbeid og idrett.

Den enkelte kommune vil stå fritt i hvordan de vil fordele støtten mellom de enkelte tiltak. Vanligvis vil det være kulturstyret som enten selv eller via forslag overfor formannskapet foreslår fordelingen.

På denne måten forutsetter Regjeringen at en kan gi en vesentlig bedring av arbeidsvilkårene bl. a. for de frivillige organisasjonene.

I slutten av 1975 kom så *Kunstnermeldingen* — St.meld. nr. 41. Denne melding tar opp kunstnerens forhold til samfunnet i hele sin bredde, og tar til og med på seg i prinsippet ansvaret for deres materielle kår.

Hovedpunktene i meldingen er garantert minsteinntekt til kunstnere, forhandlingsrett og mange andre sider av kunstnerens kår.

Det er ventet at St.meld. nr. 41 vil bli behandlet i Stortinget i mai 1976.

Av saker som LOs kulturutvalg har beskjeftiget seg med, kan nevnes:

Skogsarbeiderdagene 1975 — Elverum —

hvor skogsarbeiderkulturen ble brakt fram i lyset.

Under dagene ble det gitt et bilde av skogsarbeidernes kår i gammel og ny tid, med hovedvekt på den omfattende mekaniseringsprosess som dette yrke har gjennomgått.

Det er også foretatt filmopptak fra Skogsarbeiderdagene på Elverum.

Arrangør for dagene var AOF, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund i samarbeid med Norsk Skogbruksmuseum og Glomdalsmuseet.

LOs kulturutvalg har bidratt med en bevilgning på 25 000 kroner til avvikling av arrangementet.

Bergmannsdagene 1976 på Røros —

er det neste kulturarrangement som AOF i samarbeid med Norsk Arbeidsmandsforbund vil stå i spissen for.

LOs kulturutvalg har bevilget 50 000 kroner til formålet — (20 000 kroner i 1975 og 30 000 kroner i 1976).

Når det gjelder feltet Kulturdager i årene framover, planlegges Jernbanedagene i 1977 — Sjømannsdager i 1978 — Industrierbeiderdager på Rjukan og kulturdager i forbindelse med Norsk Grafisk Forbunds 100-årsjubileum i 1982.

Av andre aktiviteter som LOs kulturutvalg har stilt seg positive til, er Lillehammer og omlands faglige samorganisasjons initiativ til innkjøp av en husmannsstue, som er tenkt plassert på Maihaugen på Lillehammer.

Det har bevilget 500 kroner til annonse i program i forbindelse med Ragna Ringdals Daghem og skole — teatergruppens deltakelse i festspillene i Nord-Norge.

Det har stilt seg positivt til tanken om opprettelse av et industri-museum i Moss.

I samarbeid med AOF, forbundene og Tiden Norsk Forlag er det innbudt til diktkonkurransse blant amatører på arbeidsplassene. Tiden Norsk Forlag skal gi ut diktsamling med et utvalg av diktene.

Utvalget arbeider med en artikkeltjeneste overfor forbundenes fagblader, hvor det ønsker at kjente forfattere skriver noveller.

Videre arbeider utvalget med revisjon av avsnittet Kunst og Kultur i LOs Handlingsprogram, med henblikk på LO-kongressen i 1977.

LOs kulturutvalg har vært representert på Statens 88. kunstutstilling — Brukskunstutstillingen/Tråd i stil og Statens Lærerskole i forming/jubileumsutstilling i anledning 100-årsjubiléet.

LOs sosialpolitiske utvalg.

Etter vedtak på Landsorganisasjonens kongress i 1973 ble det nedsatt et sosialpolitisk utvalg som har til oppgave å behandle saker av sosialpolitisk karakter og gir råd til LOs administrasjon og sekretariat i de saker utvalget får til behandling.

Medlemmer av utvalget er: Odd Højdahl, formann, Liv Buck, Tor Rønning, Ragnvald Syvertsen, Erling Solstad, Knut Nakken, Leif Skau, Ruth Ryste, Christian Pedersen, Per Brannsten, sekretær og Tore-Jarl Christensen, sekretær, inntil han ble utnevnt til statssekretær i Miljøverndepartementet.

I 1975 har utvalget i alt hatt to møter og behandlet ulike saker som det har fått seg forelagt. Av saker som er behandlet nevnes spesielt: Trygdepolitiske spørsmål etter henvendelse fra Norsk Tjenestemannslag, den nye arbeidsmiljøloven og regler for arbeidsløshetstrygden.

Elektronisk databehandling (EDB).

Ti forbund, som til sammen representerer 462 000 medlemmer, er sammen med LO tilsluttet et EDB-Interessentskap. Medlemmer i Interessentskapet er:

Landsorganisasjonen i Norge.
Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
Norsk Arbeidsmandsforbund.
Bekledningsarbeiderforbundet.
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
Norsk Kommuneforbund.
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund.
Norsk Tjenestemannslag.

Interessentskapet står åpent for andre LO-forbund som vil slutte seg til.

EDB-kontoret står for den daglige drift og har tre ansatte. Systemene blir nyttet til innkreving av kontingent, kartoteklister for avdelingene samt adressering av fagbladene. I tillegg er det utviklet et system for bruk av Bedrifts- og avtaleregister for Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund kjører deler av sitt regnskap på EDB. For øvrig har flere forbund vist interesse for de tjenester EDB-kontoret kan tilby.

Sammen med Forsikringssselskapene Samvirke leier Interessentskapet en datamaskin av typen IBM 370/135. Den ble installert i det nye bygget til Samvirke i 1974.

Punchingen har hittil foregått i de enkelte forbund, men en felles puncheavdeling med nye maskiner er kommet i gang fra mars 1975. Foreløpig er her ansatt to operatører.

EDB-Interessentskapets oppbygging er slik:

1. Interessentskapet, som har en representant fra hvert av forbundene samt LO.

Formann: Hovedkasserer Einar Strand, LO.

2. *Interessentskapets styre:*

Formann: Einar Strand, LO.

Hovedkasserer Thor Andreassen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Hovedkasserer Jens Torp, Norsk Kommuneforbund.

Hovedkasserer Storm Lundberg, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers forbund.

Hovedkasserer Bjørn Rudaa, Norsk Tjenestemannslag.

Hovedkasserer Harry Jørgensen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

3. *Interessentskapets styringsgruppe:*

Formann: Hovedkasserer Thor Andreassen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Hovedkasserer Storm Lundberg, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Hovedkasserer Bjørn Rudaa, Norsk Tjenestemannslag.

Etter norske forhold utgjør Interessentskapet et stort databehandlingsområde, og det er naturlig at EDB vil få stor betydning for effektiviseringen av databehandlingen for de forskjellige forbund og for LO.

LOs utredningskontor.

Utredningskontoret har også i 1975 hatt kontorpersonale felles med Økonomisk kontor. Øistein Gulbrandsen har også i 1975 fungert som utredningsleder.

Som medlem og mot slutten av året sekretær for LOs industri- og oljeutvalg, har utredningslederens arbeid i 1975 for en del vært konsentrert om industri- og energipolitiske spørsmål og utredninger omkring dette emne. For øvrig kan nevnes arbeidet som sekretær i utvalget som forberedte LOs debattopplegg om pris- og inntektspolitikk. Dessuten har utredningslederen skrevet en rekke artikler og holdt foredrag om aktuelle økonomiske, pris- og inntektspolitiske, industri- og energipolitiske emner.

Han har dessuten vært medlem av en rekke offentlige utvalg og komitéer, bl. a. utvalget for energiøkonomisering, utvalget for energiøkonomisk forskning, rådgiver i Det tekniske Beregningsutvalg i tilknytning til inntektsoppgjørene, utvalg til vurdering av lønnsglidningen, Rådet for Industriøkonomisk Institutt, Arbeidsgiverperiodeutvalget, som vurderer en rekke spørsmål knyttet til utbetaling av sykelønn i Folketrygden og medlem av Styret for hovedorganisasjonenes sykelønnsordning. For øvrig er han varmann i Norges Eksportråd, Omstillingsfondet og ILO-komitéen.

LOs forskningsutvalg.

LOs forskningsutvalg har i 1975 hatt denne sammensetningen: Fra LO: Ragnar Røberg Larsen, formann, Knut Ribu, sekretær, Harry O. Hansen, Egil Ahlsen og Børre Pettersen, videre Leif Skau,

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Otto Totland, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, Arne Born, Norsk Kommuneforbund, Erling Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Kristen Nygård, Norsk Tjenestemannslag.

Forskningsutvalget har søkt å kartlegge i hvilken utstrekning forbundene er engasjert i utvalg og komitéer knyttet til forskningsoppdrag og arbeid. Oversikten ble utarbeidet på grunnlag av svar på spørreskjema til forbundene. Det viste seg at 15 forbund er med i ulike forskningsutvalg. I tillegg kommer de forskningsorganer der LO er representert. Oversikten, som neppe er fullstendig, viser at fagbevegelsens engasjement i forskningsarbeid er langt større enn man før hadde kjennskap til.

Sekretær Ragnar Røberg Larsen ble i år oppnevnt som medlem av Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd for perioden 1. januar 1976—31. desember 1979 med Knut Ribbu som varamann.

LOs forskningsutvalg har i 1975 dels arbeidet med løpende saker, dels engasjert seg i bestemte oppgaver, som miljøforskning. Dette siste problemet er behandlet i utvalget og forbundene er gjennom rundskriv orientert om bevilgningen over statsbudsjettet for 1976 på 2,3 mill. kroner til miljøforskning. Ved utgangen av året hadde Kommunal- og arbeidsdepartementet mottatt 46 søknader om økonomisk støtte til miljøforskningsoppgaver. Av dem var 13 ferdigbehandlet. Fire LO-forbund søkte om midler, og en søknad fra Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet ble innvilget med 138 000 kroner til undersøkelse av arbeidsmiljøforhold for ansatte i hotell- og restaurantbedrifter.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund har søkt NTNf om midler til et forskningsprosjekt om hvilken virkning datateknologien har for de ansatte i varehandelen. Forbundet har fått 300 000 kroner for 1976 til dette arbeidet.

Forskningsutvalget har også drøftet sin framtidige virksomhet, som kan bli svært omfattende. Utvalget har ennå ikke funnet den beste arbeidsform, og dette er en sak det arbeides med.

Folkets Hus Landsforbund.

Den viktigste begivenhet i året som gikk, var avviklingen av Landsforbundets 9. ordinære landsmøte i dagene 26. og 27. april 1975.

Landsmøtet, som hadde samlet rekorddeltakelse med i alt 100 representanter og innbudte gjester, fant sted i Oslo Folkets Hus. Viktigste sak på dagsorden var behandling og godkjenning av handlingsprogram for Folkets Hus-bevegelsen. Programmet ble enstemmig godkjent.

Handlingsprogrammet er Folkets Hus-bevegelsens arbeidsredskap i bestrebelsen på å oppnå bedre og sikrere støtteordninger fra samfunnets side. Programmet trekker opp arbeidsoppgaver og handlingslinjer for bevegelsens virksomhet i tida framover.

Foruten vanlige landsmøtesaker forelå innstilling fra valgkomiteén på nytt styre for perioden 1975—78. Innstillingen ble enstemmig godkjent og ga styret slik sammensetning:

LO oppnevnte:

Einar Strand (formann), Liv Buck, Rasmus Solend og Thor Andreassen.

Varamenn:

Leif Haraldseth, Walter Kolstad, Håkon A. Ødegård og Ole Knapp.

Landsmøtevalgte:

Egil Nilsen (nestformann), Otto Olsen og Kåre W. Larsen.

Varamenn:

Rolf Bækkevold, Aage Wallén og Magne Mælumshagen.

Sekretær: Gunnar Andersen.

Avgående formann, Thorleif Andresen, og styremedlem Lage Haugness, ble takket for mangeårig, solid innsats i styret.

Det er i 1975 holdt 8 styremøter, hvor i alt 115 saker har vært oppe til behandling. I forhold til fjoråret er det en nedgang i saksmengden på 12 saker.

Medlemstallet i Landsforbundet er fortsatt stabilt, idet antall registrerte medlemmer er 260, som er en økning på 6 medlemmer i forhold til fjoråret.

I beretningsperioden har Landsforbundet arbeidet med mange og viktige saker som punktvis kan oppsummeres slik:

1. Utarbeidelse av *handlingsprogrammet* preget Landsforbundets virksomhet i tiden før landsmøtet. En komité sto for selve utformingen av programmet, som i sin tur ble forelagt samtlige distriktsutvalg til uttalelse. Det endelige utkast ble godkjent av styret i Landsforbundet og Sekretariatet i LO før landsmøtet gjorde sitt enstemmige vedtak om å godkjenne handlingsprogrammet.
2. Opprettelse av *distriktsutvalg* er en nyordning som utvilsomt vil bety en styrking av Folkets Hus-bevegelsens virksomhet på lokalplanet. Samtlige 11 utvalg har vært samlet til møte i perioden. Foruten å være bindeledd mellom de enkelte medlemsorganisasjoner lokalt og Landsforbundet sentralt, er ut-

valgenes viktigste oppgave å arbeide for en nærmere tilknytning til våre kommunale og fylkeskommunale myndigheter i saker som angår våre hus.

Utvalget skal i tida framover fungere som Sekretariat i en landsomfattende *markedsundersøkelse* i Landsforbundets regi. Undersøkelsen tar sikte på å foreta en kartlegging og registrering av det totale forsamlingshustilbud i landet. Det innkomne materiell skal sluttbearbeides av LOs EDB-sentral og vil gi en konkret beskrivelse av situasjonen i landet som helhet, og dermed påvise det behov som er til stede i hver enkelt av landets 446 kommuner.

Undersøkelsen beregnes slutført i løpet av 1976.

3. Gjennomføring av *distriktskonferanseserie* nr. 2 ble påbegynt høsten 1975. Det ble avviklet fem konferanser på følgende steder: Lakselv, Tromsø, Bodø, Moss og Haugesund.

Det er stor interesse for disse konferansene, noe som oppslutningen tydelig bekrefter. I alt 139 representanter fra nærmere 100 medlemsorganisasjoner var til stede. I forhold til forrige konferanseserie betyr det en økning på hele 18 representanter.

Serien av konferanser fortsetter i de seks gjenstående distrikter våren 1976.

4. Den nye *forsikringsordningen* mellom Samvirke og Folkets Hus Landsforbund trådte i kraft den 1. januar 1975. Ordningen betyr en vesentlig forbedring av tidligere forsikringsavtaler, både når det gjelder dekningsomfang og premiestørrelser. I tillegg gir ordningen Landsforbundet fordeler gjennom årlig provisjon av innbetalte premier.

Ordningen forutsetter at 75 prosent av medlemsorganisasjonene slutter seg til. Oppslutningen tyder på at prosentsatsen vil nåes i god tid før utløpet av tidsfristen, som er 1. juli 1976.

5. Opprettelsen av *faglige studiesentra* fortsetter kontinuerlig, og er et resultat av samarbeidsavtalen mellom AOF og Folkets Hus Landsforbund. Fem sentra er i funksjon, og arbeidet med opprettelse av flere pågår. Det er tanken å opprette slike sentra i de Folkets Hus/Samfunnshus som er brukelige til dette formålet. Kommunene viser stor interesse, og har gitt økonomisk støtte til anlegg og drift enkelte steder.
6. Også på det *internasjonale* felt har den norske Folkets Hus-bevegelsen deltatt aktivt, både i seminar og møtesammenheng. Folkets Hus-sekretæren representerte Landsforbundet på Euro-peisk Folkets Hus møte i Stockholm 5.—7. februar 1975, og på instruksjonskurs i Karlstad i månedsskiftet juni/juli.

7. Opphevelsen av *kommunelovens* § 23 åpner adgang for kommunene til å gi økonomisk støtte til våre hus. Landsforbundet har i beretningsperioden fått melding om overføringer på i alt 5 123 000 kroner. Midlene er gitt i form av rentefrie lån, direkte tilskott og garantier på lån.
8. Det er i perioden opprettet en rekke *økonomiske fellesorganisasjoner*, bl. a. i Verdal, Florø og Kongsvinger. Hensikten er å reise nye anlegg for den virksomhet som drives innen fagbevegelsen. Landsforbundet tar dette som et tegn på at den svake utvikling vi har hatt i byggevirksomheten er i ferd med å endre seg, og at bygging av nye Folkets Hus og Samfunnshus vil øke i åra framover.

Folkets Hus Fond

Folkets Hus Fond ble opprettet på Kongressen i 1910, og har til oppgave gjennom lån å støtte byggeforetak som har til formål å skaffe forsamlings- og møtelokaler for den organiserte arbeiderbevegelse i Norge.

Fondets forvaltningskapital ligger i dag på ca. 22 mill. kroner, hvorav mesteparten er plassert i obligasjonslån.

I beretningsperioden har fondet mottatt i alt 20 søknader om lån og konverteringstilsagn. Av disse ble 16 lånesøknader og 3 konverteringssøknader innvilget, mens 1 lånesøknad er utsatt inntil nærmere opplysninger er innhentet.

Samlet utgjør innvilget lånebeløp 3 138 321 kroner som er en svak nedgang i forhold til fjoråret, da fondets utlån beløp seg til 3 444 275 kroner.

De innvilgede lån fordeler seg slik:

1. 6 lån på ordinære vilkår, dvs. med rentefot $\frac{1}{2}$ prosent under den til enhver tid gjeldende diskonto, samlet 122 000 kroner.
2. 10 lån på vilkår som for pengeplasseringslån, dvs. med rentefot minimum 1 prosent over den til enhver tid gjeldende diskonto, samlet 2 450 000 kroner.
3. 3 konverteringslån på vilkår som for pengeplasseringslån, samlet 566 321 kroner.

Når det gjelder søknader om rente- og avdragsfritak og utsettelse, er det i perioden behandlet fem slike, hvorav samtlige ble innvilget. Disse søknader er sterkt tidsbegrenset og dreier seg i alt vesentlig om korte tidsrom på 1 eller 2 terminer.

Videre har fondet mottatt og behandlet tre søknader om direkte tilskott uten å innvilge disse.

Det er Folkets Hus Landsforbund, som i samarbeid med Sekre-

tariatet i LO, administrerer Folkets Hus Fond. Styret har det siste året lagt stor vekt på å sikre gitte lån med kommunal garanti. Innvilgede lån i perioden har fått slik garanti.

Styret i Folkets Hus Landsforbund behandlet rentespørsmålet i møte 18. desember 1975, og gjorde vedtak om at rentefoten på lån, som er til forvaltning i Folkets Hus Fond, og som har diskontoklausul, skal f. o. m. 1. januar 1976 reguleres i samsvar med den til enhver tid gjeldende diskonto i Norges Bank. Vedtaket innebærer at ordinære lån, som har vært knyttet til en lavere (eldre) diskontosats, får en renteheving på $\frac{1}{2}$ prosent fra samme dato, mens pengeplasseringslån får en tilsvarende reduksjon i rentenivået.

Vedtaket må ses i sammenheng med gjeldende vedtekter i fondet, og er i fullt samsvar med disse.

Samarbeidskomitéen

Det norske Arbeiderparti—Landsorganisasjonen i Norge.

Samarbeidskomitéen mellom LO og DNA har hatt følgende medlemmer i 1975:

Fra DNA: Reiulf Steen, Gro Harlem Brundtland, Ivar Leveraas og Trygve Bratteli, dessuten har Odvar Nordli møtt i 2. halvår.

Fra LO: Tor Aspengren, Odd Højdahl, Einar Strand og Olav Bratlie.

Fra det tidspunkt Bratlie fratrådte som formann i Papirindustriarbeiderforbundet, i september, ble Otto Totland oppnevnt som medlem.

Formann i komitéen for 1975 var formannen i DNA. Komitéens sekretær er Einar Strand.

Det er holdt 23 møter i 1975.

Samarbeidskomitéen

Norsk Pensjonistforbund/Landsorganisasjonen i Norge.

Samarbeidskomitéen har i 1975 hatt fem møter.

Medemmer av komitéen har vært:

Fra Landsorganisasjonen:

Representanter: Einar Strand, Liv Buck, Eivind Strømmen og Else Ørbæk.

Varamann:

Arild Kalvik.

Fra Norsk Pensjonistforbund:

Representanter: Karl Hansen, Ragna Karlsen og Alfred Wold.

Varamann:

Leon K. Hasle.

Einar Strand er komitéens formann.

Av saker samarbeidskomitéen har beskjeftiget seg med, kan nevnes:

Pensjonene og justeringene, rådgivende forhandlinger, honnør-billetter, tellerskritt for telefonsamtaler og medlemsverving av pensjonister.

Komitéen er dessuten blitt orientert om Regjeringens St.meld. nr. 22 (1975—76) — om de eldre i samfunnet.

Denne melding varsler en gledelig kursendring i synet på eldre mennesker. Den inneholder et arbeidsprogram, og den røde tråd i arbeidsprogrammet er at de eldre skal få bo i sine hjem og at de skal få arbeid dersom de ønsker det.

For å nå dette målet foreslås det bl. a. en rekke virkemidler. Det skal bli enklere å få husbanklån, etableres dagsentra og service-sentra og telefontilskottet skal økes.

Folk og Forsvar

Leif Haraldseth er LOs representant i styret for Folk og Forsvar.

I 1975 har Folk og Forsvar avviklet 20 kontaktkonferanser med et samlet deltakerantall på 1300. Hensikten med konferansene har generelt vært å dekke et behov for saklig informasjon og kunnskaper om vår sikkerhetspolitikk og vårt totalforsvar.

For samtlige konferanser har det i programmet vært avsatt tid til spørsmål og diskusjon for å få en bredest mulig dekning av de spørsmål en har tatt opp.

Konferanseopplegget har vært søkt tilpasset de enkelte befolkningsgrupper en har ønsket å komme i kontakt med. Etter dette har en gjennomført følgende typer konferanser:

Ungdomskonferanser 10.

Kvinnekonferanser 4.

Totalforsvarskonferanser 3.

Fagforeningskonferanser 3.

Som et naturlig og kontaktskapende ledd mellom forsvaret og samfunnet for øvrig har en til alle arrangerte konferansetyper

invitert representanter fra forsvaret. Dette har normalt dreiet seg om to befal og to tillitsmenn fra de vernepliktige mannskaper fra de tre forsvarsgrener og Heimevernet, samt representanter fra de sivilt ansatte i forsvaret.

I løpet av året er det gjennomført 11 sikkerhetspolitiske kurs. Kursene har for det meste vært arrangert over en week-end og har samlet 387 deltakere.

Det er i alt avviklet 17 familieturer eller befaringer som samlet i alt omkring 27 000 personer. De enkelte avdelinger har lagt opp og gjennomført arrangementene og har gitt disse et praktisk tilsnitt, som har vist de besøkende hva Forsvaret er og hvilke oppgaver det er satt til å løse. Videre har hensikten vært å skape en best mulig kontakt mellom den lokale befolkning og den militære avdeling på stedet.

Det er i 1975 blitt arrangert tre studieturer til utlandet.

To av turene gikk til Bryssel og en til Vest-Tyskland (Kiel, Bonn og Vest-Berlin). Hensikten med disse turene er å gi deltakerne en orientering om samarbeidet i NATO. Norges delegasjon til NATO og NATO's informasjonsavdeling i Bryssel har vært til stor hjelp og ytet verdifull støtte til opplegget og gjennomføringen av turene.

På turene har det deltatt politikere, pressefolk og tillitsmenn/kvinner fra våre tilsluttede organisasjoner. På de besøkte steder er det gitt orienteringer om NATO, og gjennom spørsmål og drøftinger har deltakerne fått svar og kunnskaper om forsvarsalliansens virke- og arbeidsområde.

Folk og Forsvar har i 1975 imøtekommet 23 anmodninger om å skaffe foredragsholdere til møter og kurs.

Arrangørene selv har valgt emne, og disse har dreiet seg om NATO, vårt eget forsvars mål, oppbygging og virkemidler, vår egen organisasjon, nedrustningsforhandlingene, FN-tjeneste, kvinner i forsvaret og holdninger som gjør seg gjeldende overfor vårt lands forsvars- og sikkerhetspolitikk. Disse arrangementene har, etter mottatte rapporter, samlet omkring 1550 tilhørere.

Organisasjonens tidsskrift, Kontakt Bulletin, er kommet ut med 9 nummer, hvorav ett som dobbelnummer. Bladet har nå omkring 2700 faste abonnenter. Abonnentene fordeler seg jevnt over hele landet og utgjør avisredaksjoner, bibliotek og enkeltpersoner og institusjoner. Bladet sendes til over 30 faste abonnenter i utlandet, og blant disse finnes flere bibliotek, sikkerhets- og utenrikspolitiske institusjoner samt organisasjoner. Tallet på faste abonnenter har øket noen hundre siste år, og opplaget har måttet økes for å dekke etterspørselen.

Når det gjelder informasjonsmaterieell har en merket en betydelig

økning siste år. Særlig har det vært henvendelser fra skoler om hele klassesett eller fra skoleelever som har valgt særøppgaver med tilknytning til vårt forsvar og vår sikkerhetspolitikk.

Styret vedtok å tildele sivilingeniør Ingvald Godal Folk og Forsvars medlemsstipend for 1975.

Etter innstilling fra Norsk Presseforbund ble Folk og Forsvars pressestipend for 1975 tildelt journalist Terje I. Olsen, Sørlandet, Kristiansand S. Begge stipend er hvert på kr. 5000.00.

Arbeiderbevegelsens Arkiv

Året 1975 var arkivets 66. driftsår. Utenom den vanlige løpende tilveksten fra organisasjoner og andre forbindelser er det i år mottatt større og mindre samlinger av utrykt og trykt stoff fra 22 organisasjoner og 17 privatpersoner. Spesielt bør nevnes samlinger fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Eidsvoll Arbeiderparti, Verkstedklubben Nyland Vest. Ukebladet Aktuell, Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet, Friedrich-Ebert-Stiftung, Arne Skaug, Konrad Nordahl. Fotograf Sven-Erik Svendsen har også i år bidratt med bilder og negativer fra arbeiderbevegelsens møter o. l.

Fra sin dublettsamling har arkivet sendt stoff til en rekke institusjoner i inn- og utland, bl. a. mikrofilm av tyske illegale skrifter fra 1930-årene til Marx-Lenin-Instituttet i Berlin. En samling på over 1000 bind — fagblad, bøker, småtrykk, trykte beretninger og protokoller — er sendt til Universitetsbiblioteket i Tromsø. Bytteforbindelsen med arkiver i utlandet har vært opprettholdt. Det er i år kjøpt inn i alt 478 skrifter, derav 34 hovedøppgaver, dessuten 147 ruller mikrofilm. Som før har arkivet mottatt et stort antall bøker og skrifter som gave fra enkeltpersoner og institusjoner. Særlig er det grunn til å understreke at mange av arbeiderbevegelsens veteraner stadig tilfører arkivet verdifullt materiale. Innsiget av arkivstoff holder seg stadig på et meget høyt nivå.

En større samling av russisk sosialistisk litteratur er i år gjennomgått og katalogisert. I samband med utplukkingen av litteratur til Tromsø ble dublettsamlingen gjennomgått og nyordnet for midler stilt til disposisjon fra Universitetsbiblioteket i Tromsø. Kort over ny utenlands litteratur er sendt til Universitetsbibliotekets samkatalog. For hele året var besøket på lesesalen ca. 2800. Besøket var størst i oktober med 317, minst i august med 137. Ut fra arkivet er det lånt ut 1200 skrifter, 211 fotos, 6 faner. Det er laget ca. 16 000 fotostatkopier. Her er et hjelpemiddel som i vesentlig grad erstatter utlån av bøker og skrifter etc.

Den vesentligste del av det brukte materiale, det som brukes på lesesalen, er nå som før ikke tatt med på statistikken.

Et stort og økende antall organisasjoner og personer har fått spørsmål besvart pr. brev og telefon.

Arbeiderbevegelsen har nå lokale arkivavdelinger i Tønsberg, Kristiansand, Stavanger og Trondheim. En har arbeidet videre med tilsvarende løsninger i Bergen, Tromsø og Moss. I Bergen vil en avdeling komme i gang i første halvpart av 1976. Alle de lokale arkivene og arbeidsutvalgene har vært kontaktet.

I likhet med tidligere år er det gitt orientering om arkivet i lag og organisasjoner. Det har vært seks større gruppebesøk i arkivet, derav ett fra den svenske bibliotekhøyskolen i Borås. Det er laget en ny presentasjonsbrosjyre for arkivet. Den årlige boklista «Aktuelle bøker og skrifter i Arbeiderbevegelsens Arkiv» er sendt ut. Arbeidet med å yte service overfor fagbevegelsen når det gjelder handboksamlinger, har fortsatt. Arkivet arrangerte en stor utstilling i samband med Skogsarbeiderdagene i Elverum, en i samband med Arbeidsmannsforbundets landsmøte og en i samband med Kvinneåret. Arbeidet med utstilling under Bergmannsdagene på Røros i 1976 er påbegynt. Arkivlederen sitter i arbeidsutvalget for Bergmannsdagene.

Det synes som arbeiderbevegelsens egne tillitsmenn nå bruker arkivet mer aktivt enn tidligere. Tilgangen på studenter og forskere som søker materiale i Arbeiderbevegelsens Arkiv, har også dette året vært meget stor. Kontakten med forskningsmiljøene i Trondheim, Bergen, Tromsø og Oslo er god. Det samme gjelder for en del av distriktshøyskolene. Både arkivlederen og arkivaren har fortsatt som sensor og eksaminator i historie ved Universitetet i Oslo og Tromsø og har gitt undervisning i arbeiderbevegelsens historie. Tilrettelegging av emner for forskning har fortsatt. Også i år har en forsøkt å oppspore brever fra norske arbeiderledere i utenlandske arkiver. Som før har det vært en rekke utenlandske forskere i arkivet og mange forespørsler fra forskningsinstitusjoner i utlandet.

Arkivlederen deltok på den årlige konferansen i International Association of Labour History Institutions, denne gang i Amsterdam, arkivaren i Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung i Linz. Arkivlederen representerte AOF på et seminar i Kungälv over emnet «Kan forskningen demokratiseres?». Han er fortsatt medlem av styret for Nordisk selskap for forskning i arbeiderbevegelsens historie.

Arkivet har også i år veiledet en praktikant fra Statens Bibliotekskole. Dessuten har flere elever fra samme skole laget bibliografiske arbeider på grunnlag av arkivets stoff.

Arkivets samlede budsjett for 1975 var 831 000 kroner. Av dette

har staten ytt 156 000 kroner, resten er bevilget av Opplysnings- og utviklingsfondet.

Det har i år vært holdt to styremøter.

Arkivets styre: Ivar Leveraas (formann), Kjell Lien, Jakob Grava, Halvdan Skard, Arne Kr. Sollid, Dagfinn Mannsåker og Kåre Auale.

Personalet: Arkivleder Arne Kokkvoll, arkivar Svein Damslor, bibliotekarene Kari Lund Bråthen og Sissel Pettersen, arkivsekretær Kåre Auale, kontorsekretær Gunhild Wang og fra 1. oktober arkiv-assistent Kirsten Hofseth.

AKAN

(Arbeidslivets komité mot alkoholisme og narkomani.)

Komitéens sammensetning.

Komitéen har i det forløpne år bestått av:

Fra Norsk Arbeidsgiverforening: Direktør *Joh. Fr. Hansen*, overlege *Terje Due Strand*. Varamenn: Lars Aarvig og overlege *Gunnar Mowé*.

Fra Landsorganisasjonen i Norge: Forbundsformann *Olav Bratlie*, hovedkasserer *Marie Lindquist*, med forbundsformennene *Otto Totland* og *Eivind Strømmen* som varamenn.

Fra Statens Edruskapsdirektorat: Forbundssekretær *Sigurd Halvorsen* med direktør *Anders Salvesen* som varamann.

Etter turnusordningen mellom N.A.F.s og LOs representanter har *Olav Bratlie* fungert som formann og *Joh. Fr. Hansen* som nestformann i 1975.

Komitéens sekretariat.

Sosialkonsulent *Tor Rønning* har i 1975 hatt fortsatt permisjon fra sin stilling som daglig leder for å virke i sin stilling i Sosialdepartementet som politisk sekretær for statsråden. I hans fravær har sosialsekretær *Turid Klette Lunde* fungert som daglig leder.

I tillegg er *Alf Seltveit* ansatt som sosialsekretær, *Karin Torp* som forværelsesfunksjonær og *Sverre Bolstad* som kasserer og komitéens sekretær.

Turid Klette Lunde hadde 55 reisedager og *Alf Seltveit* 58 reisedager i 1975.

Landsorganisasjonens Revisjonskontor ved *Harald Michaelsen* har forestått revisjon av regnskapene.

Kontorlokalene.

Arbeidernes Opplysningsforbund fant p.g.a. utvidelser av forbundets kontorlokaler å måtte oppsi AKANs framleiekontrakt fra

15. november 1975. AKAN ble tilbudt kontorlokaler i Etterstad-sletta 3 hvor AOF disponerte 3. etasje. En ble her tilbudt en 10 års framleiekontrakt med rett til videre fornyelse. AKAN fant å kunne akseptere denne nye ordningen selv om kontorholdutgiftene har blitt vesentlig forhøyet. AKAN er her med en viss overgangsordning, sikret nødvendige og tilfredsstillende lokaler. Flyttingen fra Storgt. 23 D fant sted 10. november 1975.

Finansiering av virksomheten.

Hovedorganisasjonenes Opplysnings- og Utviklingsfond har ytet et tilskudd på 250 000 kroner utbetalt med 125 000 kroner fra hver av hovedorganisasjonene.

Fra Statens side er komitéen blitt bevilget 170 000 kroner.

Det samlede tilskudd utgjør således 420 000 kroner.

Hertil kommer ca. 123 000 kroner i refusjoner i forbindelse med utførte oppdrag og kursavgifter.

Regnskapet balanserer med et driftsoverskudd på 65 305 kroner. Det vises ellers til det foreliggende årsregnskap.

Opplysningsbrosjyrer.

Informasjonsbrosjyren «AKAN — hva den er og hva den vil» er i 1975 trykt i 5000 eksemplarer. Totalt er den trykt i et opplag på 36 000.

Brosjyren av Th. Kjølstad «Alkohol — Alkoholisme» ble i 1975 trykt i et nytt opplag på 10 000. Brosjyren er dermed trykt opp i et samlet opplag på 105 300.

Th. Kjølstads brosjyre «Narkotika — Narkomani» er trykt i nytt opplag på 8000. I alt er 111 700 eksemplarer trykt av denne brosjyren.

Th. Kjølstads brosjyre «Aversan (Antabus) i alkoholistbehandlingen» er trykt i nytt opplag på 3000. Dermed er samlet antall av denne brosjyren kommet opp i 21 000 eksemplarer.

Det er i 1975 trykt opp 5000 eksemplarer av «Vår lille hygge».

Sosialt grunnkurs.

Brevkurset «Sosialt grunnkurs» ved Folkets Brevskole er i 1975 gjennomgått av 640 deltakere. Brevet «Edruskapsvern» som vesentlig bygger på AKAN's materiell, inngår som en del av brevkurset.

Opplysningsfilmer.

Filmene «Blåmandag» og «Alkohol» blir fortsatt hovedsakelig utlånt gjennom Statens Filmsentral, Vern og Velferd og Arbeidernes Opplysningsforbunds filmavdeling. I tillegg har AKAN gått til innkjøp av tegnefilmen «Gustavus».

Områdekonferanser.

I 1975 har AKAN arrangert følgende områdekonferanser:

4.2.	Bodø	34 deltakere
11.2.	Oslo	50 deltakere
4.3.	Hamar	32 deltakere
11.3.	Notodden	47 deltakere
18.3.	Sarpsborg	32 deltakere
21.10.	Oslo	102 deltakere

Til sammen har det vært 297 deltakere på AKANs områdekonferanser i 1975.

Programmet for konferansene har vært:

1. AKANs formål og virksomhet.
2. Alkohol og/eller narkotika, deres innflytelse på arbeidsevnen.
3. Hva er alkoholisme? Hva er narkomani?
4. Alkoholistsorg i en bedrift.
5. Arbeidsgivers rolle i forbindelse med alkoholmisbruk.

Konferansene holdes for å gi en førsteinformasjon om AKANs virksomhet, og om alkohol- og narkotikaproblemer. Man tar sikte på å få kontakt med arbeidslivets representanter for å skape interesse for det videre arbeidet på de enkelte arbeidsplassene.

Deltakerne på konferansene er vesentlig representanter fra bedriftsledelse og fagforeninger. I tillegg til disse har representanter fra trydekasser, sosialkontorer, arbeidskontorer, televerket og postverket blitt invitert.

For ikke å få for store konferanser begrenser man deltakerantallet til ca. 20 fra hver arbeidstaker- og arbeidsgiversiden.

Som foredragsholdere ved områdekonferansene har vært brukt:

Overlege Th. Kjølstad, Ås, overlege Reidar Hammerfoss, Oslo, tillitsmann Knut Buberg, Moss, sosialkonsulent Arnfinn Johs. Stein, Porsgrunn, sosiallege Egil Borg, Bærum, hovedkasserer Marie Lindquist, Oslo, tillitsmann Martin Larsen, Oslo, personallege Jul Hansen, Oslo, overlege Gunnar Mowé, Oslo, forbundsformann Olav Bratli, Oslo og direktør Joh. Fr. Hansen, Oslo.

Ukekurs.

I 1975 har Sekretariatet lagt opp og gjennomført 4 ukekurs med emnet «Alkoholisme og narkomani». Til sammen deltok 108 i disse kursene.

AKANs sosialekretærer var kursledere for AKAN-kursene.

På ukekursene har det deltatt bedriftskuratorer, bedriftsleger,

bedriftssykepleiere, bedriftsledere, faglige tillitsmenn og støttekontakter.

Ukekursenes siktemål er å gi dem som daglig kommer i berøring med sosialmedisinske spørsmål bedre innsikt, og å utvikle samarbeidstanken mellom ulike yrkesgrupper og institusjoner.

Tilslutningen til ukekursene er fortsatt stigende. Dette henger sammen med den økte aktivitet innenfor bedriftene når det gjelder komitéens arbeidsområde. Behovet for økte kunnskaper og informasjon melder seg, og de fleste bedrifter ønsker råd og veiledning om det praktiske opplegg innenfor bedriftene.

Forelesningsrekker — korte kurs.

Høsten 1975 arrangerte man en møterekke for støttekontakter og tidligere kursdeltakere som sokner til Oslo. Det ble invitert til fire kveldsmøter med følgende program: Stortingsmelding om alkoholistsorg, Bedriftssøsters plass i AKAN-opplegget, Behandling av unge stoffmisbrukere og Støttekontaktens daglige virksomhet.

Frammøtet viste at det er behov for slike tiltak. Møtene var godt besøkt, det var ca. 30 deltakere hver gang.

Interne kurs i bedrifter.

Et ledd i oppfølgingstiltakene var arrangementen av kurs i bedrifter med AKAN-opplegg. Kursene tok sikte på støttekontakter og andre som arbeider med alkoholistsorg i bedriftene. Kursene ble holdt i større bedrifter og varte i 2—3 dager og ble svært godt mottatt. Man fikk støtte av Statens Edruskapsdirektorat til delvis dekning av utgiftene. Det ble holdt fire kurs som i alt samlet 117 deltakere.

Seminar om ettervern.

I samarbeid med Statens Edruskapsdirektorat har en holdt en ettervernskongress, denne gang for Buskerud. Kongressen gikk over to dager og samlet 20 deltakere fra bedrifter, helse- og sosialvesen og institusjoner i fylket. Kongressen ble holdt i Drammen. Representant fra AKAN deltok i paneldebatten med innlegg om AKANs virkemidler i ettervernet.

Foredragsvirksomheten.

Det har også i 1975 vært stor etterspørsel etter materiell og forelesere til forskjellige arrangementer. Sosialekretærene har stått til rådighet på vernelederkurs, kurs arrangert av de enkelte fagforbund, bedrifter, Arbeidernes Opplysningsforbund og andre organisasjoner.

Forelesninger på forskjellige ukekurs/tredagerskurs etc.

Sosialsekretærene har i alt deltatt på 20 kurs med materiell og dagsforelesninger. Til sammen har det deltatt 366 deltakere på disse kursene.

Foredrag på møter etc.

Videre er det blitt holdt foredrag på 8 møter arrangert av ulike organisasjoner og institusjoner. Komitéens formann og nestformann har også deltatt med foredrag. Til sammen har ca. 237 deltakere vært samlet til disse møtene.

Bedriftsbesøk, møter i bedriftene.

I 1975 har sosialsekretærene arbeidet i 31 bedrifter med til sammen 1985 deltakere.

Informasjonsmøtene er lagt opp for tillitsmenn, verneombud, arbeidsledere og helsetjenesten i bedriftene.

Spørsmålet om utarbeidelse av retningslinjer for bedriftens alkoholpolitikk, hvorledes dette skal praktiseres og hvorledes dette skal informeres til de ansatte, er hovedspørsmål som tas opp ved de første møtene med bedriftens ledelse og tillitsmenn.

Utviklingen av støttekontaktsystemet er av stor interesse og betydning for bedriftene.

I informasjonen til ledelsen og de ansatte brukes mye tid til å snakke om hva alkoholproblemer innebærer for den enkelte, for bedriften og for samfunnet som helhet.

Støttekontaktene fungerer godt i bedriftene, og det virker som deres funksjon er av stor betydning for klientene.

Utenlandske kontakter.

I likhet med tidligere år har AKAN også i år hatt kontakt med ALNA-rådet i Stockholm. De har også sendt en deltaker på ukekurset på Høvringen i september.

Videre har en hatt besøk av en stipendiat fra Vest-Tyskland. Vedkommende var interessert i informasjon om AKAN-opplegget.

Nordisk Sosionomkonferanse ble holdt på Island i juni. AKAN var der representert av sosialsekretær Turid Klette Lunde og sosialkonsulent Tor Rønning. AKANs virksomhet ble av disse lagt fram som eget prosjekt på konferansen.

Videre var sosialsekretær Alf Seltveit deltaker på den 10. Nordiske Konferanse om alkoholisme i Helsingør i august.

AKANs sekretariat hadde i desember et møte med en representant for den finske Arbeidsgiverforeningen. Det ble orientert om AKAN-opplegget slik det praktiseres på den enkelte bedrift.

Informasjon til presse og kringkasting.

I forbindelse med AKANs områdekonferanser har presse og kringkasting vært innbudt. AKANs virksomhet har vært omtalt i forskjellige fagblad, bedriftsaviser og dagsaviser.

Klienter.

AKANs sekretariat har hatt direkte kontakt med en del alkoholproblematikere. Noen tar selv kontakt, mens de fleste kommer fordi bedriften eller familien henvender seg til oss. De fleste klientkontakter blir formidlet til institusjoner og sosialkontorer, mens noen få tas som enkeltklienter ved kontoret. Det direkte klientarbeidet er en sekundær virksomhet for AKAN — det gjelder i 1975 ca. 10 personer.

Sentralt i AKAN-opplegget på den enkelte bedrift står støttekontaktordningen. AKANs sekretariat kommer i denne sammenheng inn som en faglig veileder i stadig sterkere grad. Dette gjelder f. eks. ved diverse opplæringstiltak for støttekontakter og som rådgivere i enkeltsaker støttekontakter arbeider med. Indirekte er AKAN således i kontakt med et stort antall klienter.

Informasjonsvirksomheten.

Ved siden av informasjonsarbeidet som ligger i spredning av materiellet som skjer via de foran nevnte instanser, har Sekretariatets informasjonsarbeid nådd ca. 3200 personer med direkte, personlig kontakt ved møter, kurs etc.

LOs husmorsenter.

Styret:

Formann: Rønnaug Rønbeck. Nestformann: Solveig Aakervik. Sekretær: Ruth Axelsen. Kasserer: Aslaug Haugness. Styremedlem: Edle Olsen. Styremedlem: Herborg Brammeland fra «S-lagenes Kvinnegrupper».

Representasjon:

Oslo Arbeiderpartis representantskap:

1. Rønnaug Rønbeck, varamann Aslaug Haugness.
2. Astrid Sandvik, varamann Ruth Axelsen.

Medlemstallet er 150.

Gjennomsnittlig frammøte til medlemsmøtene er 65.

Til Arbeidsgruppas medlemsmøter: 20.

På sommerturen til LO-skolen på Sørmarka i anledning 75-årsjubiléet var det med 75.

Det er tegnet ni nye medlemmer i år.

Foredrag på møtene:

- Varefakta», ved Ellen-Johanne Nordenborg.
- Om kommunevalget», ved Haldis Havrøy.
- Kvinneåret 1975», ved Else Rastad-Bråten.
- Å være pensjonist», ved Astrid Aure.
- Vår framtidige sosialpolitikk», ved Asa Solberg-Iversen.

Demonstrasjoner:

- Samarbeid i Norden», film og demonstrasjon ved Oslo S-lag.
- Ostebord» ved husstell-lærerinne Anne Marie Bringsjord fra Norske Meieriers Salgssentral.

Det har vært helgekurs på Sørmarka i tiden 3.—4. april 1975 med 22 deltakere. Emner på kurset: «Det internasjonale kvinneåret», Arbeidsmiljø og Arbeidsmiljøloven.

Innledere: Tertit Aasland og Evy Buverud Pedersen.

Vi har hatt et enkelt julegavesalg i Folkets Tus i tiden 9.—10. desember 1975. Og vi har hatt en liten medlemsutlodning, foruten den vanlige utlodningen på møtene. Dette gjør at Husmorsentret kan bevilge penger til forskjellige innsamlinger osv.

Bevilgninger:

Revmatismeaksjonen	kr. 1000.00
Oslo Arbeiderpartis valgkamp	» 3000.00
Støtte til Vietnamaksjonen	» 1000.00
	<hr/>
Til sammen	kr. 5000.00
	<hr/>

Kjøp av Dag Hamarskjölds vei 58. (Tårnbygget.)

Dag Hamarskjölds vei 58 har siden 1955 vært eid av Arbeiderbladet/Aktietrykkeriet. En del, det såkalte «produksjonsbygget», inneholder trykkeri m. v. for avisen og siviltrykkeriet. En annen del, det såkalte «Tårnbygget», har hele tiden vært leid ut til Norsk Medisinaldepot (N.M.D.). N.M.D. bygget eget hus og det ble i den anledning aktuelt for Arbeiderbladet/Aktietrykkeriet å avhende Tårnbygget.

Det ble derfor tatt opp forhandlinger med LO med sikte på at LO overtok Tårnbygget til takstpris.

LOs distriktskontorer.

Distriktssekretær Per A. Utsi, Kirkenes, har møtt på Stortinget som varmann for samferdselsminister Annemarie Lorentzen. Som vikar for Per A. Utsi er tilsatt Odd Holmgren.

ØSTFOLD

Distriktssekretær: *Rolf-Thore Hildebrandt.*

Organisasjonsoversikt.

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1975 åtte samorganisasjoner med 243 fagforeninger og grupper og et samlet medlemstall på 44 620.

Pr. 31. desember 1975 var det åtte samorganisasjoner med 241 fagforeninger og grupper og et samlet medlemstall på 48 460. Heri er også inkludert Østfoldavdelingen.

Nye foreninger.

Krets 52, Telegrafmennesenes Landsforbund. Østfold fylkeskommunale personalforening. Avd. 436, Østfold fylkesadministrasjons personalforening. HTKs Befalsslag. Rygge Befalsslag.

Nye grupper.

Hotell og Restaurant: Mysen og Spydeberg.

Utgåtte foreninger.

Moss Kartonasjearbeiderforening. Rakkestad Mur/Murararbeiderforening.

Sammenslåtte fagforeninger.

Strømsfoss Skog og Landarbeiderforening og Sund og Holmgill Skog og Landarbeiderforening, gått inn i Aremark Skog og Landarbeiderforening. Fredrikstad Baker- og Konditorarbeiderforening, gått inn i avd. 5, NNN, Fredrikstad. Anker Kartonasjearbeiderforening, Halden, gått inn i Papir-

Møter.

Det har i 1975 vært holdt 4 møter i tilsynsutvalget, og behandlet 17 saker.

Samorganisasjonene.

Distriktssekretæren har deltatt i 47 møter i samorganisasjonene, hvor følgende emner er behandlet: Hovedavtalen, Faglig/politisk samarbeid, Samvirkes prøveprosjekt, Lov om Arbeidsmiljø, Bedriftshelsetjeneste, 1. mai-arrangement, Valgkampopplegg, Pris- og inntektspolitisk samarbeid, Organisasjonsmønstret i fagbevegelsen, Solidaritet 77, Faglig ungdomsarbeid, samt en del andre organisasjonssaker.

Kontoret har arrangert en fylkeskonferanse over tre dager for samorganisasjonenes tillitsmenn, hvor Tor Aspengren var innleder.

Det har videre vært arrangert en dagskonferanse om sysselsettingsproblemene i Østfold, hvor kommunal- og arbeidsminister Leif Aune var innleder.

Møter i fagforeningene.

Sekretæren har deltatt i 30 møter i fagforeninger hvor diverse organisasjonssaker er behandlet, samt at sekretæren har innledet om forskjellige emner.

Studie- og opplysningsarbeid.

Sekretæren har forelest 55 dager/kvelder på 32 forskjellige kurs for forbund, AOF, samorganisasjoner og fagforeninger, samt et seminar for ungdomsskolelærere og ved yrkesorienterende kurs for arbeidsledig ungdom.

Det er forelest i følgende emner:

Arbeidslivets lover og avtaler, Organisasjonskunnskap, Forhandlingsteknikk, Hovedavtalen, Konflikt/Samarbeid, LOs oppbygging og virke, Arbeidsmiljø, Forslag til Lov om Arbeidsmiljø, Lov og avtaleverkets helhetlige struktur, Faglig/politisk samarbeid, samt om emner fra forskjellige brevkurs.

Egne kurs.

Det er i 1975 arrangert 4 faglige ungdomskurs med til sammen 107 deltakere.

Faglig/politisk arbeid.

Sekretæren har deltatt i 35 faglig/politiske arrangement i forbindelse med valget, sysselsettings/arbeidskraftsituasjonen, utformingen av bedriftshelsetjenesten i tillegg til at faglig/politisk samarbeidsspørsmål er tatt opp i en rekke møter i fagforeninger og samorganisasjoner.

Andre møter.

Kontoret har vært representert i 77 møter i AOF, LO, AUF, DNA, Oscar Torp-Heimen, Arbeideravisene, Folkets Hus, Väst-Sveriges FCO, Fylkeskommunale utvalg og med kommunale myndigheter.

Mange av møtene har vært viet sysselsettingssituasjonen i Østfold, og arbeid med å få i gang ekstraordinære sysselsettingstiltak.

Agitasjon/nyorganisering.

I 1975 er det organisert ca. 220 nye medlemmer til ulike forbund, direkte gjennom bistand fra kontoret.

Sekretæren har deltatt i 9 agitasjonsmøter i forbindelse med nyorganisering.

Nye overenskomster/Tvister.

Kontoret har i 1975 opprettet ny overenskomst for «Bingovertinner», ansatt ved firma E. Hesland «Speilbingo» i Moss.

4 tvistersaker er behandlet ved kontoret i 1975. Alle sakene er blitt tilfredsstillende løst i løpet av i alt 8 møter.

Representasjon.

Sekretæren har representert kontoret ved følgende anledninger:

Borregaard Cellulosearbeidernes forenings 50-årsjubileum. Sarpsborg Hotell og Restaurantarbeidernes forenings 40-årsjubileum. Smelteverksarbeidernes forenings 70-årsjubileum. Sarpsborg Bokbindere/Kartonasjearbeidernes forenings 50-årsjubileum. Svensk/norsk konferanse om «Fagbevegelsens internasjonale engasjement» og «Multinasjonale selskaper», arrangert av Väst-Sveriges FCO-distrikt i Lysekil.

Reisedager.

Distriktssekretæren har i 1975 hatt i alt 194 reisedager.

OSLO OG AKERSHUS

Distriktssekretær: *Yngve Hågensen.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets virkeområde er det pr. 31. desember 1975 469 fagforeninger med 147 326 medlemmer, hvorav 2.03 foreninger med 121 102 medlemmer i Oslo og 266 foreninger med 26 224 medlemmer i Akershus.

Det er i alt 11 lokale faglige samorganisasjoner. Oslo faglige Samorganisasjon har fastlønnet sekretær, og det vises til Samorganisasjonens egen beretning.

Møter i samorganisasjonene og fagforeningene.

Distriktssekretæren har deltatt i 59 møter i samorganisasjonene, dvs. styremøter og årsmøter. Sekretæren har innledet på en rekke av møtene om aktuelle emner og orientert om LOs virksomhet. Sekretæren har innledet på medlemsmøter i 9 fagforeninger.

Faglig/politisk virksomhet.

Distriktssekretæren har deltatt i 71 faglig/politiske møter og innledet på en rekke av dem om ulike sider ved det faglig/politiske samarbeidet. Distriktskontoret sto for gjennomføringen av den faglig/politiske valgkampen i Akershus.

Andre møter.

Distriktssekretæren har deltatt i 45 andre møter, bl. a. AOFs rådgivende utvalg, komitémøter, sekretærkonferanser og LOs Representantskap, samt distriktskontorets tilsynsutvalg.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har hatt 60 forelesninger på ukekurs og kveldskurs — arrangert av forbundene, AOF, samorganisasjoner, AOF-foreninger og fagforeninger.

Distriktssekretæren besøkte fire ungdomsskoler og fire gymnas og utdelte bokgaver i anledning LOs 75-årsjubileumskonkurranse, og har sammen med representanter fra N.A.F. deltatt på tre ungdomsskoler hvor det er gitt informasjon om arbeidslivets organisasjoner.

Distriktskontoret har alene — og sammen med AOF og Norsk Folkehjelp i Oslo og Akershus — holdt faglige informasjonskonferanser om aktuelle spørsmål.

Fylkesutvalget for samorganisasjoner i Akershus.

Fylkesutvalget holdt årsmøte 21. august 1975 på Strømmen hvor 50 representanter deltok. Fylkesordfører Kjell Knudsen og distriktssekretæren innledet. Odd M. Lundquist ble gjenvalgt som formann.

Distriktssekretæren har i 1975 hatt 171 reisedager/møtekvelder og kjørt 11 450 km i LOs tjeneste.

OSLO FAGLIGE SAMORGANISASJON

Samorganisasjonen i Oslo hadde ved utgangen av året 203 fagforeninger med ca. 121 000 medlemmer.

Formannen er Ivar Ødegaard, nestformann Vally Børnich og fastlønnet sekretær/kasserer er Arne Jensen.

Kontingenten er for tiden 5 øre pr. ukemerke — 10 øre pr. solgte 14-dagers merke — 21 øre pr. solgte månedsmerke — både for helt- og halvtbetalende.

Det har vært holdt 10 styremøter og behandlet 55 saker, bl. a. 1. mai, årsmøtet, FN's internasjonale kvinneår, delegasjonsbesøk fra Moskva faglige samorganisasjon, Nordisk konferanse, oppnevning av representanter til utvalg og komitéer, samt diverse uttalelser.

Det er holdt seks representantskapsmøter hvor følgende saker er behandlet: Streiken blant telefonsentralmontørene, Alcan-saken, Stortingsmelding nr. 17 «om høyere utdanning», uttalelse om statsbudsjettet, 1. mai-arrangementet,

kartellkontingenten, Yrkesskolenes Hybelhus i Oslo, Stor-Oslo lokaltrafikk, uttalelse om Franco-regimet, Likestillingsspørsmålet, uttalelse om kvinners adgang til snekkerlinjen ved yrkesskolene, Regjeringens økonomiske politikk og uttalelse i denne forbindelse.

Samorganisasjonene er representert i følgende kommunale utvalg og komitéer: Skoleutvalgene for yrkes- og fagskolene og de kommunale handelsskoler, voksenopplæringsrådet, Heimevernets distriktsråd, Lærlinge-nemnda for håndverk og industri, Næringsutvalget, Utvalget for yrkesrettleiing, Inntaktsnemnda for videregående skoler, Yrkesutvalg og prøve-nemnder.

Andre representasjonsoppgaver er: Styret i Yrkesskolenes Hybelhus, Østre samvirkende Arbeiderforeninger, Vietnam-bevegelsen, Chile-aksjonen, Sentrumsforeningen.

Debattopplegg om industriens plass i Oslo er sendt fagforeningene.

Miljøvernutvalget har drøftet lovutkastet til ny miljøvernlov.

Styret har på helgekonsferanse drøftet LOs debattopplegg om Organisasjonsmønsteret i fagbevegelsen.

Forbindelsen med samorganisasjonene i Stockholm og København opprettholdes og årets konferanse ble holdt i Stockholm. I mai måned hadde vi besøk av en delegasjon fra Moskva faglige samorganisasjon. Besøket varte i 11 dager og omfattet bl. a. et besøk i Bergen hvor vi ble tatt godt vare på av samorganisasjonen der. Stående invitasjon fra Samorganisasjonen i Øst-Berlin har måttet utsettes inntil videre grunnet økonomien.

1. byggetrinn ved Yrkesskolenes Hybelhus er avsluttet og de første elevene flyttet inn i høst.

1. mai-feiringen ble som i fjor arrangert av samorganisasjonen alene med adgang for andre å delta. Talere under torgmøtet var LOs formann Tor Aspengren og SVs daglige leder Roald Halvorsen. Toget var ikke åpent for partipolitiske organisasjoner. Det var god oppslutning om arrangementet.

HEDMARK

Distriktssekretær: *Aage Sjøgård.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1975: 18 samorganisasjoner som omfattet 413 fagforeninger med til sammen 28 976 medlemmer.

Pr. 31. desember 1975 var det: 18 samorganisasjoner som omfattet 407 fagforeninger med til sammen 30 334 medlemmer. (Usikkert tall da rapport mangler fra flere fagforeninger.)

Nye fagforeninger.

Arneberg Arbeidsmannsklubb, 16 medlemmer. Kongsvinger Rengjøringsgruppe, 4 medlemmer. Moelv Rengjøringsgruppe, 10 medlemmer. Kongsvinger Fagforening ,avd. 183, Norsk Kjemisk, 96 medlemmer. NTLs avdeling Norsk Tipping A/S, 167 medlemmer.

Oppløste fagforeninger.

Osen Sagarbeiderforening.

Sammenslåtte fagforeninger.

Braskereidfoss skog og land og Risberget skog og land er slått sammen med Våler skog og land. Brandval/Finnskog skog og land er slått sammen

med Lunderseter skog og land. Rasta Sagarbeiderforening er gått sammen med Koppang sagarbeiderforening. Elverum Høvleriarbeiderforening er gått sammen med Elverum Bygningsarbeiderforening. Grøndalen skog og land er gått sammen med Nybergsund skog og land. Atna skog og land er gått sammen med Sollia skog og land. Røed skog og land er gått sammen med Rena skog og land. Oppstad skog og land er gått sammen med Skarpnes skog og land. Setersagen skog og land og Disen skog og land er gått sammen med Disenå skog og land.

Møter.

Distriktskontorets tilsynsutvalg har i 1975 hatt åtte møter.

Sekretæren har i året løp deltatt på 151 ulike møter og konferanser som fordeler seg slik:

- a) 38 møter i samorganisasjonene.
- b) 28 møter i fagforeninger og på arbeidsplasser.
- c) 14 agitasjonsmøter.
- d) 71 andre møter og konferanser.

Sekretæren har hatt ni kontordager i Kongsvinger.

Twister.

Kontoret har hatt 29 twister til behandling. Videre er det besvart en rekke spørsmål som i hovedsak dreier seg om fortolkningsspørsmål.

Opplysningsarbeidet.

Kontoret har arrangert eller medvirket med seks miljøkonferanser som deltakere.

Et helgekurs for samorganisasjonstiltsmenn med 25 deltakere.

Kontoret har rrangert eller medvirket med seks miljøkonferanser som til sammen samlet 283 deltakere.

Det er holdt forelesninger om LO ved følgende skoler: Våler Yrkesskole, 3 klasser. Hamar Yrkesskole, 6 klasser. Furnes Ungdomsskole, 4 klasser.

Sekretæren har forelest på seks kurs i emnene: Forhandlingsteknikk, Hovedavtalen, lovverket og fagbevegelsens oppbygning.

Før øvrig har kontoret medvirket ved en rekke helgekurs og kveldsskoler. I forbindelse med «Solidaritet 77» har sekretæren deltatt og vært med på opplegget av en rekke møter. Lokale aksjonsutvalg er nedsatt i samtlige kommuner.

Reisedager.

Sekretæren har i 1975 hatt 185 reisedager/møtekvelder og kjørt 14 105 km i LOs tjeneste.

OPPLAND

Distriktssekretær: *Ole Knapp.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets arbeidsområde er det:

1. januar 1975: 11 samorganisasjoner omfattende 281 fagforeninger med 23 691 medlemmer.

31. desember 1975: 11 samorganisasjoner omfattende 281 fagforeninger.

Oppløste foreninger.

Ingen fagforeninger oppløst, men to grupper:

Dokka gruppe av Hotell og Restaurant, 3 medlemmer. Høyer Ellefsens anlegg, Sandalen.

Nyorganisering.

I 1975 er det organisert 104 personer direkte gjennom distriktskontoret. I forbindelse med nyorganiseringen har sekretæren deltatt i 13 møter.

Møter.

Tilsynsutvalget: 4 møter. Samorganisasjonene: 7 møter. Faglig/politiske møter: 38 møter. Andre møter og konferanser: 46 møter.

Tvister.

Det er i alt holdt 13 møter om tvistesaker behandlet ved kontoret. De som ikke er løst lokalt er sendt forbundene for videre behandling.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest ved følgende ukeskurs:

AOFs faglige dagskole i Gjøvik.

AOFs faglige grunnkurs på Rapham.

NBIAFs faglige grunnkurs på Dovrefjell Hotell.

NBIAFs bransjekurs på Rapham.

Norsk Transportarbeiderforbunds grunnkurs på Dovrefjell Hotell.

Norsk Arbeidsmandsforbunds kurs trinn III på Dovrefjell Hotell.

Emnene var: Forhandlingsteknikk, Lov og Rett i Arbeidslivet, Praktisk organisasjonsarbeid og En sterk fagbevegelse.

For øvrig har kontoret arrangert eller medvirket ved helgekurs og konferanser samt kveldsskoleklasser.

I tillegg har sekretæren orientert om LO på Teknisk skole, yrkesskole, gymnas og ungdomsskoler.

Reisedager.

Sekretæren har hatt 135 reisedager og kjørt 12 159 km i LOs tjeneste.

BUSKERUD

Distriktssekretær: *Roar Løver.*

Pr. 31. desember 1975 var det i kontorets virkeområde ca. 37 203 medlemmer mot 37 097 i 1974. 299 fagforeninger og 14 samorganisasjoner i Buskerud og Nordre Vestfold.

Oppløste fagforeninger.

Eiker Trikotasjearbeiderforening, avd. 21.

Skotøyarbeidernes Forening, Hokksund, avd. 125.

Trikotasjearbeidernes Forening, Drammen, avd. 25.

Drammen Politiforening.

Hole Skog- og Landarbeiderforening.

Nyorganisering.

Arbeidet med nyorganisering har fortsatt, og kontoret har vært i kontakt med ansatte i følgende firmaer hvor folkene er organisert eller det arbeides med å få de organisert:

Svelvik Motell og Kafeteria.
Drammen Slip og Verksted.
Tannlegeassistenter i Drammen.
Torv-bingo i Drammen.
Middelfart & Co. A/S, Lier.
Sole Maskin A/S, Eggedal — og en del andre som er på et forberedende stadium.

Twister.

Kontoret har hatt 26 twistesaker til behandling. Videre en rekke henvendelser fra medlemmer angående forhandlingsspørsmål.

Samorganisasjonenes konferanser.

LO-kontoret holdt i 1975 én konferanse vedrørende sysselsettingsproblemer og direkte valg til fylkesting og én konferanse om aktuelle faglig/politiske oppgaver og «Solidaritet 77», samt aktuelle saker vedrørende direkte valg til fylkesting etter valget.

LO—AOF — Arbeidsmiljøloven.

LOs distriktskontor har i samarbeid med AOFs avdelingskontor lagt opp og holdt en rekke møter og kurs hvor sekretæren har innledet om Arbeidsmiljøloven og aktuelle saker i den forbindelse.

Møter i organisasjonene.

Tilsynsutvalget for LO-kontoret har hatt 7 møter. Sekretæren har deltatt i 37 styremøter/felles fagforeningsstyremøter.

Møter i fagforeninger og klubber.

Sekretæren har deltatt i en rekke møter i fagforeninger og klubber om faglige og faglig/politiske emner, pris- og inntektspolitisk samarbeide, organisasjonsmønsteret i fagbevegelsen, arbeidsmiljøloven o. a.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest på 23 kurs i forskjellige emner som:

Organisasjonsformene i LO — Organisasjonskunnskap — LOs målsetting og virke, LOs oppbygging og virke — Hovedavtalen, del A — Forhandlings-teknikk — Arbeidsmiljøet — lover og overenskomster o. a.

LO-kontoret har arrangert to helgekonferanser for ungdom.

Forskjellig.

Den andre onsdag og torsdag i måneden har sekretæren hatt kontordager på henholdsvis Hønefoss og Gol med en rekke henvendelser i organisasjons-spørsmål, twister o. a.

Fra 1. oktober 1975 begynte sekretær Thorbjørn Hagen som personlig sekretær for statsråd Kleppe.

Fra samme dag er Roar Løwer tilsatt som vikar så lenge Hagen er hos Kleppe.

Reisedager.

Sekretær Hagen har hatt 127 reisedager.

Sekretær Løwer har hatt 37 reisedager.

TELEMARK OG VESTFOLD

Distriktssekretær: *Harald E. Olsen.*

Kortidssekretærer: Odd Kristensen og Gerhard Lunde Larsen.

Medlemsoversikt.

Pr. 31. desember 1975 var det ca. 380 fagforeninger med ca. 53 000 medlemmer. Det er 13 samorganisasjoner ved kontorets område.

Møter.

Sekretæren har deltatt i følgende møter og konferanser:

Agitasjon/nyorganisering	40 møter
Møter i fagforeninger	23 »
Møter i samorganisasjonene	21 »
Møter i andre organisasjoner	36 »
Twister	5 »
Faglig/politisk samarbeid	24 »
AOFs rådgivende utvalg og planleggingsmøter	26 »
Representasjon	6 »

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har hatt 31 forelesninger på kurs arrangert av AOF, forbundene, samorganisasjonene, fagforeninger og egne arrangementer.

Helgekonferanser.

I samarbeid med LOs ungdomsutvalg er det holdt én helgekonferanse for Vestfold med 29 deltakere og én for Telemark med 30 deltakere for fagorganisert ungdom under 27 år.

Vår årlige helgekonferanse for samorganisasjonene ble holdt med 34 deltakere.

I samarbeid med Samorganisasjonenes Fylkesutvalg i Vestfold holdt vi et seminar for å gi en uttalelse til fylkesmyndighetene om industriens plass i fylkesplanen. Det var 40 deltakere.

Miljøoffensiven.

I Telemark ble det arrangert en fylkeskonferanse om den nye miljøvernloven med over 100 deltakere.

I Vestfold hadde vi fire 2-dagers konferanser med 175 deltakere.

Forskjellige samorganisasjoner har hatt helgekonferanser om samme emne hvor bl. a. sekretæren har forelest.

LOs debattopplegg.

Det ble holdt en fylkeskonferanse om LOs debattopplegg om «Pris- og lønnspolitikken» og om «Våre organisasjonsformer», i Telemark med 110 deltakere og i Vestfold med 150 deltakere.

LO 75 år: Tegne- og stilkonkurranse.

Tre skoler i Telemark og tre skoler i Vestfold hadde vunnet premier i denne konkurransen. Sekretæren var til stede på skolene og foresto premieutdelingen. LOs jubileumsfilm ble vist.

Utbygging av petrokjemisk industri i Bamble.

I samarbeid med Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har LO ansatt en egen LO-sekretær, Odd Kristensen,

for anleggsperioden. Det er holdt en 3-dagers konferanse hvor 26 tillitsmenn fra de forskjellige firmaer deltok. Det er bygget opp et hovedtillitsmannsutvalg med en tillitsmann fra hvert firma med et arbeidsutvalg på fire hvor LO-sekretæren tiltrer. Ved årsskiftet var det ca. 1500 ved anlegget, og anleggsstyrken beregnes å være på ca. 2500 på høsten 1976. Kristensen har fungert i hele 1975.

LO har ansatt en egen sekretær for å forsøke å organisere det fast ansatte personell på de petrokjemiske fabrikker, som Norsk Hydro A/S er operatør for, i en egen LO-forening. Gerhard Lunde Larsen tiltrådte 28. juli 1975.

Sekretæren, Harald E. Olsen, er medlem av:

1. Styringsgruppene i «Solidaritet 77» i Vestfold og i Telemark.
2. Telemark: Fylkeskomité for konsekvensanalyse av utbyggingen på Refnes.
3. Telemark: Rådet for yrkesmedisinsk samarbeidsprosjekt i Porsgrunn.
4. Vestfold: Arbeids- og tiltaksnemnda.
5. Vestfold Industriråd med to underutvalg:
 - a) for veiledningstjeneste for mindre og mellomstore bedrifter.
 - b) ekstraordinære sysselsettingstiltak.
6. Vestfold: Ankenemnda for trygdesaker.
7. Vestfold: Fylkesbyggenemnda.
8. Sekretær for Hydroarbeidernes samarbeidskomité.
9. Sekretær for LO-funksjonærenes samarbeidskomité i Hydro.

Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget for kontoret har hatt 11 møter i året 1975.

Sekretæren

har hatt 170 reisedager/møtekvelder i 1975.

AUST- OG VESTAGDER

Distriktssekretærer: *Oddvar Gøthesen og Aage Bjorvand.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktskontorets område var det pr. 31. desember 1975 250 fagforeninger og 15 samorganisasjoner. Medlemstallet var ca. 27 000. En økning på ca. 5 prosent fra forrige år.

Møter.

Kontorets sekretærer har i årets løp deltatt eller medvirket i 253 møter og konferanser, som fordeler seg slik:

Agitasjonsmøter:

- a) 124 møter i fagforeninger og på arbeidsplasser.
- b) 79 møter i samorganisasjoner.

50 andre møter.

I forbindelse med opplysningsarbeidet har det vært 60 forskjellige møter, konferanser og kurs som sekretærene har deltatt i, og i de fleste tilfelle holdt foredrag. Særlig har det vært stor aktivitet i forbindelse med Ny lov om arbeidsmiljø.

Representasjon.

Distriktskontoret representerer fagbevegelsen i styret for Grimstad Tekniske Skole, i Vest-Agder Arbeids- og Tiltaknemnd, og i Ankenemnda for Trygdesaker i Vest-Agder.

Nye fagforeninger.

Norsk Sosionomforbund — Agder avdeling.

Twister.

I løpet av året har det vært i alt 20 twister om lønns- og arbeidsvilkår, og som kontoret har vært engasjert i.

Reisedager.

Oddvar Gøthesen 127 og Aage Bjorvand 87.

ROGALAND

Distriktssekretær: *Arne Li.*

Organisasjonsoversikt.

Pr. 31. desember 1975 var det i Rogaland 9 samorganisasjoner med 249 fagforeninger — med et samlet medlemstall på ca. 42 000.

Agitasjonsmøter.

Medvirket ved i alt 17 møter fra forskjellige forbundsområder. Særlig har kontoret lagt ned mye arbeid i forbindelse med oljeraffineriet på Sola, men organisasjonsspørsmålet var ikke løst ved årets utgang.

Twister.

Det er holdt 28 møter i distriktet om forskjellige tvistesaker.

Møter.

Sekretæren har deltatt på 22 møter i samorganisasjonene, og på 64 møter i fagforeninger og andre institusjoner og utvalg.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest på 26 kurs arrangert av AOF og andre, dessuten på Teknisk skole — gymnas og ungdoms- og yrkesskoler i distriktet.

Representasjon.

Kontoret var vert ved besøk av en delegasjon av fagforeningsledere fra USA og én fra Skottland. Dessuten har sekretæren representert LO — ved Stavanger Litograf- og Kjemigrafforenings 75-årsjubileum og Ullan- haug Arbeidersamfunns 20-årsjubileum.

Det har vært fire møter i tilsynsutvalget for LO-kontoret.

Reisedager.

Sekretæren har hatt 96 reisedager/kvelder i 1975.

HORDALAND, SOGN OG FJORDANE

Distriktssekretærer: *Finn Lien og Olav Lerø.*

Organisasjonsoversikt.

Distriktet som omfatter Hordland og Sogn og Fjordane fylker har pr. 31. desember 1975 — 441 fagforeninger og 19 samorganisasjoner. I perioden er det opprettet ny samorganisasjon i Luster i Sogn. Samlet medlemstall ca. 69 500.

Forhandlinger.

Sekretærene har deltatt i fem forhandlingsmøter og ett meklingsmøte hos Kretsmeklingsmannen for Vestlandet.

Møtevirkosmhet.

Sekretærene har deltatt i 243 møter og konferanser som fordeler seg slik:
17 møter i samorganisasjonene,
52 fagforenings-, bedriftsmøter og bedriftsbesøk,
169 andre møter med samarbeidende organisasjoner, fylkeskommunale og kommunale utvalg og nemnder,
5 møter i Tilsynsutvalget.

Opplysningsvirkosmheten.

Sekretærene har hatt 79 forelesninger og kursdager om faglige emner på ukekurs, kvelds- og dagskoler arrangert av AOF, AUF, forbund, samorganisasjoner og fagforeninger, dessuten forelesninger på bedriftskurs, yrkesskoler, gymnas, Universitetet i Bergen og på NKI-skolen for arbeidsledere. Dessuten er forelest om LO på kurs for døve. Kontoret har sammen med N.A.F. arrangert Samarbeidsrådets seminar på Solstrand. Kontoret har tilrettelagt programmet og ordnet bedriftsbesøk for delegasjon fra amerikansk AFL-CIO — delegasjon fra britisk kommuneforbund — delegasjon fra Histadrut, Israel — russisk delegasjonsbesøk hvor Norsk Skog- og Landarbeiderforbund var vert.

Representasjon.

Distriktskontoret representerer fagbevegelsen: Hordland Arbeids- og Til-taksnemnd, Ankenemnda for trygdesaker, Hordland fylkes Oljeutvalg, Råd-givende utvalg i Statens Teknologiske Institutt, Produktivitetsutvalget, styret i Landsbanken, Bergen.

Reisedager.

Finn Lien har hatt 70 og Olav Lerø 56 reisedager.

MØRE OG ROMSDAL

Distriktssekretær: *Johnny Røed.*

Organisasjonsoversikt.

I distriktets arbeidsområde var det 1. januar 1975 14 samorganisasjoner med 265 fagforeninger og ca. 23 350 medlemmer.

Den 31. desember 1975 var det 269 fagforeninger fordelt på 13 samorgani-sasjoner og med ca. 25 200 medlemmer.

Halsa faglige Samorganisasjon har gått sammen med Indre Nordmøre faglige Samorganisasjon fra 1. juli 1975.

Ørsta Næringsmiddelarbeiderforening ble stiftet 19. november 1975.

Tvister.

Kontoret har vært involvert i ni tvistesaker som er notert. Noen saker er løst ved lokale forhandlinger, de øvrige er oversendt de aktuelle forbund. Videre er det svart på mange henvendelser — forespørsler om lover og avtaler — som ikke noteres.

Møtevirkosmheten.

Sekretæren har deltatt på 36 årsmøter og andre møter i samorganisa-sjonene og 17 møter i fagforeninger. Videre har sekretær deltatt i tre jubileumstilstelninger med utdeling av merkenåler. 57 møter i samarbeidende

organisasjoner, kommunale og fylkeskommunale utvalg og nemnder og konferanser. Dertil kommer 24 møter i forbindelse med «Solidaritet 77». Tilsynsutvalget har hatt fem møter.

Faglig/politisk.

Sekretæren har deltatt på fem faglig/politiske møter og sju møter i forbindelse med valgkampen. En fagforening har kollektivt tilmeldt seg partiet med $\frac{2}{3}$ av sine medlemmer.

«Solidaritet 77».

Sekretæren har deltatt på 24 møter i aksjonen «Solidaritet 77».

Det er opprettet styringsgrupper i alle 35 kommuner i fylket.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har forelest i forskjellige emner på 18 kurs arrangert av AOF, forbund eller fagforeninger.

Distriktskontoret har arrangert 6 helgekurs med til sammen 171 deltakere.

Sekretæren har gitt orientering om arbeidslivets organisasjoner på 10 skoler.

Sekretæren har hatt 158 reisedager.

TRØNDELAGSFYLKENE

Distriktssekretærer: *Rikhard Haugen og Ulf Guttormsen.*

I kontorets arbeidsområde var det pr. 1. januar 1976 26 samorganisasjoner med til sammen 355 foreninger. Pr. 31. desember 1975 samme antall samorganisasjoner med 364 foreninger.

Pr. 1. januar 1975 var det 450 foreninger med ca. 51 000 medlemmer og pr. 31. desember 1975 453 foreninger med ca. 52 000 medlemmer.

Nye foreninger.

Hemne kommuneforening.

Leksvik kommunale forening.

Telegrafmennesenes Landsforbund, krets 20, Trøndelag.

Arbeiderpartiets Presseforbund i Namsos.

Norsk Tjenestemannslag, avd. 2—8, Trondheim.

Tjenestemannslaget ved SINTEF, avd. 108—4.

Studentsamskipnadens Tjenestemannslag, avd. 108—13.

TTSs Tjenestemannslag, avd. 108—8.

Forbygningsavdelingens oppsynsmenn, avd. 21—6, NTL.

NTL, Skage i Namdalen.

Alen Handelsfunksjonærers forening.

NEKF, avd. 235, Skogn.

Skjerdingsstad Planteskoles forening.

Utgåtte foreninger.

Stasjonsholdspersonalet forening Trøndelag, avd. 87 av NNTFF, medlemmene overført til avdelingen i Trondheim og Steinkjer.

Frøya Bygningsarbeiderforening, medlemmene gått over til Stein-, Jord- og Sementarbeidernes forening.

Stadsbygd Teglverksarbeiderforening, teglverket nedlagt.

NTL, forening 55, Staup, Værtun, overført til avd. 109—35.

Sandøla Jernbanearbeiderforening, anlegget opphørt.

Bangsund Handels- og Kontorfunksjonærers forening, overført til Namsos Handel og Kontor.

Tariffarbeidet.

Kontoret har vært behjelpelig med å opprette to nye overenskomster. Dessuten har kontoret ført forhandlinger i 11 tvistesaker, og en rekke saker er løst uten formelle forhandlinger.

Møtevirksomheten.

Tilsynsutvalget har hatt 5 møter. Sekretærene har vært til stede på 45 møter i samorganisasjonene fordelt på årsmøter, styremøter og møter i forbindelse med Miljøoffensiven og «Solidaritet 77».

Sekretærene har vært til stede på 14 fagforeningsmøter, 5 møter vedrørende nyorganisering og 220 møter i forbindelse med representasjon, opplysningsarbeid og faglige saker i forskjellige organisasjoner.

Opplysningsvirksomhet og informasjon.

Sekretærene har holdt 75 forelesninger om bl.a. Ferieloven, Hovedavtalen, Forhandlingsteknikk, LOs oppbygging, Praktisk organisasjonsarbeid, Jus på arbeidsplassen, Arbeidstvistloven og Verne- og miljøarbeid på arbeidsplassen. Det har vært holdt 4 helgekurs for fagorganisert ungdom med til sammen 110 deltakere og 2 samorgs-konferanser.

Reisedager.

Ulf Guttormsen 132 dager.

Rikhard Haugen 132 dager.

NORDLAND

Distriktssekretærer: *Hans N. Jensen og Odd M. Bakkejord.*

Organisasjonsoversikt.

I Nordland var det pr. 1. januar 1975 20 samorganisasjoner som omfattet 320 avdelinger, hertil 47 avdelinger utenfor samorganisasjonene, i alt 367 avdelinger med 32 081 medlemmer. Pr. 31. desember 1975 var det 20 samorganisasjoner som omfattet 321 avdelinger, og 46 avdelinger utenfor samorganisasjonene, i alt 367 avdelinger med ca. 32 500 medlemmer.

Ballangen faglige samorganisasjon med 4 avdelinger og 104 medlemmer er nedlagt. Tysfjord faglige samorganisasjon med 5 avdelinger og 372 medlemmer er nyopprettet.

Vågønes Arbeiderforening er nedlagt. Det er opprettet en ny avdeling av NFATF i Myre i Vesterålen.

Representasjoner:

Sekretærene har representert LO på diverse møter i følgende organisasjoner/institusjoner: Utvalg for kontakt skole/næringsliv i Salten. — Arbeids- og tiltaksnemnda og ankenemnda for A-trykkesaker. — Salten AUF og AUF i Nordland. — Studieselskapet for nord-norsk næringsliv. — Vern og Velferd. — Nordland Arbeiderparti og regionpartiene for Ofoten og Salten. — Forbruker- og heimstellnemnda i Nordland. — AOFs rådgivende utvalg og instruktørkonferanse. — Nord-norsk Olejråds informasjonskonferanse. — Nordlands Framtid. — Industriforbundets ungdomsseminar i Bodø. — Folk og Forsvars kontaktskonferanse. — Nordland Pensjonistforening. — Samarbeidsrådet. — LO/N.A.F.s kurser i Harstad og på Polarsirkelen Høyfjellshotell. — Nordland fylkes Fiskarlag. — Nordkalottkontaktmøte for pensjonistforeningene i Nordland, Norrbotten og Västerbotten. — Nordland Distrikthøgskole (kontaktskonferanse). — Folkets Hus Landsforbunds distriktskonferanse. — Statstjenestemannskartellets tariffkonferanse. — NKF's distriktsstyre for Nordland. — Norsk Arbeidsgiverforenings arbeidslederkurs

på Jernverket. — Seminar på Rønvik Sykehus om Attføring i et krisepreget miljø. — Sysselsettingskonferanse i Vefsn, Brønnøy og Sulitjelma. — Nordland Arbeiderpartis FPU. — 20-årsjubileum i NFATF-avdeling Bodø, og NTH avdeling Bjerkvik, 50-årsjubileum i Narvik Distriktsorganisasjon av NJF.

Møter i Samorganisasjonene.

Det er avviklet tre regionale helgekonferanser for Samorganisasjonene, og én faglig/politisk fylkeskonferanse. Hovedsak på konferansene har vært sysselsettingssituasjonen i regionene og på fylkesplanet. Det er dessuten avviklet en folkeskonferanse om Fylkesplanen for Nordland, og en fylkeskonferanse om Arbeidsmiljøspørsmål.

Sekretærene har allers deltatt på 12 møter i Samorganisasjonene om forskjellige saker. Kontoret har avviklet en regional Nordkalott-konferanse med deltakere fra Salten og diverse kommuner i Norrbotten.

Andre møter.

Sekretærene har deltatt på 15 møter i diverse fagforeninger og klubber. I samband med kommune- og fylkestingsvalgene deltok de på 27 møter.

Sammen med LO-kontoret i Tromsø ble det vinteren 1975 arrangert et møte i Narvik, med Arbeidstilsynets inspektører i Nord-Norge. Hensikten med møtet var å bedre den gjensidige kontakten og klare opp i uoverensstemmelser.

Opplyningsarbeidet.

Det er avviklet et helgekurs for ungdom i Salten og Rana, samt et kurs for samorganisasjonstillitsmenn i Vågan. I samband med «Solidaritet 77» har sekretærene ledet to av fem holdte helgekonferanser. Sekretærene har holdt 26 forelesninger på diverse kurser arrangert av AOF, diverse forbund og andre.

Det er holdt forelesninger om LO på følgende skoler: Nordland Distrikthøgskole, Fauske Yrkesskole (4 klasser), Bodø Yrkesskole (8 klasser) og Bodø Gymnas (2 klasser).

Forhandlinger.

Kontoret har representert Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet i forhandlinger med N.A.F. og SAS-Royal, Bodø, og Central Turiststasjon, Bodø, om lønnstvister.

1. mai.

Hans N. Jensen talte i Glomfjord og Ørnes.

Tilsynsutvalget.

Tilsynsutvalget har hatt 4 møter, og behandlet 24 saker.

Reisedager.

Hans N. Jensen 132 og Odd M. Bakkejord 118 dager.

TROMS

Distriktssekretær: *Rolf Nilssen.*

Organisasjonsoversikt.

I Troms fylke var det pr. 31. desember 1975 om lag 200 fagforeninger med ca. 15 500 medlemmer.

I samme arbeidsområde var det fem faglige samorganisasjoner.

Nye fagforeninger.

Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet:

Skjervøy Hotell- og Restaurantarbeiderforening.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund:

Tromvik NNN-forening.

Harstad Meieriarbeiderforening.

Vannvåg NNN-forening.

Djupvik Næringsmiddelarbeidergruppe.

Norges Befalslag:

Sørreisa Befalslag.

Norsk Kommuneforbund:

Kvenangen kommunale forening.

Nordreisa kommunale forening.

Norsk Tjenestemannslag:

Avd. 101/ 4, Forsvarets Personell, Sørreisa.

Avd. 108/11, Statens Planteinspeksjon, Tromsø.

Avd. 109/12, Spesialskolene Troms, Evenskjer.

Utgåtte fagforeninger.

Norsk Arbeidsmandsforbund:

Sandnessundbrua klubb.

Norsk Politiforbund:

Tromsø politiforening.

Harstad politiforening.

Tariffarbeid.

a) Det er i virkeåret opprettet fire nye overenskomster.

b) Det er revidert ni overenskomster.

c) Behandlet en rekke tvistesaker.

Møter.

Tilsynsutvalget har i 1975 hatt tre møter.

Møter i samorganisasjonene 24, i fagforeninger 20. Andre møter og konferanser 83.

Representasjon.

Sekretæren har representert kontoret/LO på følgende møter og konferanser:

7. januar på årsmøte i Tromsø AUL. 11. og 12. januar på årsmøte i Troms Arbeiderparti. 2. februar på årsmøte i Tromsø Arbeiderparti. 21. mars på årsmøte i bladet NORDLYS. 12. og 13. april på årsmøte i Troms Arbeiderpartis kvinneutvalg. 8. april i generalforsamlingen/Fiskernes Bank. 8. november på Ofoten Arbeiderpartis kommunikasjonskonferanse i Narvik. 29. og 30. november på årsmøte i Troms AUF, på Finnsnes.

Fellesadministrasjonens kontordame, Marlene Jørgensen, døde 26. januar. Begravelsen fant sted 4. februar. Sekretæren representerte LO ved begravelsen.

Miljøkonferanser.

I helgene 8. og 9. mars 1975 arrangerte kontoret, i samarbeid med AOFs faglige studiekonsulent, informasjonskonferanse om det nye lovutkast til lov om arbeidsmiljø for fagforeningene i Indre Troms. Konferansen ble holdt på Finnsnes.

Samme konferanse ble holdt for nord-fylket på Sørkjøs Hotell 15. og 16. mars.

Den 11. august arrangerte kontoret en faglig miljøkonferanse for Troms fylke i Tromsø.

Innledere var sekretær Kåre Myrvold og sekretær Rolf Nilssen.

«Solidaritet 77».

I samarbeid med AOFs avdelingskontor har vårt kontor arrangert startkonferanser i forbindelse med aksjonen «Solidaritet 77», på følgende steder:

For Indre Sør-Troms-regionen, på Setermoen 31. oktober.

For Sør-Troms-regionen i Harstad 8. november.

For Nord-Troms-regionen i Sørkjosen 15. november.

For Midt-Troms-regionen på Finnsnes 18. november.

For Balsfjord—Storfjord—Lyngen-regionen, på Oteren 25. november.

I tillegg til ovenstående holdt Styringsgruppen for Troms fylkeskonferanse i helgen 22. og 23. november, hvor aksjonen ble presentert.

Faglig/politiske konferanser.

I samarbeid med DNAs fylekskontor for Troms holdt kontoret i 1975 faglig/politiske konferanser i samtlige av fylkets fire regioner.

I helgen 1. og 2. februar arrangerte kontoret faglig/politiske fylkeskonferanser for Troms. Konferansen ble holdt på Finnsnes og hadde deltakere fra de fleste kommuner i Troms fylke.

Studiearbeidet.

Sekretæren har forelest på følgende kurs:

9. februar om LOs framtidige organisasjonsform for Statstjenestemannskartelletts tillitsmannskonferanse, Tromsø.

18. februar om «Forhandlingsteknikk» på Norsk Arbeidsmandsforbunds Trinn II-kurs, Alta.

20. februar om «Hovedavtalens del A» på Tromsø AOF-forenings faglige kveldsskole.

17. april om «Forhandlingsteknikk» på Norsk Sjømannsforbunds Nord-Norge-kurs, Myre i Vesterålen.

11. juni om «Hovedavtalens del A» på AOFs ukeskurs, Bardufosstun.

14. juni om «Praktisk tillitsmannsarbeid» og «Møteledelse» på AOFs ukeskurs, Trinn I, Bardufosstun.

I dagene 27., 28. og 29. april forelest på AOFs dagskole, Skjervøy.

12.—17. oktober om «Hovedavtalen», «Lov- og avtaleverket» og «Forhandlingsteknikk», på AOFs Trinn II-kurs, Bardufosstun.

24. og 25. oktober om «LOs oppbygging og virke», og «Faglig/politisk samarbeid» på Norsk Kommuneforbunds 14-dagerskurs, Bardufosstun.

1. november forelest om LOs engasjement i forsikring på Harstad AOF-forenings forsikringskurs, Harstad.

I dagene 2.—10. november om «Hovedavtalen», «Lov og avtaleverket» og «Forhandlingsteknikk» på AOFs faglige dagskole, Harstad.

15. desember om «LOs oppbygging og virke» på kurs for arbeidsløs ungdom som Fylkesarbeidskontoret for Troms holdt i Tromsø.

Kontoret.

Sekretær Rolf Nilssen har hatt 132 reisedøgn og kjørt 10370 km i LOs tjeneste.

FINNMARK

Distriktssekretær: *Odd Holmgren.*

Organisasjonsoversikt.

I kontorets distrikt var det i 1975 12 samorganisasjoner omfattende 165 fagforeninger med 9775 medlemmer.

Møter.

I 1975 har kontorets tilsynsutvalg hatt fem møter og behandlet 27 saker.

Sekretæren har rapportert deltakelse i 89 møter/konferanser.

Sekretæren deltok på Atlanterhavskomiteéns seminar på Leangkollen 16.—21. februar.

Tariffavtaler/tvistesaker.

- a) 2 nye tariffavtaler er opprettet.
- b) 11 tvistesaker er behandlet av kontoret.

Opplysningsarbeidet.

Sekretæren har stått for det praktiske opplegg for to helgekurs for forsikringstillitsmenn i Finnmark fylke, samt Faglig helgekurs i Honningsvåg.

12. november foreleste sekretæren om Forhandlingsteknikk på Faglig dagskole i Vardø.

LO-sekretæren og AOF-instruktøren har i samarbeid hatt en rekke konferanser om «Solidaritet 77» og «Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø».

1. mai 1975.

Sekretæren holdt 1. mai-tale i Øksfjord.

Kommentar.

Sekretæren er tilsatt som vikar for Per A. Utsi i den tiden han er på Stortinget.

Hele Finnmark fylke er underlagt Distriktskontoret i Kirkenes, dette innebærer stor reisevirksomhet for sekretæren.

Reisedager.

Sekretær Odd Holmgren har hatt 226 reisedager i 1975.

9. Statistisk oversikt

Tabell I

er en oppstilling av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1930 til 31. desember 1974. I perioden 1930 til 1939 var det en jevn stigning. I krigsårene fra april 1940 til mai 1945 sank medlemstallet, men ved utgangen av 1945 hadde medlemstallet steget igjen.

I 10-årsperioden 1953—1963 steg medlemstallet med 40 954 medlemmer eller 7,79 prosent og i perioden 1964—1974 64 848 medlemmer eller 11,4 prosent.

Tabell II

viser medlemsbevegelsen for de enkelte forbund 1964—1974.

Tabell III

viser forandring i medlemstallet fra 31. desember 1973 til 31. desember 1974 innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV

er utarbeidet på grunnlag av forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger/foreninger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember i 1973 og 1974 samt endringer i året.

Ved utgangen av 1973 sto 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med til sammen 613 803 medlemmer fordelt på 4110 avdelinger/foreninger tilsluttet Landsorganisasjonen. Pr. 31. desember 1974 var de tilsvarende tall 35 forbund (av dem 2 fellesforbund) med 635 801 medlemmer fordelt på 4065 avdelinger/foreninger.

Medlemstallet viser en stigning på 21 998 medlemmer eller 3,6 prosent fra 1973 til 1974.

Tabell V

gir et bilde av organisasjonsforholdene, ordnet geografisk. Medlemmer i alle forbund er fordelt på byene og enkelte herreder innenfor

hvert fylke. Medlemmer i avdelinger på Svalbard, avdelinger i utlandet og i landsomfattende avdelinger og direkte medlemmer er ført opp for seg. Landet sett under ett viser at det i byene var 413 173 medlemmer og i landdistriktene 200 561 medlemmer. På Svalbard og Jan Mayen var det 564 medlemmer og i utenlandsavdelinger 688 medlemmer. Antall direkte medlemmer var 12 195.

I landsomfattende avdelinger/foreninger er det registrert 30 306 medlemmer, men av disse er 21 686 medlemmer tatt med under underavdelinger i byer og herreder i de enkelte fylker der de hører hjemme.

Det er til sammen 22 067 medlemmer som ikke kan fordeles på fylker.

Tabell VI

viser en fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemmer i alt innenfor de ulike forbund. Antall kvinnelige medlemmer i Landsorganisasjonen utgjør pr. 31. desember 1974: 159 398 eller 25,1 prosent av samlet medlemstall i 1974. Tilsvarende tall i 1973 var: 152 727 eller 24,9 prosent.

Tabell VII

gir en oversikt over fagblader, antall nummer og gjennomsnittlig opplag i året 1974.

Tabell VIII

gir en oversikt over tariffsaker behandlet i Landsorganisasjonen i løpet av 1974.

Tabell I, 1974.

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1930—1974.**

		Antall avdelinger	Antall medlemmer
31. desember	1930	1 861	139 591
—	1935	2 635	224 340
—	1940	3 556	306 341
7. mai	1945	3 199	267 726
31. desember	1945	3 704	339 920
—	1950	4 605	488 442
—	1951	4 747	503 397
—	1952	4 871	515 593
—	1953	5 020	526 016
—	1954	5 079	538 587
—	1955	5 119	542 105
—	1956	5 175	545 416
—	1957	5 172	540 878
—	1958	5 193	543 513
—	1959	5 207	541 408
—	1960	5 129	541 549
—	1961	5 116	562 019
—	1962	5 128	565 062
—	1963	5 091	566 970
—	1964	4 995	570 953
—	1965	4 922	574 295
—	1966	4 776	574 030
—	1967	4 683	570 210
—	1968	4 599	574 113
—	1969	4 482	582 289
—	1970	4 448	594 377
—	1971	4 367	601 920
—	1972	4 202	603 742
—	1973	4 110	613 803
—	1974	4 065	635 801

Tabell II, 1974.

Medlemsbevegelsen

	Forbund	Medlemstall			
		Pr. 31. des. 1964	Pr. 31. des. 1965	Pr. 31. des. 1966	Pr. 31. des. 1967
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	467	466	461	468
2	Forbund for Arb.l. og Tekn. Funksj.	5 459	5 905	6 497	7 019
3	Arbeidsmandsforbundet	27 979	27 682	27 474	27 239
4	Befalslaget	3 576	3 398	3 393	3 412
5	Bekledningsarbeiderforbundet ^{1) 6)} . .	14 159	13 479	13 013	12 923
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. ²⁾	4 577	4 571	4 816	-
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet . .	50 046	49 863	49 514	48 463
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	12 249	12 741	12 978	13 480
9	Fengselstjenestemannsforbundet	770	804	815	841
10	Grafisk Forbund ²⁾	-	-	-	13 407
11	Gullsmedarbeiderforbundet	990	976	987	999
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund.	37 634	38 900	39 090	40 377
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb. .	10 002	9 473	10 325	9 918
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet . . .	75 453	78 135	79 312	78 013
15	Jernbaneforbundet	19 232	18 770	18 150	17 665
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund . . .	33 842	34 949	33 774	32 374
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet ²⁾ . . .	4 202	4 211	4 467	4 466
18	Kommuneforbundet	63 593	64 004	65 931	68 569
19	Lensmannsbetjentenes Landslag	791	755	773	752
20	Litograf- og Kjemigrafforbundet ²⁾ . .	1 869	1 917	1 918	-
21	Lokomotivmannsforbundet	1 960	1 908	1 876	1 850
22	Losforbundet ⁴⁾	439	419	394	363
23	Luftforsvarets Befalsforb. ⁵⁾	1 560	1 591	1 704	1 746
24	Murerforbundet	4 808	4 702	4 616	4 585
25	Musikerforbundet	1 280	1 245	1 257	1 216
26	Nærings- og Nydelsesmiddelarb.f. ²⁾ . .	24 832	23 865	23 659	23 445
27	Papirindustriarbeiderforbundet	18 978	18 619	18 384	17 846
28	Politiforbundet	2 274	2 240	2 280	2 302
29	Postfolkenes Fellesforbund	10 274	10 495	10 769	11 089
30	Sjømannsforbundet	42 086	41 930	39 907	37 527
31	Skin- og Lærarbeiderforbundet ⁶⁾ . .	1 263	1 281	1 238	1 195
32	Skog- og Landarbeiderforbundet	19 779	19 109	18 069	17 368
33	Skotøyarbeiderforbundet ¹⁾	3 691	3 330	3 211	2 929
34	Sosionomforbundet ⁷⁾	-	-	-	-
35	Sufflørforbundet ⁸⁾	-	-	-	-
36	Tekstilarbeiderforbundet ¹⁾	9 874	9 688	9 487	9 187
37	Telefolkenes Fellesforbund	9 725	9 974	10 146	10 391
38	Tjenestemannslaget	16 934	18 860	19 465	20 320
39	Tolltjenestemannsforbundet	1 013	985	956	926
40	Transportarbeiderforbundet	21 147	20 808	20 690	20 103
41	Treindustriarbeiderforbundet	5 603	5 610	5 474	5 387
42	Typografforbundet ²⁾	6 460	6 584	6 710	-
43	Urmaker Sønneforbundet	83	53	50	50
	Riket	570 953	574 295	574 030	570 210

¹⁾ Bekledningsarbeiderforbundet, Skotøyarbeiderforbundet og Tekstilarbeiderforbundet er fra 1. januar 1969 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Bekledningsarbeiderforbund. ²⁾ Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet, Litograf- og Kjemigrafforbundet og Typografforbundet er fra 1. januar 1967 sluttet sammen til ett forbund: Norsk Grafisk Forbund. ³⁾ Kjøttindustriarbeiderforbundet er fra 1. januar 1970 sluttet sammen

Medlemstall							Løpenr.
Pr. 31. des. 1968	Pr. 31. des. 1969	Pr. 31. des. 1970	Pr. 31. des. 1971	Pr. 31. des. 1972	Pr. 31. des. 1973	Pr. 31. des. 1974	
483	458	474	494	528	549	557	1
7 400	7 626	8 370	9 106	9 244	9 646	10 128	2
27 302	27 092	27 975	28 045	28 561	27 826	29 244	3
3 381	3 246	3 296	3 015	2 920	3 027	3 008	4
12 551	23 517	23 002	21 102	20 513	19 663	19 339	5
—	—	—	—	—	—	—	6
48 040	48 492	48 799	48 059	46 947	47 189	48 407	7
13 844	14 201	15 216	15 659	16 197	16 428	16 865	8
927	932	967	1 009	1 031	1 083	1 152	9
13 388	13 542	13 689	13 988	14 009	14 026	14 134	10
1 023	1 071	1 077	1 060	1 076	1 078	1 037	11
40 025	41 103	41 333	43 892	42 253	42 042	43 135	12
11 175	10 406	10 567	10 157	9 173	8 819	9 035	13
78 451	84 320	89 538	92 011	91 911	96 809	103 885	14
17 444	17 195	16 733	16 200	15 870	15 510	15 087	15
33 567	34 184	34 867	35 583	35 771	36 370	38 449	16
4 572	4 671	—	—	—	—	—	17
71 205	74 298	79 267	83 383	89 542	94 202	100 823	18
764	799	812	796	835	834	840	19
—	—	—	—	—	—	—	20
1 883	1 870	1 861	1 847	1 848	1 833	1 812	21
347	309	289	288	288	—	—	22
1 764	1 653	1 601	1 550	1 547	1 486	1 481	23
4 505	4 292	4 162	3 970	3 740	3 558	3 350	24
1 265	1 268	1 291	1 338	1 361	1 412	1 439	25
23 537	24 034	29 777	29 848	28 575	28 887	29 434	26
17 517	17 371	17 806	17 526	16 866	16 643	16 795	27
2 350	2 356	2 364	2 470	2 562	2 593	2 519	28
11 610	11 851	12 747	13 136	14 020	14 653	15 409	29
35 527	32 885	29 361	28 423	27 482	28 750	28 408	30
1 097	1 036	1 033	1 011	915	—	—	31
16 895	16 282	15 220	14 041	13 414	12 707	11 992	32
2 795	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	972	1 259	1 455	1 719	34
—	—	18	24	25	23	24	35
8 650	—	—	—	—	—	—	36
10 565	10 766	10 609	10 787	10 866	11 209	11 586	37
21 903	22 774	23 848	25 277	27 057	28 374	29 364	38
913	881	875	862	832	812	820	39
20 006	19 855	19 720	19 330	19 059	18 507	18 583	40
5 417	5 628	5 788	5 636	5 620	5 775	5 916	41
—	—	—	—	—	—	—	42
25	25	25	25	25	25	25	43
574 113	582 289	594 377	601 920	603 742	613 803	635 801	

med Nærings- og Nytelsesmiddelearbeiderforbundet. *) Norsk Løsforbund gikk ut av LO 1. mars 1973. *) Luftforsvarets Befnlsforbund ble tilmeldt LO fra 1. januar 1964. *) Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund er fra 1. januar 1973 sluttet sammen med Norsk Bekleddningsarbeiderforbund. *) Sosionomforbundet er tilmeldt LO fra 1. oktober 1971. *) Sufferforbundet ble tilsluttet LO fra 1. januar 1970.

Tabell III, 1974.

**Medlemstallets forandring 1973—1974,
geografisk satt opp.**

Foreningens hjemsted	Pr. 31. des. 1973		Pr. 31. des. 1974		Medlemstallets forandring	
	Avdelinger	Medlemmer	Avdelinger	Medlemmer	Absolutt + ell. ÷	Prosentvis + ell. ÷
Østfold	249	44 984	240	46 368	1 384	3,08
Akershus	274	25 508	266	26 224	716	2,81
Oslo	206	120 282	203	121 102	820	0,68
Hedmark	398	29 341	391	30 236	895	3,05
Oppland	272	23 231	272	23 691	460	1,98
Buskerud	289	36 041	285	37 203	1 162	3,22
Vestfold	171	24 884	170	25 568	684	2,75
Telemark	211	25 936	210	27 146	1 210	4,67
Aust-Agder	92	7 933	93	8 143	210	2,65
Vest-Agder	142	17 707	141	18 846	1 139	6,43
Rogaland	219	38 195	217	40 922	2 727	7,14
Hordaland	297	56 464	302	57 983	1 519	2,69
Sogn og Fjordane	123	9 222	126	9 965	743	8,06
Møre og Romsdal	260	23 939	255	25 897	1 958	8,18
Sør-Trøndelag	249	40 431	242	41 481	1 050	2,60
Nord-Trøndelag	189	14 228	189	15 234	1 006	7,07
Nordland	361	30 492	366	32 081	1 589	5,21
Troms	160	15 074	158	15 872	798	5,29
Finnmark	152	9 346	154	9 772	426	4,56
Svalbard og Jan Mayen	2	483	2	564	81	16,77
Utlandet	7	1 670	3	688	÷ 982	÷ 58,80
Direkte medlemmer	—	10 639	—	12 195	1 556	14,63
Landsomfattende avdelinger.	41	¹⁾ 7 773	42	¹⁾ 8 620	847	10,90
Riket	²⁾ 4 110	613 803	²⁾ 4 065	635 801	21 998	3,58

¹⁾ I 1973 er 20 939 medlemmer og i 1974 21 686 medlemmer i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp under underavdelinger i fylkene der de hører hjemme.

²⁾ Summen av avdelinger i 1973 er 4 364 og i 1974 4 327. Det skyldes at i 1973 er 254 og i 1974 262 underavdelinger i landsomfattende foreninger i Tjenestemannslaget ført opp som egne avdelinger i fylkene der de hører hjemme.

Tabell IV, 1974.

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger/foreninger/grupper			
		Pr. 31. des. 1973	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1974
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	32	-	-	32
2	Forb. for Arb.ledere og Tekn. F.	122	-	-	122
3	Arbeidsmandsforbundet	44	3	5	42
4	Befalslaget	61	1	-	62
5	Bekledningsarbeiderforbundet	180	3	12	171
6	Bygningsindustriarbeiderforb.	355	1	17	339
7	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	239	1	1	239
8	Fengselstjenestemannsforbundet	19	1	-	20
9	Grafisk forbund	92	1	-	93
10	Gullsmedarbeiderforbundet	18	-	-	18
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	214	4	3	215
12	Hotell- og Restaurantarb.forb.	64	-	-	64
13	Jern- og Metallarbeiderforb.	216	2	4	214
14	Jernbaneforbundet	123	-	-	123
15	Kjemisk Industriarbeiderforb.	189	6	2	193
16	Kommuneforbundet	461	8	6	463
17	Lensmannsbetj. Landslag	23	-	-	23
18	Lokomotivmandsforbundet	9	-	-	9
19	Luftforsvarets Befalsforbund	29	-	-	29
20	Murerforbundet	68	-	3	65
21	Musikerforbundet	17	-	-	17
22	Nærings- og Nydelsesm.arb.forb.	372	5	17	360
23	Papirindustriarbeiderforb.	71	1	-	72
24	Politiforbundet	63	-	-	63
25	Postfolkenes Fellesforbund:				
	Postforbundet	38	-	1	37
	Postmannslaget	22	-	-	22
	Poståpneres Landsforbund	22	-	-	22
26	Sjømannforbundet	42	-	3	39
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	454	4	12	446
28	Sosionomforbundet	16	2	-	18
29	Sufflørforbundet	1	-	-	1
30	Telefolkenes Fellesforbund:				
	Tele Tjeneste Forbundet	43	-	2	41
	Telegrafmennes Landsforb.	14	-	-	14
31	Tjenestemannslaget	51	1	-	52
32	Tolltjenestemannsforbundet	22	-	-	22
33	Transportarbeiderforbundet	170	3	2	171
34	Treindustriarbeiderforbundet	132	1	3	130
35	Urmaker Svenneforbundet	2	-	-	2
	Riket	4 110	48	93	4 065

¹⁾ Netto tilgang. ²⁾ Netto avgang. ³⁾ Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer.

medlemsbevægelsen 1974.

Antall medlemmer						Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1973		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1974		
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner	
549	37	44	36	557	41	1
9 646	299	1 063	581	10 128	293	2
27 826	3 284	4 621	3 203	29 244	3 707	3
3 027	7	191	210	3 008	8	4
19 663	13 900	-	2) 324	19 339	13 664	5
47 189	372	8 651	7 433	48 407	432	6
16 428	51	437	-	16 865	52	7
1 083	89	116	47	1 152	99	8
14 026	3 477	1) 108	-	14 134	3 567	9
1 078	173	-	2) 41	1 037	168	10
42 042	24 862	9 318	8 225	43 135	25 768	11
8 819	6 423	2 729	2 513	9 035	6 730	12
96 809	7 045	21 864	14 788	103 885	8 575	13
15 510	1 000	667	1 090	15 087	1 000	14
36 370	5 371	6 990	4 911	38 449	5 900	15
94 202	51 041	13 448	6 827	100 823	56 466	16
834	30	64	58	840	30	17
1 833	-	4	25	1 812	-	18
1 486	-	80	85	1 481	-	19
3 558	-	208	416	3 350	-	20
1 412	179	134	107	1 439	187	21
28 887	10 538	1) 547	-	29 434	11 071	22
16 643	1 469	1 911	1 759	16 795	1 499	23
2 593	244	66	140	2 519	226	24
						25
6 806	895	774	367	7 213	974	
5 432	3) -	1) 321	-	5 753	3) -	
2 415	1 175	186	158	2 443	1 297	
28 750	3 000	-	2) 342	28 408	3 000	26
12 707	256	417	1 132	11 992	229	27
1 455	1 076	304	40	1 719	1 231	28
23	23	1	-	24	24	29
						30
8 657	2 371	1 184	998	8 843	2 439	
2 552	164	191	-	2 743	197	
28 374	12 291	1) 990	-	29 364	12 786	31
812	4	18	10	820	12	32
18 507	935	2 306	2 230	18 583	926	33
5 775	646	1 165	1 024	5 916	763	34
25	-	-	-	25	-	35
613 803	152 727	81 118	59 120	635 801	163 361	

Tabell V, 1974.

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	ØSTFOLD													
		Fylket		Fr.stad		Halden		Moss		Sarpsborg		Askim		Øvrige kommun. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	33	1	6	1	10	-	-	1	16	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	7	1 100	1	321	1	208	1	55	2	326	1	158	1	32
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 241	-	-	-	-	1	1 241	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	3	50	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	2	24
5	Bekledningsarbeiderforbundet	16	2 420	2	481	3	761	3	561	3	554	1	16	4	47
6	Dygningsindustriarbeiderforbundet	22	3 286	4	903	3	408	1	486	1	712	3	201	10	510
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	10	1 483	2	318	1	166	1	107	3	361	3	441	-	-
8	Fengselsjernetemanssforbundet	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10
9	Grafsk Forbund	12	1 328	2	155	2	114	3	71	3	877	1	74	1	37
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	8	2 721	1	937	1	423	1	316	1	837	2	107	2	41
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	325	1	112	1	40	1	70	1	94	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	9 429	1	4 290	1	720	1	2 171	1	641	1	485	5	1 107
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	4 514	5	1 460	1	214	1	935	1	284	1	1 612	-	-
16	Kommuneforbundet	27	5 893	6	1 608	1	780	2	673	4	714	1	416	13	1 702
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	56
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	3	221	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	221
20	Murerforbundet	5	227	1	70	1	27	1	52	1	61	1	17	-	-
21	Musikerforbundet	4	100	1	42	1	19	1	9	1	30	-	-	-	-
22	Nærings- og Nyttelsesmid.arb.forb.	13	1 590	2	709	3	48	2	263	3	250	2	227	1	99
23	Papirindustriarbeiderforbundet	10	5 645	-	-	4	1 754	1	685	10	2 826	-	-	1	350
24	Politiforbundet	4	179	1	65	1	28	1	35	1	51	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:														
	Postforbundet	5	255	1	78	1	30	1	45	1	63	1	33	-	-
	Postmannslaget	1	188	-	-	-	-	1	188	-	-	-	-	-	-
	PostApnernes Landsforbund	1	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	73
26	Sjømannsforbundet	1	1 048	1	1 048	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	10	403	1	48	2	57	1	6	1	18	-	-	11	334
28	Sosionomforbundet	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:														
	Tele Tjeneste Forbundet	2	255	-	-	-	-	-	-	1	213	-	-	1	42
	Telegrafmennes Landsforbund	1	54	-	-	-	-	1	54	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	10	750	1	54	2	73	-	-	-	-	-	-	7	632
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	88	1	35	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	11	867	2	214	2	120	2	215	3	242	-	-	2	76
34	Treindustriarbeiderforbundet	9	350	1	41	1	74	1	8	1	86	1	18	4	132
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	240	46368	40	13042	35	6 217	20	8 336	44	9 256	10	3 865	78	5 652

*) 10 underavdelinger med 750 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	AKERSHUS																			
		Fylket		Asker		Bærum		Eidsvoll		Frogn		Nes		Skedsmo		Skj		Ullensaker		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	24	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	5	359	-	-	1	97	-	-	1	14	-	-	2	195	-	-	-	-	1	53
3	Arbeidsmandsforbundet	1	811	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	811	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	7	301	-	-	-	-	-	-	1	41	-	-	2	44	1	8	3	208	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	6	577	-	-	-	-	1	80	-	-	-	-	2	270	-	-	1	66	2	161
6	Byggningsindustriarbeiderforbundet	31	3 134	1	204	3	629	4	536	1	59	2	244	3	729	2	153	3	123	12	457
7	Elektriker- og Kraftst.Forb.	18	794	1	51	2	151	1	34	1	25	1	40	2	171	1	64	1	21	8	237
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	31
9	Grafisk Forbund	4	103	-	-	-	-	1	14	-	-	-	-	1	64	-	-	-	-	2	25
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	9	1 845	-	-	2	1 072	1	37	1	71	1	67	1	493	-	-	1	46	2	59
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	13	-	-	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	19	4 946	1	176	2	1 322	1	331	1	108	1	418	2	621	1	213	2	97	8	1 060
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	14	1 596	-	-	2	183	1	66	1	30	-	-	1	301	1	92	-	-	8	924
16	Kommuneforbundet	40	6 639	4	1 265	9	1 444	1	307	1	132	1	138	4	763	1	265	1	264	18	2 061
17	Leisemannsbetjentenes Landslag	1	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	79
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Lufftforvarets Befalsforbund	4	219	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-	1	70	-	-	2	134	-	-
20	Murerforbundet	4	173	-	-	1	61	1	27	-	-	-	-	1	56	1	29	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelesmid.arb.forb.	10	412	1	5	-	-	2	55	-	-	1	8	2	78	-	-	1	3	3	203
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	428	-	-	2	258	2	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	217	-	-	2	135	-	-	1	20	-	-	1	62	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	102	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	51	1 321	1	6	3	32	7	91	-	-	9	191	1	8	1	9	1	38	28	946
28	Sosionomforbundet	1	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	48
29	Sufforforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	413	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	68	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	14	1 182	1	0	1	76	-	-	1	50	-	-	4	304	1	13	3	595	3	138
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	39	-	-	1	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	2	45	-	-	1	31	-	-	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	9	305	-	-	1	16	1	27	-	-	1	44	1	38	1	60	-	-	4	190
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	266	26 224	10	1 713	34	5 501	25	1 788	11	564	17	1 160	37	5 685	11	906	19	1 595	102	7 282

1) 14 underavdelinger med 1182 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	OSLO		HEDMARK																	
				Fylket		Hamar		Kongs- vinger		Elve- rum		Rings- aker		Stange		Åmot		Åsnes		Øvrige komm. tlls.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	119	2	60	1	35	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	9	1 847	7	338	2	155	-	-	1	15	1	41	-	-	1	23	-	-	2	104
3	Arbeidsnandsforbundet	3	2 177	2	1 344	1	992	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	352
4	Befalslaget	3	438	4	142	2	59	-	-	1	40	-	-	-	-	-	-	1	43	-	-
5	Rekledningsarbeiderforbundet	4	2 351	13	780	3	391	1	79	1	20	2	172	-	-	1	8	-	-	5	110
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	11	8 222	37	5 317	2	569	1	369	1	315	4	1 664	5	369	1	42	5	218	18	1 771
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	6	2 271	15	713	2	196	1	105	2	83	2	78	1	31	1	24	-	-	6	196
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	372	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17	-	-
9	Grafisk Forbund	6	6 494	5	220	1	83	2	71	1	48	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	348	1	25	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	5	11 062	19	2 034	1	902	1	216	1	159	2	109	1	21	1	72	1	68	11	487
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	2 495	4	274	1	104	1	89	1	62	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	17 918	15	2 770	1	920	1	474	1	241	3	717	2	51	-	-	-	-	7	367
14	Jernbaneforbundet	17	5 368	15	1 244	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	1 244
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	2 077	9	454	2	78	1	101	1	101	-	-	1	61	-	-	1	10	3	103
16	Kommuneforbundet	39	21 612	28	4 300	4	694	1	406	1	404	1	382	3	792	1	94	1	148	16	1 380
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	3	66	1	24	1	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	21
18	Lokomotivmannsforbundet	1	526	1	179	1	179	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	3	52	2	27	-	-	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11
20	Murerforbundet	2	1 033	4	149	1	44	1	51	1	38	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	4	841	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	11	4 472	26	1 201	5	484	3	21	3	118	3	253	1	00	2	5	1	7	8	253
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	2	520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	481	-	-	1	39
24	Politiforbundet	7	355	3	50	2	39	-	-	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:																				
	Postforbundet	1	2 323	4	290	1	128	1	69	1	62	-	-	-	-	-	-	-	-	1	31
	Postmannslaget	1	2 284	1	252	1	252	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	288	1	227	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	227
26	Sjømannsforbundet	1	5 097	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	118	130	4 742	-	-	13	422	10	301	10	008	7	447	7	167	10	368	73	2 429
28	Sosionomforbundet	1	496	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:																				
	Tele Tjeneste Forbundet	7	2 754	1	268	1	268	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	938	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	34	8 471	15	1 005	1	101	1	22	1	86	-	-	-	-	-	-	-	-	12	796
32	Toiltjenestemannsforbundet	1	254	1	38	-	-	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	4	5 090	7	570	1	317	1	55	1	33	1	31	-	-	1	27	-	-	2	107
34	Treindustriarbeiderforbundet	5	524	12	582	-	-	-	-	2	140	2	143	1	2	-	-	-	-	7	297
35	Urmaker Svenneforbundet	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	203	121102	391	30236	39	7 039	34	2 650	32	2 277	32	4 214	22	1 834	17	943	21	879	194	10400

¹⁾ Omfatter medlemmer i Oslo, Akershus, Buskerud og Oppland. ²⁾ Omfatter medlemmer i Hedmark, Oppland, More og Romsdal. ³⁾ Omfatter medlemmer Østfold, Akershus Oslo, Hedmark og Oppland. ⁴⁾ Herav 22 underavdelinger med 4372 medlemmer. ⁵⁾ Omfatter 15 underavdelinger med 1 005 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpennr.	Forbund	OPPLAND											
		Fylket		Øjovik		Lillehammer		V. Toten		Ø. Toten		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	32	1	22	1	10	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	7	494	1	115	1	23	2	203	-	-	3	93
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 360	-	-	1	1 360	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	4	98	-	-	2	75	-	-	1	11	1	12
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	1 216	1	404	1	312	-	-	2	223	4	277
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	35	2 738	4	873	2	043	1	35	2	20	20	1 159
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	19	763	1	98	2	110	2	60	-	-	14	405
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	39	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Gråfisk Forbund	7	346	1	175	1	43	1	61	-	-	4	67
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	24	-	-	-	-	-	-	-	-	2	24
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	19	1 671	1	642	1	259	2	157	1	29	14	584
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	195	1	80	1	81	-	-	-	-	1	34
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	4 298	2	1 365	1	341	1	2 324	-	-	5	298
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	567	1	88	1	16	-	-	-	-	3	463
16	Kommuneforbundet	16	3 364	1	686	2	676	2	388	1	178	10	1 436
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	56	-	-	-	-	-	-	-	-	2	56
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luffforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	5	102	1	25	1	50	1	5	1	14	1	8
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	20	725	2	240	3	255	-	-	2	37	13	184
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	649	1	261	1	388	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	34	1	13	1	21	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	258	2	140	1	118	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	243	1	243	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	63	1 576	5	209	1	68	2	23	3	173	52	1 103
28	Sosionomforbundet	1	32	-	-	-	-	-	-	-	-	1	32
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	375	1	375	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	114	-	-	1	114	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	11	715	1	33	3	244	-	-	1	42	6	396
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	12	675	4	194	2	225	1	10	1	20	4	226
34	Treindustriarbeiderforbundet	10	932	2	172	1	181	-	-	-	-	7	579
35	Urniaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	272	23691	37	6 501	32	5 613	15	3 326	15	756	173	7 495

¹⁾ 11 underavdelinger med 715 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	BUSKERUD																	
		Fylket		Drammen		Kongsberg		Ringebu		Modum		Nedre Eiker		Øvre Eiker		Øvrige komr. tila.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	25	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	670	1	153	2	364	1	101	-	-	-	-	-	-	1	52		
3	Arbeidsmandsforbundet	1	873	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	873	-	-	-		
4	Befalslaget	3	184	-	-	1	54	2	130	-	-	-	-	-	-	-	-		
5	Beklekningsarbeiderforbundet	16	1 030	5	437	1	4	2	246	1	23	3	252	2	44	2	24		
6	Bygningsindustrialarbeiderforbundet	24	2 842	6	1 128	2	152	2	653	5	171	2	172	3	86	4	480		
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	19	1 018	3	391	3	108	2	129	3	69	-	-	1	67	7	254		
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19		
9	Grafisk Forbund	8	1 017	3	636	1	15	2	254	-	-	-	-	-	-	2	112		
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	39	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19		
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	13	1 906	1	1 037	2	300	1	174	1	107	-	-	1	39	7	245		
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	275	1	147	1	78	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-		
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	14	6 888	1	3 188	1	2 217	3	440	4	454	-	-	1	327	4	282		
14	Jernbaneforbundet	15	2 908	3	985	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	2 908		
15	Kjemisk Industrialarbeiderforbund	17	3 151	1	308	-	-	-	-	1	48	1	429	2	201	10	1 468		
16	Kommuneforbundet	20	5 342	9	2 518	1	426	1	669	1	307	1	293	1	163	6	961		
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43		
18	Lokomotivmannsforbundet	1	361	1	361	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
20	Murerforbundet	6	224	2	136	1	9	1	42	1	11	-	-	1	26	-	-		
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
22	Nærings- og Nyttelesmid.arb.forb.	14	551	3	386	2	25	2	86	2	11	-	-	-	-	5	43		
23	Papirindustrialarbeiderforbundet	22	4 176	7	989	1	199	3	1 088	2	408	3	296	3	407	3	789		
24	Politiforbundet	3	96	1	62	1	8	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-		
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Postforbundet	3	286	1	164	1	28	1	94	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Postmannslaget	1	190	1	190	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Poståpnernes Landsforbund	1	86	-	-	-	-	1	86	-	-	-	-	-	-	-	-		
26	Sjømannsforbundet	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4		
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	39	841	1	11	2	74	8	363	6	69	1	46	1	12	20	266		
28	Sosionomforbundet	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	38		
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Tele Tjeneste Forbundet	1	277	1	277	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	144	-	-	1	144	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
31	Tjenestemannslaget	11	826	2	150	1	204	-	-	-	-	-	-	-	-	8	472		
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	16	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
33	Transportarbeiderforbundet	6	402	2	332	-	-	2	63	1	3	-	-	-	-	1	4		
34	Treindustrialarbeiderforbundet	10	475	2	223	1	46	2	108	3	79	1	15	-	-	1	4		
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	Til sammen	285	37203	58	13812	27	4 401	39	5 010	31	1 760	12	1 503	17	2 250	101	8 467		

1) Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark, Aust-Agder. 2) Omfatter medlemmer i Buskerud, Telemark. 3) 11 underavdelinger med 826 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VESTFOLD																		
		Fylket		Holme- strand		Horten		Larvik		Sande- fjord		Stavern		Tønsberg		Svelvik		Øvrige komm. tils.		
		avd.	medl.	avd.	møtl.	avd.	m	l.	avd.	medl.	avd.	møtl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	6	359	-	-	1	125	1	87	1	37	-	-	1	35	-	-	-	2	75
3	Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	3	115	-	-	1	36	-	-	-	-	1	66	1	13	-	-	-	-	-
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	5	832	-	-	-	-	1	84	1	130	-	-	2	503	1	115	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	14	2 366	1	58	1	94	4	1 034	1	494	1	55	1	474	2	91	3	66	-
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	522	1	16	1	48	1	34	1	113	-	-	2	295	1	9	1	7	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	3	100	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	77	-
9	Grafisk Forbund	7	497	-	-	2	42	1	82	1	46	-	-	2	274	-	-	1	53	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	222	-	-	-	-	-	-	1	14	-	-	1	208	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	7	783	1	121	2	132	1	219	1	70	-	-	1	231	-	-	1	7	-
12	Hotell- og Restauranterforbundet	4	294	-	-	1	15	1	58	1	129	-	-	1	92	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	9 370	-	-	1	2 635	1	908	1	551	-	-	2	2 647	1	144	4	1 425	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	1 577	2	132	1	8	2	156	1	789	2	262	1	43	-	-	4	187	-
16	Kommuneforbundet	18	3 422	2	293	1	470	2	525	2	613	1	47	1	724	1	58	8	602	-
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	59	-	-	-	-	-	-	-	-	1	36	1	23	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	5	160	1	2	1	11	1	25	1	54	-	-	1	08	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	23	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmidl.arb.forb.	12	613	-	-	1	5	3	247	2	37	-	-	4	280	-	-	2	44	-
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	598	-	-	-	-	1	145	-	-	-	-	-	-	1	123	2	330	-
24	Politiforbundet	4	125	-	-	1	38	1	31	1	8	-	-	1	48	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	217	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	217	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	161	1	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	54	-
26	Sjømannsforbundet	1	382	-	-	-	-	-	-	1	382	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	10	223	-	-	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-	1	7	8	186	-
28	Sosionomforbundet	1	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	51	-
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	211	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	211	-	-	-	-	-
	Telegrafmønnenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾	685	-	-	1	175	-	-	-	-	1	76	-	-	-	-	8	434	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	9	289	2	6	1	7	2	86	2	28	-	-	2	162	-	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	4	176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	3	173	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	170	25568	11	780	19	3 887	24	3 811	19	5 405	7	542	30	6 006	8	547	52	8 891	-

1) 10 underavdelinger med 685 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TELEMARK													
		Fylket		Not- odden		Pors- grunn		Skien		Kragere		Tinn		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	29	-	-	-	-	1	27	-	-	1	2	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	12	1 093	2	70	3	645	2	110	1	51	2	135	2	73
3	Arbeidsmandsforbundet	2	999	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	999
4	Befalslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	9	390	1	21	1	13	2	148	1	12	1	164	3	32
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	1 346	2	166	1	57	2	673	1	51	1	50	6	340
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	20	844	3	65	4	386	2	95	1	38	2	76	8	184
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	7	329	1	6	1	54	2	142	1	53	1	6	1	63
10	Gullmedarbeiderforbundet	1	71	-	-	-	-	-	-	1	71	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	10	1 511	2	91	2	763	1	396	1	38	1	139	3	84
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	300	1	42	1	140	1	85	-	-	1	33	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	7	3 344	-	-	2	1 308	1	793	2	706	-	-	2	537
14	Jernbaneforbundet	1	41	-	-	-	-	-	-	-	-	1	41	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	7 206	4	1 337	5	4 741	4	333	1	41	2	844	-	-
16	Kommuneforbundet	16	4 292	1	358	2	817	6	1 835	1	279	1	354	5	640
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	24
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befulsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	4	128	1	18	1	28	1	70	1	3	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	21	-	-	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid. arb. forb.	10	461	2	6	3	89	2	335	-	-	1	6	2	25
23	Papirindustriarbeiderforbundet	8	1 260	-	-	1	146	3	867	3	186	-	-	1	61
24	Politiforbundet	6	142	1	17	1	36	1	39	1	12	1	13	1	25
25	Postfolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	232	-	-	1	40	1	125	-	-	-	-	1	67
	Postmannslaget	1	158	-	-	-	-	1	158	-	-	-	-	-	-
	Poståpneres Landsforbund	1	106	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	106
26	Sjømannsforbundet	2	737	-	-	1	730	-	-	1	7	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	27	558	3	67	-	-	2	95	2	5	1	24	19	367
28	Sosionomforbundet	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	166	-	-	-	-	1	166	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	9	519	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-	8	508
32	Toiltjenestemannsforbundet	1	34	-	-	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	13	687	1	44	5	236	2	264	1	28	1	14	3	101
34	Treindustriarbeiderforbundet	1	3	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	210	27146	25	2 308	36	10263	41	6 809	20	1 581	18	1 901	70	4 284

1) Omfatter også medlemmer i Vestfold. 2) Herav 8 underavdelinger med 508 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	AUST-AGDER													
		Fylket		Arendal		Grimstad		Risør		Lillesand		Tvedestrand		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	187	1	88	-	-	1	25	-	-	-	-	2	74
3	Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	1	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	29
5	Bekledningsarbeiderforbundet	3	114	-	-	-	-	1	16	-	-	1	22	1	76
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	487	1	332	1	51	1	24	1	43	1	12	1	25
7	Elektriker- og Kraftst.Forb.	4	306	2	257	-	-	-	-	-	-	-	-	2	49
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	1	53	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	55	1	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	6	211	1	121	1	28	1	24	1	6	-	-	2	32
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	1	48	1	48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 254	1	1 668	1	224	1	172	1	65	1	100	1	25
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	920	2	236	-	-	-	-	1	76	-	-	-	3 608
16	Kommuneforbundet	7	1 544	1	503	1	224	1	210	-	-	1	92	3	506
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	1	38	1	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	5	122	2	75	2	43	-	-	-	-	-	-	1	4
23	Papirindustriarbeiderforbundet	4	370	-	-	-	-	2	220	-	-	1	47	1	103
24	Politiforbundet	1	25	1	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	82	1	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	65	1	65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	51
26	Sjømannsforbundet	2	171	1	151	-	-	1	20	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	15	232	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	14	220
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufforforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	112	1	112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1)	5 268	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	4	260
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	6	336	3	273	-	-	2	53	1	10	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	32	1	18	-	-	1	14	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	93	8 143	26	4 210	7	582	12	787	5	200	5	273	38	2 082

1) 5 underavdelinger med 265 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	VEST-AGDER													
		Fylket		Farsund		Flekkefjord		Kr.sand		Mandal		Vennesla		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	17	-	-	-	-	1	17	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.lid. og Tekn. Funksj.	4	320	-	-	1	16	1	233	1	40	-	-	1	31
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 243	-	-	-	-	1	1 243	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	3	115	1	8	-	-	2	107	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	023	-	-	4	143	2	382	1	89	-	-	1	9
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	1 538	1	94	1	38	2	906	2	159	2	204	1	77
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	529	2	161	1	27	2	270	1	30	1	13	1	28
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	12	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	4	200	1	12	1	31	1	150	1	7	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	6	593	1	20	1	30	1	417	1	87	1	21	1	13
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	189	-	-	-	-	1	171	1	18	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	2 838	1	36	1	213	2	1 366	1	1 138	-	-	1	85
14	Jernbaneforbundet	1)	14 615	-	-	-	-	1)	14 615	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 049	1	295	1	8	6	1 632	-	-	-	-	1	114
16	Kommuneforbundet	12	2 127	1	152	1	226	7	1 270	1	251	1	183	1	45
17	Lensmannsbetjentes Landslag	1	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	17
18	Lokomotivmannsforbundet	1	118	-	-	-	-	1	118	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	64	1	7	-	-	1	57	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	1	23	-	-	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-
21	Musikorforbundet	1	41	-	-	-	-	1	41	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb forb.	10	481	2	29	1	12	4	416	1	8	-	-	2	16
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	966	-	-	-	-	-	-	-	1	879	-	1	87
24	Politiforbundet	2	116	-	-	-	-	1	90	1	26	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:														
	Postforbundet	2	189	-	-	1	22	1	167	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	159	-	-	-	-	1	159	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	73	1	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	2 047	1	148	-	-	1	1 899	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	44	-	-	-	-	2	25	-	-	-	-	1	19
28	Sosionomforbundet	1	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37
29	Sufførforbunde:														
30	Telefolkernes Fellesforbund:														
	Tele Tjeneste Forbundet	1	220	-	-	-	-	1	220	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmenneenes Landsforbund	1	157	-	-	-	-	1	157	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	3)	8 506	1	46	-	-	2	295	-	-	-	-	5	225
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	42	-	-	-	-	1	42	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	6	305	-	-	1	23	2	237	1	4	-	-	2	41
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	168	1	89	2	59	1	12	1	3	-	-	1	5
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	141	18846	16	1 170	17	853	66	12749	14	1 860	6	1 360	22	854

1) Omfatter medlemmer i Aust-Agder, Vest-Agder. 2) Omfatter medlemmer i Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder. 3) 8 underavdelinger med 566 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Lopenr.	Forbund	ROGALAND															
		Fylket		Eiger-sund		Hauge-sund		Sandnes		Stav-anger		Karmøy		Sauda		Øvrige komm. tlls.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	20	-	-	-	-	-	-	1	20	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	9	705	1	23	1	19	1	109	1	307	-	-	1	30	4	217
3	Arbeidsmandsforbundet	3	1 980	-	-	-	-	1	375	1	1 332	-	-	-	-	1	273
4	Befalslaget	1	107	-	-	-	-	-	-	1	107	-	-	-	-	-	-
5	Beklefningsarbeiderforbundet	10	1 300	1	9	1	54	3	728	1	1 222	1	2	-	-	3	385
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	3 144	1	70	1	439	1	731	4	1 483	-	-	1	38	5	383
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	8	932	-	-	1	96	-	-	4	095	1	67	1	40	1	28
8	Fengselstjenestemannsforbundet	3	113	-	-	1	6	-	-	1	23	-	-	-	-	1	84
9	Gråskj Forbund	4	1 088	-	-	1	104	-	-	3	984	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	4	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	8	1 969	1	64	1	175	1	123	1	1 428	-	-	1	41	3	138
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	471	-	-	-	183	-	-	1	254	-	-	1	34	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	10388	1	314	1	2 304	1	1 029	1	3 651	1	120	1	42	5	2 322
14	Jernbaneforbundet	15	738	-	-	1	88	-	-	-	14 650	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	12	2 814	2	258	1	70	1	170	4	502	2	865	1	905	1	44
16	Kommuneforbundet	32	4 994	2	218	6	799	2	772	12	2 273	1	223	1	180	8	520
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	53
18	Lokomotivmannsforbundet	1	69	-	-	-	-	-	-	1	69	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	68
20	Murerforbundet	4	186	-	-	1	30	1	41	1	110	-	-	1	5	-	-
21	Musikerforbundet	1	71	-	-	-	-	-	-	1	71	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmld.arb.forb.	23	2 140	2	60	3	222	2	168	6	1 485	2	66	2	5	6	134
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	231	-	-	1	48	1	35	2	148	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkenes Felleforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	387	-	-	1	89	-	-	1	208	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	273	-	-	1	77	1	106	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerenes Landsforbund	1	143	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	143
26	Sjømannsforbundet	4	3 069	1	15	1	1 393	-	-	1	1 652	-	-	1	9	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	3	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	19
28	Sosionomforbundet	1	75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	75
29	Sufflerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Felleforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telo Tjeneste Forbundet	2	435	-	-	1	191	-	-	1	244	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	1	215	-	-	-	-	-	-	1	215	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	*) 14	1 026	-	-	-	-	-	-	3	102	-	-	-	-	11	924
32	Tolltjenestemannsforbundet	3	65	1	3	1	25	-	-	1	37	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	9	1 287	1	17	2	228	2	151	2	866	2	25	-	-	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	6	343	1	33	1	18	1	47	1	208	-	-	-	-	2	37
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	217	40 922	15	1 084	30	6 658	19	5 275	73	19 340	10	1 374	12	1 335	58	5 856

*) Omfatter medlemmer i Vest-Agder, Rogaland. *) Herav 13 underavdelinger med 1 007 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Lp. nr.	Forbund	HORDALAND																	
		Fylket		Bergen		Kvam		Kvinnherad		Odda		Stord		Vaksdal		Voss		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	22	1	20	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	5	425	1	285	-	-	-	-	-	-	1	52	1	21	-	-	2	67
3	Arbeidsmandsforbundet	5	2 356	2	1 861	-	-	1	286	-	-	1	71	-	-	-	-	1	138
4	Befalslaget	3	410	2	381	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	35	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	28	4 389	11	2 654	3	51	1	5	1	15	-	-	1	805	1	63	10	596
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	15	3 043	8	3 224	1	13	1	4	1	30	1	117	1	8	1	192	1	49
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	14	1 800	2	1 291	2	29	1	15	2	133	1	151	1	15	1	42	4	124
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	23	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	5	1 102	3	1 090	-	-	-	-	1	7	-	-	-	-	1	5	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	2	174	2	174	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	13	3 378	3	2 865	2	51	1	20	1	155	1	21	2	77	1	159	2	30
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	1 230	3	1 165	-	-	-	-	1	24	-	-	-	-	1	47	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	21	9 939	7	6 912	2	95	2	314	1	9	1	1 709	-	-	1	176	7	724
14	Jernbaneforbundet	15	1 240	15	1 240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	19	3 482	4	705	1	544	1	383	3	1 397	-	-	1	15	-	-	9	438
16	Kommuneforbundet	44	9 713	23	7 588	1	75	2	274	1	353	1	158	1	101	1	219	14	945
17	Lensmannsbetjentes Landslag	1	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	80
18	Lokomotivmannsforbundet	1	139	1	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	8	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	4	289	2	268	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	1	10	-	-
21	Musikerforbundet	1	157	1	157	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmld.arb.forb.	34	2 606	8	1 601	-	-	2	97	2	16	1	10	1	131	3	96	17	655
23	Papirindustriarbeiderforbundet	2	251	1	141	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	110
24	Politiforbundet	4	380	3	368	-	-	-	-	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	832	1	832	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	582	1	582	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	244	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	244
26	Sjømennsforbundet	3	2 831	1	2 799	-	-	-	-	1	8	-	-	-	-	-	-	1	24
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	4	29	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	21
28	Sosionomforbundet	1	81	1	81	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Sufflerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	933	1	879	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	60
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	215	1	215	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	18	2 291	12	1 654	-	-	1	29	-	-	1	20	-	-	1	83	3	505
32	Toiltjenestemannsforbundet	1	68	1	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	5	1 991	2	1 943	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-	1	7	1	19
34	Treindustriarbeiderforbundet	18	628	6	304	2	39	-	-	1	15	1	6	2	40	-	-	6	224
35	Urmaker Svenneforbundet	1	10	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	302	57 983	134	43 729	14	897	13	1 427	19	2 187	11	2 337	11	1 213	15	1 140	85	5 053

1) Omfatter medlemmer i Hordaland, Sogn og Fjordane. *) Omfatter medlemmer i Buskerud, Hordaland, Sogn og Fjordane. *) Herav 16 underavdelinger med 2232 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	SOGN OG FJORDANE															
		Fylket		Flora		Førde		Høy- anger		Sogndal		Vågøy		Årdal		Øvrige komm. tlls.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	6	1	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	276	-	-	-	-	1	19	-	-	-	-	1	204	2	53
3	Arbeidsmandsforbundet	1	1 051	-	-	1	1 051	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Befalslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	8	323	-	-	1	73	-	-	-	1	9	-	-	-	6	241
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	351	1	23	1	49	1	11	1	35	1	15	1	73	6	145
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	12	279	1	31	1	29	1	35	1	11	1	14	1	57	6	102
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	1	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	31
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	9	603	1	70	1	122	1	85	1	86	1	20	1	163	3	57
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	35	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	1 563	1	405	1	227	-	-	-	-	1	40	-	-	8	891
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	2 158	1	39	1	7	2	610	1	2	1	36	2	1 391	1	78
16	Kommuneforbundet	15	1 596	1	279	1	108	2	214	1	46	-	-	1	226	9	723
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	16	548	1	65	2	42	-	-	2	100	3	132	-	-	8	209
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	1	5	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	161
26	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	82	-	-	1	8	-	-	2	43	-	-	-	-	3	31
28	Sosionomforbundet	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	13
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	279	-	-	1	279	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1)	5	168	-	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	4	152
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	4	364	1	35	-	-	-	-	1	53	1	13	-	-	1	263
34	Treindustriarbeiderforbundet	4	51	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	-	-	3	44
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	126	9 965	10	955	13	2 011	9	977	10	376	11	286	9	2 149	64	3 211

1) 5 underavdelinger med 168 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	MØRE OG ROMSDAL															
		Fylket		Kristian- sund		Molde		Ålesund		Rauma		Sunndal		Volda		Øvrige komm. tills.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	3	29	1	12	1	9	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	7	380	1	61	-	-	1	54	1	4	1	94	-	-	3	167
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 412	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2 233	-	-	1	179
4	Befalslaget	1	20	-	-	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	23	1 012	2	227	1	335	6	565	2	61	1	13	1	14	10	397
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	17	1 212	1	291	1	207	1	210	1	41	1	37	1	32	11	394
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	18	807	1	152	2	131	1	117	1	20	2	160	1	33	10	188
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9
9	Grafsk Forbund	3	231	1	78	1	30	1	123	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	1	2	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	10	1 372	1	380	1	195	1	493	1	11	2	150	1	35	3	108
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	206	1	81	1	49	1	57	-	-	1	19	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	24	4 963	1	1 027	3	871	2	769	-	-	1	33	1	184	16	2 076
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	1	26	1	903	1	7	6	193
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	13	1 501	2	188	1	10	1	174	1	1	1	177	1	34	6	860
16	Kommuneforbundet	20	4 184	4	824	3	954	4	1 258	1	71	1	177	1	-	1	62
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	62	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	62
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	3	62	1	17	1	20	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmld.arb.forb.	25	995	3	298	3	120	6	293	1	7	1	10	-	11	261	-
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	3	107	1	36	1	21	1	50	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	3	345	1	107	1	85	1	153	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	3	210	1	49	1	55	1	106	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	196	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	196
26	Sjømannsforbundet	5	1 287	1	173	-	-	1	1 081	-	-	-	-	-	-	3	33
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	17
28	Sosionomforbundet	1	51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	51
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	4	404	1	88	1	65	1	120	-	-	-	-	-	-	1	131
	Telegrafmennes Landsforbund	1	99	-	-	1	99	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	17	561	4	75	2	60	1	13	2	45	-	-	-	8	368	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	24	1	9	-	-	1	15	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	13	1 414	3	377	2	177	4	682	1	19	-	-	1	30	2	129
34	Treindustriarbeiderforbundet	24	1 123	1	3	3	65	1	163	1	5	-	-	1	28	17	859
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	255	25897	34	4 553	33	3 589	39	6 520	13	310	13	3 841	9	397	114	6 637

1) Herav 16 underavdelinger med 540 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	SØR-TRØNDELAG													
		Fylket		Tr.heim		Orkdal		Oppdal		Roros		Ørland		Øvrige komm. tlls.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	33	1	28	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.ljed. og Tekn. Funksj.	6	375	1	264	1	27	-	-	1	8	-	-	3	76
3	Arbeidsmandsforbundet	2	2 459	1	2 044	-	-	-	-	-	-	-	-	1	415
4	Befalslaget	4	135	2	84	-	-	-	-	-	-	1	34	1	17
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	5	662	1	531	1	8	-	-	1	34	-	-	2	89
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	20	3 652	0	2 516	2	314	1	16	1	148	1	31	9	627
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	17	1 265	3	964	1	25	1	9	1	34	1	33	10	200
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	78	1	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	5	684	3	605	1	67	-	-	1	12	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	2	27	2	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	16	3 880	2	3 066	1	124	1	40	1	161	1	85	10	404
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	5	929	3	796	-	-	1	12	1	121	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	4 848	2	4 152	-	-	-	-	1	115	1	66	5	515
14	Jernbaneforbundet	1) 16	2 447	16	2 447	-	-	-	-	-	-	-	-	6	253
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	1 086	2	510	1	317	-	-	-	-	-	-	6	253
16	Kommuneforbundet	33	7 829	10	5 632	1	324	1	100	1	128	1	287	10	1 358
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	40
18	Lokomotivmannsforbundet	1) 1	295	1	295	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	131	1	21	-	-	-	-	-	-	1	110	-	-
20	Murerforbundet	2	259	1	243	-	-	-	-	1	16	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	153	1	153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	25	1 857	10	1 555	1	17	1	33	1	11	-	-	12	241
23	Papirindustriarbeiderforbundet	1	636	1	636	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	207	2	207	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:														
	Postforbundet	1	723	1	723	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	470	1	470	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	249	-	-	1	249	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	846	1	843	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	20	550	3	43	-	-	1	20	1	72	1	15	14	400
28	Sosionomforbundet	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:														
	Tele Tjeneste Forbundet	2	465	1	395	-	-	-	-	-	-	-	-	1	70
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	161	1	161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1) 15	2 307	9	1 594	-	-	-	-	-	-	1	92	5	621
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	43	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	5	1 528	2	1 404	-	-	1	5	-	-	-	-	2	119
34	Treindustriarbeiderforbundet	5	72	1	18	-	-	1	4	-	-	-	-	3	50
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	242	41 481	103	32 554	11	1 472	9	239	13	865	9	753	97	5 598

1) Omfatter medlemmer i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag. *) Omfatter medlemmer i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland. *) Herav 14 underavdelinger med 2 252 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORD-TRØNDELAG															
		Fylket		Namsos		Steinkjer		Levanger		Stjørdal		Verdal		Øvrige komm. tils.			
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.		
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	7	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	3	116	-	-	-	-	1	54	-	-	-	-	-	-	2	62
3	Arbeidsmandsforbundet	3	1 759	-	-	1	1 217	-	-	-	-	-	-	-	-	2	542
4	Befalslaget	3	152	-	-	1	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Bekleidningsarbeiderforbundet	2	67	2	67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	24	2 299	4	551	4	437	2	236	3	309	2	429	9	337	9	337
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	7	546	1	94	1	300	1	13	1	41	1	63	2	35	-	-
8	Feng. & stjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafsk Forbund	4	90	1	26	1	38	2	26	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	13	1 251	1	245	1	246	1	178	1	136	1	217	8	229	-	-
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	4	174	1	49	1	83	1	22	-	-	1	20	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	2 089	1	125	1	206	1	843	1	056	-	-	4	259	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	628	1	22	-	-	2	53	1	168	-	-	1	385	-	-
16	Kommuneforbundet	15	2 350	2	598	1	298	2	537	1	200	-	-	9	717	-	-
17	Lenmannsbetjentenes Landslag	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30	-	-
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	1	39	-	-	-	-	-	-	1	39	-	-	-	-	-	-
20	Murerforbundet	3	103	1	30	1	24	-	-	-	-	1	49	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	16	625	3	101	3	141	3	122	1	36	2	89	4	136	-	-
23	Papirindustriarbeiderforbundet	5	811	-	-	1	55	1	399	-	-	-	-	3	357	-	-
24	Politiforbundet	2	22	1	10	1	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpneres Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Sjømansforbundet	1	57	1	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	40	872	1	89	6	110	2	51	3	34	5	135	23	453	-	-
28	Sosionomforbundet	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	23	-	-
29	Sufførforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	1	139	-	-	1	139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	10	595	-	-	2	116	3	108	1	68	-	-	4	303	-	-
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	14	321	4	127	2	54	1	17	1	17	2	17	4	89	-	-
34	Treindustriarbeiderforbundet	2	69	-	-	1	41	1	28	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Sønneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	189	15234	26	2 198	30	3 605	25	2 698	16	1 757	15	1 019	77	3 957	-	-

) Herav 9 underavdelinger med 581 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	NORDLAND																				
		Fylket		Bodø		Narvik		Andøy		Brønnøy		Fauske		Rana		Vefsn		Vågan		Øvrige komm. tils.		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	4	31	1	12	1	12	-	-	-	-	-	-	1	0	1	7	-	-	-	-	
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	12	521	1	35	1	55	-	-	-	-	-	1	7	1	237	1	21	1	16	6	150
3	Arbeidsmandsforbundet	9	3 767	-	-	1	372	-	-	-	-	5	680	2	2 624	-	-	-	-	1	91	
4	Befalslaget	7	198	1	79	2	48	1	18	-	-	-	-	-	-	1	25	-	-	2	28	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	5	228	1	20	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	1	159	-	-	2	26	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	22	1 492	1	252	1	139	1	16	1	32	1	84	1	149	3	211	1	10	12	599	
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	23	946	2	147	2	95	1	10	1	11	2	93	1	123	3	111	1	49	10	307	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	11	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	Grafsk Forbund	6	171	1	67	1	25	-	-	-	-	-	-	1	21	1	21	1	26	1	11	
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	25	2 856	1	670	1	324	1	49	2	107	2	229	1	588	1	231	1	94	15	564	
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	7	527	1	143	1	141	-	-	-	-	1	46	1	94	1	59	1	26	1	18	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	19	4 822	1	478	2	193	1	53	-	-	1	31	1	3 090	1	143	1	101	11	733	
14	Jernbaneforbundet	13	423	-	-	13	423	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	16	2 072	1	46	1	15	1	3	1	5	-	-	1	253	1	658	2	45	8	1 047	
16	Kommuneforbundet	39	6 086	4	957	3	801	1	138	-	-	1	251	3	569	2	354	2	512	23	2 504	
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	80	
18	Lokomotivmannsforbundet	2	125	-	-	2	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	403	1	313	-	-	1	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
20	Murerforbundet	6	99	1	36	1	15	-	-	-	-	1	10	1	15	1	19	1	4	-	-	
21	Musikerforbundet	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	42	1 721	1	245	3	56	2	139	3	127	1	6	1	46	3	74	4	117	24	911	
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
24	Politiforbundet	5	117	1	40	1	35	-	-	-	-	-	-	1	10	1	22	1	10	-	-	
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postforbundet	3	357	1	175	1	50	-	-	1	132	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postmannslaget	3	249	1	94	1	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	71	
	Poståpnernes Landsforbund	7	282	1	41	-	-	-	-	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	5	214	
26	Sjømannsforbundet	6	561	1	137	1	138	-	-	1	64	-	-	-	-	-	1	58	2	7	164	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	11	214	1	4	-	-	-	-	1	4	-	-	1	11	1	13	-	-	2	182	
28	Sosionomforbundet	1	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37	
29	Sufflerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tele Tjeneste Forbundet	4	365	1	142	1	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	42	1	111	
	Telegrafmennenes Landsforbund	1	93	1	93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
31	Tjenestemannslaget	32	1 740	6	417	5	460	1	123	-	-	3	112	1	20	2	32	-	-	14	576	
32	Tolltjenestemannsforbundet	2	38	1	15	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
33	Transportarbeiderforbundet	25	1 427	2	173	3	723	3	37	2	29	1	76	3	139	1	14	1	32	9	204	
34	Treindustriarbeiderforbundet	3	17	1	8	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Til sammen	366	32081	38	4 850	52	4 451	14	676	14	538	20	1 625	22	7 989	27	2 179	20	1 142	159	8 631	

1) Herav 31 underavdelinger med 1 708 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

Løpnr.	Forbund	TROMS													
		Fylket		Harstad		Tromsø		Bardu		Lenvik		Målselv		Ovrige komm. tla.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	30	-	-	1	30	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	4	128	1	23	1	33	-	-	1	22	-	-	1	48
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 025	-	-	1	946	-	-	-	-	-	-	1	79
4	Befalslaget	8	389	2	140	1	38	2	119	-	-	3	94	-	-
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2	164	-	-	1	9	-	-	1	155	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	999	1	153	1	533	1	50	1	90	-	-	4	107
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	5	443	1	124	2	222	-	-	-	-	1	66	1	31
8	Fængselstjenestemannsforbundet	1	13	-	-	1	13	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	2	111	1	20	1	85	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	7	1 430	1	286	1	805	1	87	1	152	1	43	2	66
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	2	330	1	82	1	248	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9	1 082	1	611	1	245	2	49	-	-	-	-	5	177
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	291	2	88	2	71	-	-	1	92	-	-	2	40
16	Kommuneforbundet	22	3 424	2	603	5	1 523	1	49	1	167	1	98	12	984
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	1	43	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	43
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	2	109	-	-	-	-	1	76	-	-	-	-	1	33
20	Murerforbundet	2	56	1	22	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Musikerforbundet	1	11	1	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	20	969	2	271	2	384	1	5	2	46	1	10	12	253
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	2	57	1	17	1	40	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	2	253	1	66	1	187	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	2	189	1	56	1	133	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnernes Landsforbund	1	117	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	117
26	Sjømannsforbundet	2	1 489	1	173	1	1 316	-	-	1	6	1	14	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	Sosionomforbundet	1	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	37
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	2	325	1	136	1	189	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmennenes Landsforbund	2	118	1	76	1	42	-	-	-	-	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	1	25	3	286	9	423	2	218	2	22	2	310	7	323
32	Tolltjenestemannsforbundet	1	23	-	-	1	23	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	10	608	2	129	3	191	-	-	1	145	-	-	4	143
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	158	15 872	28	3 379	42	7 761	11	653	12	903	10	635	55	2 541

1) 25 underavdelinger med 1582 medlemmer.

Løpnr.	Forbund	FINNMARK															
		Fylket		Hammerfest		Vadsø		Varde		Alta		Nordkapp		Sor-Varanger		Øvrige komm. tils.	
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	10	1	6	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Forb. f. Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	6	160	1	37	-	-	-	-	1	8	1	16	1	55	2	44
3	Arbeidsmandsforbundet	2	1 830	-	-	-	-	-	-	1	857	-	-	1	973	-	-
4	Befalslaget	4	96	-	-	-	-	-	-	1	12	1	16	1	37	1	31
5	Bekleddingsarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	6	331	1	128	1	17	1	25	1	91	-	-	2	70	-	-
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	7	199	1	51	1	57	-	-	1	41	1	26	1	9	2	15
8	Fengselstjenestemannsforbundet	1	7	-	-	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Grafisk Forbund	2	39	1	21	1	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	10	687	1	197	1	67	1	31	1	115	1	37	1	176	4	64
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	3	128	1	36	-	-	-	-	1	53	-	-	1	39	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	136	1	97	-	-	-	-	1	24	-	-	1	15	-	-
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	180	-	-	1	72	-	-	-	-	1	3	-	-	2	55
16	Kommuneforbundet	20	2 040	2	368	2	267	1	217	1	247	1	112	2	329	11	600
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	2	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	39
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	4	62	-	-	-	-	1	6	-	-	1	5	-	-	2	51
20	Murerforbundet	4	39	1	13	-	-	1	4	-	-	1	5	1	17	-	-
21	Musikerforbundet	1	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	27	1 738	3	438	2	77	1	159	1	28	3	288	3	27	14	716
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Politiforbundet	4	47	1	14	1	6	1	12	-	-	-	-	1	15	-	-
25	Postfolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	1	82	1	82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postmannslaget	1	80	1	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Poståpnerens Landsforbund	1	93	-	-	-	-	-	-	1	93	-	-	-	-	-	-
26	Sjømannsforbundet	2	440	1	427	-	-	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	34	-	-
28	Sosionomforbundet	1	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	27
29	Sufflørforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telo Tjeneste Forbundet	2	183	1	105	1	78	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Telegrafmonnens Landsforbund	1	72	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	72	-	-
31	Tjenestemannslaget	1 ¹⁾	715	1	8	2	102	2	68	2	59	1	15	3	55	8	408
32	Tolltjenestemannsforbundet	3	14	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	1	10	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	10	294	2	90	2	53	1	20	2	100	-	-	1	19	2	12
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	154	9 772	23	2 200	17	825	10	542	15	1 728	13	525	24	1 974	52	1 978

¹ Herav 17 underavdelinger med 682 medlemmer.

Tabell V, 1974 (forts.).

Medlemstallet geografisk fordelt.

246

Løpnr.	Forbund	DIVERSE									
		Svalbard og Jan Mayen		Utlandet		Landsomf. avdelinger		Direkte medl.	Riket		
		avd.	medl.	avd.	medl.	avd.	medl.	medl.	avd.	medl.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund								32	557	
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.							277	122	10 128	
3	Arbeidsmandsforbundet	1	557						42	29 244	
4	Befalslaget							17	62	3 008	
5	Bekledningsarbeiderforbundet							256	171	19 339	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet							8	339	48 407	
7	Elektriker- og Kraftst.forb.					1	294	111	239	16 865	
8	Føtøselstjenestemannsforbundet							281	20	1 152	
9	Grafisk Forbund								93	14 134	
10	Gullsmedarbeiderforbundet							17	18	1 037	
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.					2	789	574	215	43 135	
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet							591	64	9 035	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet								214	103 885	
14	Jernbaneforbundet					2	63		123	15 087	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund							106	193	38 449	
16	Kommuneforbundet							72	463	100 823	
17	Lensmannsbetjentenes Landslag								23	840	
18	Lokomotivmannsforbundet								0	1 812	
19	Luftforsvarets Befalsforbund							19	29	1 481	
20	Murerforbundet								65	3 350	
21	Musikerforbundet								17	1 439	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.					1	60	5 546	360	29 434	
23	Papirindustriarbeiderforbundet							485	72	16 795	
24	Politiforbundet							7	63	2 519	
25	Postfolkene Fellesforbund:										
	Postforbundet								37	7 213	
	Postmannslaget								22	5 753	
	Poståpnerne Landsforbund								22	2 443	
26	Sjømannsforbundet			3	688	1	3 750	2 895	39	28 408	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet							37	446	11 992	
28	Sosionomforbundet							454	18	1 719	
29	Sufflorforbundet					1	24		1	24	
30	Telefolkene Fellesforbund:										
	Tele Tjeneste Forbundet					3	264		41	8 843	
	Telegrafmennenes Landsforbund								295	14 2 743	
31	Tjenestemannslaget	1)	7			3)	31	3 376	5)	52	29 364
32	Tolltjenestemannsforbundet							7	22	820	
33	Transportarbeiderforbundet							83	171	18 583	
34	Treindustriarbeiderforbundet							57	130	5 916	
35	Urmaker Svenneforbundet								2	25	
	Til sammen	2	564	3	688	42	8 620	12 195	4 065	635 801	

1) 1 underavdeling med 7 medlemmer. 3) Herav 1 underavdeling med 41 medlemmer. 5) 52 foreninger med 262 underavdelinger (21 686 medlemmer).

Løypenr.	Forbund	1. ØSTFOLD				2. AKERSHUS				3. OSLO				4. HEDMARK			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	38	36	2	5,3	24	24	-	-	119	104	15	12,6	60	57	3	5,0
2	Forb. f. Arb.l ed. og Tekn. Funksj.	1 100	1 058	42	3,8	359	357	2	0,6	1 847	1 772	75	4,1	338	329	9	2,7
3	Arbeidsmandsforbundet	1 241	979	262	21,1	811	786	25	3,1	2 177	1 380	797	36,6	1 344	1 291	53	3,9
4	Befalslaget	56	56	-	-	301	299	2	0,7	438	438	-	-	142	141	1	0,7
5	Bekledningsarbeiderforbundet	2 420	761	1 659	68,6	577	18	559	96,9	2 351	505	1 846	78,5	790	208	572	73,3
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	3 286	3 270	16	0,5	3 134	3 096	38	1,2	8 222	8 177	45	0,5	5 317	5 248	69	1,3
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	1 483	1 479	4	0,3	794	794	-	-	2 271	2 250	21	0,9	713	713	-	-
8	Fengselstjenestemannsforbundet	16	16	-	-	31	21	10	32,3	372	338	34	9,1	17	15	2	11,8
9	Grafisk Forbund	1 328	920	408	30,7	103	78	25	24,3	6 494	4 864	1 630	25,1	220	184	36	16,4
10	Gullsmedarbeiderforbundet	29	28	1	3,4	-	-	-	-	348	278	70	20,1	25	23	2	8,0
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	2 721	904	1 817	66,8	1 845	764	1 081	58,6	11 062	4 597	6 465	58,4	2 034	903	1 131	55,6
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	325	43	282	86,8	13	1	12	92,3	2 495	1 126	1 369	54,9	274	25	249	90,9
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	9 429	8 667	762	8,1	4 946	4 581	365	7,4	17 918	15 865	2 053	11,5	2 770	2 497	273	9,9
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	5 368	5 368	-	-	1 244	1 244	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4 514	3 299	1 215	26,9	1 596	1 272	324	20,3	2 077	1 175	902	43,4	454	297	157	34,6
16	Kommuneforbundet	5 893	2 287	3 606	61,2	6 639	2 692	3 947	59,5	21 612	12 955	8 657	40,1	4 300	1 367	2 933	68,2
17	Lenmannsbetjentenes Landslag	56	53	3	5,4	70	72	7	8,9	-	-	-	-	66	63	3	4,5
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	526	526	-	-	179	179	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	221	221	-	-	219	219	-	-	52	52	-	-	27	27	-	-
20	Murerforbundet	227	227	-	-	173	173	-	-	1 033	1 033	-	-	149	149	-	-
21	Musikerforbundet	100	100	-	-	-	-	-	-	841	720	121	14,4	-	-	-	-
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	1 596	1 015	581	36,4	412	179	233	56,6	4 472	2 843	1 629	36,4	1 201	850	351	29,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	5 045	5 166	479	8,5	428	368	60	14,0	-	-	-	-	520	475	45	8,7
24	Politiforbundet	179	165	14	7,8	217	192	25	11,5	355	313	42	11,8	50	42	8	16,0
25	Postfolkernes Fellesforbund:																
	Postforbundet	255	240	15	5,9	102	78	24	23,5	2 323	1 823	500	21,5	290	265	25	8,6
	Postmannslaget	188	188	-	-	-	-	-	-	2 284	2 284	-	-	252	252	-	-
	Post&perners Landsforbund	73	22	51	69,9	-	-	-	-	288	77	211	73,3	227	100	127	55,9
26	Sjømannsforbundet	1 048	1 048	-	-	-	-	-	-	5 097	5 097	-	-	-	-	-	-
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	463	445	18	3,9	1 321	1 280	32	2,4	118	113	5	4,2	4 742	4 697	45	0,9
28	Sosionomforbundet	56	27	29	51,8	48	6	42	87,5	496	112	384	77,4	38	14	24	63,2
29	Sufforforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet	255	179	76	29,8	413	325	88	21,3	2 754	1 726	1 028	37,3	268	166	102	38,1
	Telegrafmennenes Landsforbund	54	53	1	1,9	68	64	4	5,9	938	867	71	7,6	-	-	-	-
31	Tjenestemannslaget	759	424	335	44,1	1 182	667	515	43,6	8 471	3 682	4 789	56,5	1 005	560	445	44,3
32	Tolltjenestemannsforbundet	88	88	-	-	39	39	-	-	254	254	-	-	38	38	-	-
33	Transportarbeiderforbundet	867	855	12	1,4	45	45	-	-	5 090	4 579	511	10,0	570	530	40	7,0
34	Treindustriarbeiderforbundet	359	298	61	17,0	305	271	34	11,1	524	385	139	26,5	582	492	90	15,5
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-
	Til sammen	46 368	34 617	11 751	25,3	26 224	18 770	7 454	28,4	121 102	87 693	33 409	27,6	30 236	23 441	6 795	22,5

Tabell VI, 1974 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	5. OPPLAND				6. BUSKERUD				7. VESTFOLD				8. TELEMARK			
		Antall medlemmer			Kv. medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i alt
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund . . .	32	30	2	6,3	25	22	3	12,0	25	22	3	12,0	27	2	6,9	
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj..	494	490	4	0,8	670	648	22	3,3	359	359	—	—	1 093	1 082	11	1,0
3	Arbeidsmandsforbundet . . .	1 360	1 276	84	6,2	873	781	92	10,5	—	—	—	—	909	775	224	24,4
4	Befalslaget . . .	98	98	—	—	184	182	2	1,1	115	115	—	—	—	—	—	—
5	Beklefningsarbeiderforbundet . . .	1 216	327	880	73,1	1 030	317	713	69,2	832	319	513	61,7	300	69	321	82,3
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet .	2 738	2 731	7	0,3	2 842	2 733	109	3,8	2 364	2 361	2	0,1	1 346	1 336	10	0,7
7	Elektriker- og Kraftst.forb. . .	763	761	2	0,3	1 018	1 017	1	0,1	522	522	—	—	844	843	1	0,1
8	Fengselstjenestemannsforbundet . .	39	39	—	—	19	16	3	15,8	100	93	7	7,0	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund . . .	346	262	84	24,3	1 017	787	230	22,6	497	330	167	33,0	329	226	103	31,3
10	Gullsmedarbeiderforbundet . . .	24	22	2	8,3	39	36	3	7,7	222	179	43	19,4	71	64	7	9,9
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb. . .	1 671	782	889	53,2	1 900	669	1 231	64,9	783	234	549	70,1	1 511	588	923	61,1
12	Hotell- og Restauranarb.forbundet .	195	43	152	77,9	275	54	221	80,4	294	62	232	78,9	300	29	271	90,3
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet . .	4 208	3 466	832	19,4	6 888	6 121	767	11,1	9 370	8 898	472	5,0	3 344	3 134	210	6,3
14	Jernbaneforbundet . . .	—	—	—	—	2 908	2 908	—	—	—	—	—	—	41	41	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund . .	567	429	138	24,3	3 131	2 577	554	17,7	1 577	1 296	281	17,8	7 296	6 789	507	6,9
16	Kommuneforbundet . . .	3 364	1 043	2 321	69,0	5 342	1 936	3 406	63,8	3 422	1 211	2 211	64,6	4 292	1 409	2 883	67,2
17	Leisemannsbetjentenes Landslag . .	56	54	2	3,6	43	42	1	2,3	30	29	1	3,3	24	23	1	4,2
18	Lokomotivmannsforbundet . . .	—	—	—	—	361	361	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Luftforsvarets Befalsforbund . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	59	59	—	—	—	—	—	—
20	Murerforbundet . . .	102	102	—	—	224	224	—	—	100	160	—	—	128	128	—	—
21	Musikerforbundet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	23	23	—	—	21	21	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmidl.arb.forb. .	725	581	144	19,9	551	413	138	25,0	613	398	215	35,1	401	264	197	42,7
23	Papirindustriarbeiderforbundet . . .	649	648	1	0,2	4 176	3 070	506	12,2	598	553	45	7,5	1 200	1 216	44	3,5
24	Politiforbundet . . .	34	30	4	11,8	96	87	9	9,4	125	110	15	12,0	142	124	18	12,7
25	Postfolkernes Fellesforbund:																
	Postforbundet . . .	258	240	18	7,0	286	244	42	14,7	217	185	32	14,7	232	211	21	9,1
	Postmannslaget . . .	243	243	—	—	190	190	—	—	161	161	—	—	158	158	—	—
	Poståpneres Landsforbund . . .	—	—	—	—	86	30	56	65,1	54	18	36	63,7	109	42	64	60,4
26	Sjømannsforbundet . . .	—	—	—	—	4	4	—	—	1 382	1 382	—	—	737	737	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet . .	1 576	1 551	25	1,6	841	840	1	0,1	223	214	9	4,0	558	556	2	0,4
28	Sosionomforbundet . . .	32	15	17	53,1	38	11	27	71,1	51	12	39	76,5	25	14	11	44,0
29	Sufflorforbundet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telefolkernes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet . . .	375	221	154	41,1	277	229	48	17,3	211	160	51	24,2	166	136	30	18,1
	Telegrafmennenes Landsforbund .	114	111	3	2,6	144	114	30	20,8	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget . . .	715	434	281	30,3	826	422	404	48,9	685	396	289	42,2	519	287	232	45,7
32	Tolltjenestemannsforbundet . . .	—	—	—	—	16	16	—	—	27	27	—	—	34	34	—	—
33	Transportarbeiderforbundet . . .	675	641	34	5,0	402	395	7	1,7	289	285	4	1,4	687	684	3	0,4
34	Treindustriarbeiderforbundet . . .	932	826	106	11,4	475	430	39	8,2	176	144	32	18,2	3	3	—	—
35	Urmaker Sønneforbundet . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen . . .	23 491	17 496	6 195	26,1	37 203	28 532	8 671	23,3	25 508	20 320	5 248	20,5	27 146	21 050	6 096	22,5

Løpnr.	Forbund	0. AUST-AGDER			10. VEST-AGDER			11. ROGALAND			12. HORDALAND						
		Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i	Antall medlemmer		Kv. medl. i				
		I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt	I alt	Herav		% av medl. i alt
			M.	Kv.			M.	Kv.			M.	Kv.			M.	Kv.	
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	17	17	-	-	20	20	-	-	22	21	1	4,5	
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	187	187	-	320	320	-	-	705	084	21	3,0	425	414	11	2,6	
3	Arbeidsmandsforbundet	-	-	-	1 243	1 174	09	5,0	1 080	1 097	283	14,3	2 354	1 784	572	24,3	
4	Befalalaget	29	29	-	115	115	-	-	107	107	-	-	410	410	-	-	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	144	60	54	628	302	260	42,4	1 300	291	1 009	77,0	4 349	1 428	2 901	67,5	
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	487	487	-	1 538	1 493	45	2,9	3 144	3 109	35	1,1	3 043	3 042	1	0,0	
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	306	306	-	529	529	-	-	932	932	-	-	1 800	1 707	3	0,2	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	11	11	-	12	12	-	-	113	110	3	2,7	23	21	2	8,7	
9	Grafisk Forbund	53	49	4	7,5	200	172	28	14,0	1 088	820	268	24,6	1 102	851	251	22,8
10	Quillsmedarbeiderforbundet	55	38	17	30,9	-	-	-	-	4	4	-	-	174	160	8	4,6
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	211	68	143	67,8	593	210	374	63,1	1 969	658	1 311	66,0	3 378	1 222	2 156	63,8
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	48	15	33	68,8	189	47	142	75,1	471	90	375	79,6	1 230	326	904	73,0
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2 254	1 710	538	23,9	2 838	2 799	39	1,4	10 388	9 553	835	8,0	9 939	9 500	439	4,4
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	615	615	-	-	738	738	-	-	1 240	1 240	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	920	875	45	4,0	2 049	1 944	105	5,1	2 814	2 283	531	18,9	3 482	3 115	367	10,5
16	Kommuneforbundet	1 544	584	960	62,2	2 127	872	1 255	59,0	4 994	2 297	2 697	54,0	9 713	4 725	4 988	51,4
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	20	20	-	17	17	-	-	53	50	3	5,7	80	76	4	5,0	
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	118	118	-	-	69	69	-	-	139	139	-	-	
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	64	64	-	-	68	68	-	-	8	8	-	-	
20	Murerforbundet	38	38	-	23	23	-	-	186	186	-	-	289	289	-	-	
21	Musikerforbundet	-	-	-	41	41	-	-	71	62	9	12,7	157	120	37	23,6	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	122	89	33	27,0	481	271	210	43,7	2 140	1 252	888	41,5	2 000	1 680	317	35,2
23	Papirindustriarbeiderforbundet	370	369	1	0,3	906	898	98	10,1	-	-	-	-	251	164	87	34,7
24	Politiforbundet	25	25	-	116	108	8	0,9	231	218	13	5,6	380	372	8	2,1	
25	Postfolkernes Fellesforbund:																
	Postforbundet	82	79	3	3,7	189	172	17	9,0	397	323	64	16,5	832	768	64	7,7
	Postmannslaget	65	65	-	159	159	-	-	273	273	-	-	582	582	-	-	
	Poståpnerens Landsforbund	51	16	35	68,0	73	28	47	64,4	143	65	78	54,5	244	116	128	52,5
26	Sjømannsforbundet	171	171	-	2 047	2 047	-	-	3 060	3 060	-	-	2 831	2 831	-	-	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	232	223	9	3,9	44	27	17	38,6	19	17	2	10,5	20	17	12	41,4
28	Sosionomforbundet	-	-	-	37	16	21	56,8	75	32	43	57,3	81	20	55	61,9	
29	Sufforforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Telefolkernes Fellesforbund:																
	Tele Tjeneste Forbundet	112	99	13	11,6	220	175	45	20,5	435	360	66	15,2	933	749	184	19,7
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	157	152	5	3,2	215	198	17	7,9	215	193	22	10,2	
31	Tjenestemannslaget	268	160	108	40,3	506	375	101	33,7	1 026	597	429	41,8	2 291	1 237	1 054	46,0
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	42	42	-	-	65	65	-	-	68	68	-	-	
33	Transportarbeiderforbundet	336	336	-	305	303	2	0,7	1 287	1 140	138	10,7	1 991	1 900	31	1,6	
34	Treindustriarbeiderforbundet	32	32	-	169	158	10	6,0	343	272	71	20,7	628	592	36	5,7	
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10	-	-	
	Til sammen	8 143	6 147	1 996	24,5	18 846	15 852	2 994	15,9	40 922	31 733	9 189	22,5	57 983	42 674	15 309	26,4

Tabell VI, 1974 (forts.)

Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

250

Løpnr.	Forbund	13. SOGN OG FJORDANE				14. MØRE OG ROMSDAL				15. S.-TRØNDELAG				16. N.-TRØNDELAG			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.		M.	Kv.					
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	6	3	3	50,0	29	28	1	3,4	33	31	2	6,1	7	6	1	14,3
2	Forb. f. Arbled. og Tekn. Funksj.	276	250	26	9,4	380	371	9	2,4	375	356	19	5,1	116	113	3	2,6
3	Arbeidsmandsforbundet	1 051	1 028	23	2,2	2 412	2 248	164	6,8	2 459	2 054	405	16,5	1 759	1 001	158	9,0
4	Befalslaget	—	—	—	—	20	20	—	—	135	135	—	—	152	152	—	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	323	129	194	60,1	1 612	441	1 171	72,6	662	144	518	78,2	67	22	45	67,2
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	351	350	1	0,3	1 212	1 212	—	—	3 652	3 638	14	0,4	2 299	2 293	6	0,3
7	Elektriker- og Kraftsl.forb.	279	278	1	0,4	807	807	—	—	1 265	1 265	—	—	546	546	—	—
8	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	9	9	—	—	78	73	5	19,2	—	—	—	—
9	Grafisk Forbund	31	30	1	3,2	231	212	19	8,2	684	453	231	33,8	90	60	30	33,3
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	2	—	2	100,0	27	18	9	33,3	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	603	299	304	50,4	1 372	639	733	53,4	3 880	1 467	2 413	62,2	1 251	509	742	59,3
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	35	—	35	100,0	206	39	167	81,1	929	198	731	78,7	174	13	161	92,5
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	1 563	1 494	69	4,4	4 963	4 813	150	3,0	4 848	4 628	220	4,5	2 089	1 836	253	12,1
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	2 447	2 447	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 158	1 998	160	7,4	1 501	1 814	185	12,3	1 086	871	215	19,8	628	555	73	11,6
16	Kommuneforbundet	1 596	641	955	59,8	4 184	1 727	2 457	58,7	7 829	3 385	4 444	56,8	2 350	754	1 596	67,9
17	Lensmannsbetjentes Landslag	22	22	—	—	62	60	2	3,2	40	40	—	—	30	28	2	6,7
18	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	295	295	—	—	—	—	—	—
19	Luftforsvarets Befalsforbund	—	—	—	—	—	—	—	—	131	131	—	—	39	39	—	—
20	Murerforbundet	—	—	—	—	62	62	—	—	259	259	—	—	103	103	—	—
21	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	153	137	16	10,5	—	—	—	—
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	548	303	245	44,7	995	602	393	39,5	1 857	1 236	621	33,4	625	496	129	20,6
23	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	636	549	87	13,7	811	801	10	1,2
24	Politiforbundet	5	5	—	—	107	97	10	9,3	207	182	25	12,1	22	18	4	18,2
25	Postfolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Postforbundet	—	—	—	—	345	310	35	10,1	723	672	51	7,1	—	—	—	—
	Postmannslaget	—	—	—	—	210	210	—	—	470	470	—	—	—	—	—	—
	Poståpnernes Landsforbund	161	97	64	39,8	196	119	77	39,3	249	118	131	52,6	—	—	—	—
26	Sjømansforbundet	—	—	—	—	1 287	1 287	—	—	846	846	—	—	—	57	—	—
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	82	82	—	—	17	15	2	11,8	550	538	12	2,2	872	842	30	3,4
28	Sosionomforbundet	13	4	9	69,2	51	15	36	70,6	100	19	81	81,0	23	11	12	52,2
29	Sufflorforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Telefolkenes Fellesforbund:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tele Tjeneste Forbundet	279	211	68	24,4	404	325	79	19,6	465	310	155	33,3	139	105	34	24,5
	Telegrafmenneskes Landsforbund	—	—	—	—	99	95	4	4,0	161	146	15	9,3	—	—	—	—
31	Tjenestemannslaget	168	114	54	32,1	561	386	175	31,2	2 307	1 307	1 000	43,3	595	343	252	42,4
32	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	24	24	—	—	43	43	—	—	—	—	—	—
33	Transportarbeiderforbundet	364	364	—	—	1 414	1 346	68	4,8	1 528	1 483	45	2,9	321	321	—	—
34	Treindustriarbeiderforbundet	51	48	3	5,9	1 123	1 005	118	10,5	72	68	4	5,6	69	54	15	21,7
35	Urmaker Sønneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Til sammen	9 965	7 750	2 215	22,2	25 897	19 837	6 057	23,4	41 481	30 012	11 469	27,6	15 234	11 678	3 556	23,3

Løpnr.	Forbund	17. NORDLAND						18. TROMS			19. FINNMARK		
		Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer			Kv. medl. i % av medl. i alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	31	29	2	6,5	30	29	1	3,3	10	10	-	
2	Forb. f. Arb.led. og Tekn. Funksj.	521	515	6	1,2	120	122	4	3,2	160	153	7	
3	Arbeldsmandsforbundet	3 767	3 404	363	9,6	1 025	999	26	2,5	1 830	1 700	130	
4	Befalslaget	198	195	3	1,5	389	389	-	-	96	96	-	
5	Bekledningsarbeiderforbundet	228	113	115	50,4	164	83	81	49,4	-	-	-	
6	Bygningsindustrialarbeiderforbundet	1 402	1 466	26	1,7	999	991	8	0,8	331	331	-	
7	Elektriker- og Kraftst.forb.	946	935	11	1,2	443	441	2	0,5	199	194	5	
8	Fengselstjenestemannsforbundet	11	11	-	-	13	12	1	7,7	7	7	-	
9	Grafisk Forbund	171	145	26	15,2	111	91	20	18,0	39	33	6	
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	2 856	1 147	1 709	59,8	1 439	667	772	53,6	687	245	442	
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	527	49	478	90,7	330	73	257	77,9	128	20	108	
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4 822	4 546	276	5,7	1 082	1 005	77	1,6	136	131	5	
14	Jernbaneforbundet	423	423	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2 072	1 967	105	5,1	291	270	21	7,2	130	123	7	
16	Kommuneforbundet	6 086	2 307	3 779	62,1	3 424	1 333	2 091	61,1	2 040	803	1 237	
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	80	79	1	1,3	43	43	-	-	39	39	-	
18	Lokomotivmannsforbundet	125	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
19	Luftforsvarets Befalsforbund	403	403	-	-	109	109	-	-	62	62	-	
20	Murerforbundet	99	99	-	-	56	56	-	-	39	39	-	
21	Musikerforbundet	5	5	-	-	11	11	-	-	10	12	4	
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	1 721	1 003	718	41,7	969	608	361	31,1	1 733	1 026	707	
23	Papirindustrialarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
24	Politiforbundet	117	101	16	13,7	57	53	4	7,0	47	44	3	
25	Postfolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Postforbundet	357	317	40	1,1	253	240	13	5,1	82	72	10	
	Postmannslaget	249	249	-	-	189	189	-	-	80	80	-	
	Poståpnerens Landsforbund	282	178	106	37,6	117	77	40	34,2	93	47	46	
26	Sjømannsforbundet	561	561	-	-	1 489	1 489	-	-	449	449	-	
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	214	207	7	3,3	20	19	1	5,0	34	34	-	
28	Sosionomforbundet	37	19	18	48,6	37	6	31	83,8	27	16	11	
29	Sufflorforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
30	Telefolkenes Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Tele Tjeneste Forbundet	365	268	97	26,6	325	247	78	24,0	183	140	43	
	Telegrafmennenes Landsforbund	93	93	-	-	118	116	2	1,7	72	69	3	
31	Tjenestemannslaget	1 740	1 136	604	34,7	1 582	887	695	43,9	715	369	346	
32	Tolltjenestemannsforbundet	38	38	-	-	23	23	-	-	14	14	-	
33	Transportarbeiderforbundet	1 427	1 399	28	2,0	608	605	3	0,5	294	294	-	
34	Treindustrialarbeiderforbundet	17	14	3	17,6	-	-	-	-	-	-	-	
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Til sammen	32 081	23 544	8 537	26,6	15 872	11 403	4 469	28,2	9 772	6 652	3 120	

Tabell VI, 1974 (forts.) Fylkesvis fordeling av medlemmer i alt og herav menn og kvinner, samt kvinnelige medlemmer i prosent av medlemstall i alt innenfor de ulike forbund.

Løpnr.	Forbund	Landømfattende avdelinger og avdelinger på Svalbard og i utlandet				Direkte medlemmer				Riket pr. 31. desember 1974			
		Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	I alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	I alt	Antall medlemmer		Kv. medl. i % av medl. i alt	
		I alt	Herav			I alt	Herav			I alt	Herav		
			M.	Kv.	M.		Kv.	M.	Kv.				
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	-	-	-	557	516	41	7,4	
2	Forb. f. Arb.l.ed. og Tekn. Funksj.	-	-	-	-	-	-	-	9 835	293	2,9		
3	Arbeidsmandsforbundet	557	482	75	13,5	277	255	22	7,9	10 128	25 537	3 707	12,7
4	Befalslaget	-	-	-	-	17	17	-	-	3 008	3 000	8	0,3
5	Bekledningsarbeiderforbundet	-	-	-	-	256	78	178	69,5	19 339	5 675	13 664	70,7
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	8	8	-	-	48 407	47 975	432	0,9
7	Elektriker- og Kraftst.Forb.	294	293	1	0,3	111	111	-	-	16 865	16 813	52	0,3
8	Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-	281	249	32	11,4	1 152	1 053	99	8,6
9	Grafsk Forbund	-	-	-	-	-	-	-	-	14 134	10 567	3 567	25,2
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	17	13	4	23,5	1 037	869	168	16,2
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	780	524	265	33,0	574	262	312	54,4	43 135	17 367	25 768	59,7
12	Hotell- og Restaurantarb.forbundet	-	-	-	-	591	40	545	92,2	9 035	2 305	6 730	74,5
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	103835	95 310	8 575	8,3
14	Jernbaneforbundet	63	63	-	-	-	-	-	-	15 087	14 087	1 000	6,6
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	-	-	-	-	100	98	8	7,5	38 449	32 549	5 900	0,2
16	Kommuneforbundet	-	-	-	-	72	29	43	59,7	100823	44 357	56 466	56,0
17	Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-	-	-	-	-	840	810	30	3,6
18	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	1 812	1 812	-	-
19	Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-	19	19	-	-	1 481	1 481	-	-
20	Murerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	3 350	3 350	-	-
21	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	1 439	1 252	187	13,0
22	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forb.	60	57	3	5,0	5 546	3 128	2 418	43,0	29 434	18 363	11 071	37,6
23	Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	485	449	36	7,4	16 795	15 296	1 499	8,9
24	Politiforbundet	-	-	-	-	7	7	-	-	2 519	2 293	226	9,0
25	Postfolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Postforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	7 213	6 239	974	13,5
	Postmannslaget	-	-	-	-	-	-	-	-	5 753	5 753	-	-
	Poståpnerne Landsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	2 443	1 146	1 297	53,1
26	Sjømannsforbundet	4 438	4 438	-	-	2 895	2 895	-	-	28 408	25 408	3 000	10,6
27	Skog- og Landarbeiderforbundet	-	-	-	-	37	37	-	-	11 892	11 763	229	1,9
28	Sosionomforbundet	-	-	-	-	454	113	341	75,1	1 719	488	1 231	71,6
29	Sufflorforbundet	24	-	24	100,0	-	-	-	-	24	-	24	100,0
30	Telefolkene Fellesforbund:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tele Tjeneste Forbundet	264	264	-	-	-	-	-	-	8 843	6 040	2 439	27,6
	Telegrafmennenes Landsforbund	-	-	-	-	295	275	20	0,7	2 743	2 546	197	7,2
31	Tjenestemannslaget	3 383	2 795	588	17,4	-	-	-	-	29 304	16 578	12 786	43,5
32	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	7	7	-	-	820	808	12	1,5
33	Transportarbeiderforbundet	-	-	-	-	83	83	-	-	18 583	17 657	926	5,0
34	Treindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	57	55	2	3,5	5 916	5 153	763	12,9
35	Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-	25	25	-	-
	Til sammen	9 872	8 016	956	0,7	12 105	8 234	3 061	42,6	635801	472440	163361	25,7

Tabell VII, 1974.

Fagblader — 1974.

(Utkommet 1. januar—31. desember.)

	Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1973 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1973	Antall nummer i 1974 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1974
1	Landsorganisasjonen i Norge	Fri Fagbevegelse	21	42 000	21	43 000
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—
3	Forb.f.Arbl.edereogtekn.Funksj.	Arbeidsledelse og Teknikk	4 (1)	10 500	4	11 000
4	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmanden	10 (2)	30 000	10 (2)	30 000
5	Befalslaget	Befalsbladet	12 (2)	3 800	9 (3)	3 700
6	Bekledningsarbeiderforbundet	V i Bekledning	6 (1)	23 000	6	23 000
7	Bygningsindustriarb.forbundet	Bygningsarbeideren	10 (2)	52 000	10 (2)	50 000
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	Elektrikeren	10	18 000	10	19 000
9	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	4	1 300	4	1 300
10	Grafsk Forbund	Norsk Grafa	23	14 500	23	14 500
11	Gullsmedarbeiderforbundet	Gullsmedarbeideren	4	1 500	4	1 500
12	Handels- og Kontorfunksj. Forbund	Handels- og Kontorfunksjonæren	8	46 572	8	45 000
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	Hotell- og Restaurantfunksjonæren	11 (1)	9 000	11 (1)	9 000
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	Jern- og Metallarbeideren	9 (1)	93 000	12 (2)	100 000
15	Jernbaneforbundet	Jernbanemanden	16 (4)	25 000	12	25 000
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	7 (4)	35 550	10 (2)	36 312
17	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad	10 (2)	91 000	10	97 000
18	Lensmannsbetjentenes Landslag	Lensmannsbladet	11 (1)	1 500	10 (2)	1 500
19	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmands Tidende	11 (1)	3 100	11 (1)	3 000
20	Luftforsvarets Befalsforbund	LBF-bladet	5 (2)	2 000	6 (2)	2 000
21	Murerforbundet	Norsk Murerforbunds Fagblad	11 (1)	4 500	9 (3)	4 000
22	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	10 (2)	1 875	10 (2)	1 900
23	Nærings- og Nyttelsesmiddelarb.forb.	Næringsmiddelarbeideren	6 (6)	32 000	5 (5)	30 000
24	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (5)	17 500	10 (5)	17 500
25	Politiforbundet	Norsk Politiblad	23 (1)	3 500	12	3 500
26	Postfolkenes Fellesforbund:					
	Postforbundet	Postmannen	10	7 000	10	7 600
	Postmannslaget	Posthornet	11 (1)	5 500	11 (1)	6 000
	Poståpnernes Landsforbund	Postbladet	12 (2)	3 000	12 (2)	3 200
27	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad	11 (1)	15 000	11 (1)	15 000
28	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	6 (6)	14 000	6 (6)	13 000
29	Sosionomforbundet	Sosionomen	22	2 200	22	3 300
30	Sufflørforbundet	—	—	—	—	—
31	Telefolkenes Fellesforbund:					
	Tele Tjeneste Forbundet	Teletjenesten	10 (2)	10 000	10 (2)	10 500
	Telegrafmennenes Landsforb	Teleg.afbladet	8 (1)	2 500	7 (3)	3 000
32	Tjenestemannslaget	Tjenestemannsbladet	10 (3)	29 000	9 (2)	29 000
33	Tølltjenestemannsforbundet	Tolderen	10	1 400	10 (1)	1 400
34	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	8	20 000	7	20 000
35	Treindustriarbeiderforbundet	Trearbeideren	4	6 125	4	6 300
36	Urmaker Svenneforbundet	Urmakeren	—	—	—	—
37	Statstjenestemannskartellet	Kartellnytt	10	17 000	10	18 000

¹⁾ Tallene i parentes angir herav antall dobbeltnummer.

Antall saker/tariffer behandlet i L O 1975.

Tabell VIII,

Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariffavtale			
	Ant. saker	Omfattende		
		Tarif-fer	Arb.	Org.
1 Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-
2 Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksj. . .	4	4	19	19
3 Arbeidsmandsforbundet	53	53	294	346
4 Befalslaget	-	-	-	-
5 Bekledningsarbeiderforbundet	12	12	124	97
6 Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	9	129	104
7 Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	37	37	182	157
8 Fengselstjenestemannsforbundet	-	-	-	-
9 Grafsk Forbund	3	3	6	5
10 Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-
11 Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund. . . .	94	259	1 812	1 460
12 Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	81	82	533	411
13 Jern- og Metallarbeiderforbundet	84	84	1 006	844
14 Jernbaneforbundet	-	-	-	-
15 Kjemisk Industriarbeiderforbund	26	26	381	308
16 Kommuneforbundet	12	51	319	245
17 Lensmannsbetjentenes Landslag	-	-	-	-
18 Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-
19 Luftforsvarets Befalsforbund	-	-	-	-
20 Murerforbundet	-	-	-	-
21 Musikerforbundet	1	1	1)18	18
22 Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet. . .	1	1	15	11
23 Papirindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-
24 Politiforbundet	-	-	-	-
25 Postfolkenes Fellesforbund:				
Postforbundet	-	-	-	-
Postmannslaget	-	-	-	-
Poståpnernes Landsforbund	-	-	-	-
26 Sjømannsforbundet.	-	-	-	-
27 Skog- og Landarbeiderforbundet	6	6	60	51
28 Sosionomforbundet	-	-	-	-
29 Sufførforbundet	-	-	-	-
30 Telefolkenes Fellesforbund:				
Tele Tjeneste Forbundet	-	-	-	-
Telegrafmennes Landsforbund	-	-	-	-
31 Tjenestemannslaget	3	3	291	103
32 Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-
33 Transportarbeiderforbundet	42	42	232	202
34 Treindustriarbeiderforbundet	10	10	136	110
35 Urmaker Svenneforbundet	-	-	-	-
Til sammen	478	683	5 557	4 491
Prosent	94,3	88,4	-	-

1) Antall organiserte. 2) Antallet varierer.

Godkjente søknader for å si opp tariffavtalen				Godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans				Antall saker i alt	Antall tarif- fer i alt
Ant. saker	Omfattende			Ant. saker	Omfattende				
	Tarif- fer	Arb.	Org.		Ta- riffer	Arb.	Org.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	7	1) 648	648	1	1	1) 16	16	8	12
-	-	-	-	-	-	-	-	53	53
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
2	2	34	13	-	-	-	-	11	11
-	-	-	-	-	-	-	-	37	37
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	62	1) 17 771	17 771	-	-	-	-	100	321
-	-	-	-	-	-	-	-	81	82
-	-	-	-	5	5	1) 174	174	89	89
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	26	26
3	4	23 013	12 013	-	-	-	-	15	55
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	1) 723	723	-	-	-	-	2	2
1	1	2) -	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	3	5 730	2 700	-	-	-	-	3	3
-	-	-	-	1	1	17	15	7	7
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	2	500	140	-	-	-	-	5	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	42	42
-	-	-	-	-	-	-	-	10	10
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	83	48 419	34 008	7	7	207	205	507	773
4,3	10,7	-	-	1,4	0,9	-	-	100,0	100,0

Likelønnsprinsippet.

De tre tabellene er en henvisning til avsnittet om Likelønnsprinsippet under kapittel 3 om Arbeidsmarked og sosialpolitikk. Tabellene er tatt med for å vise kvinners lønninger sammenliknet med lønningene for menn.

Gjennomsnittlig månedsfortjeneste

for kvinnelige kontorfunksjonærer i industrien i prosent av mennenes fortjeneste

Menn = 100									
	1960 %	1965 %	1969 %	1970 %	1971 %	1972 %	1973 %	1974 %	1975 %
Kontorfunksjonærer med enkelt rutinearb.	81,4	85,3	91,6	89,1	86,6	85,4	87,0	83,8	83,1
Kontorfunksjonærer med kvalifisert arbeid	82,0	84,3	90,1	87,3	85,8	86,4	87,9	87,0	84,5
Kontorfunksjonærer med kvalifisert og selvstendig arbeid på eget ansvar	87,4	87,8	90,6	87,7	84,6	85,5	86,9	85,9	82,5

Kilde: Norsk Arbeidsgiverforening
Lønnsstatistikk for funksjonærer.

Gjennomsnittlig månedsfortjeneste

for kvinnelige butikkfunksjonærer i prosent av mennenes fortjeneste

Menn = 100									
	1960 %	1969 %	1970 %	1971 %	1972 %	1973 %	1974 %	1975 %	
Lavere butikkfunksjonærer	72,8	75,6	76,6	77,5	80,1	79,3	81,1	80,9	
Høyere butikkfunksjonærer	78,2	80,7	86,1	85,4	82,8	85,3	85,5	83,8	

Kilde: Statistisk Sentralbyrå
Lønnsstatistikk
Varehandel.

Lønnsstatistikk for arbeidere i industri

Gjennomsnittlig timefortjeneste (ekskl. helligdager og feriepenger) for voksne kvinnelige arbeidere i industrien i prosent av mennenes fortjeneste i en del utvalgte bransjer

	Utviklingen de siste år						Utviklingen fra: 2. kv. 1972 2. kv. 1974		Utviklingen fra: 3. kv. 1973 3. kv. 1975		
	1970 året	1971 året	1972 året	1973 året	1974 året	1975 3. kv.	1972 2. kv.	1974 2. kv.	1973 3. kv.	1974 3. kv.	1975 3. kv.
Industri i alt	74,4	75,4	76,2	76,2	76,7	78,2	76,5	76,5	84,6	77,7	78,2
<i>Nærings- og nytelsesmiddelindustrien:</i>									79,8	81,5	83,8
Konserverfabrikker	87,0	87,8	86,1	86,3	88,1	87,6	86,9	87,9	84,6	87,1	87,6
Hermetikkfabrikker	80,3	79,4	80,5	82,5	83,1	85,4	82,2	81,8	82,7	84,9	85,4
Sjokolade- og dropsfabrikker	78,9	79,6	80,9	82,1	82,7	85,0	80,3	79,9	81,6	84,5	85,0
Bryggerier og mineralvannfabrikker	85,5	84,4	84,9	82,6	85,2	89,2	84,8	83,5	81,7	86,2	89,2
Tobakksfabrikker	85,5	86,3	87,2	87,3	89,1	88,3	87,6	89,0	87,0	89,6	88,3
<i>Tekstil- og bekledningsindustri:</i>									83,1	83,5	84,2
Tekstilfabrikker	84,1	81,9	82,2	82,6	84,1	85,0	82,4	84,8	83,0	85,4	85,0
Konfeksjonsfabrikker	79,8	81,3	81,4	81,3	80,7	82,8	81,3	83,8	83,2	80,1	82,8
Skofabrikker	77,8	79,3	81,1	80,8	82,1	85,1	81,1	83,3	80,4	83,0	85,1
<i>Treindustri:</i>									88,5	87,7	90,0
Møbel- og annen treindustri	86,5	87,9	89,8	89,0	88,7	92,3	91,6	88,3	88,9	88,3	92,3
<i>Treforedlings- og papirvareindustri:</i>									81,3	81,5	81,2
Papirindustri	82,6	81,9	81,8	81,7	82,1	81,3	81,4	81,9	81,9	81,9	81,3
Eskefabrikker	74,1	76,4	76,6	77,7	82,2	86,0	76,8	81,7	78,8	83,2	86,0
<i>Grafisk industri:</i>									77,6	78,4	78,4
Bokbinderier	80,1	80,2	81,8	82,3	82,6	84,1	80,9	81,7	82,9	84,3	84,1
<i>Kjemisk og kjemisk/teknisk industri:</i>									80,0	82,0	82,7
Maling- og lakkindustri	81,8	82,0	85,2	84,8	88,7	90,9	88,4	84,0	87,4	90,3	90,9
Plastindustri	77,9	79,0	79,1	79,4	82,2	84,1	79,8	80,8	80,2	83,8	84,1
Farmasøytisk industri	71,4	73,0	75,3	75,3	76,2	79,2	75,4	74,0	76,6	76,9	79,2
Gummlivarefabrikker	77,5	79,5	80,5	83,1	86,1	87,1	79,9	86,9	84,2	88,0	87,1
<i>Mineralbearbeidende industri:</i>									74,2	75,5	77,9
Fanjanse-, porselens- og keramikkindustri	68,3	68,7	69,6	70,8	73,1	76,2	69,4	72,6	71,4	75,4	76,2
<i>Jern- og metallindustri:</i>									84,2	84,4	85,1
Bedrifter tilsluttet Mek. verkstøders landsfor.	79,8	80,4	81,6	82,3	82,6	83,7	81,5	82,7	83,2	82,5	83,7
<i>Annen industri:</i>									79,7	80,3	76,9
Gullsmedfôrmaer	74,5	75,4	77,7	80,4	79,3	76,9	77,4	78,2	79,7	80,3	76,9

Kilde: Norsk Arbeidsgiverforening – Lønnsstatistikk for arbeidere.

